# ÎNTOARCERE PE PLANETA ALBASTRĂ

*Omul în luptă cu natura – iată o formulă care prin rulare tinde să menţină o mentalitate simplificatoare, chiar falsă. Aceeaşi atitudine, „de pe poziţii de forţă” proclamă dezideratul omului ca* stăpîn *al naturii. În realitate, numai raţiunea, cunoaşterea îi asigură umanităţii primatul, însă aceasta nu ar trebui să conducă la o stare conflictuală, dimpotrivă. Cu timpul s-a conturat din ce în ce mai clar ideea unităţii lumii materiale şi cea a complexităţii de sistem a lumii viului, de la organismul unicelular şi pînă la om, deci interdependenţa diferitelor forme de organizare biologică. Şi, totuşi, zilnic au loc agresiuni împotriva mediului, provocate sau accidentale, cu rezonanţe perceptibile timp îndelungat şi uneori cu implicaţii imprevizibile: deversări de substanţe toxice în apele rîurilor şi oceanelor, poluarea diversificată a atmosferei, depuneri de deşeuri radioactive sau scăpări accidentale de radiaţii, vînătoarea, pescuitul şi defrişările excesive etc. etc. Cele mai multe dintre aceste evenimente nu fac parte din categoria celor întîmplătoare. Cu diverse motivaţii, grupuri umane acţionează împotriva tezaurului de nepreţuit şi uneori de neînlocuit al întregii umanităţi: mediul înconjurător.*

*Conştientizarea pericolului grav care se conturează pentru civilizaţia umană, pentru generaţiile viitoare – ameninţare în care cursa înarmărilor cu toată panoplia ei bacteriologică, chimică şi nucleară ocupă un loc obsedant – nu mai poate fi o atitudine de campanie, ci o necesitate a educaţiei contemporane. Pentru educaţia ecologică nu sînt suficienţi „cei şapte ani de acasă” în care se deprind regulile comportamentului civilizat şi cele de igienă, ci o amplă şi nuanţată strategie de lungă perspectivă. Ţara noastră se află printre primele care au adoptat legi de protecţie a mediului înconjurător, iar iniţiativele României menite să asigure pacea şi dreptul fundamental la viaţă al tuturor oamenilor sînt binecunoscute pe plan internaţional.*

*Sîntem răspunzători pentru fiecare gest al nostru şi, dintre toate, cele cu implicaţii ecologice au, în majoritatea cazurilor, termene de scadenţă îndepărtate. Aceasta pare să liniştească şi să uşureze unele conştiinţe, cînd de fapt tocmai aceste consecinţe pe termen lung şi îngemănări imprevizibile pot afecta grav sau ireversibil mediul generaţiilor viitoare.*

*Planeta albastră nu e numai a noastră, a celor de azi, ci a întregii civilizaţii umane, cu istoria şi viitorul ei de speranţe.*

*Atunci cînd este necesar, adevărurile simple, vitale trebuie reluate cu rigoarea şi gravitatea pe care le merită. E dificil, poate chiar obositor, însă numai aşa poate fi îndepărtată ameninţarea lui „prea tîrziu”.*

*Povestirile din acest volum de literatură de anticipaţie sînt departe de a epuiza numeroasele faţete ale temei. Indiferent de cheia stilistică în care au fost scrise, o trăsătură le apropie; caracterul vădit militant, atitudinea fără ambiguitate în favoarea apărării vieţii, a naturii, a valorilor profund umane.*

*Glasuri din ţara noastră, din ţări şi continente diferite ne cheamă să ne întoarcem gîndul spre* Planeta Albastră, *spre o lume a raţiunii, a păcii, a încrederii şi armoniei.*

*LUCIAN HANU*

**JAROSLAV VEIS**

# SĂNĂTATE!

Jarek s-a întins peste masă interpunîndu-şi palma pe direcţia unei raze subţiri şi verzi de laser ce ricoşa de-a lungul pereţilor cu ferestruici.

„Ce dorrriţi?” hîrîi sita difuzorului îngropat în tablou. Partea din faţă a tabloului, din ceramică, imitînd lemnul, lăsa să se vadă transportorul de plastic deplasîndu-se parcă pe cauciuc. Banda părea destul de roasă.

Se căută prin buzunare. Fiţuica, unde să fie amărîta de fiţuică pe care îşi notase tot ce trebuia să cumpere?! Eva îi dictase totul la repezeală, prin uşa băii (în timpul acesta el îşi lua micul dejun) şi, cu toate astea, îl sunase de două ori ca să mai adauge ceva. Parcă spre propriu-i necaz, îl văzu pe Krul tocmai acum rătăcind şi el pe acolo, pe acel Krul care nu uita niciodată să vorbească despre cei sub papuc şi despre emanciparea bărbaţilor atunci cînd Jarek voia s-o şteargă englezeşte de la vreo serată a întreprinderii. Îi e uşor să vorbească, doar e divorţat. Ultima dată Eva îşi dorise încă un filtru solar, asta ţinea minte, îşi notase undeva, dar unde a pus hîrtiuţa numai dracu’ ştie.

„Ce dorrriţi?” repeta difuzorul cu răbdare, întocmai cum fusese programat, adică la fiecare 30 de secunde.

În sfîrşit. Şi-a rostit repede numărul de identificare şi a citit primul articol de pe listă.

„Lac de protecţie pentru ten. Ambalaj de voiaj”. Deasupra uneia dintre ferestruici a licărit o diodă. DA. Îndată a apărut în deschizătură un recipient înalt, albastru cu vaporizator. Mîna metalică l-a împins afară pe transportor şi acesta a luat-o la dreapta, spre maşina de ambalat.

„Hrană proteinică pentru peştişori. Bec de 60 de waţi cu reglarea consumului de energie. Blocuri de memorie pentru calculatorul de bucătărie Mates 200, un cartuş întreg. Gulii hibride, 4 porţii”, citi Jarek aşteptînd de fiecare dată să licărească LED-ul şi să apară în dreptul deschizăturii cuvenite mîna de metal cu cele cerute.

„Hîrtie igienică. Rebus şi Cuvinte încrucişate – ultimul număr.

Untdelemn. Pastă de vitamine – ambalaj pentru familie. De două ori ceară pentru schiuri. Un litru de lapte fără colesterol. De scos copiii.”

S-a aprins dioda roşie: NU.

Transportorul s-a oprit brusc şi cutia cu lapte fără colesterol s-a răsturnat.

„Rectificare” a cerut Jarek. „Ultimul articol nu e valabil. Siguranţa regulatorului pentru captarea căldurii. Spray pentru condimentarea crenvurştilor sintetici”.

Din nou dioda roşie şi oprirea transportorului.

„Sprayul pentru condimentarea crenvurştilor sintetici nu se găseşte momentan în depozit” – gîjîi difuzorul. „Într-o cantitate suficientă vă stă la dispoziţie în unitatea 213, pe şoseaua Heyrovsky. Prima la dreapta după piaţa Echilibrul ecologic, vă rog”.

„Filtru solar de damă”, mai spuse Jarek. „Şi asta e tot”.

„Mulţumesc”, a gîjîit difuzorul. „Faceţi loc pentru alt client, vă rog, la revedere, poftim”.

Căruciorul remorcabil se umpluse pînă sus. Pipăi cu grijă pachetele de deasupra, le aşeză să nu se piardă nici unul şi scoase căruciorul pe spirala neagră, jos în garaj. Parcase în boxa a treia de la margine. Introduse cîrligul oiştii căruciorului în ochiul aripii de protecţie a roţii din spate, îşi trecu piciorul peste şasiu şi, încet, porni spre ieşire. În faţa porţii de fum a camerei de trecere se opri şi spuse în para microfonului numărul de identificare. Dintr-un coşuleţ de sîrmă de pe ghidon luă o mască de respirat, şi-o puse pe faţă şi, cînd se deschise poarta, ieşi în stradă.

Pe încheietura mîinii îi bîzîi telefonul-brăţară. Îl consultă prin intermediul căştilor.

„Ai totul?” voi să ştie Eva.

„Evident, gîndăcelule” spuse el îngăduitor. „Numai sprayul pentru crenvurşti lipseşte. Dar se găseşte pe Heyrovsky. Tocmai mă duc acolo”.

„Dacă o să fie coadă, las-o baltă. Bine că ai filtrul ăla. Dacă mă gîndesc cîte trebuie să aibă omul cu el şi că unde vom merge un Eda…”

Astă-vară un scurt-circuit a blocat trei *Eda,* aparate electronice de alimentare, şi o zi întreagă tot oraşul a trebuit să-şi poarte singur de grijă. O mulţime de oameni niţel mai labili

nu şi-au revenit nici pînă astăzi, şi nici Eva.

„Numai că astăzi Eda a fost în ordine, gîndăcelule. Numai după spray trebuie să mă duc, o să iau copiii şi fug acasă.”

„Copiii! Sprayul lasă-l baltă, Jarek. Du-te direct după copii, doar ştii că cu cît ajungi mai devreme acolo, cu atît e mai bine. Nu le place să apari în ultimul moment”.

„Fii fără frică, gîndăcelule”.

Pedala încet pe o stradă ticsită de lume şi se plasă în stînga, pe banda de mijloc, pentru a putea coti spre piaţa Echilibrului ecologic. Începu să urce strada şi împinse maneta schimbătorului de viteze pe doi.

La roata din spate se auzi un zgomot înfricoşător. „Ar trebui să iau un nou schimbător de viteză – îşi zise – cel mai bine ar fi cu 12 viteze – URAN. Toţi cei care-l au îl laudă. Ce să spun? cînd ai bicicleta în ordine, toată lumea-i a ta”.

Cineva claxonă foarte aproape de el. Se sperie că-i răsărise cineva în cale; să cazi pe asfaltul ud şi rece, n-ar fi tocmai plăcut.

„Salut”, auzi înfundat prin mască.

Ridicîndu-şi privirea, dădu de Krul care astăzi se pare că-i tot apărea în cale.

L-a recunoscut după modelul Eska de acum 2 ani, cam scorojit, şi după filtrul de culoare portocalie cu două dungi albastre pe masca de respiraţie. Cele portocalii cu 2 dungi albastre sînt grozave, susţine Krul, sînt potrivite pentru alergii la alge şi pentru evaporarea iodului – situaţii destul de rare însă. Jarek avea o mască obişnuită, de culoare bleu deschis, care apără de exalate comune şi de polenul de spectru larg, precum şi de ceea ce provoacă forme curente de guturai.

Krul făcu semn ciocănindu-şi filtrul. „Conectează-ţi căştile” – însemna gestul. Nu se putea spune că Jarek avea poftă s-o facă.

„Ce timp!” – auzi îndată glasul lui Krul direct în urechi, de-o vioiciune supărătoare. „Îţi aminteşti de ultima ninsoare? De acele timpuri de aur cînd mai era ger”.

„Mie nu mi-a plăcut prea mult” spuse Jarek. „Se mergea prost cu bicicleta. Tot timpul eram pe jos”.

„Trebuia să ai anvelope cu cuie. Cuiele erau cele mai bune. Dar trebuia să fii atent să nu dai peste cineva şi să-l agăţi. Şi nu susţine că-ţi place iarna asta de seră pe care o avem acum tot timpul.”

„Dacă vreau o iarnă ca lumea, mă duc după ea”.

„Dar, acum, nu mergi la *una mică?“* zise Krul arătînd spre o firmă luminoasă de deasupra unei case din faţa lor.

OAZA – anunţa firma şi, pe lîngă literele mari şi strălucitoare, cîteva tuburi la fel de vizibile închipuiau forma unui pahar cu picior înalt din care se ridicau atrăgătoare băşicuţe. Şi, ca să nu fie nici un dubiu în privinţa calităţii băuturii, pe băşicuţe erau desenate 02 şi 03.

„Uite, eu plec mîine cu familia la munte. Şi mai am de luat copiii”.

„Era să uit, tu eşti în concediu! Totuşi n-o să-ţi fie frică să LUĂM ceva, nu-i aşa?!” Ridică mîna să facă semn că o ia spre trotuar; scuturătorul lui de oase, din perioada de dinaintea potopului, n-avea semnalizator de direcţie.

„I-am promis Evei e-o s-o ajut şi mai trebuie să iau copiii”.

„Ei şi tu! Doar nu vrei să cred că ţi-e frică de bătrîna ta. Să fii oare unul din ăia sub papuc?”

„Dar numai un păhărel”, zise repede Jarek şi claxonă o blondă cu filtru verde (praful casnic sau poate o alergie alimentară suplimentara), care o lua la stînga fără a semnaliza schimbarea direcţiei. „Atenţie, madam!”

Se aşezară deci la o măsuţă aflată imediat lîngă uşă. Prin camera de trecere, prost etanşată, pătrundea un uşor miros neplăcut. Jarek miji ochii şi căzu pe gînduri. Da, e clar, amoniac şi un uşor adaos sulfitic.

Krul întinse palma în calea razei. „Ce dorrriţi?” răsună deasupra mesei.

„Optzeci şi doi, zero şase cincisprezece, a-ce-e treizeci şi trei cincizeci şi şase” zise Krul. „Aş dori de două ori rom. Oxigenat şi cu vitamina $B_{12}$”.

„Ia te uită. Te sună cineva” exclamă Krul. „Îţi licăreşte brăţara”.

Eva! îşi dădu seama dintr-o dată Jarek. Cînd au sosit la OAZĂ întrerupsese semnalul sonor al telefonului şi uitase complet de el. Copiii, trebuie să iau copiii!

Dincolo de geamuri se întunecase. Apăsă butonul telefonului de mînă. „Da, gîndăcelule” – spuse nesigur. „Eu sînt”.

„Jarek, pe unde-mi rătăceşti? Sînteţi pe drum spre casă? Stau aici ca pe spini!”

„Sîntem pe drum, gîndăcelule”.

„Şi băieţii? Dă-mi-i la telefon. Victore, Benjamine, aici e mama”.

Încremeni şi înghiţi în sec. „Nu sînt aici, Eva” îi veni ideea salvatoare. „Tocmai sînt la garderobă. O domnişoară amabilă mă ajută să-i îmbrac. Peste o secundă pornim”.

„Jarek. Tu ai băut! Simt că ai băut ceva?”

„Nu fi stupidă, ce să fi băut. M-am oprit cu Krul la o cafea”.

„Ai înnebunit, Jarek? Mîine plecăm, n-avem nimic împachetat şi tu umbli prin cîrciumi şi nici nu-ţi pasă. Eşti de-a dreptul îngrozitor”.

„Linişteşte-te, bondărel! Iau băieţii şi într-o clipă sîntem acasă. Ştii că aproape tot drumul îl fac pe deal. Aşa că aşteaptă niţel”. Şi înainte să mai audă ceva, întrerupse brăţara. „Mare necaz” – îi spuse lui Krul. „Am uitat că trebuie să iau copiii”.

„Nu trebuia să mai ceri un rînd” dădu din umeri – Krul. „Şi nici la al treilea rînd nu te-ai împotrivit”. Aşa că, ce să faci? Ce-ar fi să merg cu tine şi să-ţi ameţesc gîndăcelul?”

„I-ar fi făcut, serios, plăcere” spuse jenat Jarek, ieşind în camera de trecere. Abia mirosul intens de amoniac îi aminti că nu şi-a pus masca. Se răsuci şi se propti în pedale.

Cînd ajunse la o clădire joasă, plasată în mijlocul parcului cu pomi rezistenţi, văzu aprinse luminile numai la două ferestre de la parter. Toate celelalte erau întunecate. Pentru o clipă îi stătu inima, ca apoi să-i bată cu putere. „Poate că băieţii mă aşteaptă la poartă” îşi spuse.

Poate s-au gîndit că întîrzii şi i-au îmbrăcat. Sau i-a sunat Eva.

Apăsînd clanţa, portiţa se deschise. O luă grăbit spre uşa camerei de trecere a intrării şi bătu în ea. Prin sticla opalescentă văzu conturul unei siluete. Îi păru că nici nu se mişcă. Bătu iarăşi în uşă...

„Ce este?” răsună un glas de om bătrîn. Se auzi cheia şi apăru o faţă fără mască. „Ce atîta gălăgie?”

Jarek se strecură înăuntru zicînd „Am venit să-mi iau copiii”.

„Întîi scoateţi-vă mascarada aia” spuse bătrînelul cu cheia în mînă. „Nu se-nţelege ce spuneţi”.

Îşi smulse masca. „Am venit să-mi iau copiii” zise din nou.

„Ai ghinion, tinere. E tîrziu. Nu mai e nimeni aici”.

„Nu se poate. Ce, nu-i nimeni de serviciu? Am avut de luat copiii, era comandat”.

„Eu sînt de serviciu. Ceilalţi au plecat acasă, ce, credeţi că, din cauza dumneavoastră or să zacă aici toată noaptea? Cînd voiaţi, vă rog, să veniţi? Oamenii aceia au şi ei dreptul la odihnă”.

„N-ar putea să se facă totuşi ceva? încercă Jarek, să spuneţi cuiva să mi-i predea”.

„Cui, domnule? Veniţi mîine, îi primiţi, de exemplu, dimineaţa. Dacă aţi comandat...”

„Dar noi plecăm dimineaţă la munte. Înţelegeţi, voiam să-i luăm pe copii cu noi la aer curat, am primit bilet într-o zonă la peste 3.000 de metri”.

„Domnule, eu la o asemenea altitudine n-am fost niciodată” spuse bătrînul. „Cum e acolo?”

„Habar n-am” – făcu Jarek dînd din umeri. „Nici eu n-am mai fost acolo. Şi, după cum se pare, nici n-am să ajung. Dacă n-o să plec dimineaţă, biletul îşi pierde valabilitatea”.

„Aşa” dădu din cap bătrînelul. „Trebuia să vă gîndiţi mai devreme. De ce să lăsaţi pînă în ultimul moment? Ce, pînă în ultimul moment... deja e tîrziu!”

Jarek vîrî mîna în buzunarul jachetei. Scoase o butelcuţă aurie cu muştiuc. „Fumaţi?” îl iscodi pe bătrînel.

Acesta cercetă butelcuţa. „E marfă străină?”

„Nepal” comentă Jarek. „Cel mai pur oxigen himalaian. Mi l-a adus cumnatul meu, lucra acolo la montai Gustaţi.”

Bătrînelul băgă lacom muştiucul între dinţi şi strînse de două ori căpăcelul. „Are gust bun” spuse în sfîrşit.

„Mai trageţi” îl îmbie. „Şi chiar nimic nu s-ar putea face? Eventual am putea suna pe cineva care locuieşte în apropiere...? Zău, n-ar fi pe gratis”.

„Nu se poate. Numai dacă aş face-o singur. Dar asta îmi este interzis, n-am hîrtiile. Poftim” şi-i înapoie lui Jarek butelcuţa.

„Vă rog”, stărui Jarek, şi-i împinse îndărăt butelcuţa. „Păstraţi-o. E aproape nouă”.

Bătrînelul îngăimă cîntărind-o din ochi. „Numai să n-am probleme. Daţi-mi numărul de identificare. Ştiţi oare ce risc pentru dumneavoastră?”

Jarek îi înmînă cartea de vizită cu adresa şi numărul său de identificare precum şi cu cel al Evei. „Acasă mai am un spray din Caucaz” spuse. „Cînd voi înapoia copiii, vi-l aduc”.

Bătrînelul se întoarse şi, cu paşi tîrşiţi, se apropie de masa

maronie. Ascunse butelcuţa într-un sertar şi începu să apese temeinic pe claviatura calculatorului, cu pauze lungi, diverse coduri. De fiecare dată se oprea pentru a se uita îndelung într-un caiet negru. Jarek crezuse cu adevărat că nu are *hîrtiile* şi acum îi era frică să nu-i încurce copiii cu alţii străini.

Iată că s-a luminat ecranul de deasupra mesei şi pe el a apărut o casetă translucidă care se deplasează lent printr-un coridor lung. În interiorul casetei, două culcuşuri. Victor, stă pe cel de sus, iar cel mic, Benjamin, e sub el.

„Acum au minus o sută optzeci şi cinci” spuse bătrînelul. „Peste 30 de minute or să ajungă la cele treizeci şi şase normale”.

Jarek încuviinţă din cap fără vreun cuvînt. Ca fermecat, se uită la feţele celor 2 băieţi. Din vară, cînd i-am depus aici pentru subrăcire, nu s-au schimbat deloc. Sînt încă bronzaţi, chiar dacă el a albit de mult, Dintr-o dată realiză cît de mult îi iubeşte.

„Cînd îi aduceţi înapoi?” întrerupse bătrînelul liniştea.

„Peste 14 zile. Tot timpul vor fi la munte. În aer curat”.

„Aş spune că acolo le va fi mai bine” arătă moşul cu capul spre ecran. „Priviţi, deja se mişcă”.

Victor se ridică în şezut. Benjamin stătea culcat încă, dar îşi freca de zor ochii cu pumnişorii.

„Să mă duc după ei?” întrebă Jarek.

„Linişte! Ajung ei şi singuri aici”. Bătrînelul se apleacă deasupra claviaturii şi tastă din nou ceva. „Aşa, peste 14 zile” întrebă pentru mai multă siguranţă din nou. „Tot mă mir că nu renunţaţi”, spuse bătrînelul. „Tot timpul să-i aduceţi aici şi să-i lăsaţi să hiberneze. Eu unul i-aş fi lăsat afară, să se obişnuiască. O mulţime de oameni, cică, procedează deja aşa. Nu iau seama la indicaţii şi îşi lasă copiii acasă.

„Ce, n-aţi văzut prognoza exalatelor pentru anul acesta? chestionă Jarek, „cantitatea dublă a compusului de clor. Şi sulfitele, nici ele n-or să scadă chiar aşa de repede. Măcar perioada cea mai grea s-o petreacă aici aşteptînd în congelator. Doar omul o face pentru ei, nu sînteţi de părere? Poftim, la munte, în concediu, are un rost. Dar în oraş?”

„Cum credeţi”, spuse bătrînelul. „La urma urmei, este treaba dumneavoastră”. Trase sertarul, scoase butelcuţa şi o mai examină o dată cu vădită plăcere. „Nu vreţi să mai trageţi, măcar pentru ultima dată?” îl întrebă pe Jarek.

Jarek dădu din cap că nu.

Bătrînelul îşi băgă muştiucul între dinţi, zise „sănătate” şi apăsă.

„Sănătate” dădu Jarek din cap.

din limba cehă de *Izabela Voinea*

**BOGDAN IVAN**

# PUNCTUL DE BELVEDERE

„Traseul nr. 4: oraşul P, – vîrful Trăsnit – cabana Prăvălită. Ca şi cel precedent, traseul nr. 4 porneşte din oraşul P. Şi urmează drumul naţional 219, principala cale de acces dinspre vest în Munţii Albi. Şoseaua urcă pe culmi golaşe, cu doar cîteva pilcuri de foioase. La km 6 cotim brusc la stînga, continuînd traseul pe un drum forestier. După circa 30 de minute începem un urcuş în serpentină, înşurubîndu-ne pe muntele Plaiul Ciorii (1.500 metri înălţime). Întreg peisajul înconjurător este de o deosebită măreţie. Traversăm de cîteva ori torentul Gălăgiosu şi, după un scurt popas, care poate fi făcut sub un grup de pini înalţi şi pitoresc plasaţi, continuăm pieptiş pe culmea destul de largă, dar mult înclinată. După 8 km lăsăm în urmă ultimele pîlcuri veritabile de conifere. Ascensiunea continuă cu o zonă de tatonare între păşune şi jnepeniş pînă la vîrful Trăsnit, înălţimea maximă a masivului, pietros şi ascuţit, rezultat al unor puternice frămîntări geologice. Aici, **punct de belvedere** – vîrful Trăsnit domină întreg ansamblul Munţilor Albi şi oferă, într-o zi cu atmosferă limpede, un peisaj încîntător: în zare culmile Masivului Răsturnat, în vale apele torentului Gălăgiosu şi Plaiul Ciorii, cu păşunile şi turmele lui. Jos de tot, oraşul P. Şi drumul naţional 219 abia se mai zăresc. Partea cea mai grea a traseului s-a terminat. După 2 km întîlnim iar pădurea, prin care coborîm. Traversăm un nou torent, trecem domol peste muntele Viperelu şi continuăm coborîşul pînă la cabana Prăvălită (condiţiile de cazare: anexa 1). De aici putem urma traseele 5, 29, 30, 31 sau 32. Traseul nostru, nr. 4, considerat cel mai pitoresc din Munţii Albi, are marcaj cu triunghi roşu. Este accesibil în tot cursul anului; pe vreme furtunoasă nu se recomandă ascensiunea pe vîrful Trăsnit. Timp de mers, vara, în condiţii normale, 4½–5 ore pentru avansaţi, 5½–6 ore pentru începători. Iarna posibile avalanşe.”

Degetele lungi şi foarte articulate ale Inspectorului închiseră cu grijă micul volum intitulat „Munţii Albi – ghid turistic”. Alături, avînd o surprinzătoare formă rubicondă, aştepta ajutorul său, un robot din ultima generaţie, care ajunsese la înalte performanţe

în înţelegerea şi sintetizarea caracteristicilor diferitelor civilizaţii.

— O serie de cuvinte nu-mi sînt deloc clare, deşi am studiat cu atenţie limba locurilor, zise Inspectorul. Astfel, ce poate să însemne „turist”?

Robotul răspunse imediat:

— O serie de cuvinte de pe Terra nu au echivalent în limba noastră. Dicţionarele marchează cuvîntul „turist” ca semnificînd „acţiunea de a călători pentru propria plăcere”.

— Fără sens, nu-i aşa?

— Fără sens, într-adevăr.

— Dar cuvîntul „belvedere”?

— Fără sens.

— Fără sens...

În privinţa funcţionalităţii lucrurilor, civilizaţia Inspectorului avea punctul *ei* de vedere, care era total diferit de acela al pămîntenilor. Aşa se face că, în cazul în care s-ar hotărî într-o bună zi colonizarea planetei, urma să se procedeze la o curăţire sistematică a terenului de tot ceea ce a fost creat de om. Pînă una-alta, misiunea cîtorva roboţi teleportaţi era ca, sub directa supraveghere a Inspectorului, să determine cu exactitate ce a construit omul, ce a fost influenţat cît de cît de acesta. Aşezările, drumurile urmau să dispară. Terra trebuia preluată aşa cum era de la natură, fără vreo urmă a activităţii omeneşti. Perfect logic, din moment ce arhifuncţionala civilizaţie avea o mare adaptabilitate la mediu, netrebuind deci să-şi confecţioneze un noian de lucruri şi obiecte, neavînd nevoie de edificii sau căi de acces, cu atît mai puţin de ale pămîntenilor. Trecuseră deci la treabă, începînd cu punerea la punct a planurilor de purificare.

— Vom cerceta acest traseu, spuse Inspectorul. Oraşul P., mormăi el, privind în jur. Oraş... mda, „un ansamblu de clădiri”. Toate aceste forme sînt construite de om?

— Întocmai, răspunse robotul; au la bază materiale obţinute prin lungi procese tehnologice. Întortocheatul sistem de drumuri are ca scop facilitarea comunicării. Formele metalice de pe margini sînt mijloace de deplasare. Ciudatul lor design se datorează primitivismului gîndirii umane. Dar există şi forme aparent inutile, cum ar fi acel *copac.* Funcţia lui în oraş nu a putut fi precis stabilită. Nu are o utilizare raţională. Pare mai degrabă un obiect de cult. Este totuşi o formă de viaţă specifică

planetei şi omul nu a avut nici un amestec în dezvoltarea speciei. Oricum, copacul a fost plasat acolo, într-o zonă circulară cu iarbă, pietriş şi bănci, a cărei funcţie de asemeni n-am descoperit-o. Şi încă ceva: copacul nu creşte din proprie iniţiativă, fiind hrănit artificial cu ajutorul unui vehicul dotat cu furtun. Poate că adevăratul lui rol este acela de a decora locul, oricît de abstract ar părea cuvîntul. De altfel am depistat o aberantă înclinaţie a oamenilor spre ceea ce ei numesc *artistic...*

— Bine, bine; dar clădirea aceea bizară? Inspectorul îşi îndreptase vîrful unuia dintre degetele sale multiarticulate spre silueta Bibliotecii Centrale a oraşului.

~ Rostul acestei clădiri, începu robotul, ar putea fi clar dacă ar conţine în rezumat numai cunoştinţele ştiinţifice ale omenirii. Există însă şi o secţie, cea mai importantă de altfel, a cărţii *beletristice,* ca să folosesc cuvîntul omenesc. Respectivele scrieri nu conţin informaţii pertinente din nici un domeniu al tehnicii. Este posibil ca acest gen de carte să urmărească progresul speciei, fiind un gest instructiv, întreţinut din credinţa pseudo-ştiinţifică a posibilităţii creşterii capacităţii intelectuale a individului pe parcursul vieţii. Oricum clădirea, cu tot ce are în interior, este un produs al omului şi deci va trebui distrusă. Aceeaşi funcţie... artistică pare a fi îndeplinită şi de construcţiile numite teatru, cinematograf, restaurant, muzeu...

— Bine. Dar asta ce e? întrebă deja plictisit Inspectorul.

— Se numeşte *tren* şi are o funcţie, în ordinea lor, plauzibilă, folosind ca şi micile vehicule metalice la o mai rapidă deplasare. Nu-mi explic motivele pentru care acest mijloc de transport este folosit, atîta vreme cît au inventat aparate mult mai eficiente, cum ar fi avioanele. Cu atît mai mult cu cît este întrebuinţat şi în zone plate, unde aparatele de zbor ar fi fost mai potrivite. Trenurile sînt însă, neîndoielnic, produse ale omului şi nu ale naturii. Nu sînt o formă specifică de organizare a substanţei. Vor fi deci distruse.

— Dar drumurile? Sînt produse evident de om, nu?

— Da, cu certitudine. Folosesc la obţinerea unei mai bune aderenţe a vehiculelor la teren, mărind randamentul acestora.

Robotul şi Inspectorul urmară drumul, întorcînd spatele oraşului. Se orientau exclusiv după ghidul Munţilor Albi. După cîţiva kilometri, reprezentantul arhicivilizaţiei începu să răsufle greu. Obosise. Robotul propuse să-i dea un propulsor. Dar fu

refuzat:

— Scrie în ghid că traseul trebuie parcurs pe jos?

— Da, este conceput anume pentru a fi străbătut de fiecare cu propriile-i mijloace.

— Aşa să facem. Studiem doar o civilizaţie ciudată. Vrem să ştim ce e omenesc pe traseul ăsta şi ce nu. Nu trebuie să greşim distrugînd în plus.

În mintea Inspectorului se strecurase însă o idee: n-o fi aici un truc, o capcană? Ciudată capcană în orice caz; ce rost are un marş forţat pe atît de mulţi kilometri? Şi urcînd?

— Poate pentru sănătatea organismului lor…

— Nu, refuză Inspectorul presupunerea. Priveşte în afara drumului, în jos: e prăpastie. Comportă prea multe riscuri. Şi doar n-avem de-a face cu o lume de nebuni!

Cotiră pe drumul forestier, robotul depistînd prompt marcajul cu triunghi roşu.

— Ce e cu acest semn? întrebă Inspectorul. Triunghi roşu…

— Nu mi-am putut forma încă o părere. Am două ipoteze: prima, că sînt urme lăsate de om pentru recunoaşterea drumului. Improbabil. Nu este de înţeles de ce nu foloseau, în acest caz, mijloacele moderne, precum sistemele de detecţie radar, bine cunoscute de ei. În treacăt fie spus, nu înţeleg utilitatea străbaterii porţiunilor celor mai accidentate de teren pe jos, cînd ele puteau fi survolate cu mijloacele de zbor existente. A doua ipoteză: sînt un fel de forme parazite ce se prind de copaci. Nu înţeleg atunci de ce ele apar şi pe stînci. Şi de ce sînt plasate atît de… folositor pentru om. De asemeni, de ce nu se regăsesc şi în parcurile oraşelor?

„O capcană, desigur, continuă Inspectorul să gîndească, nici o logică în acest traseu”.

— Există, continuă robotul, şi alte tipuri de „planete” parazite, avînd aceeaşi compoziţie chimică: benzi galbene, roşii, albastre, apoi puncte galbene şi albastre…

Inspectorul nu spuse nimic. Continua să fie îngrijorat. „Să fie oamenii mai puţin primitivi decît par? Oare au pregătit anume această capcană sofisticată? Atît de sofisticată încît eu să nu înţeleg ce ne aşteaptă?”

Drumul forestier continua să urce domol. Inspectorul păşea cu greutate, iar robotul căuta triunghiul roşu.

— De cîtă vreme am început traseul, în timp terestru?

— Trei ore, răspunse prompt Rubicondul.

Începură să urce serpentinele muntelui Plaiul Ciorii.

— Totul aici e natural?

— Da, cu excepţia acestor panouri metalice privitoare la apărarea complexă a pădurii.

— Dar aceste obiecte? mai întrebă Inspectorul, arătînd cîteva hîrtii şi cutii goale.

— Naturi amorfe, proprii pădurii.

Traversară torentul Gălăgiosu, care se dovedi a fi natural. Trecură şi pe lîngă pinii aceia înalţi, menţionaţi în ghid. După cîteva ore reuşiseră să ajungă sus, pe coasta muntelui, la 1.500 de metri altitudine. Atacară culmea pieptiş şi după încă 8 km, aproape pe întuneric, străbătură pîlcurile de pădure, jnepenişurile şi păşunile, ajungînd în sfîrşit pe vîrful Trăsnit. Se făcuse noapte adîncă.

— Ce trebuie făcut aici, după ghid? se interesă Inspectorul.

— Trebuie privit!

— Trebuie privit?

— Da. Este un **punct de belvedere**

— Adică?

— Expresia este lipsită de sens.

— Fără sens… Evident. „E o capcană”.

Toată noaptea Inspectorul se gîndi la ceea ce urma să vadă a doua zi dimineaţă. Oare ce-l aştepta? Oamenii erau ori complet trăzniţi, ori mult mai inteligenţi decît se credea. Va privi şi va înţelege. „Trebuie totuşi să fie o capcană. Nu poate fi concepută o acţiune fără un scop”.

Nu va mai coborî la cabana Prăvălită, ci se va întoarce şi îşi va înainta raportul. Îndatoririle sale fuseseră de rutină, dar s-ar putea ca semnalarea de acum să fie importantă pentru desfăşurarea colonizărilor viitoare.

Dimineaţa, în zori, sprijinindu-se de umărul robotului, privi îndelung peisajul înconjurător.

— Nimic.

— Nimic.

Inspectorul zîmbi trist şi îşi spuse: „Exact cum prevedeam. Nici un sens. Au făcut un drum inutil, au scris ghiduri şi au construit cabane. Pentru ce? Natura aceasta n-o foloseau, n-o atingeau deloc…”

Civilizaţia lui avea o mare putere de adaptabilitate la naturi

oricît de stranii, dar nu şi la obiceiuri stranii. Puteau să şteargă toate urmele oamenilor. Dar nu aveau nici un motiv logic pentru a distruge munţii şi marcajele. Coloniştii se vor lăsa atraşi în capcană, vor urca mereu, inconştienţi, pe vîrful Trăsnit şi nu vor găsi nimic! Neînţelegerea îi va afecta grav.

Inspectorul ceru un propulsor şi survolă într-o clipă muntele, Plaiul Ciorii, torentul Gălăgiosu şi oraşul P. Ajunse la nava sa şi transmise raportul: Planeta nu poate fi locuită; motivul: **punctul de belvedere.*

## LUCIAN MERIŞCA

## PRIMĂVARA NUCLEARĂ

Zăpada era tot mai moale şi, într-o zi cu vînt, începu să se topească. Apa picura din streşini şi se aduna în bălţi lîngă pereţii caselor.

Fusese o iarnă lungă şi grea ca niciodată, iar zăpada căzută se ridicase pînă la un metru. Băgă mîna şi luă un pumn de cristale mari, sferice şi sticloase. A strîns pumnul şi apa rece a şiroit pe dosul mîinii, îngheţîndu-i-o.

Pe douăzeci şi opt martie ieşi soarele şi cerul era albastru, aşa cum uitase că este. Printre insulele de zăpadă de pe dealuri se scurgeau fire de apă. Pîrîiaşele se umflaseră şi curgeau grăbite şi mocirloase.

Trecu martie, şi se făcu călduţ. Bălţile nu mai îngheţau noaptea şi, din cînd în cînd, se putea lăsa geamul deschis. Dimineaţă, se uită afară, pe dealuri, pînă departe, ca să vadă covorul de fire proaspete de iarbă pe care-L aşteptase. Dar pămîntul era negru şi încă îmbibat de apă.

În mai, pămîntul se uscase de tot. La sfîrşitul lunii plouă, apoi ieşi soarele, dar iarba nu răsărise încă. Întinse mîna şi pipăi creanga unei tufe – era netedă şi lucioasă, fără muguri.

Veni iunie, şi copacii rămaseră cenuşii şi uscaţi. În iulie şi august sosiră furtunile de vară, şi copacii bătrîni şi găunoşi se prăbuşiră.

Dar pămîntul continua să fie negru, iar în păduri căzură şi ultimele frunze uscate care rămăseseră agăţate de anul trecut pe crengi. Nimic nu înverzi, nu ieşi nici o floare, nici un fir de iarbă.

În septembrie nu se întîmplă nimic. Şi nici în octombrie. Numai din cînd în cînd treceau valuri mari de ceaţă. La începutul lui noiembrie, însă, începu să ningă. Apoi veni viscolul şi pămîntul negru şi îngheţat se acoperi repede cu o saltea de zăpadă; atunci fu din nou frumos.

**ERIK SIMON**

# EXOD ÎN ŢARA FĂGĂDUINŢEI

Cu multă, multă vreme în urmă a avut loc pe planeta Gamma din nebuloasa sferică 18–20–22–0 o adunare a Consiliului General Planetar al gammezilor.

„Prieteni! Fraţilor! Gammezi!” spuse vicepreşedintele Consiliului. „Ştiţi cu toţii că resursele naturale de pe Gamma sînt ca şi epuizate. Pretutindeni s-au depozitat deşeuri radioactive, poluarea oceanelor, apelor curgătoare şi stătătoare a căpătat forme alarmante, apele din cele mai multe regiuni de coastă sînt poluate de petrol, şi nimeni nu-şi mai poate aduce aminte de frumoasele timpuri cînd prin rîurile noastre curgea încă apă adevărată. Pînă şi procentajul de oxigen din atmosferă scade într-un mod ameninţător şi, în ciuda mecanismelor celor mai moderne de întreţinere a curăţeniei străzilor, oraşele noastre sînt tot mai murdare. Procesul acesta nu mai poate fi făcut reversibil, şi de aceea propun să părăsim planeta noastră şi să ne căutăm altă patrie.”

O clipă membrii Consiliului tăcură surprinşi, apoi începură să vorbească toţi odată, unii în favoarea, alţii împotriva propunerii. Şi, din cauza gălăgiei, cei care dormiseră pînă atunci se treziră şi începură şi ei să vocifereze pro sau contra, apoi se interesară despre ce era vorba de fapt.

Preşedintele Consiliului ascultă cîteva minute, apoi îi invită să se înscrie la cuvînt.

După cum se vădi, cei mai mulţi dintre membrii Consiliului fură de acord cu propunerea şi cei care mai întîi fuseseră împotrivă se lăsară convinşi de ceilalţi. Numai Quintilius Meier, care, pe lîngă numele său extravagant, mai avea şi opinii extravagante, nu se lăsă lămurit.

El se adresă astfel Consiliului:

„Gammezi şi gammeze!” vorbi el. „E adevărat că am reuşit să poluăm din temelii planeta noastră şi că lucrul acesta va deveni treptat de-a dreptul neplăcut. Este însă acesta un motiv s-o rupem pur şi simplu La fugă? Nu! Ar trebui, mai bine, să facem totul pentru a face cît de cît ordine pe planeta noastră. Nu va fi uşor, dar oricum e mai bine decît să abandonăm atît de

laş Gamma noastră maternă, spre veşnica ruşine a noastră şi a civilizaţiei noastre! Înainte, spre o Gamma liberă de orice poluare!”

După aceea, preşedintele Consiliului acordă cuvîntul preşedintelui Comisiei economice.

„Prieteni! Fraţi gammezi!” pledă acesta. „Sînt convins că, vorbind astfel, colegul Meier urmăreşte ţeluri cu totul lăudabile, însă nu trebuie să ne lăsăm conduşi de sentimentalisme, oricare ar fi ele, ci trebuie să facem apel la raţiunea noastră sănătoasă de gammezi. Astronomii noştri au descoperit lîngă soarele Delta în constelaţia Equus gigantus un mare sistem planetar, la care putem ajunge cu hipernavele noastre cosmice doar în cîţiva ani. Printre multele planete de acolo vom găsi, garantat, una sau chiar mai multe tocmai bune pentru colonizare. O asanare temeinică a planetei noastre ar dura multe secole şi succesul ar fi îndoielnic. Peste patru ani şi jumătate hiperspaţiul va avea exact curbura optimă pentru zborul spre Delta, şi pînă atunci putem face toate pregătirile pentru transbordare. Pe deasupra, această transbordare este substanţial mai ieftină decît măsurile propuse de colegul meu Meier. Înainte, gammezi, spre noi lumi!”

Argumentul cheltuielilor mai reduse fu în cele din urmă decisiv, şi Consiliul hotărî Marea Emigrare. Un anumit dezavantaj fu considerat faptul că noua patrie nu fusese încă vizitată de vreo navă de pe Gamma. Cea mai apropiată curbură a hiperspaţiului era de aşteptat, cum se spusese, peste patru ani şi jumătate, următoarea însă doar peste şaptezeci şi patru de ani. Gammezii preferau să rişte zborul spre necunoscut decît să rămînă încă şaptezeci şi patru de ani pe propria lor planetă.

În afară de cîteva abţineri, doar Q. Meier votă împotriva Emigrării. Spuse, spre a-şi justifica votul: „Gammezi şi gammeze! Protestez împotriva acestei hotărîri. Făcînd cu totul abstracţie de faptul că această fugă este dezonorantă şi ne duce spre necunoscut, trebuie să ne mai gîndim şi că noua planetă – dacă se va găsi vreuna – va arăta peste cîteva sute de ani la fel de jalnic cum arată Gamma acum. Fac deci apel la toţi gammezii să nu participe la această emigrare demenţială şi să rămînă acasă. Trebuie să respect decizia majorităţii, dar mă spăl pe mîini în totală neculpabilitate.”

Cu aluzia la această măsură igienică transcendentă

consfătuirea luă sfîrşit.

Trebuie spus că apelul lui Q. Meier nu găsi ecoul dorit. Cînd în cele din urmă flota hipernavelor spaţiale purcese spre Delta, pe Gamma rămaseră doar cîţiva locuitori ai planetei, aproximativ 1,5% din totalul populaţiei. Celor mai mulţi dintre gammezi planeta lor le ieşise literalmente pe nas, şi cînd se urcară în hipernave cîntau noul imn:

„Cu vechea Gammă s-a sfîrşit!
Plecăm prin spaţiul infinit,
Viteza-i nouă zecimi din c;
Pe Gamma aer nu mai e!
Ademeniţi de noul soare
Ca să scăpăm de grea duhoare
Spre noi şi pure lumi zburăm
Deci, tălpăşiţa ne-o luăm!”

Apoi decolară, navele spaţiale se micşorară încet pe cerul Gammei – şi dintr-o dată dispărură în hiperspaţiu.

Puţinii gammezi care rămăseseră pe planeta lor natală, aleseră din rîndurile lor un nou Consiliu General Planetar şi pe Quintilius Meier ca preşedinte al acestuia. Drept mulţumire, Q. Meier îi numi pe restul locuitorilor Gammei: gammezi de onoare, la care ei îi conferiră demnitatea de prim gammez pe viaţă şi Ordinul Marii Raze Gamma. În sfîrşit, Q. Meier îi declară pe toţi cei care zburaseră spre Delta renegaţi şi pe sine însuşi dictator.

După ce afacerile cele mai presante fură rezolvate astfel, Q. Meier anunţă un ambiţios Program de Mare Asanare. Într-un interval de şase ani şi mobilizîndu-se toate forţele, planeta urma să fie eliberată complet de orice substanţe poluante, şi gammezii de onoare se apucară mai mult sau mai puţin voluntar de muncă.

Trecură cinci ani. Între timp se vădise că măsurile trasate de Q. Meier nu duceau la succesul dorit, şi că şi acţiunea „Fiecare cu lada sa de gunoi” eşuase şi ea. Planeta arăta la fel de murdară ca mai înainte. Q. Meier anunţă că teoria Marii Asanări fusese o eroare şi că, de fapt, lupta împotriva poluării mediului înconjurător avea să dureze cinci mii de ani.

Şi, într-o bună zi, deasupra planetei Gamma se ivi o flotă de

nave spaţiale, la fel de pe neaşteptate pe cît dispăruseră cu cinci ani înainte navele emigranţilor în hiperspaţiu. În timp ce această flotă se apropia încet de planetă, Quintilius Meier convocă Consiliul General Planetar la o şedinţă extraordinară.

„Gammezi şi gammeze de onoare”, spuse el. „Ascultaţi! O flotă spaţială a apărut în apropierea Gammei. Probabil că renegaţii şi-au băgat minţile în cap şi s-au întors. Dar aceasta este de natură să provoace cele mai mari dificultăţi economiei noastre. Din nefericire, renegaţii au o superioritate numerică de-a dreptul covîrşitoare şi noi...” Îşi aruncă privirile pe un bileţel pe care tocmai i-l întinsese un mesager şi continuă: „Tocmai aflu însă că nu e vorba de flota emigranţilor, ci de nave spaţiale de provenienţă necunoscută. În cazul acesta ne mai rămîne deci speranţa că emigranţii se vor stabili totuşi pe o planetă locuibilă a Deltei şi că nu se vor mai amesteca în treburile noastre interne. Ce urmăreşte flota străină rămîne de văzut. Cu aceasta, şedinţa a luat sfîrşit”.

Douăsprezece minute mai tîrziu, flota străină ateriză pe Gamma, pe platoul imens din faţa capitalei de pe care cu cinci ani în urmă porniseră emigranţii spre Delta.

Navele se aşezară pe sol, dar numai la cea mai mare dintre ele se deschise trapa şi coborîră cîteva sute de făpturi. Erau aidoma cu locuitorii Gammei, care se înghesuiseră în spatele îngrăditurii. Un timp rămaseră locului cercetîndu-i pe gammezi, în vreme ce gammezii stăteau locului şi-i studiau pe ei. Apoi treisprezece dintre străini se desprinseră de grup, o escortă de onoare le ieşi întru întîmpinare şi-i însoţi pînă la tribuna pregătită, unde îi aştepta deja Consiliul General Planetar al Gammei.

Cei treisprezece străini urcară la tribună şi unul din ei, după toate aparenţele comandantul lor, manevră un mic aparat plat care era fără îndoială un traducător universal cibernetic. Îl plasă în faţa microfonului şi din megafoane se auzi vocea sa, adică vocea traducătorului universal.

„Dragi şi mult stimaţi băştinaşi! Venim în pace şi ca prieteni, la drept vorbind venim ca oaspeţi. Ne-am părăsit planeta natală pentru că nu mai puteam rezista pe ea – resursele solului sînt aproape epuizate, oceanele sînt poluate cu petrol, pretutindeni s-au aşternut deşeuri radioactive, şi atmosfera noastră a ajuns abia respirabilă. De aceea am pornit în căutarea unei planete

noi, virgine, şi sperăm că am găsit-o aici. Din nefericire nu am putut explora planeta voastră în prealabil; pur şi simplu nu am avut timp. În afară de asta, nici nu ne-am gîndit că ar putea fi deja locuită. Vă rugăm totuşi să ne îngăduiţi să rămînem aici; căci nu vrem să ne mai întoarcem pe planeta noastră veche, murdară. Oricum, n-am putea porni din nou îndărăt decît peste cîteva zeci de ani. Cînd curbura spaţiului va deveni din nou optimă. Să n-aveţi nici o grijă – nu vă vom deranja – nu sîntem decît cîteva miliarde…”

La aceasta luă cuvîntul Q. Meier. Ce-i mai rămăsese de făcut decît să le explice străinilor pe ce fel de planetă virgină ajunseseră? Le zugrăvi deci situaţia şi încheie, ca să scape cît mai repede de vizitatori, cu aceste cîteva fraze: „Dragi prieteni, vedeţi aici doar o mică parte a neamului nostru. Cei mai mulţi au pornit, ca şi voi, spre o altă planetă, şi anume spre soarele Delta. Vă daţi seama şi voi că nu puteţi rămîne aici. Porniţi spre soarele Delta şi alăturaţi-vă la descoperirea noii planete curate!” Şi deodată Q. Meier luă o hotărîre îndrăzneaţă: „Şi, dacă lucrul acesta nu vă deranjează, puteţi să ne luaţi şi pe noi!”

Dar se părea că ceva anume îl deranja pe comandantul străin. El lăsase să-i scape traducătorul cibernetic, se încleştase de microfon şi rămăsese cu ochii – ficşi şi goi – la propria sa flotă spaţială. Încet, încet de tot, i se muiară genunchii şi începu să alunece în jos, de-a lungul stativului microfonului.

Quintilius Meier nu înţelegea nimic. „Ce e atît de rău în propunerea de a zbura spre soarele Delta, de a coloniza acolo o nouă planetă şi de a ne lua şi pe noi cu voi? La urma urmei vrem să…”

Comandantul străinilor era acum lungit la pămînt şi zăcea după toate aparenţele lipsit de cunoştinţă alături de traducătorul său universal cibernetic. Deodată apucă aparatul, se ridică, se propti cît mai aproape de microfon şi spuse încet, cu expresia iluminată a unui martir căruia nu i se mai poate întîmpla nimic, pentru că i s-a întîmplat deja totul: „Soarele Delta, deci… Dar de unde credeţi că venim noi?!”

din limba germană de *Isolde Huber*

**VASELE ANDRU**

# ORAȘUL DIN MARGINEA PUSTIEI

## Cupola salvatoare

Anul trecut, am fost în oraşul asfixiat Rahabal.

Înaintam cu greu pe bulevardul central acoperit de dune de nisip. Un oraş măreţ şi pustiu. Fără iarbă şi fără suflare umană. Copaci uscaţi. Clădiri aproape intacte, construite în beton, după proiecte arhitectonice îndrăzneţe. Mă întrebam de ce a pierit suflarea acestui oraş. Tot atunci, o echipă de ecologi studia cauzele dispariţiei vieţii în Rahabal.

Spre seară, şoferul se grăbea să plece, mă zorea. Nu voia să înnoptăm acolo. Se temea. I-am spus şoferului că am putea să ne instalăm în camera de porfir a palatului părăsit, unde patul era pregătit ca pentru culcare. Aveam cu noi un bidon cu apă şi nişte provizii de alimente. Dar şoferul mi-a răspuns speriat că el nu rămîne peste noapte aici, ferească sfîntul; dacă vreau, pot să rămîn singur şi el va veni a doua zi să mă ia. Avea o frică terifiantă de acel oraş fără suflet de om. Nici cei din echipa de ecologi nu înnoptau acolo.

Oraşul asfixiat Rahabal e o culme de frumuseţe arhitectonică. Are monumente, edificii hexagonale şi cubice, săli geodezice, statui de cîrmuitori, pe care le înghiţeau treptat dunele de nisip. Odată cu lăsarea serii, se strecura în noi o frică iraţională, frica de ceva nevăzut şi extrem de primejdios pentru existenţa noastră.

La întoarcere, ghemuit în maşină, mă întrebam: cine ţine oare echilibrul planetei? Armele, viclenia politică sau emanaţiile mentale ale gînditorilor? explozivii cumpliţi sau norii de unde cerebrale? Oare armele sînt ele însele deriva minţii, damnarea noastră de a ne săpa propria groapă? Maşina mă clătina şi, la un moment dat, şoferul a oprit; a coborît, a luat o lopată şi a curăţat porţiunea de drum năpădită de nisip. Apoi a pornit iarăşi motorul. Conducea cu prudenţă şi crispare. Panica lui, rău mascată, mi se transmitea; şi, adăugînd frica stîrnită de viziunea oraşului asfixiat Rahabal, mă întrebam: CE puteam face şi n-am făcut? ce se va alege din copilul meu, din planetă? cine va

moşteni pămîntul?

Procesul hominizării continuă. Omul n-a ajuns la o formulă definitivă, în genomul lui încă se produc schimbări. Gheara selecţiei naturale e ascunsă în perniţe de catifea. Se pare că, în acest final de secol 20, omul o sabotează. Şi totuşi ea continuă să lucreze. La nivele pe care medicina, ştiinţele încă nu le pot controla. La nivelul alpha, al circuitelor mentale.

Asta mă învăţa experienţa oraşului asfixiat Rahabal.

El se afla în marginea deşertului Parîn-Sah. Era un oraş prosper. Se lăuda cu vechimea lui. Se fălea cu durata lui. Dispariţia lui s-a petrecut rapid, în numai cîteva decenii. Ecologii au studiat cauzele, au fost publicate primele concluzii, au fost dispute, nici un consens de opinie. Unul dintre ecologi, Maxutovici, a conchis că polisul s-a stins din cauza asfixiei mentale. Ipoteza lui a fost privită cu uimire, pentru că încă n-a fost dovedită dispariţia vreunei localităţi, în istorie, avînd drept cauză directă asfixia mentală. Au existat oraşe distruse de calamităţi naturale, oraşe înghiţite de pămînt, de nisip, de apă, de foc, de cutremur. Alte oraşe au fost nimicite de demenţa umană, invazii, incendieri, ruinare. Aşa că ipoteza lui Maxutovici a stîrnit mirare şi a fost considerată o fantezie ştiinţifică, o metaforă a vieţuirii prin spirit.

Dar ecologul Maxutovici ne cerea să citim ipoteza lui la propriu, nu la figurat. El susţine că minţile mari contribuie la echilibrul unei aşezări umane nu doar prin liantul cultural formidabil, nu doar prin soluţiile existenţiale pe care le inspiră, nu doar prin faptul că ne salvează de la rudimentar, deci de la starea de maximă vulnerabilitate biologică. Este şi asta, desigur, lucrul minţilor mari. Dar mai există ceva. Acţiunea de cugetare profundă, sau cugetările însumate ale oamenilor, creează binele, generează un cîmp energetic benefic. Eu numesc asta: cumul de soartă bună. Un om sau nişte oameni care ţin cugetul treaz fără contenire sporesc recoltele, lîna oilor şi laptele vitelor unui ţinut. S-a propus şi un experiment care a confirmat aceste efecte. Mai mulţi oameni, într-o acţiune conştientă de a gîndi, produc un rezultat neaşteptat: porumbul creşte mai mare, fructele sînt abundente, păsările ouă de două ori pe zi… Cîmpul *psi* serveşte oricărei fiinţe vii, de la amibă pînă la om. Şi acum, fiţi atenţi. Emanaţiile mentale se însumează, se stratifică şi formează un fel de scut… un fel de hrană pentru colectivitate…

O cupolă, o reţea binefăcătoare. Mîinile sînt mai îndemînatice şi produc mai eficient în zonele unde gîndirea formează o densă reţea noetică, un tir concentrat de unde cerebrale. În decursul timpului, dacă obişnuinţa şi practica de a gîndi este constantă, neîntreruptă, crescîndă, se creează un strat tot mai dens, o boltă de emanaţii mentale care constituie un înveliş protector pentru om, precum atmosfera. Un înveliş respirabil. O cupolă saturată de gînd. O cupolă de fluide cerebrale. Sub cupola aceasta, toţi oamenii şi toate vietăţile au un tonus vital mai ridicat.

În schimb, în locul unde bolta aceasta se rarefiază… prin sărăcia lucrului cu capul… survine dificultatea de a vieţui; apar stîngăcia umană, agresiunea, urîţenia. Încep poticnirea, bolboroseala, agitaţia disperată de a te menţine la o înălţime omenească. Apoi se arată eşecul: oamenii iau decizii tot mai proaste, tot mai neinspirate. Pierd cu toptanul, pierd tot. Regresie vizibilă. După care, în scurt timp, asfixia mentală, moartea. Dispariţia!

Acesta e cazul oraşului Rahabal, un experiment sau un avertisment al naturii. Astăzi acolo este un pustiu. Ziduri. Măreţie. Case goale. Unele se surpă. Altele sînt năpădite de nisipuri. Dinţii nisipului muşcă mai lacom decît ploaia sau decît rugina. Era un oraş modern, el dădea lecţii de frumuseţe şi de orgoliu: avea şcoli şi blocuri, avea săli de biliard, bursa aurului, puşcărie modernă cu televiziune color; avea vespasiene de marmoră, cinematografe şi ambiţii. Ecologul Ygrec zice că viaţa a dispărut acolo pentru că a înaintat deşertul şi au secat fîntînile. Dar profesorul Maxutovici i-a răspuns: dar de ce a înaintat deşertul? Deşertul a înaintat din cauză că oamenii, asfixiaţi prin lipsă de oxigen mental, au slăbit şi n-au putut face faţă nisipului… deşertului… şi au dispărut.

A doua zi, am revenit în acele locuri.

Eram în oraşul asfixiat Rahabal şi-mi făceam promisiuni absurde. Mă bucuram că sînt în viaţă şi credeam, pueril, că se poate învăţa ceva din istorie. Poate că omul viitorului va participa intens şi continuu la bolta gînditoare, va spori-o şi va fi apărat de ea. Cei care caută claritatea mentală deplină, cei care au găsit-o… reţeaua de unde cerebrale, cupola gînditoare sub care oamenii, semenii tăi, sînt mai întăriţi şi trăiesc mai mult.

Oare asta e problema lumii la apusul secolului? Soarele

nostru alb, soarele nostru adult. Eu am adunat o cazuistică a precarităţii şi a nelegiuirii globului, iar cu voi vorbesc despre linişte! Tribunalele sînt încă folositoare, dar tăcerea cogitativă este superioară oricărui tribunal.

Sub ochii mei, în Rahabal s-a mai surpat un palat.

Seara, i-am spus iarăşi şoferului: eu rămîn peste noapte aici.

Şoferul a răspuns: Domnule din est, cu forţa nu pot să vă iau, dar nici nu-mi face plăcere să vin mîine să vă culeg oasele.

N-am stat să mă tocmesc cu el, nici să-i ascult exageraţiunile şi lamentările, cum că locul acesta e blestemat.

Adio! i-am zis. Iar el a plecat să doarmă în oraşul vecin, la 115 kilometri. Aveam lanternă, provizii, apă, echipament de protecţie, tub de oxigen. Şi o mare curiozitate. Am rămas sperînd că poate voi afla vreun detaliu revelator cu privire la dispariţia vieţii din Rahabal. Nu am rezistat mult în singurătatea aceea ostilă. Aveam dificultăţi de respiraţie. Tubul de oxigen, aflat asupra mea, nu-mi servea. Era o sufocare mai cumplită decît cea a lipsei de oxigen. Mă cuprindea o panică a sîngelui, o alarmă iraţională, din aceea care-i scoate pe lupi din bîrlog cînd percep infrasunete şi inframişcări ce anunţă o catastrofă.

Am lăsat acolo echipamentul şi proviziile şi am început să alerg. O fugă ruşinoasă spre ieşirea din oraş. Înaintam greu, respiram greu. Soarele apunea, starea de sufocare psihică se accentua, alergam. Nu ştiu cît timp mi-a trebuit să ajung pînă la marginea oraşului, dar mi s-a părut foarte lung, nesfîrşit. Am zărit maşina. Şoferul mă aştepta, bănuise că voi veni. Mi-a dat un întăritor. Goneam spre adăpost. Îmi reveneam treptat. Şoferul era satisfăcut, se considera salvatorul meu în acea zi, fredona ceva într-o limbă gutturală. Ce puteam face şi n-am făcut? mă întrebam.

## WALTER KUBILIUS

## DINCOLO

Jim Carrington se bălăcea în undele singurului rîu din Hillsboro, la cîţiva metri de Zid, şi îi tot ademenea pe tovarăşii lui de joacă. Nici unul nu ştia să înoate, aşa încît, atunci cînd vru să-i dea brînci lui Jack Barker, acesta se crispa, cuprins de o spaimă puternică.

— Adunătură de fricoşi! urlă Jim. Zări un păstrăv punctat şi sări în apă să-l prindă. Se lovi de pietrele de pe fundul rîului şi, în vreme ce urca la suprafaţă, lovi cu palma baza Zidului. *Atinsese cu palma baza Zidului!* Nu mai rămăsese decît un pic şi, dacă ar fi avut chef, ar fi putut trece înot pe dedesubt şi ar fi pătruns în Exteriorul interzis.

— Ştii că n-ai voie să te apropii de Zid, observă Barker. Radiaţiile pot să te omoare.

— Pe naiba! azvîrli Jim, căţărîndu-se pe malul aşternut cu iarbă. Dac-ar fi radiaţii... să nu mai vorbim!... Cît pe-aci să spună că, dacă ar fi fost într-adevăr radiaţii atomice în Exterior, apele ar fi trebuit să fie otrăvite şi peştii contaminaţi, aşadar toxici. Şi totuşi el bea din apa aceasta şi mănîncă din acest peşte de cînd se ştie. Alţi peşti în afară de cei veniţi din Exteriorul interzis nu existau. Deci: toate manualele greşeau.

Se îmbrăcă în viteză, îşi adună cărţile de şcoală şi alergă împreună cu ceilalţi spre Hillsboro. Tata era la volanul tractorului, ca de obicei, cu ochiul său de fermier fixat asupra acelui soare ca o bucată de hîrtie aprinsă lipită de Zid. Soarele se afla la 150 de milioane de km distanţă, afirmau cărţile, dar pentru Jim păruse dintotdeauna că făcea partea din alcătuirea Zidului.

— Te-ai distrat bine? întrebă tata. Punea invariabil aceeaşi întrebare, în acelaşi fel, exact ca mama.

— Ei, destul, răspunse Jim. Sper că Barker o să-şi rupă gîtul într-o bună zi. Mă calcă pe nervi.

Îşi puse cărţile în şură şi îndeplini stoic cele cîteva corvezi ce-i reveneau, ca de pildă hrănitul porcilor, găinilor, vacilor şi cailor.

— Tată, se interesă cînd acesta se întoarse de la cîmp, de ce

ţinem cai, dacă nu-i folosim? Mai bine i-ai vinde.

Tata reflectă o vreme.

— Nu ştiu exact, dar noi, fermierii, am avut dintotdeauna cai. Te supără?

— Nu, tată.

Bătrînul doctor Barnes, singurul medic din Hillsboro, sosi a doua zi în amurg la fermă şi îl examină pe Jim cu meticulozitate. Îi ascultă inima, îi luă probe de sînge şi transpiraţie, le studie sub un microscop portativ şi apoi făcu nişte însemnări într-o uriaşă carte cu coperţi negre, pe care era scris numele lui Jim.

— Sănătate excelentă, zise Doc Barnes, împachetînd instrumentele în cele trei sacoşe. La fel de solid ca programul electoral al lui Robinson. Şi n-ai nimic care să nu se vindece cu o friptură.

Jim se îmbrăca.

— De ce mă examinaţi aşa des?

Doc Barnes îl privi uimit:

— Bine, dar medicina a devenit o afacere socială de cînd cu alegerea lui Robinson. E lege. Încă n-ai învăţat asta la şcoală?

— Ba da. Dar de ce nu-l examinaţi niciodată pe tata? Şi el e cetăţean, şi totuşi nu vă ocupaţi decît de mine.

O expresie fugară de nesiguranţă străfulgera ochii medicului, care reluă cu acelaşi glas moale şi vesel:

— Ei, mă ocup şi de el. Însă nu eşti niciodată acasă cînd îi văd pe părinţii tăi. Oricum, bine că mi-ai amintit. E cazul să le fac un examen fizic complet. Avem nevoie lunar de cîte unul, ştii, nu?

— Bineînţeles, confirmă Jim. Cînd medicul intră în camera tatălui, băiatului îi veni o idee. Era o indiscreţie, în oarecare măsură, dar de mult ghicise ceva nefiresc în prietenia lui Barnes. Nu era ceva palpabil. Avea Jim vreo boală secretă din pricina căreia medicul să-i poarte de grijă într-atît? Pierdea două sau trei ore cu examinarea lui lunară. În ritmul acesta putea să vadă maximum cinci persoane pe zi, deci 150 pe lună. 150 pe lună! Hillsboro avea vreo 10.000 de locuitori şi Doc Barnes era unicul medic despre care auzise vorbindu-se vreodată.

Urcă pe furiş în pod şi mişcă din loc o mică bibliotecă ce ascundea o crăpătură în podea. Aplecîndu-se, izbuti să distingă interiorul camerei de dedesubt şi să audă discuţia.

— Băiatul m-a întrebat de ce nu vă examinez, rostea Barnes cu voce incoloră, monotonă. O să rămînem aici o vreme ca să-i facem pe plac.

Şi rămaseră aşezaţi în fotolii ca nişte statui de piatră… mama, tata şi Doc Barnes.

Jim coborî tiptil pînă pe verandă şi aşteptă cuminte să iasă din casă Doc Barnes.

— I-aţi examinat pe părinţi?

— Desigur! I-am supus celui mai atent examen. Fii liniştit, fiule, nu suferă de nimic. Îl bătu uşor pe umăr şi se urcă la volan, îndreptîndu-se spre oraş. Jim îl urmări cu privirea. Doc Barnes nu se opri în faţa nici unei alte ferme de pe drum.

— Uite ziarul de azi, fiule, îi spuse tata întinzîndu-i un exemplar din „Hillsboro Daily Chronicle”. Nimic nou pe plan mondial, iar preşedintele Robinson şi vicepreşedintele Koshbino îşi petrecuseră ziua comunicînd rapoarte anoste asupra programului de redresare economică. Citirea ştirilor locale îl izbi pe Jim ca şi cum cineva i-ar fi azvîrlit o cărămidă în faţă: Jack Barker murise. Căzuse dintr-un pom şi-şi rupsese gîtul. Lui Jim i se făcu greaţă.

— Am vîndut azi caii, anunţă tata. Am luat preţ bunicel.

— Groaznic! murmură Jim, dar cuvintele aveau gust de cenuşă. I se învîrtea capul. Nu mai izbuti să-şi concentreze privirea asupra literelor din ziar şi nedesluşita bănuială care-l rodea de mult se limpezise într-o fracţiune de secundă. Ştia că Jack Barker nu înota niciodată şi, mai mult, nu se căţăra niciodată în copaci; amintirea că-i dorise moartea îi dădea senzaţia că e un ucigaş. Ca un mîrîit dintr-un abis volburos, vocea tatălui său se făcu auzită:

— Şi la şcoală cum merge?

— Oribil, răspunse Jim, simţind cum tensiunea interioară slăbea în timp ce i se întăreau bănuielile, Din cauza celorlalţi băieţi, care… Nu ştiu cum să-ţi explic: ori ştiu prea multe, ori nimic. Cred că mai degrabă aş învăţa singur, la bibliotecă.

Odată exteriorizată, furia i se potoli şi curînd uită întîmplarea. Îşi îndeplini sarcinile la fermă şi-şi petrecu timpul liber înotînd în rîu, într-un loc unde malurile se apropiau de Zid. Nu se bălăci de-a lungul Zidului şi nu încercă să treacă pe dedesubt pentru a ajunge în Exteriorul în care aburii otrăviţi şi

gazele toxice jupuiau pămîntul şi făceau ca o gură de aer să echivaleze cu o condamnare la moarte. Şi totuşi apa era limpede şi bună…

După cîteva zile tata îi dădu o scrisoare de la Oficiul de învăţămînt din Hillsboro. Era o comunicare lapidară: datorită creşterii contribuţiilor la programul naţional de redresare, Hillsboro se vedea obligat să reducă subvenţiile acordate instrucţiunii publice. În consecinţă, şcoala se închidea, iar elevii care doreau să-şi continue studiile puteau beneficia de aceleaşi avantaje ca adulţii la Biblioteca municipală, unde va avea plăcerea să-i primească miss Wilson.

Era un privilegiu la care Jim visase dintotdeauna. Adeseori privirile înfometate i se umpluseră de spectacolul nesfîrşitelor şiruri de rafturi îngreunate de straturi groase de colb, ca şi cum toate cunoştinţele terestre ar fi fost adunate aici şi apoi uitate. În paginile acestor cărţi va găsi explicaţia morţii lui Barker, a minciunilor lui Barnes şi poate explicaţia misterului Zidului şi a ceea ce se afla cu adevărat dincolo.

Miss Wilson, bibliotecara şefă a secţiei pentru adulţi, era o femeie cu faţa îngustă şi albă, cu un surîs mecanic, în genul celui arborat de Doc Barnes. Şedea cocoţată pe un taburet înalt în dosul biroului de la intrare.

— Ce-ai vrea să citeşti? Am aici un excelent tratat de istorie naturală, care ţi-ar plăcea… sau preferi un roman pentru adulţi? Iată o splendidă…

— Dacă nu vă deranjează, aş vrea să arunc o privire.

— …istorie despre viaţa la ţară şi despre un tînăr care a inventat un mijloc de a dubla randamentul culturilor.

— Pot să intru? întrebă Jim, exasperat de discursul debitat monoton de buzele lui miss Wilson. Aceasta se întrerupse brusc, privind prin el ca şi cum ar fi ascultat pe altcineva, apoi surise:

— Sigur! Poţi lua ce cărţi vrei. Ştii să utilizezi catalogul?

— Da, da, se grăbi Jim, intrînd iute în biblioteca pustie. Lungile rafturi cu cărţi înghesuite se întindeau cît vedeai cu ochii în uriaşa sală boltită. Mirosul de mucegai şi vechime degajat de legăturile în pînză şi piele îi gîdilau nările. Cercetă cîteva titluri, trase cărţile din raft şi suflă praful de pe muche înainte de a le răsfoi. Beletristica, ce ocupa mai mult de jumătate din etajere, nu-l interesa. Se plimbă prin secţia ştiinţifică şi mai ales în dreptul numerelor 900, unde se găseau cărţile de istorie. Spre

deosebire de romanele aproape neatinse, aici văzu pe rafturi mari spaţii în care metalul lucea gol acolo unde dintr-o singură mişcare fusese luat cîte un braţ de volume. Pe coperţile prăfuite ale unor cărţi se zăreau stranii zgîrieturi, ca şi cum mîini bizar alcătuite le-ar fi atins, apoi le-ar fi pus la loc. „Poate lucrările referitoare la Zid au fost clasificate separat”, reflectă Jim. Se duse la nenumăratele sertare ale catalogului din mijlocul sălii şi-l trase pe cel cu eticheta Wo-Zy. Nu figurau cărţi anume despre Zid şi foarte puţine cu informaţii asupra acestui subiect. Mai multe cuprindeau cuvîntul *Exterior*, dar nici una nu vorbea despre ceea ce se înţelegea la Hillsboro prin *Exterior.* Îşi spuse că exista poate un alt termen, necunoscut, pentru a desemna „Zidul” şi începu să scotocească sub rubricile „Ecran”, „Plafon”, „Barieră”, „Baricadă şi aşa mai departe – toate cuvintele care îi veniră în minte sau pe care le găsi în dicţionare. Catalogul părea bine ţinut la zi. Mai multe fişe fuseseră smulse – lucru dovedit de bucăţelele de carton rupte, rămase pe fundul sertarelor. Dar nimic despre Zid, nicăieri.

Contrariat, fu nevoit să se mulţumească cu cîteva cărţi de istorie pe care le duse la miss Wilson să le înregistreze. Aceasta citi titlurile, zîmbi şi notă pe fişă data restituirii.

— Ai găsit ce căutai?

— Nu, răspunse iritat, strecurîndu-şi cărţile sub braţ. N-am găsit nimic despre Zid.

Zîmbetul lui miss Wilson îngheţă:

— Despre Zid?

— Da, strigă el furios în faţa acestei noi tentative de a-i ascunde adevărul. Zidul, Plafonul, Bolta, numiţi-l cum vreţi, chestia aia care împrejmuieşte Hillsboro. De ce nimeni nu-l pomeneşte? Nici măcar n-aş fi ştiut că există dacă n-aş fi înotat în apropierea lui. Nu e nici o lucrare despre el în toată biblioteca!

Miss Wilson îşi recăpătase calmul:

— Bineînţeles că există, rosti împăciuitoare, de parcă s-ar fi adresat unui copil îndărătnic. Ai consultat catalogul?

— Da, şi nu sînt fişe la cuvîntul ăsta.

— Precis te înşeli. Am să te ajut eu să cauţi săptămîna viitoare, cînd aduci cărţile înapoi.

— De acord, făcu Jim, deşi era convins că şi atunci se va găsi o scuză. Intuia o ciudată conspiraţie. Ce era de ascuns?

— Tată, întrebă cînd, după ce-şi terminase corvoada de fiece seară, se instalară pe verandă să asculte greierii şi să privească norii ce se rostogoleau în faţa lunii. De fapt ce e Zidul?

Tata lăsă ziarul şi privi gînditor spre orizont, unde Zidul transparent se înfunda în pămînt dincolo de linia colinelor:

— Era deja acolo mult înainte de a te naşte. E un… mijloc de apărare împotriva Exteriorului, dacă-mi amintesc bine.

— Ce e Exteriorul? nu-l slăbi Jim, calm.

Tata începu să citească ziarul pentru a-i demonstra că nu are chef de vorbă.

— Ei! Toată lumea ştie! Gaze otrăvitoare, raze gamma, chestii de felul ăsta. Ne-ar ucide pe toţi dacă ar pătrunde înăuntru.

Jim se gîndi la apa limpede şi proaspătă şi la peştii buni care veneau pe sub Zid. I-ar fi plăcut să-l întrebe pe tatăl lui despre asta, însă ziarul se aşezase între ei ca o barieră.

Nu mai era lumină pentru citit, aşa că Jim contemplă cîmpia pînă la Bolta prin care se vedeau stelele. În Exterior păreau să domnească pacea şi mulţumirea, iar nu moartea şi oroarea la care făcuse aluzie tatăl său. Cînd acesta plecă de pe verandă, Jim îi luă locul sub lampă şi începu să răsfoiască cărţile de istorie. Cele mai multe erau vechi, pînă la 1970. Cum nu erau menţionate nici Zidul, nici războaiele atomice care au făcut Zidul indispensabil, Jim conchise că Zidul fusese construit între 1970 şi 1975, anul naşterii sale.

Luă altă carte, „Istoria Naţiunilor Unite”, publicată în 1992. Nu apăruse decît de un an şi totuşi lăsa impresia de vetust, cu paginile pătate şi şifonate. Cercetă cu atenţie foaia de titlu şi descifră minusculele litere care-i făcură inima să bată: „Ediţia a noua”, spuneau acestea. „Revăzută şi corectată de autor, ianuarie 2039”.

*E o impresie falsă,* se strădui Jim să se stăpînească, *pentru că nu sîntem decît în 1993.* Căută totuşi cu înfrigurare ultimele pagini şi citi:

„F. M. Robinson, preşedinte într-o perioadă de pace durabilă graţie activităţii Naţiunilor Unite, a murit în 2001, cînd racheta care-l transporta s-a sfărîmat la aterizare. Koshbino a preluat funcţia de preşedinte pînă la expirarea mandatului, în 2002; în anul următor a fost ales Ghafa Benjamin.

În decursul administraţiei Ghafa Benjamin, Comisia planetară

a continuat eforturile în vederea construirii unei nave extragalactice, dar fără rezultat pînă în 2038.

Eliminarea progresivă a comunităţilor agricole, începută în timpul lui Robinson, a continuat şi sub noua administraţie. Fabricarea pe cale artificială a alimentelor, prin recuperarea şi refolosirea deşeurilor industriale, a provocat o revoluţie în obişnuinţele sociale, mai ales prin frecventele şi dezastruoasele deplasări economice…”

Jim Carrington puse cartea alături, năucit de această expunere istorică încărcată de evenimente ce urmau să se întîmple. Preşedintele Robinson încă trăia, doar îi văzuse adeseori la televizor figura liniştită şi demnă. Cît despre faptul că fabricarea artificială a alimentelor a răvăşit economia ţării, la Hillsboro nu exista nici cel mai mic semn! Tata îşi lucra pămîntul cu tractorul şi trimitea grîu, ovăz şi secară în oraş, unde se înmagazinau în silozuri, fără îndoială în vederea expedierii ulterioare spre alte oraşe înconjurate de cîte un Zid. Dacă era posibil să manufacturezi hrana, atunci era inutil să o scoţi din pămînt. Dacă era imposibil să o fabrici, atunci toată această lucrare de istorie nu era decît o mistificare, o farsă.

Citi paginile în diagonală, căutînd vreo explicaţie raţională. Cu cît citea mai mult, cu atît mai mult se zăpăcea. Nu se pomenea despre nici o conflagraţie atomică mondială în 1970 şi nu era nici cel mai mic indiciu că existau oraşe închise în spatele unui Zid, nici măcar că s-ar fi avut în vedere această soluţie.

Jim auzi scrîşnetul pietrişului pe alee, înălţă capul şi văzu oprindu-se maşina cea veche a lui Barnes. Medicul îi făcu semn cu mîna, apoi urcă treptele verandei gîfîind.

— Bună seara. Mi-am zis să trec să vă văd.

— Tata şi mama sînt în salon, dacă vreţi să vorbiţi cu ei.

Doc Barnes oftă, se lăsă să cadă în balansoar şi-şi şterse fruntea cu o batistă mototolită.

— Nu-i nimic important. Treceam pe-aici şi m-am hotărît să mă destind un pic. Privi împrejur şi zări lîngă Jim, pe jos, cărţile. Citeşti mult, fiule?

— Da, confirmă acesta circumspect. Ceva cărţi de istorie.

— Mie niciodată nu mi-a plăcut istoria. Am avut mereu impresia că ştiinţele fizice sînt mult mai interesante. Ce-i mai pasionant decît să studiezi o insectă la microscop? Treci să mă vezi la laborator şi am să-ţi destăinui cîteva lucruri pasionante

despre cercetarea ştiinţifică.

Doc Barnes continua să pălăvrăgească şi Jim simţi cum încet-încet i se risipesc şi prudenţa şi neîncrederea. Abia dacă înţelegea jumătate din cuvintele folosite de medic pentru a-i explica structura atomilor sau modul de a măsura viteza moleculelor.

— Istoria e total lipsită de semnificaţie şi în ea n-ai să afli niciodată adevărul. Studiază ştiinţele, unde totul se poate cîntări şi măsura! E unicul drum către adevăr.

— Ce e Zidul? azvîrli deodată Jim.

— Materie degenerată, răspunse medicul fără să ezite. Un amestec de nuclee dezgolite şi electroni liberi. În mod normal, un asemenea gaz electronic ar trebui să se risipească dacă n-ar fi straturile de materie transparentă care să-l menţină în limitele fixate. Zidul e deci total impenetrabil la orice, în afară de lumina inofensivă a soarelui şi stelelor. Îl putem atinge fără teamă. A fost construit în 1975, în timpul războiului mondial care a făcut ca o mare parte a pămîntului să devină periculoasă prin radioactivitate.

— Dacă e aşa, interveni Jim, ştiind că a sosit momentul decisiv, de ce nu e menţionat Zidul şi nici măcar războiul în cartea asta de istorie?

Cu un gest de triumf, o deschise şi i-o întinse medicului. Nu-i era clar în ce consta conspiraţia, dar era sigur că Doc Barnes făcea parte din ea. Zidul era un element foarte însemnat din viaţa lor, şi cu toate acestea nu apărea nicăieri în Biblioteca ce ar fi trebuit să cuprindă suma cunoştinţelor umanităţii. Faţa lui Doc Barnes se înăspri şi se crispă pe măsură ce citea paginile vîrîte sub ochi de Jim. Răsfoi cartea privind anii indicaţi în susul paginilor: 1970, 1980, 1990, 2000, 2035, Nu era doar istoria trecutului, ci şi a viitorului, însă nicăieri nu apărea o cît de mică aluzie la Zid.

— În ce an sîntem? întrebă Jim. În sfîrşit, avea prilejul să atace misterul vieţii lui. Cine era? Ce era? Din copilărie nu-şi amintea decît de tata, mama şi ferma din Hillsboro, dar, crescînd, începuse să descopere tot felul de contradicţii. Cele mai vagi dorinţe ale sale păreau să se metamorfozeze automat în legi. De pildă, Doc Barnes părea că trăieşte doar pentru a se ocupa de el şi că tot oraşul se unise într-o conspiraţie urmărind să-i ascundă anumite lucruri. Poate îşi închipuia toate astea…

dar întîmplările deveniseră prea frecvente! Cartea era prima bază serioasă a bănuielilor lui. Demonstra nu numai că nu fusese un război atomic şi, deci, nu era nevoie de Zid, dar şi că data actuală era o mistificare.

— În *ce* an sîntem? insistă.

— În 1993, bineînţeles, răspunse Doc Barnes stingherit.

— Atunci ce-i cu cartea asta? se repezi violent. E posibil să prevezi viitorul?

— Sigur că nu, viitorul e închis pentru noi. Cît priveşte cartea asta, îmi pare rău că te-a întors pe dos, pentru că nu este, evident, decît o farsă. A fost, fără îndoială, publicată ca teză universitară în domeniul istoriei ipotetice. În unele universităţi e un obicei; candidatul e supus unei probe pentru a se verifica dacă a asimilat cum se cuvine diferitele teorii privitoare la istoria socială. Unele facultăţi consideră că factorii economici şi antropologici sînt determinanţi în desfăşurarea istoriei. Spune, ţi-ar plăcea să mergi la universitate într-un an sau doi? Am nişte prieteni la Harvard, care te-ar primi…

Jim smulse cartea din mîinile lui Barnes:

— Nu-mi spuneţi adevărul! se mînie. Nu e o teză filosofică şi nici o încercare de mistificare. E pur şi simplu un manual, dar unul venit din viitor şi care nu pomeneşte nici războiul atomic, nici Zidul din jurul oraşului Hillsboro sau al *oricărei* alte localităţi. De ce *nu* e pomenit Zidul nicăieri? M-am uitat în toate cărţile de istorie de la bibliotecă şi n-am descoperit nimic despre Zid. De ce?

— Haide, haide, zise Doc Barnes, scotocind în trusă. Sigur te înşeli. Cînd ai să te întorci la bibliotecă, roagă un bibliotecar să te ajute.

Jim se uită la mîna medicului, care ieşea din sacul negru; între arătător şi degetul mijlociu, sprijinit de degetul mare, strîngea corpul transparent al unei seringi.

— Ce vreţi să faceţi? se alarmă Jim.

— Nimic grav, îl asigură Barnes. Vitamine. Ca să-ţi crească pofta de mîncare.

— Am poftă de mîncare, protestă Jim şi se ridică încet, dîndu-se înapoi spre peretele verandei. Doc Barnes se ridică şi el şi se apropie.

— Nu-ţi fie teamă, n-o să-ţi facă nici cel mai mic rău.

Jim se aruncă pe sub braţul ridicat ameninţător şi sări peste

cărţi. Dar nu destul de iute; braţul lui Barnes căzu şi acul îi pătrunse în umăr.

— Tată! Mamă! strigă Jim. Apoi totul se făcu negru…

A doua zi se trezi în zori să mănînce împreună cu tatăl său şi se întrebă dacă întîmplările din seara trecută nu fuseseră un vis.

— Doc Barnes a trecut pe-aici aseară.

— Da? se miră tata. Nu l-am auzit.

— Am vorbit o grămadă, continuă nesigur Jim. Cred… cred că am leşinat.

— Citeşti prea mult. Mie mi s-a părut că erai bine cînd te-ai dus să te culci.

Jim mestecă în tăcere. Luă de pe verandă patru cărţi – a cincea lipsea – şi se duse la Bibliotecă. În locul lui miss Wilson, la birou şedea un tînăr cu faţa rotundă, îmbrăcat în gri. Trase spre el cărţile şi puse ştampila pe fişa de abonat a lui Jim.

— Nu mai e aici, îi răspunse la întrebare. Biroul a transferat-o la altă bibliotecă. Pentru incompetenţă, dacă am înţeles eu bine! De fapt, o serie de cărţi nu erau la locul lor pe rafturi şi nici nu figurau în catalog.

Jim îşi luă fişa şi cercetă coloana „restituiri”.

— Mai am o carte.

Bibliotecarul scutură capul.

— Pesemne te înşeli. Ai adus toate cărţile trecute pe fişă. Ce titlu avea?

— „Istoria Naţiunilor Unite”.

Tînărul consultă o listă aflată în faţa lui:

— Îmi pare rău, nu văd titlul acesta. Ştii cumva cînd a apărut?

Jim îşi muscă buza:

— În 2038.

Bibliotecarul surîse:

— Glumeşti, nu?

Pricepînd că nu slujeşte la nimic continuarea discuţiei, Jim intră în sală. N-o să regăsească niciodată cartea aceea, era sigur, fiindcă o luase Doc Barnes. Injecţia cu „vitamine” nu fusese decît un sedativ care-i permisese medicului să pună mîna pe ea în linişte, lăsîndu-i impresia că totul n-a fost decît un vis. Noul bibliotecar făcea şi el parte din conspiraţia care se urzea în jurul lui, la fel ca miss Wilson. Dacă aflase ceva din discuţia cu

Doc Barnes, atunci era că nu trebuia să aibă încredere în nimeni. Toţi bărbaţii şi toate femeile din Hillsboro, inclusiv propriii părinţi, făceau parte din misterioasa ligă ce îl împiedica să afle adevărul... oricare ar fi fost acesta.

Se apropie de sertarele catalogului, hotărît să caute pentru ultima oară o carte cu referinţe despre Zid sau războiul atomic din pricina căruia devenise necesară construirea lui. Observaţia întîmplătoare a noului bibliotecar despre incompetenţa lui miss Wilson îl pregătise pentru surprize. Într-adevăr; o treime din sertarul Wo-Zy era ticsit cu fişele unor cărţi referitoare la Zid.

Se duse să cerceteze secţia „Istorie” şi spaţiile mai înainte goale erau acum pline de cărţi noi, cu coperţi strălucitoare, tipărite pe hîrtie satinată. Pe toate foile de titlu scria „Copyright 1993”. Pe cărţile astea nu era praf. Înainte de a deschide una singură, avu certitudinea că nu cuprindeau decît genul de lămuriri pe care *era de dorit* să le accepte. Citi:

„În 1970, după începerea dezastruosului război atomic intercontinental, care a depopulat lumea, s-a trecut la construirea oraşelor împrejmuite de Ziduri. Datorită Zidului, impenetrabil la atacuri sau radiaţii atomice, civilizaţia a putut supravieţui. Astăzi, în 1993, mai există doar cîteva oraşe împrejmuite de Ziduri, în care omul continuă lupta pentru conservare pe o planetă bîntuită fără încetare de furtuni atomice, ai căror vapori otrăvitori sînt stăviliţi numai de Zid”.

Jim medită la apa limpede şi proaspătă care curgea pe sub Zid şi puse cartea la loc. Doar prima carte spusese adevărul. N-a fost război atomic şi Zidul nu a fost construit pentru a împiedica vaporii toxici să pătrundă, ci *pentru a-l închide pe el în Hillsboro.*

De ce? Nu putea întreba pe nimeni, căci toţi făceau parte din acea conspiraţie nedefinită şi tainică, impersonală. Care le era scopul? Cine era Jim Carrington, de ce se depuneau atîtea eforturi de a-l menţine în ignoranţă? Adunase destule indicii din acea carte pentru a le pretinde o explicaţie, dar Doc Barnes i-o luase. Foarte bine. În acest caz va găsi dovezi în plus şi, cînd îi va pune în faţa minciunilor lor, vor fi siliţi să recunoască adevărul.

Chiar în aceeaşi seară Doc Barnes veni iar în vizită.

— Sînt în trecere, zise medicul, instalîndu-se în balansoar. Nu te-am văzut de mult. Merge bine totul?

Jim aprobă din cap.

— Ciudat. V-am visat azi-noapte.

Doc Barnes îşi făcea vînt.

— Visele nu prea au semnificaţie. În locul tău nu m-aş mai gîndi.

— Doc, reluă Jim cu voce înceată, dacă v-aş pune o întrebare serioasă, mi-aţi răspunde cinstit? Ştiţi că nu e vorba de un simplu vis şi o ştiu şi eu.

Medicul continuă să-şi facă vînt, rămînînd cu ochii fixaţi dincolo de cîmpie, unde licăreau stelele prin Zidul invizibil.

— Să auzim, rosti fără să se întoarcă spre a-l privi în faţă.

— Spuneţi-mi, sînt eu… sînt *diferit de toţi ceilalţi?*

Aurora boreală părea o draperie tremurătoare ale cărei culori lucioase spînzurau deasupra oraşului, Medicul şi băiatul o contemplau.

— De ce mă întrebi?

— Pentru că am impresia asta.

Doc Barnes căzu pe gînduri şi, cu o neaşteptată nuanţă de regret în glas, întrebă:

— Nu eşti fericit aici?

Jim scutură capul, neîndrăznind să scoată o vorbă.

— Atunci ce dorinţe te macină?

Jim îi arătă aurora boreală, ale cărei culori vii păreau să-şi unduiască faldurile între orizont şi bolta nicicînd percepută, dar permanent simţită a Zidului.

— Vreau să merg în Exterior, rosti el, formulînd dintr-o dată ceea ce îl chinuise atîţia ani. Vreau să văd ce e dincolo de Zid.

Pe chipul lui Doc Barnes se întipări o expresie de mîhnire, de parcă ar fi ştiut ce era dincolo, însă nu ar fi putut să exteriorizeze această cunoaştere. Nu era ceva care să inspire groază sau oroare – cum ar fi făcut-o o lume îmbîcsită cu otrăvuri atomice –, ci un lucru trist, dezolant.

— Îmi pare rău, zise Barnes. Nu mai rămăsese nimic de adăugat; Jim ghicise în tonul medicului refuzul la cererea sa de a părăsi Hillsboro.

— Foarte bine, spuse Jim, cu toate că nu avea de gînd să se resemneze în faţa refuzului celuilalt de a-i destăinui adevărul. Înţelese că, dacă va fi să descopere vreodată motivul acestui secret, acestei înşelătorii, îl va descoperi numai în Exterior… dincolo de Zid.

După ce Doc Barnes plecă şi el se duse la culcare. În minte i se înfiripă un plan. Casa lor se înălţa la marginea oraşului, doar la cîţiva kilometri de Zid. Aurora boreală dispăruse şi luna era acoperită de nori. Ar ajunge la Zid în cîteva ceasuri…

Se strecură din aşternut, se îmbrăcă iute şi se căţără pe pervazul ferestrei, păşind apoi prudent pe acoperişul verandei. Sări pe pămîntul afinat şi se îndreptă spre rîu. În ciuda întunericului, merse repede şi după trei ore sosi în locul unde rîul ieşea de sub Zid.

Se opri un moment să calculeze riscurile, apoi se aruncă în apă. Îşi ţinu respiraţia cînd alunecă de-a lungul substanţei Zidului, asemănătoare sticlei, pipăind cu degetele să-i găsească marginea. O atinse, se prinse temeinic şi-şi făcu vînt pe dedesubt, luptînd împotriva curentului puternic. Ceva îi plesni obrazul şi, îngrozit, zvîrli cu piciorul spre umbra nedesluşită, însă îşi dădu seama că trebuie să fie un peşte. Cu puţin aer în piept, începu să urce spre suprafaţă. Dacă Doc Barnes şi manualele aveau dreptate, va muri la cea dintîi inspiraţie, imediat ce va ţîşni din apă, şi peste cîteva zile îi vor descoperi trupul descompus în albia rîului.

Continuă să urce şi, îndată ce capul străpunse suprafaţa apei, plămînii i se umplură de aer curat, proaspăt. Gîfîind, se odihni lipit de Zid cu spatele, ţinînd piept curentului descendent, care ameninţa să-l ducă înapoi în Hillsboro. Nu distingea nimic în beznă. După ce îşi trase sufletul, îşi făcu vînt departe de Zid şi înotă spre locul unde trebuie că se afla malul. Se agăţă de el cu mîini ostenite şi, se tîrî afară din apă. Se lungi în iarba umedă.

În timp ce respira adînc aşteptînd să i se potolească bătăile inimii, ştiu că a trecut cu bine primul obstacol din calea cunoaşterii adevărului. Exteriorul nu era ucigător. Aerul mirosea a proaspăt şi nicăieri în jur nu se zăreau vulcani atomici, care, se zicea, împroşcau Zidul cu emanaţii toxice. N-avea instrumente de măsurat radiaţiile, dar din moment ce nu existau aburi otrăvitori – ca dovadă că el încă trăia – putea presupune că toată povestea asta fusese inventată şi că aici nu era nici cea mai neînsemnată radiaţie primejdioasă.

Era prea întuneric pentru a distinge măcar o umbră în zare. Cîteva raze de lună străpunseră norii şi, preţ de o clipă, avu impresia că vede un şir de bolţi imense în depărtare. Luna se ascunse iarăşi, şi rămase lungit în beznă. Pipăind Zidul cu

degetele, înaintă precaut şi-şi dădu seama că se afla pe un soi de pantă care se ondula urcînd de-a lungul Zidului. În loc de trepte, simţi sub picioare o serie de scobituri adînci prin care păşea cu greu. Descoperi lîngă Zid, la înălţimea ochilor, o balustradă care probabil slujea drept ghid. O folosi pentru a urca panta.

Cînd luna străpunse iarăşi norii, încremeni uluit să vadă întregul Hillsboro întins la picioarele lui ca o imensă dioramă. Distingea limpede fiece stradă, fiece casă şi păduricea unde se jucase în copilărie.

Drumul pe care păşea urca tot mai sus, mereu lipit de Zid, şi Jim realiză că, dacă vedea oraşul prin Zid, vederea nu era posibilă decît din această direcţie. De atîtea ori înlemnise în faţa aceleiaşi porţiuni a Zidului, scrutîndu-l fără a zări nimic decît o vagă transluciditate despre care toţi îl asigurau că e ceaţă.

De la acea înălţime Hillsboro nu semăna nici cu New York, nici cu Moscova, cu nici unul dintre oraşele cu adevărat mari ale Pămîntului, pe care le văzuse fotografiate în cele mai vechi cărţi de istorie. Hillsboro avea un pic din toate; atunci înţelese cine era el şi de ce avea atîta însemnătate.

Acest adevăr deveni evident cînd ajunse aproape la un sfert din înălţimea pantei şi atinse cu mîna prima din cele trei protuberanţe de sub balustrada-ghid.

În aceeaşi clipă, un gînd clar şi desluşit i se formulă în minte:

*Specia: umană.*

Se uită în jur, crezînd că vorbise cineva. Atinse iar prima manetă. Şi de astă dată gîndul îi răsună în creier:

*Specia: umană.*

Pricepu că era vorba despre un fel de comunicare telepatică.

*Habitat: A treia planetă, Soare. Regiune agricolă în zona temperată a emisferei nordice.*

A treia manetă:

*Remarcă particulară: Trăsătura notabilă a acestui spectacol unic* e *prezenţa reală a unui Om viu, cu sînge cald, care respiră oxigen, printre roboţii-imitaţie. De-a lungul secolelor, Muzeul a depus eforturi să păstreze exemplare vii, dar toate experienţele au eşuat. Cînd a Treia Planetă a fost populată de colonişti veniţi din…, a devenit tot mai dificil să se procure specimene umane. Se crede că Jim Carrington – cum se numeşte specimenul uman*

*pe care îl vedeţi aici – este ultimul din specia lui, micul său trib preferînd să moară mai degrabă decît să se supună dresajului savanţilor din... Jim Carrington a fost adus la... şi această machetă a fost construită de directorii Muzeului. E completă şi are roboţi care reproduc exact toate tipurile umane cunoscute. Grija extraordinară, dovedită cu prilejul reconstituirii, e atestată de faptul că nici măcar acum Jim Carrington nu cunoaşte situaţia reală. Macheta pe care o vedeţi este a unei comunităţi terestre tipice, aşa cum a existat acum 200 de ani.*

Jim Carrington ştia în sfîrşit cine e. Auzi un fîşîit ca o lunecare pe pantă, se întoarse şi se pomeni în faţa gardianului acestei „Grădini zoologice în habitat natural”.

Însă chiar înainte de a distinge făptura venită din altă lume, un ultim şi ascuns gînd-mesaj i se întipări în minte:

*Atenţie! Nu hrăniţi şi nu păstraţi specimenele care au evadat. Predaţi-le imediat sălilor de disecţie.*

din limba engleză de *Doina Hanu*

## HERBERT W. FRANKE

## VISUL LUI DESPRE MARE

E greu de închipuit că universul cenuşiu de clădiri cu nenumărate etaje ar putea să se sfîrşească undeva, că după ziduri fără geamuri, din oţel şi mase plastice, ar putea să se ivească o fîşie din solul vechi şi că acolo ar putea să înceapă lumea verde a apei – cu limpezimea şi liniştea ei inimaginabile.

Jean Audedat nu văzuse niciodată marea; nu cunoştea pe nimeni care să o fi văzut şi nu ştia unde se află. Şi totuşi nu se gîndea la nimic altceva. Pe vremuri Paradisul se afla sus, în ceruri, printre nori, acolo unde sînt înălţimile luminoase, dar aerul nu mai era de multă vreme străveziu. Norii fuseseră înlocuiţi de un clopot de ceaţă impenetrabil şi pentru a ajunge la nişte zone luminoase ar fi fost nevoie de rachete, care nu mai existau de mult. Nu, Paradisul se găsea astăzi sub apă. Toţi văzuseră benzile magnetice video; ele proveneau din vremea cînd marea nu fusese încă declarată zonă de rezervaţie. Pe atunci oamenii aveau voie să pătrundă acolo cu vase şi submarine şi se întorceau. Ei relataseră ceea ce văzuseră. Adunaseră filme cu bancuri de peşti înotînd peste recife şi înregistrări cu cîntecul balenelor. Marea era un rezervor de forme de viaţă de o extraordinară diversitate. Unde mai existau pe uscat plante şi animale? În laboratoare şi muzee. În sere şi colivii, în acvarii şi terarii. Obiecte de cercetare, material demonstrativ. Asta era totul. Iată de ce fusese corectă decizia de a se închide accesul la ocean – pentru a-l păstra. Mult prea multe elemente se aflau în ruină – instalaţii de foraj, mine subacvatice, centrale electrice acţionate de maree. Mult prea multe elemente fuseseră pierdute pentru totdeauna: prin desecare, prin zăgăzuire, prin umplere, prin poluare... Acest ultim ungher însă... era bine că poziţia lui era ţinută în secret. Ce mai puteai spera pe lumea asta? Ce răsplată mai putea să existe? În ce Paradis să mai fi putut crede?

Jean Audedat era controlor la Ministerul Statisticii şi Demoscopiei al Guvernului Mondial. O viaţă întreagă verificase date, adunase cifre şi valorificase informaţii. Organizaţia era însărcinată cu chestionările. Controlul, sistematizarea, validarea,

analizarea materialului relevant: înscrieri la cursuri de perfecţionare, liste de împrumuturi de la biblioteci, comenzi de bilete, călătorii. Nivelul de cultură al populaţiei. Dinamica acesteia. Presiunea exercitată de ea la nivel comunicaţional. Rata sinuciderilor. Structura socială. Indicele tulburărilor sociale. Speranţa de viaţă. Densitatea populaţiei. Audedat zăbovise în toate colţurile lumii, cunoştea centralele de supraveghere ale tuturor districtelor şi îşi dăduse seama că pretutindeni apar aceleaşi probleme, pretutindeni se ivesc aceleaşi supărări şi crize…

Cînd coborî de pe seara rulantă pe banda rapidă de transport, reuşi să privească prin geamurile holului de legătură pînă în hăul străzilor: aici, sus, domnea un amurg tulbure şi prin aburul de peste căile de circulaţie clipeau lumini izolate. Audedat dădu din umeri şi coborî de pe banda rapidă de transport.

Biroul în care intră era acoperit pe trei laturi cu biblioraﬅuri burduşite cu microfilme. Secretara şefului său stătea ghemuită între ele ca într-o vizuină uscată. Avea deja o vechime de 60 de ani – şi totuşi erau puţine şanse să atingă limita de puncte. Doar puţini o atingeau – o elită de funcţionari ireproşabili, de oameni neobosiţi, de obsedaţi ai datoriei. Nici el nu ar fi avut nici o perspectivă să o atingă dacă nu s-ar fi oferit voluntar, încă de la începutul activităţii sale profesionale, la munca cîmpului. Asta însemna o existenţă fără familie, fără prieteni, fără domiciliu stabil. Din zilele acelea, cînd văzuse nişte fotografii subacvatice în centrul de instruire, nu mai avusese alt ţel în viaţă.

— Trebuie să aşteptaţi puţin, spuse femeia grasă care şedea în scaunul confecţionat din ţevi de oţel… acum e într-o videoconferinţă.

— Am timp, răspunse Audedat.

În ochii secretarei se ivi un licăr de interes.

— Aţi atins-o?

— Depinde de estimare. Totuşi cred că da. Ultima însărcinare în Brazilia… cred că am contul complet.

— Sînteţi demn de invidiat, mormăi femeia şi se cufundă din nou în mormanul de acte.

Audedat se aşeză. Visa. Vedea bule argintii de aer care se roteau, fiinţe zvelte jucîndu-se cu valurile, plante verzi, rămuroase, întinse deasupra nisipului alb, scoici, corali şi

deasupra domnea o lumină care se revărsa din belşug. Nici urmă de murdărie sau gunoi. Nici vorbă de îngustime. Libertate în trei dimensiuni. Imponderabilitate…

— Puteţi intra!

Audedat tresări. Văzu semnalul verde deasupra uşii, se ridică şi o deschise.

— Am în faţa mea raportul dumneavoastră. Aţi lucrat bine. Directorul îi făcu un semn, şi Audedat se aşeză sfios pe marginea scaunului destinat oaspeţilor. Privirea sa rămăsese aţintită asupra filelor pe care le scrisese; din timp în timp ea aluneca pe chipul şefului său, care se încruntă. Audedat simţi brusc că îl copleşeşte pentru o clipă un fel de indispoziţie – teama că iarăşi ar putea să nu fie de ajuns… Însă şeful închise brusc mapa şi se ridică. Ieşi din spatele biroului său şi zîmbi.

— Aţi fost unul dintre cei mai buni colaboratori ai mei, spuse el. Pentru prima oară se simţea o umbră de interes personal.

— Asta înseamnă că eu… Am adunat destule puncte?

— Da, răspunse şeful. Stătea în faţa lui Audedat şi îl privea aproape părinteşte, cu toate că era mai tînăr.

— Şi sînteţi ferm hotărît?

Audedat încuviinţă.

— Cînd? întrebă şeful. Mai aveţi ceva de reglementat? Aveţi rude sau cunoştinţe? Ce se va întîmpla cu proprietatea dumneavoastră?

— Nimic, răspunse Audedat. Nu am nimic. Nici rude. Aş vrea… aş vrea să nu pierd timp.

Şeful îi petrecu mîna pe după umăr.

— Atunci, veniţi!

Merseră împreună la lift. Staţiunea de transformare se afla la etajele inferioare – cu mult sub benzile rapide de transport şi benzile rulante: Aici nu existau ferestre – doar pereţi din mase plastice, acoperiţi de un abur provenit din condens. Aerul era umed. Trecură prin preajma a diverse aparate: encefaloscoape, dispozitive de focalizare, acumulatoare de solide, staţii de observare şi selectare a datelor. Între acestea se găseau cronometre, higrometre, rezervoare de soluţii, instalaţii de anestezie. Ici, colo, între aparate de măsură, se aflau oameni, care însă nu-şi ridicară privirea spre ei.

Audedat simţi că îl cuprinde o nelinişte surprinzătoare, care făcu şi mai stăruitoare bucuria trezită în el de aşteptare.

— Ce specie îmi revine mie? întrebă el. Un delfin? Sau o balenă albastră?

Altădată nu ar fi îndrăznit să-i pună directorului o întrebare personală. Acum însă totul era altfel.

— Nu ştiu, răspunse cel mai tînăr. Cred însă că este totuna.

— Şi ce se întîmplă cu amintirile?

— Chiar vă interesează asta? întrebă şeful. Ce amintiri vreţi să luaţi cu dumneavoastră? Credeţi-mă pe cuvînt: nu o să simţiţi lipsa nici unui lucru. Tocmai în aceasta constă răsplata – nici o povară, nici o urmă de teamă – nici un ieri, nici un mîine.

— Şi cît timp…

— Nu vă faceţi griji. Acolo nu există limite. Veţi uita ce înseamnă timpul.

Se opriră în faţa unei bariere. Directorul îi întinse asistentei medicale un mic pachet de hîrtii. Aceasta băgă o cartelă magnetică într-un orificiu al maşinii şi aşteptă. Din maşină ieşi apoi o listă cu date cifrate.

— Încă o întrebare, spuse Audedat. Vorbea febril, ca şi cum s-ar fi grăbit deodată. Unde este marea? Desigur că acum am dreptul să aflu, nu-i aşa?

Directorul zîmbi cu un aer liniştitor.

— Dar este totuna! Sau nu este? Tocmai acum acest lucru este complet indiferent.

Audedat ezită. Se gîndi pentru puţin timp.

— Aş fi dorit mult să o ştiu. Toată viaţa m-am gîndit la asta… Dar, desigur… Aveţi dreptate! Nu este chiar atît de important.

Cu acestea se spusese tot ce era de spus. Relaţia dintre ei se rupse brusc. Directorul ar fi putut să plece, dar rămăsese pe loc – aproape stingherit – şi aştepta.

Asistenta se sculă în picioare.

— Totul este în regulă, spuse ea şi îi făcu semn cu mîna.

Şeful ezită o clipă, apoi îi întinse mîna lui Audedat.

— Mult noroc, spuse el.

Jean Audedat trecu de o poartă şi ajunse la barieră. Se dezbrăcă şi intră în cabina de adaptare. Se întinse pe masă şi aşteptă înţepătura fină a automatului de injecţii. Un dispozitiv de focalizare coborî deasupra frunţii sale. În jurul lui se produse un gol şi se făcu întuneric, ca după aceea să înceapă să se dizolve vechea sa existenţă. Ultimul lucru pe care îl simţi a fost presiunea uşoară a unei umezeli care îl cuprindea…

Cînd asistenta medicală se întoarse, directorul tot mai stătea în faţa barierei. Fata îl privi uimită.

— Unde este acum? întrebă el. Aş vrea să văd unde este.

— Asta-i un lucru neobişnuit, răspunse asistenta care era impresionată neplăcut, şi adăugă… şi este lipsit de sens.

— Nu dumneavoastră sînteţi în măsură să apreciaţi acest lucru, spuse directorul cu asprime. Eu sînt funcţionar de rangul întîi. Îşi aruncă legitimaţia pe masă. Aş vrea să văd unde sînt duşi.

— Bine, spuse asistenta. O luă înainte şi el o urmă. Intrară într-o sală imensă. Nenumărate recipiente de sticlă erau aliniate în rafturi de aluminiu, suprapuse cîte zece. În fiecare dintre acestea se aflau cîteva fragmente de tuf, cîteva cochilii de scoici din mase plastice, ceva iarbă şi puţin nisip. În fiecare dintre recipiente intra o mică ţeavă, din care ieşeau bule de aer, rămînînd agăţate de ea pentru o clipă, ca apoi să se desprindă, să urce şi să se spargă. În fiecare recipient pluteau cîteva smocuri de măcriş de apă, mai multe frunze cu un aspect spongios şi o masă mare de alge. Şi în fiecare se deplasa un banc de minusculi peşti transparenţi, care o luau un pic într-o parte, apoi urma o întoarcere fulgerătoare – înapoi, încolo şi încoace.

Directorul privi un timp în tăcere, se răsuci pe călcîie şi părăsi încăperea fără să se uite înapoi.

din limba germană de *Peter Sragher*

**IMRE PUSKÁS**

# CUCUL

Cînd zboară, este uneori confundat cu coroiul, dar acesta din urma are aripile late şi rotunjite… Îşi strigă numele, adăugîndu-i din cînd în cînd o silabă.

*(Peterson-Mounfort-Hollom)*

## I.

Lilo Anderson junior – cel din strada 87 – urlase cît îl ţinuse guriţa lui de copil de zece ani neîmpliniţi, pînă cînd tatăl său – om de treizeci şi cinci de ani – l-a asigurat că va respecta programul zilei următoare, dînd aprobator din cap. Lilo Anderson senior detesta să viziteze grădina zoologică şi îndeobşte nu putea suferi nici un animal. Totuşi îi făgăduise fiului că-l va duce la Zoo cînd va împlini zece anişori.

## II.

Lilo Anderson senior şi-a smuls în ultima clipă odrasla din uşa ce se închidea automat. Garnitura a accelerat, iar mulţimea revărsată pe peron a pornit haotică spre benzile celor douăsprezece scări rulante.

ZOO

S-au îndreptat spre numărul nouă. Au examinat oamenii care coborau. Au căscat ochii la tăbliţa fixată deasupra ieşirii. Şaizeci şi opt de secunde,

ZOO

O săgeată purpurie indica direcţia. În sus, înspre suprafaţă. Au pornit agale spre intrare, clipind des datorită luminii diurne.

ZOO

NEW YORK

BRONX

BINE AŢI VENIT ÎN CEA MAI MARE GRADINĂ ZOOLOGICĂ DIN LUME!!!

— Doi dolari, mormăi casierul.

S-au oprit neajutoraţi în faţa hărţii.

SCELETORIUM

S-au cutremurat conştiincioşi văzînd maxilarele saurienilor, au admirat oasele delicate ale păsărilor colibri.

— Nu, băiatul tatii, gîndacul-rinocer n-are schelet… De unde să ştiu de ce? N-are nimic comun cu rinocerii… Cum să muşte?

DERMATORIUM

— Rădaşca n-are piele… Cum adică? Neramificate. Are coarne boureşti… Nu-s coarne de cerb… Ce ciută? Ce vrei cu ea? Ciuta nu-i cornută, boule! Da, şi boul are coarne… Lasă ciuta în pace, că n-a încornorat-o nimeni… Hai să mergem!

PREPARATORIUM

— Aceştia? Nu, aceştia-s împăiaţi… De ce-ar avea păr?… Cum să-i fie frig? Nici hipopotamului nu-i este… De unde antilopă? Nu vezi ce blană poartă, cum să răcească?… Ce prostii poţi să scoţi din tine! Bine, bine, hai, să vedem animalele…

ZOOPANORAMA

Priveliştea uluia. Toate animalele din lume. Pietrele albe, strălucitoare, se aliniau milităreşte pe pajişte întinse pe două sute de hectare. Lilo Anderson jr. silabisi inscripţia:

— *Panthera Leo-2047.* Cine este? îşi întrebă tatăl.

— Leul. Un animal feroce din Africa.

*— Loxodonta africana-2089.*

— Elefantul.

— Era periculos? s-a interesat băiatul.

— Depinde.

*— Gorilla gorilla-2110.*

— Gorila.

Lilo Anderson jr. s-a oprit buimăcit. Oare nu fusese înţeles?

— Gorila? întrebă temător.

— Gorila, confirmă un bărbat. Adusese o tăbliţă:

— O rudă îndepărtată.

— Rudă? făcu neîncrezător Lilo. Tăbliţa purta o inscripţie.

*— Cuculus canorus-2147,* citi cu glas tare.

— Cucul, spuse bărbatul.

Lilo Anderson jr. l-a privit cumva ciudat:

— Cine?

— O zburătoare. Se spune că-şi depunea ouăle în cuiburile altor păsări, iar acestea le cloceau. S-a stins, ca şi alte specii.

— Cum, şi el? întrebă Lilo.
— Poţi fi sigur, zise tatăl.

III.

Lilo Anderson jr. nu s-a lăsat amăgit. O pasăre atît de şireată! … Cucul n-avea cum să piară! Desigur, cu viclenia-i caracteristică, îşi creşte prin alte părţi puişorii. Iar oamenii îşi închipuie că a dispărut. Aşa, surîse binedispus cînd descoperi rezolvarea. Se simţi mai şiret decît un cuc.

— Nu există alte păsări, grăi într-un tîrziu Lilo Anderson sr. Nu mai sînt nici de sămînţă. El a fost ultimul.
— Nu-nu! făcu misterios Lilo. Dacă vii cu mine, îţi voi arăta ceva.
Lilo Anderson sr. se ridică de la masă:
— Bine. Dacă ai pus la cale vreo imbecilitate, jur că-ţi trag o pereche de palme de-ai să faci precum cucul o săptămînă întreagă!
Au coborît două nivele. Apoi au cotit-o spre dreapta şi şi-au continuat drumul pe jos, prin coridorul central al uriaşei clădiri. Lilo şi-a condus tatăl ţinîndu-l de mînă, apoi s-a oprit pe neaşteptate în faţa unei uşi.
— Uite, aici! a spus victorios.
Lilo Anderson sr. s-a holbat mai întîi la fiul său, apoi la uşă.
— Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu! s-a auzit de trei ori din spatele ei. Înaintea lor s-au aprins luminile unei reclame:
REPAR CU GARANŢIE CEASURI VECHI!
ADRESAŢI-VĂ CU ÎNCREDERE!
Era ora 3 p.m.

din limba maghiară de *György Györffy*

## JEAN-PIERRE ANDREVON

## JEROLD ŞI PISICA

Ochii robotului se mişcă şi lansează scîntei multicolore; are opt ochi, antene care se balansează. Jerold abia îl priveşte: bucătarul automat are mai mulţi ochi, mai multe lumini, e mult mai nostim, sau mult mai înspăimîntător. Sau cel puţin părea nostim sau înspăimîntător pe cînd ochii lui Jerold încă nu puteau aprecia în mod clar, dincolo de ceaţa minunată a primei copilării, formele nete şi dure ale casei părinteşti. Astăzi, totul a dobîndit o formă definitivă, o stabilitate liniştitoare, fără mister; lumii lui Jerold i se adăugase o dimensiune suplimentară: aceea a plictisului.

Băiatul ăsta se plictiseşte, spune Tata, pentru a zecea sau a suta oară. Mama ridică din umeri, răspunde, pentru a zecea sau a suta oară, că, în trei luni, casa va fi branşată la educatorul automat şi că Jerold va putea urmări opt ore de curs pe zi şi că totul va merge mai bine pentru el. Jerold are aproape patru ani, are ochi albaştri ca Tatăl său, părul blond ca Mama sa, îi place tot ce mişcă, tot ce este sau pare viu, rămîne ceasuri întregi în faţa telecranului, urmărind fără să înţeleagă mare lucru reportajele despre războaiele din Asia şi războaiele din Lună şi din Marte.

Într-o zi, tatăl l-a surprins în faţa ferestrei – era vară în BVille – urmărind din ochi o formă în viteză care se învîrtea printre blocuri. Pasărea, ultima, singura, poate, în BVille, trasa mari opturi în spaţiul închis de cerul crenelat de beton. Avea o coadă în V şi mari aripi ascuţite. Tatăl nu-i distinse culoarea, pasărea era prea rapidă, prea departe, prea mică. Apoi, fu o strălucire în cer, cînd pasărea necunoscută traversă fără teamă o rază ucigaşă ce aducea în case imaginile şi sunetele telecranului.

Micul avion e mort, spuse simplu Jerold. Dar mai rămase încă mult după aceea lîngă fereastră, căutînd pe cerul întunecat şi gol alte mici avioane vii, improbabile.

Cred că i-ar trebui un animal, un animal viu, spuse Tata. Eşti nebun! spuse Marna; un animal viu! Pentru ce?… De altfel, aşa ceva nu există în BVille, adăugă ea. Voi vedea, murmură Tata.

Seara, după masă, îl luă pe Jerold pe genunchi, îi scoase

casca de cosmonaut care îi acoperea faţa şi-l întrebă dacă i-ar plăcea să aibă, pentru el, un mic animal viu, o pisică, un cîine, ceva care se mişcă, mănîncă, face zgomot, care să fie adevărat. Jerold îşi privi tatăl fără să înţeleagă prea bine, ochi un punct imaginar cu puşca laser jucărie, apăsă pe trăgaci. O serpentină de foc sfîrîi, roşie, în tubul spiralat al armei sale de copil. Înainte de a intra în cortul de dormit, Jerold îşi privi tatăl cu seriozitate şi spuse; aş vrea un tigru. Vei avea unul, răspunse Tata.

A doua zi începu să caute o pisică.

Dar în BVille nu mai sînt pisici, nu mai e nimic viu, în afară de oamenii care trăiesc aici, de păsările rătăcite care apar cîteodată şi mor aici. După mai multe convorbiri la vifon, Tata cedă evidenţei. Un prieten îi sugeră totuşi că ar putea găsi aşa ceva undeva în întinderile deşertice ce îşi insinuează lepra verde între braţele în stea ale oraşelor AVille, BVille, CVille, care se unesc prin extremităţile tentaculelor lor rutiere. Acolo, unde nu mai există nimic folositor, deoarece culturile cresc în sere, trăiesc cîteva familii de inadaptaţi nepericuloşi, care mai au, cîteodată, animale.

Eşti nebun? a spus Mama. Pentru Jerold o fac, a spus Tata.

A profitat de cele patru zile de concediu săptămînal, un monobuz l-a dus pînă la marginea unei faleze-abrupte care plonjează într-un ocean înspăimîntător de verdeaţă: ultimul bloc din BVille, năpădit la picioare de mareea cîmpurilor în paragină.

Mirosul ierbii, strălucirea brutală a soarelui, căldura necontrolată, cîte obstacole! Dar dragostea unui tată, susţinută şi de o mică doză de curiozitate, ajunge pentru a trece peste ele. Într-o veche fermă, Tata putu să-şi procure o pisicuţă, contra unei monede care, îşi dădu seama, mai avea curs aici: cîteva cărţi vechi, pe care exilaţii voluntari şi ultimii descendenţi ai ţăranilor le apreciau, lipsiţi fiind de plăcerea tridimvizorului.

Pisica era un mic animal plăpînd, în vîrstă de circa 3 luni, cu blana roşcată şi capul devorat de doi imenşi ochi verzi. Se zbătu cu sălbăticie în mîinile tatălui, îl muşca cu dinţii ei mici şi ascuţiţi, îl zgîrie cu ghearele. Tata trebui s-o închidă în sacul său de voiaj, deschizînd fermoarul adeziv doar atît cît animalul să-şi poată scoate capul. Atunci pisica începu să miaune, pe un ton strident şi piţigăiat, cu o regularitate exasperantă. Atîta vreme cît Tata se găsi pe cîmp, suportă singur această mică neplăcere; dar, mai tîrziu, în monobuzul care-l ducea spre centrul oraşului,

pisoiul continuă să miaune şi tatăl constată cu o jenă crescîndă că ceilalţi călători priveau în direcţia lui cu figuri dezaprobatoare. Încercă să liniştească pisica cu mîngîieri timide pe cap, dar nu rezolvă nimic; animalul continua monotona litanie a micilor sale strigăte (cam o dată la şapte secunde), întorcînd nişte ochi mari şi speriaţi şi deschizînd nemăsurat botişorul roz. Unul dintre călători, un domn voinic, cu un aer sever, îl apostrofă pe tată întrebîndu-l dacă nu cumva duce acasă o asemenea porcărie. Jenat, tatăl lăsă ochii în jos. După cîteva clipe, mormăi că era pentru băieţelul lui, care avea patru ani şi se plictisea.

Fu fericit, ajuns acasă, la al 102-lea etaj, să deschidă sacul şi să lase să iasă animalul, care fugi, minuscul ghemotoc de blană, să se ascundă sub bufetul din bucătărie. La început, Jerold nu părea prea interesat. Dar, cu trecerea timpului, descoperi o nouă plăcere în a urmări cu încăpăţînare pisica, pe care o numise „Tigrul”, prin toate camerele. Tigrul era sălbatic, din cauza înstrăinării, de bună seamă, şi se lăsa cu greu prins. În prima noapte reîncepu să miaune, trezind-o pe Mama, care, furioasă, îl trezi pe Tata. Au avut atunci o nouă discuţie pe tema pisicii, căreia tatăl îi puse punct întorcîndu-se cu spatele şi apăsînd ostentativ pe butonul de dormit al cortului.

A doua zi (a patra şi ultima zi de concediu a tatălui), casa răsuna de strigătele vesele ale lui Jerold, care-l hăituia pe Tigru din cameră în cameră, trăgîndu-l de coadă sau lovindu-l cu o vergea. Vezi, zise tatăl către soţia sa: acum se distrează… Mama se interesă atunci ce-ar trebui să-i dea de mîncare acestui animal; propuse deşeuri fierte. Ba nu, zise tatăl: omul de la care am luat-o m-a sfătuit s-o hrănesc numai cu lapte şi, de două ori pe săptămînă, cu carne.

Seara, cînd ieşi din camera tridimvizorului – unde Jerold nu-i mai ţinea companie – tatăl descoperi pisoiul ghemuit sub o masă, scîncind jalnic şi lingîndu-şi insistent una din labele din faţă. Tata se plecă, trase animalul spre el, îl palpă. Sub degetele sale, laba era moale, i se păru că bucăţele de os umblau sub carnea delicată. Pisoiului îi scăpă un geamăt lung şi ascuţit.

Ce i-ai făcut? îl întrebă Tata, sever, pe Jerold. Vînătoarea de tigri, răspunse mîndru Jerold. Tata surîse, îl ridică pe Jerold în braţe, la înălţimea privirii sale şi îi recomandă mai multă atenţie, îi spuse că nu trebuie să maltratezi un micuţ tigru. Jerold îşi privi

îndelung tatăl, făcu o mutră bosumflată şi îl aprobă în silă.

Cînd, a doua zi după-amiază, Tata veni de la birou, Mama îi spuse pe un ton indiferent că nu se întîmpla nimic bun cu pisica şi că fusese o idee proastă de a i-o fi dat lui Jerold. Tatăl găsi pisica şi pe Jerold în bucătărie, Jerold îi dădea pisicii lovituri bine ţintite cu un instrument ascuţit care trebuie să fi fost un lung ac decorativ. Cînd îşi văzu venind tatăl, Jerold îşi întrerupse activitatea, se ridică încet şi plecă cu paşi mici către altă cameră, fără a da bună ziua, cu o faţă impasibilă. Pisoiul abia mai mişca, un firişor de sînge roşu se prelingea pe portocaliul blănii. Tatăl tresări cînd pisica îşi mişcă încetişor capul, dezvăluind o orbită goală, neagră. Întinse mîna, dar îşi opri gestul la jumătate. Orbita deschisă şi picurîndă părea că îl priveşte, pisica nu mai mieuna, nu mai mişca.

Trebuie să facem ceva, îi spuse el soţiei, pisica va muri. Ce-ai vrea să facem? Nu ştiu; aş putea chema un medic... Cheamă dacă vrei...

Tatăl deschise vifonul, formă un număr, mai multe: i se răspundea mereu că orele de consultaţii trecuseră şi că, oricum, nimeni nu s-ar putea deranja pentru un animal. Descurajat, tatăl abandonă, se duse la bucătărie şi lăsă să curgă într-un vas puţin syntholact de la robinetul distribuitor; apoi i-l duse pisoiului care rămăsese în acelaşi loc întins pe pardoseala înroşită, dînd încetişor din cap, răsucindu-se cu greutate, întinzîndu-şi micile membre către direcţii imposibile, unde durerea n-ar mai fi existat. Animalul îşi înclină capul spre vas, adulmecă lichidul, scoase o limbă roşie şi fragedă, rămase un moment nehotărît. Apoi capul i se prăbuşi alături, ca un hoit dezgustător.

Tatăl suspină şi se ridică. Manifestă puţin interes în seara aceea la tridimvizor, unde se transmitea totuşi un mare reportaj despre progresele războiului din Asia. Înainte de culcare, îşi îmbrăţişă tandru fiul.

A doua zi, după muncă, o întrebă pe Mamă. Ce noutăţi? Pisica a murit, îi răspunse ea. Nedesluşit, Tata o auzi spunînd că se debarasase de ea aruncînd-o în crematoriu. Se duse în sufragerie, apropiindu-se de fereastră, unde Jerold, cu ochii pierduţi, contempla, fără s-o vadă, panorama pe care i-o oferea BVille. Jerold, un băieţel de patru ani, cu ochi albaştri ca tatăl său, cu părul blond ca mama sa. Tatăl îi petrecu braţul pe după umeri, adulmecînd noaptea care cădea. La etajul o sută al

hotelului Printania, două ferestre se luminează. Şantierul aerian al Gării Noi mirosea obositor a lemn verde şi umed; mîine, în BVille va ploua.

din limba franceză de *Sorin Simion* şi *Dan Merişca*

**VLADIMIR COLIN**

# BROASCA

Cînd mă gîndesc la vara aceea şi mă întreb cum a fost cu putinţă să trec cu vederea peste cele ce se întîmplau zilnic lîngă mine îmi răspund că insolitul nu-şi află locul printre coordonatele existenţei mele. Sînt un statistician înnăscut, om al realităţii cuceritoare. Educat în respectul acestei realităţi, caut în ea explicaţia raţională a fenomenelor cu care vin în contact, ceea ce mi se pare logic şi firesc. Numai că neprevăzutul m-a găsit, de aceea, descoperit. De cum a pătruns în mediul meu m-am grăbit să-i fac faţă, alcătuind un lanţ de raţionamente valabile pentru tot ce rutina vieţii mele a ştiut să acumuleze şi a cărui singură slăbiciune consta într-o neconcordanţă fundamentală cu natura deosebită a fenomenului. Căci insolitul scapă din plasa judecăţilor cotidiene, aşa cum primejdia nu se lasă conjurată de ingeniozitatea struţului care-şi ascunde capul în nisip. La un moment dat, fireşte, orbirea nu mai e cu putinţă. În vara aceea, de pildă, am renunţat la autoliniştirea cu ajutorul unor subterfugii, considerate pînă atunci perfect raţionale, în ziua cînd frunzele nucului s-au înroşit în iulie, iar micile lui fructe, abia formate, au început să iradieze lumini purpurii.

Dar ştiu acum că totul începuse cu o lună mai devreme, încă pe cînd Ioana se juca singură în grădină. Eu plecasem în zori către locul pe care mi-l alesesem pe malul Dunării, acolo unde trunchiul unei sălcii căzute îmi îngăduia să arunc undiţa mai departe, şi nu-mi amintesc să fi înregistrat nimic deosebit. După munca de un an de zile într-un birou capitonat cu dosare şi tapisat cu diagrame, mă lăsam furat de imaginile vacanţei. Cîte un şlep luneca somnoros, la uriaşă depărtare de uliul ce *se* rotea pe cerul transparent, soarele încălzea pămîntul, din case urca dulceagul miros al verii, în vreme ce, destrămat în liniştea apei, urmăream fără pasiune legănarea jucăuşă a plutei. Nici o presimţire nu m-a avertizat că nu voi mai trăi multe asemenea paşnice zile.

Cînd soarele s-a ridicat binişor, mi-am strîns undiţa. Cum nu-mi propusesem să prind mai mulţi peşti decît ştiam că pot prinde, m-am îndreptat cu inima uşoară către casă, legănînd

cele cîteva mărunte vietăţi argintii care mai tresăreau în minciog şi pe care le destinam pisicii gazdei. Eram toropit de soare şi abia aşteptam să mă lungesc în răcoarea odăii pe care o închiriasem. De-a lungul gardurilor de nuiele mărginind malul am lunecat încet, bucurîndu-mă de oboseala răspîndită în mine ca o apă densă, şi am intrat pe portiţa grădinii dînd către Dunăre, aşa cum privesc toate grădinile din Solzosu, cătun ce pare trecut printr-un laminor şi ale cărui case puţine se înşiră între Dunăre şi şosea.

În grădină, Ioana m-a întîmpinat plîngînd. N-a avut parte de mîngîierile maică-si, moartă cînd i-a dat viaţă şi, ca şi cum nenorocirea abătută atunci asupra noastră ar fi însemnat-o pentru totdeauna, a vădit încă din primii ani o neobişnuită maturitate. E o fetiţă smeadă, cu faţa prelungă, încadrată de torsadele cozilor negre. Tăcută, priveşte gînditor de parcă ar cîntări lumea şi oamenii, dar e cuprinsă uneori de izbucniri de veselie care mă înspăimîntă. Atunci sare ca o minge şi rîde, aparent fără pricină. Doctorii mi-au spus că e o veselie „de compensare”. Altminteri, gravă, se mişcă puţin, deşi e îndatoritoare şi gata să împlinească orice rugăminte căreia îi pricepe rostul. Împotriva convingerilor ei însă, nimeni n-o poate hotărî să ridice un deget. Un asemenea copil plînge rar. De aceea m-au înspăimîntat lacrimile cu care m-a întîmpinat în dimineaţa cînd mă înapoiam liniştit de la pescuit.

— Ce s-a întîmplat? am strigat, zvîrlind minciogul cu undiţa şi repezindu-mă s-o iau în braţe.

— Broasca! a îngăimat, printre hohote. O broască rea…

— Care broască?

— Una roşie! O broască rea. Am vrut să ne jucăm împreună. Am luat-o în mînă… dar ea m-a înţepat…

Şi mi-a întins mîna dreaptă. Palma şi pielea degetelor erau într-adevăr roşii, ca urzicate.

— Unde e broasca? am întrebat.

— Am aruncat-o în groapă. Drept pedeapsă…

N-am mai stat să întreb în ce groapă o zvîrlise şi, ca un orăşean care auzise ceva despre existenţa unor broaşte rîioase, am luat-o în  casă şi i-am dezinfectat palma cu alcool, după care am uns-o cu alifie. Se plîngea de mîncărimi şi toată ziua am văzut-o frecîndu-şi palma şi pielea gingaşă a degetelor. Cînd s-a culcat, a lăsat să-i atîrne braţul drept, ca şi cum n-ar fi putut

răbda ca palma să-i atingă cearşaful sau faţa de pernă. De cîteva ori mi s-a părut că vorbeşte prin somn. Dar n-am fost sigur că rostise într-adevăr cuvintele „broasca roşie”. Ea, care doarme cu liniştea obiectelor, s-a zvîrcolit întruna şi a trecut anevoie noaptea.

— Ce-ai visat? am întrebat-o, de aceea, dimineaţa.

Nepăsătoare, a ridicat din umeri:

— Am uitat!

Deşi încă roşie, palma n-o mai supăra. Cînd am ieşit în grădină. Ioana părea cea dintotdeauna, aşa că am întrebat-o dacă-şi amintea că zvîrlise ceva cu o zi înainte.

— Sigur, a spus. O broască rea.

— Unde ai zvîrlit-o?

Lăsîndu-mi privirile să lunece peste straturile de legume şi flori, mi-am adus aminte că gazda noastră săpase într-adevăr, cu două zile înainte, nişte gropi puţin adînci, în care voia să planteze nu mai ştiu ce. Acum gropile erau astupate. Ioana a făcut cîţiva paşi printre straturi, s-a repezit într-o direcţie, într-alta. Apoi a şovăit, mărturisind:

— Nu mai ştiu…

— Şi broasca era chiar roşie, roşie?

— Da, a spus Ioana. Şi n-avea picioare.

Am privit-o mirat.

— Cum aşa, n-avea picioare?

— Bine. N-avea! Şi făcea uite-aşa, uite-aşa…

Lipindu-şi palmele, a început să le depărteze și să le apropie ritmic, încercînd să sugereze palpitarea ciudatei vietăţi.

— Prostii! am spus. Nu există broaşte fără picioare. Pesemne că n-ai apucat să le vezi…

De astă dată m-a privit lung şi a zîmbi cu îngăduinţă.

— Am văzut-o bine, tăticule. Am luat-o şi în mînă. Era roşie.

Şi s-a uitat la palma iritată de atingerea pielii rîioase a animalului. Fireşte, eram intrigat. Dar nu acordam prea multă încredere observaţiilor unei fetiţe de şase ani, care avusese pînă atunci prilejul să vadă o broască mai degrabă în cărţile cu poze. N-aveam însă nimic de făcut şi cred ca mai mult din pricina asta am prelungit, cu încă o clipă, discuţia.

— Şi cum avea pielea? am reluat deci, cam în zeflemea.

A răspuns îndată, fără să stea pe gînduri:

— Netedă. Ca o minge roşie.

Edificat, am rîs de-a binelea şi am schimbat vorba. Nu era pentru prima oară cînd mă încredinţam de puterea imaginaţiei copiilor. Mi-am amintit că la ultima aniversare a Ioanei am intrat pe neaşteptate în odaia ei, plină de prichindei, pe care i-am surprins strînşi roată în jurul unui scaun răsturnat.

— Sst, mi-a şoptit Ioana, întorcînd către mine o feţişoară schimonosită de groază. Să nu-l trezeşti!

Scaunul eră un leu adormit…

Cam de aceeaşi natură trebuie să fie fost şi broasca roşie, mi-am spus şi, luînd-o de mînă, am pornit amîndoi la plimbare. Mergeam ca doi oameni mari, schimbînd arar cîte o vorbă şi mulţumindu-ne să admirăm în tăcere, căci Ioana simte cînd n-am chef să mă las copleşit de cascada întrebărilor şi ştie să respecte tăcerea. Ne-am plimbat cu barca pe Dunăre, am făcut o baie şi ne-am întors acasă. Ziua a trecut fără incidente.

Dar a doua zi am fost martorul unei întîmplări care m-a pus pe gînduri. Îmi luasem o carte şi mă instalasem sub coroana nucului crescut într-un colţ al grădinii, în vreme ce Ioana juca, „urma scapă turma” cu ţîncii gazdei şi cu alţi copii din vecini. În atmosfera calmă a vacanţei strigătele şi rîsetele lor nu mă supărau, dimpotrivă, mi se păreau odihnitoare, şi cred că am aţipit chiar, cu cartea pe genunchi. Cînd am deschis ochii am văzut că, lipită cu tot trupul de trunchiul nucului, Ioana „se făcea”. Îşi vîrîse faţa în îndoitura braţului stîng, în vreme ce braţul drept îi atîrna moale, cu palma răsucită în afară. Ţin minte că am observat roşeaţa pielii şi că m-a mirat persistenţa iritaţiei, de care, din fericire, nu se mai plîngea.

— Gata? a strigat Ioana, fără să-şi ridice capul.

A mai aşteptat o clipă şi, neprimind răspuns din partea tovarăşilor de joacă grijulii să nu-şi trădeze poziţiile, s-a întors cu spatele către nuc. Apoi, spre marea mea mirare, am auzit-o strigînd:

— Marioara! După salcia de lîngă gard, un, doi, trei… Ghiţă! După coteţul porcului, un, doi, trei… Vasile! Cocoţat în măr, un, doi, trei…

Şi aşa, pe rînd, a numit ascunzătorile în care ceilalţi se pitiseră. Unul cîte unul, copiii ieşeau acum la vedere şi se apropiau de noi, privind pe sub sprîncene. Înţelegeam că se sfiesc din pricina mea, dar că, dacă n-aş fi fost de faţă, ar fi contestat jocul. Era limpede că Ioana nu „se făcuse” cinstit.

Mi-am vîrît nasul în carte, prefăcîndu-mă că nu observam nimic. Ioana era surescitată, veselă şi mîndră că descoperise toate ascunzătorile fără să schiţeze măcar gestul de a-i căuta pe cei care se străduiseră s-o deruteze.

— Cine „se face” acum? a întrebat, dar nimeni nu i-a răspuns.

Mutîndu-se de pe un picior pe altul, toţi o priveau neprietenos.

— Eu nu mă mai joc, a îndrăznit Ghiţă, unul scurt și îndesat.

Apoi, trăgîndu-şi hotărît nasul, s-a răsucit pe călcîie şi a pornit către poartă.

— Nici eu, a spus Marioara.

Dezamăgită, Ioana îi privea cu aerul că nu înţelege ceea ce m-a mîhnit îndeosebi.

— De ce? a strigat. E încă devreme…

Dar, tăcuţi, copiii se depărtau încet. Apoi o luară la goană şi, curînd, le auzirăm glasurile de cealaltă parte a gardului de nuiele.

Eram supărat şi mîhnit. Aveam o încredere deplină în fetiţa mea şi iată că o surprinsesem trişînd, mai mult, prefăcîndu-se a nu înţelege că toţi îi descoperiseră înşelătoria. N-am vrut să mă amestec în joaca lor, dar simţeam că acum trebuia să lămuresc lucrurile. Cred că glasul mi-a tremurat puţin cînd am întrebat:

— De ce ai făcut una ca asta?

A întors către mine o faţă deznădăjduită.

— Dar ce-am făcut? De ce s-au supărat?

— Înţelegi, prin urmare, că s-au supărat…

— De ce? Doar n-am făcut nimic rău!

Am tăcut o clipă. Apoi i-am întins mîna.

— Ioana, vino-ncoa’! Aşa. Uită-te în ochii mei.

S-a uitat. Mi-a răbdat privirile, apoi s-a înroşit şi şi-a dus degetele la buze.

— Cum?… Crezi că eu…? Şi ei?…

Îşi juca atît de bine rolul, încît, dacă n-aş fi fost de faţă la joaca lor, aş fi jurat că fusese învinuită pe nedrept. Ochii i se umpluseră de lacrimi. Apoi am simţit-o îndîrjindu-se şi tot sîngele i-a fugit din obraji.

— Să le fie ruşine! a strigat. I-am găsit repede şi s-au supărat.

Deşi nu-mi venea lesne, am hotărît să-mi păstrez calmul şi

i-am vorbit rar şi apăsat:

— Nu s-au supărat pentru că i-ai găsit. S-au supărat pentru că te-ai uitat şi ai văzut unde s-au ascuns.

— Nu-i adevărat!

— Nu? Cum de ai ştiut unde se pitise fiecare?

Atunci am văzut-o descumpănită. Oricît de curios ar părea, am avut impresia că se întreabă şi ea cum îi descoperise atît de repede.

— Nu ştiu, a şoptit. Am ştiut. M-am întors şi am ştiut.

Mi-a fost cu neputinţă să scot altceva de la ea. Nu s-a învoit în ruptul capului să recunoască o vină evidentă şi, cu atît mai puţin, să le-o mărturisească şi tovarăşilor de joacă. Ceea ce nu părea decît o greşeală copilărească devenea dovada unui caracter rău, aşa că am pedepsit-o, neîngăduindu-i să se plimbe cu mine a doua zi. Pentru Ioana, pedeapsa era suficientă. Dar, cum copiii se ceartă şi se împacă ascultînd de legile lor, am găsit-o la întoarcere jucîndu-se cu cei cărora socoteam că avea a le cere iertare. O făcuse poate? Nu păreau să-i poarte pică, deşi pe mine întîmplarea mă tulburase, zdruncinîndu-mi încrederea în propriul meu copil.

Au urmat zile calme, cînd n-am avut de înregistrat decît surpriza de a descoperi că, pe o mică porţiune a grădinii, iarba şi frunzele de păpădie îşi schimbaseră culoarea. Lîngă ele vegetaţia era verde, dar pe o jumătate de metru pătrat, mai exact înăuntrul unui cerc cu raza de o jumătate de metru, iarba şi frunzele se înroşiseră. N-aş fi dat probabil atenţie faptului dacă nu m-ar fi izbit natura neobişnuită a culorii. Îmi amintesc că mi-am întrebat gazda dacă nu cumva răsturnase acolo vreo oală cu vopsea, dar omul se arătă şi el intrigat. Nu am alt cuvînt decît *roşu* pentru a numi culoarea pe care o căpătaseră frunzele şi iarba, deşi ştiu că nu era ceea ce sîntem obişnuiţi să recunoaştem ca atare. Nici una dintre nuanţele familiare ale culorii nu se potrivea tonalităţii de roşu ivită acolo, în grădină. Veţi înţelege ceva din precizarea că roşul acela părea să conţină încă cel puţin trei culori, absolut nedetectabile în gama de roşu? Albul, negrul şi o culoare nedefinită, poate vînătă... Compusul era şi nu era roşu. Mi-am spus că un copil vărsase probabil acolo o sticlă de cerneală care, în amestec cu pămîntul şi atacînd clorofila, dăduse naştere uimitoarei combinaţii de culori. Apoi, fără a-mi mai bate capul, am plecat la pescuit.

La întoarcere am descoperit-o pe Ioana culcată lîngă pata roşie, peste care îşi plimba întruna palma, ca şi cum ar fi mîngîiat locul. Absorbită de jocul ininteligibil, nu m-a observat şi am putut-o privi o vreme, descoperind cu mirare expresia de duioşie îngîndurată cu care mîngîia iarba.

— Ce faci acolo? am întrebat-o fără a ridica glasul, ca să n-o sperii.

A tresărit totuşi şi şi-a ascuns palma la spate.

— Ştii? Poate că nu era rea, a spus.

— Cine?

Şi-a întors privirile către pata roşie şi a şoptit, abia auzit:

— Broasca…

Abia atunci am făcut legătura dintre culori şi cu un simţămînt neplăcut pe care n-am încercat să-l definesc, am întrebat-o:

— Vrei să spui că aici… ai aruncat-o?

— Poate că era o fată fermecată, a rostit cu un firicel de glas în care tremura o căinţă fără margini. S-a speriat cînd am luat-o în mînă. Şi s-a apărat…

— Dar ai căutat o dată şi n-ai mai găsit locul!

— Nu…

— Şi acum, numai pentru că iarba s-a înroşit?…

A întors către mine o faţă deznădăjduită şi am văzul că-i tremurau buzele.

— Cred că n-am făcut bine…

Vacanţa aceea, era limpede, nu-i pria. Ceva îmi sensibilizase fetiţa, făcînd-o să-şi piardă echilibrul, calmul pe care i-l admiram.

— Eşti mică şi prostuţă, am spus, aplecîndu-mă şi ridicînd-o. Iar ca dovadă, uite, o să săpăm aici şi ai să vezi că nu găsim nici o broască!

Ca o zvîrlugă mi-a ţîşnit din braţe şi a alergat către magazia în care ştia că se păstrează uneltele. Urmărind-o cu privirea, mă întrebam ce mă îndemnase să-i fac neaşteptata propunere şi mi-am dat seama că simţeam nevoia să verific povestea broaştei roşii. *Uite cum se prosteşte omul!* mi-am spus, fără convingere. Apoi am luat din mîna Ioanei sapa şi m-am pus pe treabă. N-am găsit, fireşte, nimic, dar în pămîntul negru, ca oricare pămînt, rădăcinile plantelor erau roşii.

— Ai văzut! am întrebat-o pe Ioana, astupînd groapa. Hai să ne spălăm pe mîini şi să nu ne mai gîndim la broaşte fermecate!

Tăcută, a ridicat o păpădie pe care nu apucasem s-o replantez, aşa cum făcusem cu celelalte şi cu smocurile de iarbă. De la rădăcină şi pînă la floare, era toată roşie. Am intrat în casă şi Ioana a pus păpădia într-un pahar cu apă, aşezat pe o laviţă de lîngă patul ei. Nici la masă şi nici după aceea n-am mai vorbit despre broasca îngropată, dar am surprins-o de mai multe ori privind floarea, cu o curiozitate parcă temătoare. Ştiam că eroii poveştilor pe care le citea trăiau după moarte în plantele crescute pe mormintele lor şi nu mă îndoiam că aştepta să desluşească vreun semn al metamorfozării broaştei în păpădia din paharul de pe laviţă. Ca să n-o tulbur degeaba nu i-am mai spus însă nimic şi m-am prefăcut că nu-i înţeleg privirile.

În noaptea aceea am avut un vis ciudat. Adormisem pesemne în gînd cu poveştile, pentru că am văzut cum din palma Ioanei ţîşneau nişte văpăi roşii, care oscilau neîntrerupt, tremurînd. Săltau brusc şi, îndată, ca înspăimîntate de avîntul cu care porniseră, se retrăgeau pentru a se repezi iarăşi, într-un elan lipsit de vigoare. Şi deodată am văzut că şi din floarea de păpădie de la căpătîiul ei pornesc, înălţîndu-se şi coborînd într-un joc şovăitor, aceleaşi licăriri purpurii. Intensitatea fluxului a crescut treptat şi razele au înaintat, pîlpîind din amîndouă părţile ca nişte degete luminoase care se căutau, apoi au alcătuit un pod incandescent. Şi s-au unit.

Îmi amintesc sentimentul bizar cu care am privit imponderabila punte ce lega, în bezna încăperii, palma Ioanei de floarea din pahar. Dacă mă gîndesc bine, nu era numai mirare, ci și simțămîntul complex al detectării unei anomalii care, ciudat, nu trezea în mine oroare. Mă miram de ceea ce vedeam, dar înţelegeam că era efectul poveştilor la care mă gîndisem înainte de a adormi şi – nu ştiu cum să spun – aş fi dorit să contribui la consolidarea fragilei legături luminoase, boltită ca un minuscul curcubeu sub tavanul scund. E poate curios, dar nu încercam nici un fel de spaimă, ci resimţeam, dimpotrivă, regretul neputinţei de a participa la strania comuniune şi o admiraţie pe deplin conştientă.

Dimineaţa, de cum s-a trezit, Ioana mi-a cerut „ceva alb, care se mănîncă”. Dar copiii formulează ades dorinţe ciudate, aşa că nu i-am dat atenţie. După un timp, ca şi cum s-ar fi gîndit mai bine, a precizat că vrea o bucată de zahăr.

— Aşteaptă să-ţi bei laptele, am spus.

— Dar nu-i pentru mine! Vreau să i-o dau păpădiei în apă…

Veţi spune că sînt lipsit de imaginaţie: n-am stabilit însă nici o legătură între cuvintele ei şi visul, sau ceea ce mai consideram încă drept visul din noaptea trecută. De altfel, de visat visasem eu, iar cuvintele Ioanei nu puteau avea nici o legătură cu ceea ce mi se năzărise în somn.

— Ce ţi-a venit? m-am mulţumit să întreb, fără să bag de seamă că avea să răspundă aşa cum mi-a răspuns şi cînd o întrebasem cum de ştiuse unde se ascunseseră copiii cu care se juca:

— Aşa… M-am uitat la ea şi am ştiut!

Zona plantelor roşii se întindea în grădină şi gazda noastră mi-a arătat că pînă şi albele flori ale reginei-nopţii se împurpuraseră. Cînd s-au deschis pe seară mii s-a părut că deveniseră strălucitoare, că iradiau o palidă lumină roşie. Poate din pricina nuanţei neobişnuite n-am socotit niciodată roşul acela drept sinistru, de asociat cu culoarea sîngelui, de pildă. Ca în visul meu, sugera mai degrabă noţiunea de feerie, cu toată frumuseţea excesivă şi nefamiliară pe care ea o presupune. Erau feerice florile incandescente împodobite cu frunze roşii, pe tulpini roşii crescute printre ştergarele de iarbă roşie. Feerice, deci tulburătoare.

Pescarul la care şedeam în gazdă şoptea că nu-i lucru curat şi eram nevoit să-i dau dreptate. Vorbeam cu glas scăzut, aşa cum se vorbeşte în locurile ce inspiră teamă sau respect cînd ceva a fîlfîit moale peste capetele noastre. Ioana a scos un ţipăt.

— Un liliac, a spus gazda.

Am văzut uluit că Ioana îşi ridică palma dreaptă, cu gestul pe care-l facem cînd vrem să verificăm dacă plouă. Apoi a rostit cît se poate de firesc:

— Nu, nene. Trei lilieci!

Omul a rîs îngăduitor, dar a fost prima dată înaintea înroşirii nucului cînd mi-am dat hotărît seama că se întîmplase ceva. Am intrat repede în casă şi am privit cu luare-aminte palma fetiţei mele. Palma avea temperatura celeilalte palme, a celei normale. Culoarea ei însă era culoarea pe care abia o admirasem în grădină.

Am stins lampa.

— Cîte degete am aici? am întrebat cu glasul sugrumat, ridicînd o mînă şi îndoind degetul mic.

Am simţit cum îşi ridică şi ea mîna dreaptă, întorcîndu-și palma către mine. Glasul Ioanei a răsunat firesc, liniştit:

— Patru.

Tremurînd, am repetat experienţa de cîteva ori, dar încercările n-au făcut decît să confirme ceea ce ştiam: Ioana vedea cu palma mîinii drepte.

— E un joc nou? a întrebat de la o vreme. De unde-l ştii?

— Un joc nou, da, am bîiguit.

Curînd mi-am dat seama că vede şi prin lucruri, dar numai dacă erau făcute din materie organică. Vedea prin tăblia de lemn a patului, prin pielea pantofului, dar nu distingea pîinea aflată într-o cutie de tablă. Şi, în tot timpul cît au durat experienţele la care am supus-o, am simţit ciudata strălucire roşie a păpădiei din paharul de pe laviţă, ca o tăcută şi atentă prezenţă.

Nu mai e nevoie să arăt cît eram de tulburat. Nu puteam dormi și n-aveam cu cine să mă sfătuiesc. Ceva se petrecuse, dar nu înţelegeam nimic şi, dacă făceam totuşi un efort de înţelegere, ajungeam la explicaţiile naive ale basmelor Ioanei. Încercam să mă conving că mă înşelasem, fără să pot acorda o clipă crezare unei asemenea absurde ipoteze. Ceva se întîmplase, cu siguranţă că se întîmplase, dar nu ştiam ce şi nu puteam întreprinde absolut nimic. În cele din urmă, istovit, am aţipit către ziuă.

Cînd am ieşit din caşă am găsit nucul roşu de la tulpină şi pînă la nucile abia rotunjite. Vegetaţia de pe o jumătate din suprafaţa grădinii îşi schimbase culoarea şi gazda scotea din pămînt rădăcini de ţelină şi de păstîrnac, care păreau sfecle şi morcovi şi pe care se temea să le mănînce. Dacă pînă atunci ciudăţeniile din grădină atrăseseră mai mult copiii şi stîrniseră comentariile babelor, de astă dată autorităţile interveniră. Se perindară prin grădină oameni de la sfat, apoi de la raion şi regiune. Apărură reporteri ai presei centrale şi, într-o dimineaţă, un omuleţ care se prezentă drept profesorul Cornea de la Institutul de biologie al Academiei. Ceea ce ziarele numiră curînd „Evenimentele de la Solzosu” intră, din punctul de vedere al receptării şi interpretării faptelor, într-o nouă fază.

De astă dată ştiam. Destul de puţin, fireşte, dar neliniştea mea cu privire la Ioana nu se mai putea mulţumi cu jumătăţi de explicaţii. I-am spus asta profesorului, care se mutase lîngă casa

noastră şi care întocmi, în cea dintîi seară, un bilanţ.

— Trebuie să credem că Ioana a văzut într-adevăr ceva, că a ţinut acel ceva în palmă, căpătînd însuşiri miraculoase dacă le raportăm la scara însuşirilor umane, mai mult, ale însuşirilor faunei cunoscute, în genere. Bun… Acum, ce era? O fiinţă? Un obiect?… Greu de spus. Ar trebui să recuperăm broasca roşie, ceea ce mi se pare dificil dacă nu improbabil. Dar o să încercăm. Oricum, indiferent de natura ei, cunoaştem efectele prezenţei acestei „broaşte” în grădină. În primul rînd, transmiterea culorii roşii. Apoi, o sensibilizare neobişnuită a materiei organice. Palma Ioanei a devenit atît de sensibilă, încît vede. Dar plantele roşii? Ce însuşiri noi li s-au comunicat? Iată ce va trebui să stabilim în primul rînd.

Îl urmăream în vreme ce vorbea şi admiram echilibrul natural dintre înfăţişarea obişnuită a omului şi banala claritate a gîndurilor sale. Profesorul era mărunt, slab şi chel. Numai sprîncenele lui puteau atrage atenţia, dar nu cred că valoarea cuiva se măsoară după cantitatea de materie piloasă care-i străjuieşte privirile. Neînsemnatul profesor nu avea nimic din caracterul impozant al unui om de ştiinţă, aşa cum mi-l închipuiam, şi am regretat că cei de la Bucureşti trimiseseră la Solzosu doar un cercetător de mîna a treia. În seara aceea m-am arătat destul de sceptic, după ascultarea bilanţului pe care-l întocmise şi i-am replicat că tot atîta ar fi putut spune şi Ioana. A rîs neaşteptat de vesel, declarîndu-mi că, de cum îmi văzuse fetiţa, nu se îndoise de inteligenţa ei. N-am gustat aprecierea implicită la adresa inteligenţei mele, aşa că ne-am despărţit cu destulă răceală.

A doua zi, în vreme ce o echipă de săpători răscolea grădina, încercînd să dea de rămăşiţele broaştei roşii, profesorul a stat din nou de vorbă cu Ioana.

— Ce mai face păpădia noastră? au fost primele lui cuvinte şi, mărturisesc, m-a mişcat faptul că i se adresa astfel fetiţei.

Dar mi-a fost dat să-mi amintesc îndată cu neplăcere de felul cum îmi apreciase, cu o seară înainte, însuşirile intelectuale.

— E tristă, i-a răspuns Ioana, fără să se înşele asupra cuvintelor, aşa cum mă înşelasem, şi îndreptîndu-şi privirile către floarea din pahar.

Oricît de ciudat ar părea, Cornea se referise într-adevăr la păpădie. Abia acum îmi dădeam seama că nu uitase visul pe

care i-l povestisem, deoarece mă rugase să nu omit nimic ce putea fi pus în legătură cu fenomenele la care asistasem. *Ce dumnezeu,* mi-am spus, *doar nu crede într-adevăr…?*

— De unde ştii? a întrebat şi, spre marea mea mirare, Ioana a şoptit:

— Mi-a spus azi-noapte…

— Asta-i altceva, s-a învoit Cornea. Într-un basm care-mi plăcea tare mult, floarea se dădea de trei ori peste cap şi se făcea om…

— Adevărat, a spus Ioana. Dar ea nu s-a dat peste cap. A venit pe întuneric.

— Vrei să spui, în timp ce dormeai? A intrat în visul tău?

— Nu, a spus Ioana. Nu dormeam. Stăteam aşa, în pat, dar nu dormeam.

— E greu să-ţi aminteşti cînd dormi şi cînd nu, a rostit sentenţios Cornea, clătinîndu-şi chelia.

— Da, dar eu ştiu. Numai cînd nu dorm văd podul de foc.

Am tresărit, încercînd să mă conving că nu auzisem bine. Auzisem perfect. Calmă şi gravă, aşa cum o cunoşteam, Ioana îmi dovedea că nu visasem. Mă deşteptasem fără să-mi dau seama şi, la hotarul dintre conştiinţă şi somn, luasem drept vis ceea ce se petrecea sub nasul meu. Totul era şi mai neliniştitor decît socoteam…

— Poate că podul ăsta creşte de la palma ta la floare şi cînd dormi…

Ioana a tăcut o clipă, cîntărind în minte greutatea argumentului. Apoi a rostit liniştită:

— Poate, dar atunci nu-l văd.

— Ai dreptate, a rîs Cornea. Eşti o fetiţă deşteaptă şi-mi place să stau de vorbă cu tine. Aşadar, nu dormeai… A venit pe întuneric.

— Nu, n-am zis bine, s-a încurcat Ioana. N-a venit chiar ea. A venit, lumina, a făcut podul şi atunci… eu…

— Înţeleg, a ajutat-o Cornea. Cînd se face podul, începi s-o auzi. Altfel n-o auzi deloc?

— Nu. Dar ştii… glasul Ioanei a coborît pînă într-atît, încît abia i-am mai prins vorbele: Eu aud cu palma…

Îl privea cu teamă, aşteptîndu-se să nu fie crezută. Nici eu n-aş fi crezut-o, mărturisesc. El însă i-a apucat mîna dreaptă, i-a întors palma în sus şi a zis firesc, fără umbră de ironie:

— Bineînţeles.

După care a scos din buzunar o lupă şi, aplecîndu-se, a prins să examineze palma roşie, ca mînjită cu vopsea.

— Un lucru nu pricep, a mai adăugat, urmîndu-şi cercetarea. Cum vorbeşte păpădia? Aşa cum vorbim noi doi, folosind cuvinte?

Feţişoara Ioanei a vădit efortul pe care mintea ei îl făcea, străduindu-se să găsească răspunsul potrivit.

— Eu… nu, nu cred… Nu sînt cuvinte. Deodată, fără să vreau, ştiu. S-a oprit o clipă şi a făcut ochii mari: Se poate? a întrebat cu teamă, mirată parcă şi ea de ceea ce descoperise.

— Se poate, a liniştit-o Cornea. Aşa mi-am şi închipuit… Dar ce ţi-a mai spus?

— Că vrea să fim prietene. M-a rugat să n-o părăsesc, să n-o las să moară…

— O punem noi în pămînt şi-o îngrijim cum trebuie. A mai spus şi altceva?

— Nu, a răspuns Ioana. Atît. I-e tare frică…

— Dar, tu nu-i vorbeşti deloc?

— Îi spun că n-o s-o părăsesc, c-o s-o iau acasă, la Bucureşti…

Ochii lui Cornea luciră deodată sub periile aspre ale sprîncenelor. Mi s-a părut că sprîncenele i se zburlesc şi se înfoaie ca doi pui de arici, încercînd să acopere, să ascundă strălucirea ochilor.

— Şi te înţelege?… Îţi răspunde?…

— Sigur că da, a spus Ioana. Sîntem prietene.

Cornea a răsuflat o dată adînc şi, pentru o clipă, a închis ochii. Nu m-am vîrît în discuţia puerilă pe care o începuse cu Ioana, înţelegînd că voia să se împrietenească şi să-i cîştige încrederea. Admiţînd realitatea punţii luminoase, dialogul dintre ea şi floare nu era totuşi cu putinţă şi nu mă îndoiam că profesorul ştia asta mai bine decît mine. Aflasem că are un băiat şi-mi dădeam seama că se pricepe să maimuţărească gîndirea copiilor într-un fel care, e drept, m-a cam sîcîit întotdeauna. N-am intervenit. Poate şi pentru că n-am crezut nici o clipă că pune temei pe elucubraţiile unei fetiţe de şase ani, deşi mimase un interes nelalocul lui, sau, mai bine-zis, tocmai de aceea.

Între timp săpătorii răscoleau grădina, ajutaţi chiar de către gazda noastră, care voia s-o vadă repede „curăţată”, odată ce

se hotărîse să nu se atingă de legumele „spurcate”. Oamenii au muncit pînă, spre seară, dar – ca şi mine – n-au izbutit să găsească nici urmă de broască. Grădina, în schimb, părea devastată ca un cîmp de bătălie. Şi Ioana privea cu strîngere de inimă florile roşii răsturnate de cazmale, rupte şi strivite sub picioare. L-a ajutat de aceea cu dragă inimă pe Cornea, care aduna şi sădea în ghivece cîte un exemplar din fiece floare sau legumă. De bună seamă, n-a uitat nici păpădia din pahar pe care a mutat-o cu mîinile ei în cea mai frumoasă glastră.

Împreună cu profesorul, săpătorii au plecat în cele din armă şi grădina s-a cufundat într-o tăcere pe care nici glasurile păsărilor n-o mai tulburau. Întunericul ascundea pămîntul răscolit, iar stelele scăpărau mari şi multe, aşa cum n-aveam prilejul să le vedem de la fereastra blocului în care locuiam la Bucureşti. Odată cu strălucirea lor a crescut şi văpaia roşie a nucului.

Închipuiţi-vă pomul cu fructe de rubin din basmele copilăriei şi veţi înţelege simţămîntul cu care nu numai Ioana îl privea. Aşezaţi la oarecare depărtare, ne lăsam furaţi de vraja pe care o răspîndea şi tăceam amîndoi. Din nou m-a izbit faptul că nucul, transfigurat şi părînd un somptuos personaj de feerie, nu-mi inspira nici nelinişte şi nici teamă. Aş fi rămas multă vreme cu ochii la pîlpîirile lui, fără gînduri şi fără dorinţe, dacă cineva nu s-ar fi apropiat de noi, rupînd farmecul. L-am recunoscut cu neplăcere pe profesor, care venise cu un scaun şi se aşezase acum lîngă Ioana.

— Frumos, nu? am spus într-o doară, nevoind să îngădui tăcerii să-i arate că prezenţa lui ne stînjenea.

Dar Cornea nu părea dispus să-mi aprecieze politeţea. Din capul locului se aşezase lîngă Ioana, care stătea cuminte, cu mîinile pe genunchi. L-am văzut întinzînd braţul, apucîndu-i mîna dreaptă şi răsucind-o cu palma în sus. Aşa cum stătea, Ioana părea să ceară de pomană. Parcă te ruga să-i pui un ban în palma desfăcută.

— Ioana, stai frumos, am protestat, dar Cornea şi-a lăsat mîna peste palma ei.

— Nu, lasă. Rămîi aşa!

Am fost gata să-i spun vreo două, pentru că era culmea să-nceapă să-mi dea lecţii în privinţa felului cum se cuvenea să mă port cu Ioana, dar cuvintele mi s-au oprit pe buze. De unde

fructele micuţe ale nucului iradiau fiecare o lumină roşie egală, adunîndu-se în masa pîlpîitoare din faţa noastră, ca şi cum cineva ar fi deschis deodată nenumărate robinete invizibile, un fel de ţîşnituri luminoase crescură din nucile abia împlinite. Aş fi putut jura că sub ochii mei fusese răsucită cheia unor neobişnuite fîntîni arteziene, ale căror jeturi de apă prindeau să salte cu tot mai multă putere, sub strălucirea purpurie a reflectoarelor. Era un spectacol atît de neobişnuit, multiplicînd şi realizînd în mare ceea ce luasem drept o plăsmuire de vis în noaptea cînd aceleaşi raze porniseră din floarea păpădiei, încît am încremenit şi mi-am încleştat degetele pe lemnul scaunului. Întorcîndu-mi privirile către Ioana, am văzut, după cum mă aşteptam, că mărunte ţîşnituri roşii izvorau şi din palma ei. Dacă m-aş fi speriat, aş fi oprit imediat totul, dar feerica privelişte nu deştepta în mine, din nou, decît o mirare neîncrezătoare, o exaltare ciudată şi amarul sentiment al izolării, al excluderii de la ininteligibila legătură dintre Ioana şi straniile fenomene luminoase.

Colosala arteziană purpurie şi-a înălţat spre cer coloana, în care desluşeam firicelele strălucitoare pornite din bulbul fiecărei nuci, a tremurat o clipă într-o supremă încordare, apoi, descriind brusc o curbă, şi-a prăbuşit şuvoiul scăpărător în palma Ioanei. Am scos un strigăt, temîndu-mă că masa incandescentă o va strivi, dar fata mea a primit torentul de raze fără o tresărire şi, la paradoxala lumină de cuptor *rece,* ca a unui indescriptibil amurg, i-am văzut faţa pe care încremenise un zîmbet extatic. Nările-i fremătau şi printre buzele întredeschise răsuflarea i se precipita în ceea ce mi s-a părut a fi un straniu gîfîit *calm.*

— Îţi vorbeşte? a şoptit Cornea.

Am înţeles prea tîrziu că premeditase „întîlnirea”. Ioana a tăcut o clipă, apoi a prins a rosti repede, cu glasul întretăiat, de parcă s-ar fi grăbit să transmită mesajul, pe măsură ce-l recepţiona:

— Durere… oh, durere! De ce? Grădina… totul. Răvăşit, ucis…

Nu-mi credeam urechilor, deşi aveam confirmarea faptului că profesorul nu se jucase dimineaţa cu Ioana, încercînd să afle ce-i spusese păpădia. Încă nu puteam crede, nu voiam să cred, dar şuvoiul razelor roşii era prin el însuşi un spectacol greu de crezut şi-mi dădeam seama că-l admiteam numai pentru că

ţîşnea acolo, sub ochii mei. Dacă mi s-ar fi povestit ceea ce vedeam, dacă altcineva ar fi văzut nucul prefăcut într-o extraordinară arteziană luminoasă, cu siguranţă că nu i-aş fi dat crezare.

— Ce s-a întîmplat? întreba acum Cornea. Ce era broasca roşie?

Înmărmurit, priveam ploaia de foc. Ioana se zbuciuma pe scaun şi cuvintele i se îngrămădeau chinuit pe buze.

— E greu, nu pot… nu înţeleg… Nu ştiu să spun…

— Spune cum înţelegi, a îndemnat-o Cornea cu o nefirească răbdare.

— Totul e una… iarba, piatra şi omul… La ei nu sînt oameni. Sînt copaci, copaci mari, mari… cu frunze roşii, cu gînduri în fructe, pentru că sînt roşii. Fructele verzi n-au gînduri, numai fructele roşii…

— Unde, la ei?

— Departe, departe… unde copacii sînt roşii. De mult voiau să vină, dar nu se mişcă, nu merg. Stau şi se gîndesc. Multe, multe gînduri… Şi acum a venit broasca şi noi am stricat totul şi… oh, cîtă durere!

— Cum a venit?

— Nu ştiu, e greu… Un băţ de foc roşu. Nimic nu-l opreşte… Au murit pentru el copacii, mulţi, mulţi… ca să-i dea puterea lor. Au zis că mor, dar să ajungă la noi. Şi noi am stricat totul…

— Dar broasca? Ce era broasca?

— Nu era broască, era băţul. Puterea băţului… Ei gîndesc, fructele roşii gîndesc… Pe pămînt băţul s-a strîns, s-a ghemuit. Toată puterea copacilor era acolo, ca un pumn roşu. Un pumn de gînduri.

— Dar de ce? De ce l-au trimis?

— Ca să ştie. Şi să ştim şi noi… Copacii roşii gîndesc. Să gîndim împreună…

— N-a fost zadarnic! Spune-i aşa, n-a fost zadarnic. O să cercetăm frunzele şi fructele roşii. O să aflăm. Ştim şi noi că totul e una şi o să ajungem să înroşim cîţiva dintre copacii de pe Pămînt, dacă trebuie… Ca să gîndim împreună. Pe el o să-l ocrotim. Să nu se teamă!

— Cercetaţi, aflaţi! El are să moară la iarnă. Frunzele şi nucile au să-i cadă şi la anul va avea din nou frunze verzi şi nuci proaste, verzi. Puterea se duce, se schimbă… La noi nu-i ca la

ei…

— Spune-i aşa… a început din nou Cornea, dar Ioana s-a ghemuit pe scaun şi a şoptit istovită:

— Nu mai pot…

Cu un gest reflex şi-a răsucit palma, lipind-o de genunchi, şi am avut impresia că închide o carte. Arteziana luminoasă s-a retras brusc. Coloana scăpărînd purpuriu a mai tremurat o vreme pe cer, descrescînd într-un tremur dureros, apoi nucile au rămas învăluite în aura lor rubinie.

Cornea şi cu mine ne-am răsucit în acelaşi timp către Ioana.

— Te-am obosit prea tare? a întrebat, în vreme ce o luam în braţe.

— Mi-e somn, a şoptit Ioana, lăsîndu-şi capul pe umărul meu.

Cred că adormise înainte de a o vîrî în pat.

— Nu trebuie s-o obosim peste măsură, mi-a spus mai apoi Cornea, de parcă eu aş fi obosit-o. Are mănuşi?

— Ce să aibă?

L-am privit cam cu îndoială, dar tot ce se întîmpla era atît de neobişnuit, încît nu ştiu de ce m-am mai mirat. De altfel, m-am auzit răspunzîndu-i aşa cum li se răspunde nebunilor, pe un ton blajin:

— E vară. Ce să facă vara cu mănuşi?

— Adevărat, a încuviinţat. Atunci înveleşte-i mîna dreaptă cu un fular, cu o cîrpă, cu orice… Înţelegi, trebuie să se odihnească. Să se refacă.

De astă dată l-am înţeles.

— Crezi că şi prin somn păpădia…?

— Nu ştiu. Poate chiar nucul, pe fereastră… Şi acum Ioana trebuie să doarmă.

M-am întors în odaia în care păpădia strălucea, dar amintindu-mi că razele străbăteau materia organică am învelit mîna Ioanei cu foiţa de staniol a unui pachet de ciocolată, legînd-o pe deasupra cu sfoară. Afară, în tindă, Cornea încă nu plecase.

— Ce spui de toate astea? m-a întrebat, deşi înţelegeam că simte nevoia să vorbească mai mult pentru a pune rînduială în propriile lui gînduri De altfel, nici n-a aşteptat să-i răspund şi a şi început: Copaci care gîndesc! O lume a copacilor care gîndesc… De ce nu? Plantele noastre conţin adevăraţi semiconductori infinitezimali, transformînd lumina în energie electrică direct

întrebuinţată de celulele vegetale pentru producerea proteinelor necesare dezvoltării lor. Copacii cu frunze roşii sînt mai evoluaţi. Au în structura lor laboratoare perfecţionate, de tipul laboratoarelor din celulele umane Ştii că influxul nervos superior nu se datorează decît energiei provocate de schimbul ionilor de potasiu şi sodiu, prin membrana neuronilor? E clar că, în condiţii speciale, printre celulele copacilor gînditori s-au dezvoltat şi celule nervoase. Poate de alt tip decît cele din substanţa sistemului nostru neurovegetativ, dar celule alcătuind un sistem în stare să capteze informaţii venite din mediul exterior, pe care le transmite unui centru, putînd elabora, pe baza lor, hotărîri. Ai observat că numai florile şi fructele iradiază lumina purpurie?… Poate că nucul a devenit o făptură pluricefală, sau o colonie de indivizi. Or fi existînd, în lumea copacilor gînditori, anotimpuri? E cu putinţă ca viaţa conştientă să se dezvolte din primăvară pînă în toamnă, pentru a se stinge iarna? Ar însemna să excludem păstrarea amintirilor… De ce? Copacul rămîne. Trunchiul şi rădăcinile, în care se întipăresc cunoştinţele perfecţionate din generaţie în generaţie, constituie depozitele memoriei colective. Şi, dacă există, nu ştim cît durează acolo un anotimp… Admiţînd că nucul nostru e pluricefal, închipuie-ţi cît de complexe sînt procesele lui de gîndire, raportate la cele ce se desfăşoară în creierul nostru. Dacă e o colonie de indivizi, ce orînduire superioară a trebuit să dezvolte! Ai să-mi spui că nu se poate mişca?… Dar cu energia pe care ştie s-o concentreze, pentru a o proiectă în afară, e în stare să facă minuni! Ai uitat că pădurile gînditoare au izbutit s-o trimită pe Pămînt, de vreme ce nu vei contesta că „băţul roşu” e un flux colosal de energie… Şi încă de natură să-şi transmită, prin iradiere, însuşirile… Ce prostie, săparea grădinii! Dar cum era să bănuim? Energia scursă în pămînt a trecut în plante, s-a transformat, s-a degradat, s-a irosit… Te gîndeşti la plantele sădite în ghivece? Fleacuri! Cît crezi că le poate ajunge energia? Nu, dragul meu, am făcut o gogomănie cît noi de mare…. Şi nu putem comunica decît cu ajutorul Ioanei. Obligaţi s-o cruţăm… Efectele radiaţiilor sînt necunoscute… În ce lună ne aflăm?

S-a oprit brusc din vorbă şi m-a privit încruntat.

— Eu… păi, în iulie, am îngăimat.

— Doar două luni! Ce să faci mai întîi? a strigat deznădăjduit şi, dînd din mîini, a pornit în goană, fără măcar să-şi mai ia

rămas bun.

Am încercat să-mi adun gîndurile, dar abia plecase şi m-am pomenit cu un reporter, atunci sosit pentru a lua legătura cu profesorul. I se spusese că-l poate găsi pe Cornea la mine. I-am explicat că tocmai plecase şi m-am mirat că nu se întîlniseră, dar n-aş pomeni toate astea dacă n-aş fi aflat din cele cîteva cuvinte schimbate cu reporterul că omuleţul pe care-l socoteam neînsemnat era o autoritate în biologie, autorul a nenumărate lucrări fundamentale şi membru al nu ştiu căror academii din străinătate.

Rămas singur, am întîrziat în tindă, privind fără să vreau către pomul cu nuci de rubin. Eram zguduit de revelaţia lumii necunoscute, care îşi trimisese solul pe bătrînul nostru Pămînt, şi-mi dădeam seama cu îngrijorare că, dacă nu bănuisem măcar posibilitatea unei atît de fantastice explicaţii a fenomenelor la care asistasem, acum, dimpotrivă, nimic nu mi se mai părea cu neputinţă. Dacă mi s-ar fi spus că pădurile începuseră să se urnească, părăsind Carpaţii, aş fi crezut. Trecusem de limita cotidianului şi acolo, pe imensul teritoriu al neprevăzutului, riscam să devin victima tuturor aparenţelor. Nimic nu mai era sigur, deşi Cornea nu părea buimăcit de faptul în sine, ci de greşeala pe care o făcuse poruncind săparea grădinii şi la consecinţele căreia, nu ştiu de ce, mă asocia, ca şi cum s-ar fi consultat cu mine în prealabil. Uluitoarea descoperire a unei flore gînditoare îl aflase înarmat cu explicaţii şi ipoteze, în vreme ce eu parcă simţeam pămîntul fugindu-mi de sub picioare.

O altă lume, de pe o altă planetă, ne întinsese mîna şi noi nu ne pricepusem să-i venim în întîmpinare, nimicisem poate unicul prilej de a afla cîte ceva despre universul de gînduri al copacilor cu frunze roşii. Gîndurile copacilor… Spuneam „gîndurile copacilor” şi mi se părea firesc. Pe ce lume mă aflam? Şi dacă experienţa izbutea? Dacă nu un copac, doi, ci pădurile noastre ar fi început să gîndească? Dacă am fi descoperit în fructele lor sediul unor gînduri înrudite cu ale noastre, în stare să ne înţeleagă gîndurile, să ne ajute la pătrunderea unor taine încă nebănuite? Noi tăiam pădurile şi le foloseam lemnul. Ca statistician, cunoşteam însemnătatea industriei forestiere în ansamblul economiei noastre. În noile condiţii am mai fi putut exploata pădurile? Nu doar pentru că pădurile s-ar fi opus, dar

pentru că n-am mai fi putut vedea în ele o sursă de materie primă, ci nişte... Nu găseam alt cuvînt decît semeni, nişte semeni! Prietenii noştri copacii... Era poate mai bine că totul se petrecuse aşa. Mă înspăimîntau concluziile la care aş fi ajuns urmărindu-mi firul gîndurilor pînă la capăt, aşa că am preferat să le abat către un alt subiect, din păcate tot îngrijorător, Ioana.

„Efectele radiaţiilor sînt necunoscute", spusese Cornea, iar cuvintele lui îmi stăruiau ameninţător în minte. Era curios că instinctul părintesc nu mă alarmase nici o clipă înainte de a-l auzi rostind constatarea care mă tulbura acum. Inefabila punte de raze nu deşteptase în mine noţiunea primejdiei, aşa cum nu mi-o sugerase nici arteziana strălucitoare a nucului, şi am avut nevoie de cuvintele lui pentru a vedea cu alţi ochi palma micuţă însemnată de strania culoare roşie, care-i îngăduia Ioanei să se înţeleagă cu plantele şi să zărească prin obiecte. Părea o însuşire inofensivă, în nici un caz vătămătoare... Dar cine ştia ceva şi cum puteam bănui efectele în timp ale neobişnuitei pigmentări, cine m-ar fi putut asigura că nu urmau s-o însoţească fenomene secundare şi toxice?... Cît despre fluxul de energie luminoasă, pe care palma Ioanei îl captase, se găsea oare cineva în stare să afirme dacă era sau nu nociv? Pînă şi Cornea se arăta prudent. Aveam dreptul să expun viaţa Ioanei pentru vaga speranţă că biologii vor afla prin intermediul unei fetiţe de şase ani unele date referitoare la organizarea materiei vii pe o depărtată şi necunoscută planetă? Exemplul omului de ştiinţă sacrificîndu-se în cunoştinţă de cauză pentru descoperirea unei taine a naturii nu putea fi invocat în cazul unui copil incapabil să înţeleagă măcar însemnătatea experienţei la care era supus. Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît realitatea primejdiilor care-mi pîndeau fetiţa îmi apărea mai înspăimîntătoare şi începea să mă neliniştească tocmai inconştienţa de care dădusem dovadă, neintervenind la timp pentru a curma evoluţia ciudatelor fenomene la care asistasem.

Am dormit puţin în noaptea aceea şi i-am comunicat a doua zi lui Cornea că mă opuneam hotărît continuării experienţelor prin intermediul Ioanei. Spre mirarea mea, n-a protestat, dimpotrivă, mi-a spus că ceruse o expertiză medicală şi aştepta sosirea unor profesori din Bucureşti şi Cluj. Nici el nu voia să continue „convorbirile" cu nucul roşu decît dacă medicii considerau că razele lui n-ar avea o influenţă negativă asupra

organismului fraged al Ioanei. Îmblînzit, l-am privit cu alţi ochi şi mi-am dat seama că e tulburat.

A desfăşurat o muncă neobosită în zilele următoare, cînd puţinele case din Solzosu s-au transformat în adevărate laboratoare. Echipe de specialişti soseau întruna cu tot felul de aparate, cărora le dădeau să analizeze probe de pămînt, de frunze şi flori roşii. Din păcate, în ciuda grijii deosebite cu care erau înconjurate, plantele din ghivece se uscară pe rînd, inclusiv păpădia Ioanei. Singur nucul îşi înălţa falnic coroana roşie, iar contoare speciale măsurau intensitatea radiaţiilor emise de nucile lui, strălucitoare ca nişte becuri, indicînd în noapte locul cătunului devenit celebru, deşi nu se afla încă însemnat pe nici o hartă.

Într-o după-amiază sosiră şi medicii aşteptaţi, care o examinară pe Ioana, supunînd-o la fel de fel de probe şi făcîndu-i toate analizele cu putinţă. Cu excepţia unei uşoare creşteri a globulelor roşii, nimic nu le atrase atenţia, în afara elementelor fotosensibile pe care i le descoperiră în palmă, receptoare de culoare caracteristice doar ochiului omenesc. Dar, cum asemenea receptoare sensibile fuseseră descoperite, pare-se, şi pe pielea degetelor unor oameni care nu se aflaseră în contact cu nici o „broască roşie”, medicii se întrebară dacă Ioana nu le poseda încă dinainte, fără să-şi fi dat seama. Evident, rămînea de rezolvat problema pigmentării roşii a palmei, dar concluzia tuturor a fost că pigmentarea şi prezenţa elementelor fotosensibile constituiau fenomene independente. În schimb, într-un fel pe care nu l-au putut lămuri, pigmentarea trebuia eventual pusă în legătură cu faptul că Ioana recepţiona razele roşii, fiind în stare să le descifreze intenţiile, să le „înţeleagă” mesajul. În sfîrşit, medicii considerară că încă o „convorbire” cu nucul părea inofensivă, dar se opuseră categoric la prelungirea experimentelor.

Această ultimă intrare în contact cu şuvoiul luminos emanat de nucile roşii a avut loc tot într-o seară, în prezenţa unor specialişti din diferite domenii ale ştiinţei. Cred că numai cu prilejul unor congrese pot fi întîlniţi la un loc atîţia savanţi, ce-i vorbeau plini de respect profesorului Cornea, pe care, vădit, îl subestimasem. Pe lîngă aparatura ştiinţifică instalată de jur împrejurul trunchiului, camerele de luat vederi ale operatorilor cinematografici răsăreau ici şi colo, neobişnuita „întîlnire”

urmînd să fie înregistrată pe peliculă. Cum am descris mai înainte felul în care a decurs cea dintîi „convorbire” a Ioanei cu nucul roşu, mă voi mărgini de astă dată numai la comunicarea noilor informaţii pe care, datorită ei, le-a căpătat întreaga omenire.

Toţi cei de faţă au asistat la splendidul spectacol al artezienei luminoase ridicîndu-se din nucile purpurii pentru a se prăbuşi în mica şi fragila palmă a Ioanei. Contactul s-a stabilit imediat. Profesorul Cornea a atribuit mai tîrziu amploarea noilor informaţii recoltate faptului că fructele nucului crescuseră de la precedenta experienţă, proces pe care l-a asimilat cu dezvoltarea creierului unei vietăţi terestre. Cu alte cuvinte, nucul se maturizase, ştia mai multe şi putea, evident, transmite cunoştinţe mai interesante. Din păcate, orizontul Ioanei rămînea limitat de neputinţa înţelegerii unor noţiuni depăşind stadiul copilăriei, ceea ce a făcut ca o însemnată parte a datelor ce i-au fost comunicate să se irosească, în vreme ce altele au fost fără doar şi poate deformate, fie de către defectuoasa ei recepţie, fie de către interpretările ulterioare, tinzînd să suplinească lipsa de precizie a unor termeni pe care-i folosise.

Cea dintîi surpriză a constat în faptul că lumea copacilor gînditori părea să fie localizată pe o aşa-numită „planetă a doua” a unui alt soare. La cererea profesorului, Ioana a repetat de mai multe ori cuvintele „alt soare”, precizînd într-un rînd chiar că era vorba de un soare albastru. Nici un fel de presupuneri n-au izbutit să localizeze în Galaxie acest soare albastru şi, cu atît mai puţin, misterioasa lui planetă a doua. Ioana a pomenit doar de căldura excesivă din patria copacilor gînditori, ca şi de furtunile năprasnice pe care aceştia s-au obişnuit să le înfrunte.

Planeta nu pare să cunoască decît formele vieţii vegetale. Plantele gînditoare s-au dezvoltat printr-o lungă evoluţie asemănătoare celei a faunei terestre, cu ai cărei reprezentanţi superiori pot fi comparate. Cuvintele puţine şi nu îndeajuns de clare ale Ioanei au fost totuşi destul de sugestive pentru a ne îngădui reprezentarea luptelor înverşunate purtate de copacii gînditori împotriva lianelor devoratoare, ierbivore evocînd ferocitatea fiarelor de pe Pămînt, împotriva infinităţii paraziţilor vegetali declanşînd molime ucigătoare printre triburile pădurilor primitive, împotriva obsesivei primejdii a trăznetelor nimicind

într-o clipă munca răbdătoare a generaţiilor. Inimaginabile aşezări vegetale s-au perindat pe faţa planetei, complicate înjghebări „sociale” s-au înfiripat, perfecţionîndu-se cu preţul unor lupte pe care doar prin analogii cu totul aproximative le putem presupune. Şi la baza tuturor cuceririlor uimitoarei flore a stat munca.

Munca plantelor… Bizară. Împerechere de termeni, cuprinzînd totuşi explicaţia surprinzătoarei dezvoltări a vieţii vegetale din lumea necunoscută. Ca şi oamenii Pămîntului, copacii celei de-a doua planete a soarelui albastru s-au ridicat pe treapta conştiinţei datorită muncii. Fireşte, ne vine greu să credem, pentru că antropomorfismul nostru inveterat consideră existenţa mîinii indispensabilă în procesul muncii. Dar plantele raţionale au înlocuit mîna omenească prin fluxul de energie pe care sînt în stare să-l dirijeze către exterior, aşa cum bine prevăzuse Cornea: mai mult, fluxul acesta a devenit mînă, unealtă şi armă. Cine oare i-ar putea certifica omului că nu va izbuti şi el cîndva să utilizeze biocurenţii, pe care abia începe să-i studieze? Şi nu datorită lor vor fi în sfîrşit elucidate enigmele telepatiei, şi ale teletransportului?

În orice caz, în măsura în care am putut înţelege spusele Ioanei, acesta pare drumul pe care civilizaţia vegetală s-a angajat. Produsele ei ne rămîn deocamdată inaccesibile, ininteligibile chiar, deşi Ioana s-a străduit să ne sugereze realitatea unei somptuoase aparaturi impalpabile, a unor aeriene şi complicate construcţii. O delicată împletitură de raze pare să apere flora roşie de primejdiile fulgerelor, a căror energie captată şi raţional utilizată dă naştere unor structuri pe care nu ni le putem închipui şi al căror rost, cu atît mai mult, e indiscernabil.

Referirile incerte la o sămînţă primordială venerată cîndva în luminişuri de raze indică probabil, în trecutul unor popoare vegetale, existenţa miturilor, a unei religii, poate. Dacă aceste presupuneri vor fi vreodată confirmate, miturile, planetei soarelui albastru se vor dovedi fără îndoială de o factură cu totul neobişnuită. Căci o întrebare legitimă pe care toţi oamenii de ştiinţă şi-au pus-o se referă la cunoaşterea sau necunoaşterea realităţii sentimentelor de către flora gînditoare. Fireşte, e greu de răspuns, dar cum nimic nu ne îndreptăţeşte să presupunem că şi copacii gînditori pot iubi sau urî, pare temerar să se

vorbească despre o artă a acestei stranii civilizaţii. Profesorul Cornea înclină să afirme că plantele roşii găsesc în abstractele jocuri ale raţiunii, satisfacţia pe care nouă ne-o oferă literatura, pictura sau muzica. Dacă recepţionează frumosul, atunci înţeleg prin frumuseţe echilibrul geometric, poate jocul colorat al unor suprafeţe şi linii. Ce înţeles ar avea pentru noi, în asemenea condiţii, unul dintre miturile lor, iată ceea ce nici un pămîntean nu poate imagina, după cum nimeni printre locuitorii Pămîntului n-ar putea formula unul dintre idealurile inimaginabile înflorite în sînul colectivităţilor vegetale de pe astrul pe care nu-l putem deocamdată nici localiza în comuna noastră patrie galactică.

A trecut un an şi, aşa cum prevăzuse el însuşi, nucul de la Solzosu nu se mai deosebeşte de ceilalţi nuci din cătun. Iarna i-am văzut căzînd frunzele roşii, după ce profesorul Cornea a cules una cîte una nucile, a căror coajă părea strunjită într-un ciudat lemn exotic. Cercetătorii îşi pun unele speranţe în pomii ce vor creşte din nucile purpurii. Pînă atunci, sub frunzişul verde al nucului, pomenit azi în toate tratatele de biologie, copiii se vor juca veseli încă multă vreme.

Şi culoarea roşie din palma Ioanei a pălit. Nu ştiu dacă fata mea ar mai înţelege acum mesajele florei stranii despre care vorbeşte uneori cu o melancolică duioşie, dar e sigur că vede mai puţin bine cu palma. Medicii îşi menţin părerea cu privire la preexistenţa elementelor fotosensibile faţă de momentul contactului cu faimoasa „broască roşie”, fără a mai exclude posibilitatea stimulării lor de către iradiaţiile planetei soarelui albastru.

După unele laconice informaţii de presă, Cornea ar fi descoperit, în cele din urmă, în ţesătura plantelor pe care le-a analizat, nişte enigmatice particule necunoscute. Ele ar fi mai dezvoltate în fructe şi închircite în seminţe. Aşa cum se spune în asemenea cazuri, „cercetările continuă”.

În ce mă priveşte, constat că mă uit mai des la cer, căutînd să descifrez în lucirea depărtată a stelelor un mesaj inteligibil. Poate că nu-i ocupaţia cea mai firească pentru un statistician, dar într-o seară m-am surprins şoptind ca un adolescent:

A fost odată ca-n poveşti,
A fost ca niciodată.

Iar pe dinaintea ochilor mi s-au perindat păduri, nesfîrşite

păduri roşii, peste care arcadele unor imense arteziene scăpărătoare străpungeau norii incendiaţi şi zdrenţuiţi ca uriaşele flamuri ale unei incomensurabile bătălii cosmice…

**URSULA K. LE GUIN**

## ANUNŢAREA UNEI EXPEDIŢII

Extrema dificultate în citirea Pinguinicei a fost în mare măsură înlăturată prin folosirea aparatului de filmat subacvatic. Filmul face posibile, cel puţin, repetiţia şi încetinirea paragrafelor fluide ale lucrărilor, pînă la punctul în care, prin repetare constantă şi studiu îndelungat, multe elemente ale acestei – cea mai elegantă şi vie – literaturi să poată fi sesizate, deşi nuanţele şi, probabil, esenţa continuă să ne rămînă pentru totdeauna neînţelese.

Profesorul Duby, atrăgînd atenţia asupra îndepărtatei filiaţii a scrisului cu Low Graylag, a făcut posibilă realizarea celui dintîi glosar experimental de Pinguinică. Analogiile cu Delfinica, folosite pînă în acel moment, nu s-au vădit niciodată prea utile, ba chiar adesea complet eronate.

Într-adevăr, părea ciudat ca un limbaj scris în întregime prin aripi, gît şi aer să poată oferi cheia poeticii unor scriitori acvatici cu gît scurt şi aripioare. Însă nu e cazul să considerăm acest lucru atît de surprinzător, dacă ţinem seama de faptul că pinguinii sînt, în pofida oricărei aparenţe contrare, păsări.

Deşi scrisul lor se aseamănă în *formă* cu Delfinica, n-ar fi trebuit totuşi niciodată să presupunem că e obligatoriu să se asemene cu Delfinica şi în *conţinut.* Şi, cu adevărat, nu se aseamănă. Există, desigur, acelaşi extraordinar spirit, şi aceleaşi sclipiri de umor nebun, aceeaşi inventivitate şi inimitabilă graţie. Din miile de literaturi ale curentului Peştic, foarte puţine dau dovadă de umor, şi aceasta de obicei la un nivel simplist şi primitiv; graţia superbă a Rechinicei şi a Tarponicei, de pildă, este absolut diferită de vigoarea veselă a tuturor operelor Cetaceice. Bucuria, vitalitatea şi umorul sînt toate trei împărtăşite de autorii Pinguinici; şi, într-adevăr, de mulţi dintre cei mai buni autori Focici. Un rol însemnat joacă temperatura sîngelui. În schimb, construcţia creierului şi mai ales a pîntecului ridică o barieră considerabilă! Delfinii nu depun ouă. Un univers întreg de deosebiri se bazează pe acest fapt atît de banal.

Numai cînd Profesorul Duby ne-a amintit că pinguinii sînt păsări, că ei nu înoată, ci *zboară prin apă,* numai atunci s-a

putut apropia terolingvistica de literatura marină a pinguinilor; numai atunci kilometri întregi de înregistrări deja efectuate au putut fi restudiaţi şi, în cele din urmă, apreciaţi.

Dificultatea traducerii, însă, continuă să persiste.

Un progres satisfăcător s-a înregistrat, oricum, cu Adelie. Greutăţile de a filma o reprezentaţie într-un ocean furtunos, gros ca supa de mazăre, plin de plancton, la o temperatură de 31°F, sînt considerabile; dar perseverenţa Cercului Literar al Barierei de Gheaţă „Ross” a fost din plin răsplătită cu pasaje ca „Sub aisberg”, din „Cîntec de toamnă” – astăzi celebru în toată lumea datorită traducerii şi interpretării Annei Serebriakova din Ansamblul de Balet din Leningrad. Nici o redare verbală nu poate concura cu perfecţiunea versiunii propuse de Miss Serebriakova. Căci, pur şi simplu, nu există vreo cale de a reproduce în scris atotsemnificativa *complexitate* a textului original, atît de frumos transpusă pe scenă de corpul de balet al Ansamblului din Leningrad.

Într-adevăr, ceea ce numim „traducerile” după Adelie – sau după oricare alt text kinetic – sînt, ca s-o spunem pe faţă, simple note; libret fără muzică. Versiunea de balet e adevărata traducere. Nimic exprimat în cuvinte nu poate fi complet.

Sugerez prin urmare, deşi ştiu că pot fi foarte bine întîmpinat cu încruntări furioase din sprîncene sau cu hohote de rîs, că, *pentru terolingvistica* – ca domeniu opus artistului şi amatorului – scrierile marine kinetice în Pinguinică sînt *cel mai puţin* promiţător domeniu de studiu şi, implicit, că Adelie, cu tot farmecul şi relativa sa simplitate, e un domeniu de studiat mult mai puţin generos decît Imperialul.

Imperialul!… Anticipez replica distinşilor mei colegi faţă de această aserţiune. Imperialul! Cel mai dificil, cel mai greu de pătruns dintre toate dialectele Pinguinicei! Limbajul despre care chiar Profesorul Duby remarca: „Literatura Pinguinului Imperial este la fel de intangibilă, de inaccesibilă, ca inima îngheţată a înseşi Antarcticei. Pot fi nepămîntene frumuseţile ei, dar sigur nu sînt pentru noi”.

Poate. Nu subestimez dificultăţile – nu cea de pe urmă constînd în temperamentul Imperial, cu mult mai sobru şi mai distant decît al oricăror alţi pinguini. Dar, în chip paradoxal, tocmai pe această sobrietate se bazează speranţele mele. Imperialul nu e o pasăre solitară, ci socială şi, cît timp

sălăşluieşte pe uscat, de-a lungul sezonului de împerechere, formează colonii, la fel ca Adelie-ii; colonii însă mult mai mici şi mai liniştite decît cele ale Adelie-ilor. Legăturile dintre membrii unei colonii de Imperiali sînt mai curînd persoanele decît sociale. Imperialul e un individualist. Cred deci că literatura Imperială se va vădi compusă mai degrabă de autori singulari, decît corală; şi prin urmare va fi traductibilă în vorbire umană. Va fi tot o literatură kinetică, desigur, dar cît de diferită de corurile compozite, rapide, spaţial-extensive ale scrisului marin! Analiza detaliată şi traducerea nealterată vor deveni, în sfîrşit, posibile.

Cum?! vor întreba criticii, să ne facem acum bagajele şi să ne ducem la Capul Crozier, în întuneric, în viscol, în frigul de –60°, doar cu speranţa de a înregistra poezia problematică a cîtorva păsări ciudate care stau acolo, în bezna miezului de iarnă, în viforniţă, în ger de –60°, pe gheţurile veşnice, cu un ou la picioare?

Iar răspunsul meu este: DA! Pentru că, asemenea Profesorului Duby, instinctul îmi spune că frumuseţea acelei poetici e mai nepămînteană decît orice altceva am mai putea găsi vreodată pe Pămînt.

Acelora dintre colegii mei în care spiritul curiozităţii ştiinţifice şi al riscului estetic e puternic le spun: imaginaţi-vă – gheaţa, zăpada măturată de vînt, întunecimea, şuierul şi ţipătul neîncetat al viscolului. În pustietatea neagră, un mic grup de poeţi stau ghemuiţi la pămînt. Flămînzesc: nu vor mînca săptămîni în şir. Pe labele fiecăruia dintre ei, sub penele calde ale burţii, se odihneşte un ou mare, apărat în felul acesta de muşcătura mortală a gheţii. Poeţii nu se pot auzi unul pe altul; nu se pot vedea. Nu-şi pot decît simți unul altuia *căldura* trupului. Aceasta e poezia, aceasta e arta lor. Asemenea tuturor literaturilor kinetice, nu e decît imobilă, inefabil-subtilă. Freamătul unei pene; mişcarea unei aripi; atingerea, uşoara, fragila, calda atingere a celui de alături. În indicibilă, mizerabilă, neagră solitudine – afirmarea. În absenţă – prezenţa. În moarte – viaţa.

Am obţinut o subvenţie apreciabilă din partea UNESCO şi am pregătit o expediţie. Mai avem patru locuri libere. Plecăm joi spre Antarctica. Dacă vrea cineva să ne însoţească, e binevenit!

D. Petri

EDITORIAL
(Preşedintele Asociaţiei de Terolingvistică)

Ce este Limbajul?

Această întrebare, fundamentală pentru ştiinţa terolingvisticii, şi-a primit răspunsul – în sens euristic – prin însăşi existenţa ştiinţei noastre. Limbaj înseamnă comunicare. Aceasta e axioma pe care se bazează toată teoria şi cercetarea şi din care derivă toate descoperirile; iar succesul descoperirilor atestă validitatea axiomei. Dar pentru întrebarea înrudită, şi totuşi nu identică, „Ce este Arta?" încă nu am găsit un răspuns satisfăcător.

Tolstoi, în cartea care poartă drept titlu chiar întrebarea în chestiune, a răspuns ferm şi clar: Arta este – şi ea – tot comunicare. Răspuns acceptat, cred, fără a fi examinat sau criticat de către terolingvistică. De exemplu: de ce studiază terolingviştii exclusiv animale?

Păi, pentru că plantele nu comunică.

Plantele nu comunică; acesta este un fapt. În consecinţă, plantele nu deţin un limbaj; foarte bine; aceasta corespunde axiomei noastre de bază. Prin urmare, plantele nu cunosc nici arta... Un moment! Aceasta *nu* mai corespunde axiomei, ci numai neexaminatului corolar tolstoian.

Ce-ar fi dacă arta nu ar fi comunicativă?

Sau dacă unele arte ar fi comunicative, iar altele nu?

Noi înşine animale active, rapace, căutăm (îndeajuns de natural) o artă activă, rapace, comunicativă; iar cînd o găsim, o recunoaştem. Dezvoltarea acestei puteri de recunoaştere şi a abilităţilor de apreciere reprezintă o realizare recentă şi glorioasă.

Sublimez însă faptul că, în pofida progreselor apreciabile înregistrate de terolingvistică pe parcursul ultimelor decenii, sîntem abia la începutul vîrstei descoperirilor. Nu trebuie să devenim sclavii propriei noastre axiome. Încă nu ne-am ridicat ochii spre toate orizonturile vaste, ce ni se deschid înainte. Încă nu am făcut faţă provocării aproape cutremurătoare a Plantelor.

Dacă există o artă non-comunicativă, vegetativă, atunci trebuie să regîndim multe elemente esenţiale ale ştiinţei noastre şi să învăţăm un întreg set de tehnici noi.

Pentru că e pur şi simplu imposibil să ne considerăm

principiile şi tehnicile existente ca potrivite pentru a studia misterele omorurilor Nevăstuicilor sau erotica Batracienilor sau saga-urile de tunel ale Rimelor, ca să nu mai vorbim de arta Sequoia sau Zucchini.

Acest lucru s-a demonstrat mai ales prin eşecul – nobil – al eforturilor Doctorului Srivas, în Calcutta, de a obţine, cu ajutorul filmării fotogramă cu fotogramă, un lexicon al Florii-Soarelui. Tentativa sa a fost îndrăzneaţă, dar sortită nereuşitei. Căci apropierea de subiect, la care a procedat, era kinetică – metodă potrivită artelor *comunicative* ale broaştelor ţestoase, stridiilor sau leneşilor. A văzut în extrema încetineală a mişcărilor plantelor, şi numai în ea, singura problemă pe care o avea de rezolvat.

Dar problema era cu mult mai amplă. Arta pe care a căutat-o domnia sa, dacă există, e o artă non-comunicativă – şi probabil non-kinetică. E posibil ca Timpul, elementul esenţial, matrice şi măsură a tuturor artelor animale cunoscute, să nu joace nici un rol în arta vegetală. Ca Plantele să folosească măsura eternităţii. Nu ştim.

Nu ştim. Tot ce putem bănui este că prezumtiva Artă a Plantelor e *totalmente diferită* de Arta Animalelor. Ce este ea nu putem spune; încă nu am descoperit. Totuşi, prezic cu o oarecare certitudine că există şi, cînd o vom găsi, se va dovedi ca fiind nu o acţiune, ci o reacţiune; nu o comunicare, ci o receptare. Va fi exact opusul artei pe care o ştim şi o recunoaştem. Va fi prima artă *pasivă* cunoscută.

Dar putem, în fapt, să o recunoaştem? O vom putea înţelege vreodată?

Va fi enorm de greu. Acest lucru e clar. Însă nu vom dispera. Să nu uităm că, pînă la jumătatea secolului al XX-lea, cei mai mulţi oameni de ştiinţă şi numeroşi artişti nu-i considerau pe delfini nici măcar comprehensibili pentru mintea omenească – necum demni de a fi înţeleşi! Să mai lăsăm să treacă un secol şi s-ar putea să ne vedem pe noi înşine deveniţi caraghioşi. „Îţi dai seama”, îi va spune fitolingvistul unui critic estet, „că nu erau în stare să citească nici măcar o Vînătă?” Şi vor zîmbi cu gîndul la ignoranţa noastră, luîndu-şi rucsacurile la spinare şi pornind în sus să citească recent descifratele versuri ale lichenilor de pe versantul nordic al Vîrfului Pike.

Şi odată cu ei sau după ei nu e exclus să apară un şi mai

temerar aventurier – primul geolingvist care, ignorînd versurile delicate şi vremelnice ale lichenilor, va citi îndărătul lor şi mai puţin comunicativa, şi mai pasiva, totalmente atemporala, recea, vulcanica poezie a pietrelor; fiecare dintre ele, un cuvînt rostit cine ştie cînd de Pămîntul însuşi, în imensa solitudine, în imensa comunitate a spaţiului.

(din *Autorul seminţelor de acacia şi alte extrase din jurnalul Asociaţiei de Terolingvistică)*

din limba engleză de *Mihnea Columbeanu*

**STANISLAW LEM**

# REGINALD GULIVER: „ERUNTICA”[1]

*Introducere*

Fără îndoială, pentru istoricii viitorului două explozii complementare majore vor sta la baza oricărui model al societăţii noastre. Consumatorii iau contact cu avalanşa de produse intelectuale, continuu deversată pe piaţă, prin coincidenţe întîmplătoare, identice cu cele ce controlează ciocnirile moleculelor unui gaz: de mult timp, mulţimea acestor produse a devenit de necuprins. Nicăieri nefiind mai uşor să te pierzi decît într-o mulţime, impresarii culturii, publicînd tot ceea ce le dau autorii, persistă în preafericita dar greşita convingere că nimic din ceea ce e de valoare nu se mai pierde. Experţii, eliminînd din cîmpul lor vizual tot ce se află în afara specialităţii proprii, consideră demne de atenţie numai unele cărţi. Această eliminare este reflexul defensiv al oricărui expert: dacă ar fi mai puţin exigent, s-ar îneca într-un ocean de hîrtie. În consecinţă, orice noutate care sfidează canoanele clasificărilor e ameninţată cu o lipsă de statut echivalenta cu moartea civilă. O nebunie ar putea duce la un astfel de rezultat, dar ar fi o nebunie cu metode precise; la fel, o perfidie pseudologică, dar nu îndeajuns de perfidă, nemaifiind comercială.

Cartea pe care o prezint se află în *no man's land.*

O atare curiozitate ar putea fi trecută cu vederea, atît din bun simţ cît şi din neatenţie însă învingînd lentoarea plictisitoare a textului, strălucirea unui spirit eretic ne reţine calea. Acest titlu e înregistrat la eticheta science-fiction, zonă devenită de un timp încoace locul de acumulare a tot soiul de ciudăţenii neisprăvite, refuzate în cercuri mai înalte. Dacă astăzi Platon ar publica *Republica* sau Darwin *Originea speciilor,* ambele lucrări ar putea să poarte eticheta „fantasy”, drept care ar fi citite de toţi şi apreciate de nimeni; odată intrate sub incidenţa unei exprimări senzaţionale, n-ar mai juca nici un rol în vehicularea ideilor.

Tematica acestei cărţi o constituie bacteriile, dar nici un

1 George Allen & Unwin Limited, 40 Museum Street, London.

bacteriolog n-o va lua în serios. Stabileşte o lingvistică în stare să facă părul măciucă oricărui lingvist. Ajunge la o viitorologie care o contrazice pe cea practicată de exponenţii profesionişti ai viitorologiei. Iată de ce, respinsă de toate disciplinele ştiinţifice, trebuie să ajungă şi să rămînă la nivelul science-fiction-ului, neputînd nici măcar conta pe cititori, pentru că nu oferă nimic din ceea ce satisface setea de aventură.

Nu mă aflu în situaţia de a judeca adecvat *Eruntica;* dar, în ce o priveşte, nici nu cred să existe un scriitor de prefeţe competent. Îl voi înlocui uşor; cine poate şti cît adevăr se ascunde în spatele unei asemenea îndrăzneli? La prima vedere, cu toate că nu e decît o sumă de absurdităţi, cartea pare un tratat ştiinţific. Nefiind ficţiune artistică, nu are pretenţii de operă literară. Dacă descrie cumva adevărul, acest adevăr dezminte practic întreaga cunoaştere contemporană. Dacă minte, o face în proporţii monstruoase.

După cum explică autorul, eruntica (die Eruntizitätslehre, eruntica, eruntique – numele provine din latinescul *erunt,* „vor fi”, persoana a treia plural a indicativului viitor al verbului *esse)* nu este destinată a fi o formă de prognoză sau viitorologie. Eruntica nu se poate învăţa, deoarece nimeni nu cunoaşte principiile care o guvernează. Nu poate fi folosită pentru a prevedea tot ceea ce am dori să ştim. Nu este „cunoaştere ezoterică”, precum astrologia ori dianetica, nu este nici ortodoxism ştiinţific natural. Ne ocupăm de ceva condamnat să fie un „exilat al tuturor lumilor”.

În primul capitol, R. Gulliver se prezintă el însuşi drept un filosof-diletant şi un bacteriolog amator care, într-o bună zi, acum optsprezece ani, s-a hotărît să le înveţe pe bacterii limba engleză. Impulsul a avut o natură accidentală; în ziua respectivă scotea din termostat nişte vase Petri, conteinerele acelea subţiri de sticlă în care bacteriile *in vitro* sînt crescute pe geloză sau agar. Pînă în momentul acela, după spusele sale, se ocupase doar superficial de bacteriologie, care reprezentase pentru el un fel de hobby, fără nici o pretenţie sau speranţă de a descoperi ceva nou. Recunoaşte că pur şi simplu îi plăcea să observe creşterea microorganismelor pe patul lor de agar: se minuna de „inteligenţă” invizibilelor „plăntuţe” ce alcătuiau pe suprafaţa delicată colonii de mărimea unei măciulii de ac. Pentru a studia eficacitatea agenţilor antibacterieni, depunea pe agar, cu o

pipetă ori cu o spatulă, cantităţi mari de asemenea agenţi. În cazul în care acţionau, agarul rămînea neacoperit de haina bacteriană. La fel cum procedează uneori laboranţii. R. Gulliver înmuia un tampon de bumbac în antibiotic şi scria cu el, pe suprafaţa netedă a agatului „YES”. A doua zi inscripţia devenea vizibilă, deoarece înmulţirea continuă a bacteriilor ocupa cu tuberculii coloniei tot agarul, minus semnele lăsate de bumbacul folosit drept stilou, Atunci s-a gîndit prima oară că acest proces ar putea fi „inversat”.

Inscripţia era vizibilă, fiind lipsită de bacterii. Dar, dacă microbii s-ar grupa ei înşişi în litere, ar scrie, şi astfel s-ar putea folosi de un limbaj. Ideea era în acelaşi timp şi tentantă şi, recunoaşte, total lipsită de sens. În fond, el scrisese cuvîntul „yes” iar bacteriile doar „dezvăluiseră” inscripţia, întrucît erau incapabile să se înmulţească în interiorul ei. De atunci încolo însă ideea nu i-a mai dat pace. În a opta zi s-a apucat de lucru.

Bacteriile sînt sută la sută negînditoare şi, mai mult ca sigur, neînţelegătoare. În virtutea poziţiei lor în Natură, sînt însă chimişti excelenţi. Cu sute de milioane de ani în urmă. Agenţii patogeni au învăţat cum să depăşească barierele organismului şi forţele de protecţie ale animalelor. Lucru firesc, dacă ne gîndim că veacuri întregi n-au făcut nimic altceva, aşa încît, cu toate că mijloacele folosite erau oarbe, au avut destul timp pentru a pune la grea încercare zidurile de proteine ce apără organismele mari. Încă din momentul apariţiei omului l-au atacat şi pe el; în decursul celor zece pînă la douăzeci de mii de ani de existenţă a civilizaţiei, au provocat boli în urma cărora au rezultat epidemii notorii şi, la momente diferite, moartea a populaţii întregi.

Acum mai puţin de optzeci de ani, omul a contraatacat în forţă, aruncînd asupra bacteriilor o armată proprie: otrăvuri sintetice selective, care lovesc procesele lor vitale. În această extrem de scurtă perioadă, omul a sintetizat peste 48.000 de arme chimice destinate să lovească în cele mai delicate puncte ale metabolismului, creşterii şi reproducerii bacteriilor. A făcut-o în speranţa de a eradica germenii de pe suprafaţa pămîntului dar curînd a constatat cu uimire (pe parcursul cercetării creşterii microbilor numiţi epidemici) că nu izbutise să lichideze nici măcar o singură boală. Bacteriile se dovedeau un inamic mai bine înzestrat decît socotiseră creatorii chimioterapiei selective.

Indiferent ce noi produse ale retortei folosea omul, bacteriile, căzînd în hecatombe în această (s-ar părea) luptă inegală, îşi adaptau prompt otrăvurile ori se adaptau la otrăvuri şi îşi dezvoltau o nouă rezistenţă.

Ştiinţa nu ştie exact cum reuşesc acest lucru, iar cea ce ştie e extrem de nesigur. Cu siguranţă, bacteriile nu au cunoştinţe teoretice în domeniile chimiei sau imunologiei. Sînt incapabila să elaboreze teste experimentale sau decizii strategice; nu sînt în măsură să cunoască ce va îndrepta mîine omul asupra lor. Dar, chiar cu aceste lipsuri, izbutesc totuşi să se descurce. Cu cît medicina dobîndeşte mai multă cunoaştere şi îndemînare, cu atît are mai puţine speranţe să cureţe Pămîntul de germeni. Un lucru e sigur: viaţa rezistentă a bacteriilor e consecinţa mutabilităţii lor. Indiferent de tacticile la care recurg la nevoie bacteriile, e cert că ele acţionează inconştient, asemeni unor agregate chimice microscopice. Rezistenţa noilor generaţii e datorată unor mutaţi moştenite, în esenţă întîmplătoare. Dacă omul ar fi implicat, am obţine (mai mult sau mai puţin) următoarea imagine: un duşman necunoscut, ce posedă cunoştinţe necunoscute nouă, pregăteşte agenţi mortali necunoscuţi şi eliberează asupra oamenilor o enormă cantitate de asemenea agenţi, în vreme ce noi, murind cu miile, hotărîm – în căutarea febrilă a unui antidot – să tragem la sorţi pagini rupte dintr-o enciclopedie de chimie. Vom găsi, poate, pe una din ele formula unei substanţe salvatoare-de-vieţi. E de presupus că o rasă care încearcă să înlăture o ameninţare mortală recurgînd la o astfel de metodă va fi exterminată încă înainte de apariţia lozului cîştigător.

Şi totuşi, aplicată la bacterii, metoda de mai sus funcţionează fără greş. Este în afara oricărei discuţii ideea că, providenţial, codul lor genetic ar fi putut conţine ereditar toate structurile posibile ale substanţelor chimice dăunătoare ce pot fi sintetizate. Aceste structuri sînt mai numeroase decît stelele şi atomii din univers. Mai mult, extrem de săracul aparat ereditar al bacteriilor nu poate cuprinde nici măcar informaţia despre cele 48.000 de substanţe folosite pînă acum de om în lupta împotriva germenilor. Un fapt e, aşadar, incontestabil: cunoştinţele chimice ale bacteriilor, cu toate că sînt pur „practice”, continuă să depăşească impunătoarea cunoaştere teoretică a omului.

Aşa stînd lucrurile şi deoarece bacteriile dispun de o asemenea versatilitate, de ce n-ar putea fi folosită aceasta în scopuri complet noi? Privind obiectiv întrebarea, e limpede că a scrie cîteva cuvinte în engleză este o problemă mult mai simplă decît aceea de a pregăti nenumărate variante de apărare împotriva nenumăratelor tipuri de otrăvuri şi veninuri. Într-adevăr, în spatele acestor otrăvuri se află colosul ştiinţei moderne – biblioteci, laboratoare, savanţi şi computerele lor, – dar toată această forţă nu e suficientă împotriva invizibilelor „plăntuţe”. Aşa încît singura problemă este cum să determini bacteriile să înveţe engleza sau cum să transformi o comandă verbală într-o condiţie de supravieţuire. Trebuie construită o situaţie cu două, şi numai două, posibilităţi: ori să înveţe scrierea, ori să moară.

R. Gulliver afirmă că, în principiu, un stafilococ auriu sau un bacil de colon *(Escherichia coli)* pot fi învăţaţi să scrie – aşa cum învăţăm şi noi, în mod normal – cu toate că drumul spre această cunoaştere este deosebit de dificil şi împovărat de obstacole. E mult mai uşor să le învăţăm pe bacterii cum să folosească alfabetul Morse, compus din puncte şi linii – mai ales că avem deja punctele. La urmă urmei, fiecare colonie e de fapt un punct. Patru puncte alăturate pe o axă formează o linie. Ce poate fi mai simplu?

Acestea erau ideile şi preocupările lui R. Gulliver – suficient de nebune pentru ca orice specialist ajuns aici cu lectura să arunce cartea cît colo. Noi însă, nefiind specialişti, putem continua să citim. R. Gulliver s-a hotărît să facă din amplasarea de linii scurte pe agar o condiţie de supravieţuire.

Greutatea (după cum mărturiseşte autorul în capitolul 2) stătea în inexistenţa vreunei instrucţiuni în acest sens privitoare nu numai la oameni, dar chiar şi la animale, care pot dobîndi reflexe condiţionate. În cazul nostru elevul nu are sistem nervos, membre, ochi, urechi sau simţ tactil – nimic altceva decît o îndemînare neobişnuită în schimbările chimice. Ştim doar că această îndemînare e procesul său vital. De aceea acest proces trebuie îndreptat spre studiul caligrafiei – procesul, nu bacteriile, deoarece nu vorbim despre indivizi sau specimene; trebuie instruit chiar codul genetic, deci trebuie atins acest cod, nu o bacterie anume.

Bacteriile nu se comportă inteligent, în vreme ce codul,

cîrmaciul lor, le face capabile să se adapteze la situaţii complet noi, întîlnite pentru prima oară în milioane de ani de aşteptare. Numai pregătind condiţii, alese în aşa fel încît singura tactică potrivită de supravieţuire să fie scrisul distinct vom pune codul în situaţia de a fi obligat să se descurce. Cele de mai sus transferă asupra experimentatorului întreaga dificultate a problemei, întrucît el este cel care trebuie să creeze aceste condiţii neobişnuite – neobişnuite, deoarece nu au mai fost întîlnite niciodată în decursul Evoluţiei!

Descrierea experienţelor ocupă restul capitolelor din *Eruntică,* şi este incredibil de plictisitoare din pricina pedanteriei, prolixităţii şi continuei alternări a textului cu fotograme, tabele şi grafice, toate concurînd în a-l face greu de urmărit. Vom rezuma rapid aceste 260 de pagini. Începutul a fost simplu. Pe agar se afla o singură colonie de bacili (*E. Coli),* de patru ori mai mică decît litera *o.* Comportarea acestei pete cenuşii e vizualizată de un obiectiv conectat la un computer. În mod normal, colonia se extinde centrifug, în toate direcţiile; în cazul acesta însă, dezvoltarea e posibilă numai de-a lungul unei axe, pentru că orice mişcare greşită declanşează un proiector laser care ucide cu raze ultraviolete bacteria „neascultătoare”. Situaţia e similară cu cea descrisă iniţial, cînd pe agar apăreau inscripţii din cauza imposibilităţii de reproducere a bacteriilor pe locurile umezite cu antibiotic. Singura diferenţă este că, acum, bacteriile au voie să se dezvolte doar în interiorul unei linii (înainte puteau trăi numai în afara ei). Autorul a repetat experienţa de 45.000 de ori, folosind simultan două mii de vase Petri şi acelaşi număr de senzori conectaţi în paralel la un computer. Cheltuielile au fost considerabile, dar timpul consumat destul de mic, dat fiind că o singură generaţie de bacterii trăieşte între zece şi douăsprezece minute. În două din cele două mii de vase mutaţiile au produs un nou tip de bacili de colon *(E. coli orthogenes),* incapabil să se dezvolte altfel decît în linii; acest nou tip acoperea agarul în chipul următor: – – – – – –

Creşterea de-a lungul unei singure axe a devenit astfel proprietate ereditară a bacteriilor mutante. Înmulţind acest tip, R. Gulliver a obţinut colonii în alte o mie de vase şi, totodată, material nou pentru următorul stadiu al ortografiei bacteriene. Cu tipuri ce se dezvoltă în puncte şi linii alternante (— · — · — ·) a atins limitele acestei faze de instruire. Bacteriile se comportau

conform condiţiei impuse, cu toate că, în mod natural, ele încă nu scriau, ci doar produceau elementele superficiale ale scrisului, lipsit de orice înţeles. Capitolele 9, 10 şi 11 explică modul cum a abordat autorul următorul pas sau, mai precis, cum le-a obligat pe *E. Colı* să-l facă.

A gîndit în felul următor: bacteriile trebuie puse într-o situaţie la care să răspundă printr-un comportament specific, iar acest comportament specific, la nivelul lor pur chimic, să se transforme în semnale. De-a lungul a patru milioane de experienţe, R. Gulliver a macerat, uscat pînă la praf, prăjit, topit, tăiat, presat şi paralizat catalitic miliarde de bacterii pentru a obţine în cele din urmă un tip de *E. Colı* care reacţiona la pericol dispunîndu-şi coloniile astfel:………

Litera s (în alfabetul Morse, trei puncte înseamnă *s)* simboliza stresul. Evident, bacteriile nu înţelegeau încă nimic, dar numai această dispunere a coloniilor le putea salva, deoarece atunci şi numai atunci senzorul conectat la computer îndepărta agentul letal (otravă puternică, raze ultraviolete etc.). Bacteriile care nu respectau dispunerea în grupe de cîte trei puncte piereau pînă la ultima; pe cîmpul de luptă al agarului (şi pe cel ştiinţific) rămîneau doar cele ce, datorită mutaţiilor, dobîndiseră această abilitate chimică. Bacteriile tot nu înţelegeau nimic, dar îşi semnalau starea – „pericol mortal” –, fapt datorită căruia cele trei puncte au devenit cu adevărat *un semn* definitoriu pentru o anume situaţie.

R. Gulliver avea deja posibilitatea de a obţine un tip care să „producă” semnale S.O.S., dar a considerat acest pas total superfluu. A ales altă cale, învăţînd bacteriile cum *să diferenţieze* semnalele în funcţie de *trăsăturile caracteristice* ale fiecărei ameninţări. De exemplu, tipurile. *E. Coli loquativa 67* şi *E. Coli philographica 213* puteau îndepărta din habitatul lor oxigenul liber, care le era fatal, numai folosind semnalul:… – – *(s o*, adică „stres produs de oxigen”).

Autorul e eufemistic cînd spune că obţinerea de tipuri capabile să-şi semnaleze cerinţele s-a dovedit „destul de dificilă”. Obţinerea lui *E. Coli numerativa,* în stare să indice cea mai convenabilă concentraţie de ioni de hidrogen (pH), i-a luat doi ani, în timp ce *Proteus calculam* a început să facă socoteli elementare după alţi trei ani de experienţe. N-a trecut de doi plus doi fac patru.

La următorul pas R. Gulliver şi-a lărgit baza experienţelor, predînd Morse streptococilor şi gonococilor, dar aceşti germeni s-au dovedit destul de puţin înzestraţi. A revenit la bacilul de colon. Specia 201 se distingea prin adaptabilitate mutaţională; dădea formulări tot mai lungi, atît descrieri cît şi cereri care indicau ceea ce deranja bacteriile sau nevoile lor nutritive. Continuînd să păstreze tipurile ce prezentau cele mai eficiente mutaţii, a obţinut după unsprezece ani *E. Coli eloquentissima,* primul tip capabil să scrie spontan şi nu doar în urma unei ameninţări. R. Gulliver spune că ziua cea mai fericită din viaţa lui a fost cînd *E. Coli eloquentissima,* la aprinderea luminii în laborator, l-a întîmpinat scriind în Morse pe agar cuvintele „good morning”.

Primul tip care a stăpînit sintaxa Basic English-ului a fost *Proteus orator mirabilis 64;* în schimb, chiar şi după 21.000 de generaţii, *E. Coli eloquentissima* a continuat să facă erori de gramatică. Însă din momentul în care codul genetic al acestor bacterii a asimilat regulile gramaticale, semnalizările Morse au devenit una din funcţiile lor vitale caracteristice; rezultatul a fost scrierea veştilor transmise de microbi. La început nu a fost deosebit de important. R. Gulliver voia să pună bacteriilor cîteva întrebări călăuzitoare, dar comunicarea reciprocă s-a dovedit imposibilă. El explică fiasco-ul după cum urmează: nu bacteriile scriu, ci codul genetic scria prin intermediul lor. Or, acest cod nu moşteneşte trăsături obţinute individual de către indivizi particulari. Codul se exprimă pe sine însuşi şi cu toate că produce formulări, nu e capabil să şi primească, la rîndu-i, altele. Acesta este un comportament moştenit, deoarece e întărit de lupta pentru supravieţuire: mesajele emise de codul genetic, grupînd coloniile de *coli* în semnale Morse, sînt logice, dar în acelaşi timp prosteşti, lucru, ce poate fi foarte bine ilustrat de o reacţie familiară a bacteriilor: cînd produc penicilinază pentru a înlătura efectul penicilinei, ele se comportă logic, dar în acelaşi timp inconştient. Aşadar, tipurile comunicative obţinute de R. Gulliver rămîn în continuare „bacterii ordinare”, meritul experimentatorului fiind acela de a fi creat condiţiile de implantare a elocinţei în bagajul ereditar al mutaţiilor.

Deci, bacteriile vorbesc, dar e imposibil să le vorbim.

Această limitare e mai puţin gravă decît s-ar crede, deoarece

exact din această cauză a apărut, între timp, acea proprietate lingvistică a germenilor ce stă la baza erunticii.

R. Gulliver n-o prevăzuse cîtuşi de puţin; a descoperit-o accidental, în timpul unor noi experienţe destinate producerii lui *E. Coli poetica.* Versurile scurte compuse de bacilii de colon erau extrem de banale şi nepotrivite pentru recitare, fiindcă – din motive evidente – bacteriile nu cunoşteau nimic despre fonetica limbii engleze. Prin urmare, puteau stăpîni metrica versurilor, dar nu şi regulile de rimare; poezia bacteriană. N-a produs nimic în afara unui cuplet de tipul: „Agar agar is my love as Were stated above”[2]. După cum se mai întîmplă, norocul l-aa ajutat pe Gulliver. Încercînd să imprime o mai mare elocinţă bacteriilor, le-a variat hrana şi le-a imersat în preparate chimice a căror compoziţie *(nota bene)* a păstrat-o secretă. Imediat au apărut formulări mai lungi. În cele din urmă, la 27 noiembrie, după o nouă mutaţie, E. *Coli loquativa* a început să emită semnale de stres, deşi nimic nu indica prezenţa unor compuşi letali în agar. Dar, în ziua următoare, la douăzeci şi nouă de ore după alarmă, o bucată de mortar a căzut din tavan peste masa de experienţe, zdrobind toate vasele Petri aflate acolo. La început autorul a luat acest ciudat eveniment drept o coincidenţă şi, pentru a fi sigur, a elaborat un experiment de control care a dovedit că premoniţiile sînt o caracteristică a cestor bacterii. De acum, această nouă sub-familie – *Gulliveria coli prophetica* – prezicea cu suficientă acurateţe viitorul, adică se putea adapta la orice schimbări nefavorabile ce-ar fi ameninţat-o în următoarele douăzeci şi patru de ore. Autorul crede că n-a descoperit ceva absolut nou, ci doar a regăsit, din întîmplare, urma unui mecanism primitiv, caracteristic eredităţii microbilor, care le permite să contracareze cu succes tehnicile bactericide ale medicinei. Însă atît timp cît bacteriile rămîn mute, nu avem nici un indiciu privitor la existenţa unui asemenea mecanism.

Suprema realizare a autorului a fost obţinerea lui *Gulliveria coli prophetissima* şi *Proteus delphicus recte mirabilis.* Aceste tipuri prezic viitorul şi în afara plajei de evenimente ce le afectează direct. R. Gulliver consideră că natura mecanismului care dirijează acest fenomen este pur fizică. Bacteriile îşi dispun

2 „Agar, agar e dragostea mea cum fuse* spus mai sus.”
* Această greșeală e datorată chiar bacteriilor.

coloniile în puncte şi linii deoarece această procedură este deja o proprietate intrinsecă a caracteristicilor lor profilactice; nu sînt vreun „bacii Cassandra” sau „Proteus profet” care s-ar exprima în legătură cu evenimentele viitoare. Există pur şi simplu anumite schimbări fizice, într-o formă încă atît de embrionară şi fină încît scapă oricăror altor mijloace de detecţie şi care exercită o influenţă dobîndită asupra metabolismului – şi implicit asupra chimismului – acestor tipuri mutante. În acest caz, acţiunea biochimică a lui *Gulliveria coli prophetissima* poate fi asemuită cu un transmiţător ce leagă diferite intervale spaţiu-temporale. Bacteriile nu sînt altceva decît nişte receptori hipersensibili ai anumitor probabilităţi. Viitorologia bacteriană a devenit, după cum se ştie, o realitate, cu toate că, în ceea ce priveşte consecinţele, rămîne în esenţă imprevizibilă, deoarece dezvăluirea viitorului de către bacterii nu poate fi controlată.

Uneori *Proteus mirabilis* înşiră în Morse serii numerice despre care era foarte greu să afli la ce se refereau. Odată a prezis cu jumătate de an înainte indicaţia contorului de electricitate al laboratorului. Altă dată a ştiut cîţi pisoi va avea pisica vecinului. Evident, bacteriilor le sînt indiferente prezicerile; faţă de transmisiile Morse se află în aceeaşi relaţie ca şi un receptor radio faţă de semnalele emise. Putem înţelege de ce prezic incidente vitale pentru ele; în schimb sensibilitatea lor la alte categorii de evenimente rămîne o enigmă. S-ar putea să-şi fi dat seama de fisurarea tavanului datorită schimbărilor electrostatice din atmosfera laboratorului sau poate alte fenomene fizice au fost implicate. Autorul nu ştie însă de ce transmit veşti privind, de exemplu, lumea de după 2050.

Următoarea lui sarcină a fost să facă deosebirea dintre pseudologia bacteriană – vorbărie goală – şi prezicerile serioase. A reuşit într-un mod pe cît de ingenios, pe atît de simplu: a format „rezerve de prognoză paralele”, numite eruntori bacterieni. O rezervă era alcătuită din cel puţin şaizeci de tipuri profetice de *colı* şi *Proteus.* Dacă fiecare din ele spunea ceva diferit, semnalul trebuia considerat inutil. Dacă formulările coincideau, puteau fi făcute prognoze. Puse în termostate sau vase Petri diferite, bacteriile scriau în Morse un text identic sau foarte asemănător. De-a lungul a doi ani autorul a reunit o antologie de viitorologie bacteriană şi, cu prezentarea ei, şi-a terminat munca.

Cele mai bune rezultate au fost obţinute cu tipurile *G. Coli bibliographica* şi *telecognitiva.* Acestea erau produse de enzime cum ar fi *futuraza plusquamperfectiva* şi *excitina futicrognostica.* Prin intermediul acţiunii acestor enzime au putut fi dobîndite capacităţi precognitive, chiar de tipuri *coli,* cum ar fi *E. Poetica,* care nu erau capabile decît de compunerea unor versuri proaste. Oricum, activitatea prezicătoare a bacteriilor a fost şi este foarte limitată. În primul rînd, nu prezic direct evenimentele, ci le transmit de parcă ar fi conţinutul unei publicaţii care se ocupă de aceste evenimente. În al doilea rînd sînt incapabile de concentrări prelungite; eficienţa lor maximă este de aproape cinsprezece pagini bătute la maşină. În al treilea rînd, toate textele autorilor bacterieni se referă la perioada cuprinsă între 2003 şi 2089.

Acceptînd explicarea acestor fenomene în diverse moduri, R. Gulliver propune şi propria-i ipoteză. De-acum în cincizeci de ani, pe locul laboratorului său va fi înălţată o bibliotecă publică. Pentru selecţia aleatorie a volumelor de pe rafturi va fi folosit exclusiv codul bacterian. Acum nu există nici volumele şi nici biblioteca, dar, din dorinţa de a întări verosimilitatea predicţiilor bacteriilor, R. Gulliver şi-a redactat testamentul, care obligă pe edilii oraşului să-i transforme locuinţa în bibliotecă. Nu se poate spune că a fost împins la acest lucru de către microbii săi, ci mai degrabă invers; ei au fost cei ce au prevăzut, înainte de a fi scris, conţinutul testamentului său.

Explicarea modului în care ar fi putut lua germenii cunoştinţă de cărţile inexistente ale unei biblioteci inexistente este o problemă ceva mai dificilă. O indicaţie ne e oferită de faptul că viitorologia microbiană se restrînge la fragmente de lucrări, mai precis la introducerile lor. Este ca şi cum un factor necunoscut (radiaţie?) pătrunde cărţile *închise,* radiografiindu-le; normal, primele pagini sînt mai uşor de cercetat, cele ce urmează fiind ascunse de grosimea foilor care le preced. Aceste explicaţii sînt departe de a fi precise. De altfel, Gulliver recunoaşte că e o deosebire mare între căderea de ieri a mortarului şi poziţionarea frazelor de pe paginile volumelor ce vor îi publicate peste cincizeci de ani. Obiectiv pînă la capăt, autorul nu pretinde drepturi exclusive în ceea ce priveşte bazele erunticii; dimpotrivă, la sfîrşitul cărţii îi încurajează pe cititori să-i continue eforturile.

Această carte răstoarnă nu numai bacteriologia, ci şi întreaga noastră concepţie despre lume. În prezenta introducere nu dorim să emitem judecăţi asupra ei sau să luăm vreo poziţie în ceea ce priveşte profeţiile bacteriilor. Oricît de îndoielnică ar fi valoarea erunticii, trebuie să recunoaştem: printre profeţii istoriei, niciodată nu s-au aflat duşmani atît de periculoşi – şi, în acelaşi timp, atît de apropiaţi parteneri ai destinului nostru – precum microbii. Nu e lipsit de importanţă să amintim aici că R. Gulliver nu mai este alături de noi. A murit la cîteva luni de la apariţia cărţii *Eruntica,* în vreme ce instruia în literatura microbiologică noi studenţi, mai exact bacilii holerei. Conta pe competenţa lor deoarece, după cum chiar numele o indică, bacilul virgulă holeric se leagă, prin semnele de punctuaţie, de corectitudinea stilistică. Să ne înăbuşim zîmbetul de tristă compasiune provocat de convingerea unei morţi nedureroase, pentru că, mulţumită ei, testamentul a căpătat viaţă legală, iar fundaţia bibliotecii conţine deja piatra de temelie şi, în acelaşi timp, mormîntul cuiva considerat astăzi doar un excentric. Dar cine ştie ce va deveni el mîine?

din limba polonă de *Cristian Lăzărescu*

## GYÖRGY GYÖRFFY

## PĂRUL AURIU

— Da, l-am cunoscut în tinereţe pe străbunicul tău, a întărit moş Anatol, cunoscut de mulţi drept Kiki Balaurul. Îşi confirmase porecla dragonică din prima clipă, cînd, cu aerul distrat al fizicianului rămas cu oul în mînă lîngă ibricul unde-şi fierbea ceasul, a început să-şi amestece cafeaua cu degetul mic, uitînd să folosească linguriţa sortită acestui scop. Ceaşca mea stătea plină, abandonată după prima sorbitură. Inofensivă pentru epiderma unui deget de „balaur”, licoarea fusese suficient de fierbinte ca să-mi vătuiască limba.

Moş Anatol n-a dat semn că ar fi remarcat tulburarea mea, şi a început să istorisească dus pe gînduri:

— S-a întîmplat ca un amic să-mi relateze cele citite într-o revistă despre preocupările deloc obişnuite ale unui pensionar de la marginea oraşului. Am parcurs rîndurile respective conştient că nu tot ce zboară are aripi; faptele mi s-au părut gonflate, reporterul nu-şi masca deloc entuziasmul, îi lipseau experienţa şi simţul ridicolului caracteristice unui profesionist versat. Imaginea bătrînului păstrător al unor tehnici primitive cu ajutorul cărora ar fi reuşit să surclaseze realizările tehnologiilor genetice merita un surîs înţelegător. Dacă ar fi fost să dau crezare pledoariei înfierbîntatului gazetar, tot arsenalul de nuclee celulare izolate, enzime-bisturiu şi culturi „in vitro” se dovedea depăşit de iscusinţa unui fost fierar înarmat cu un cuţit de altoit şi cîteva alifii preparate din vegetale comune.

Moş Anatol îşi şterse alene degetul într-un şerveţel şi mă privi cercetător printre gene:

— Mă îndoiam, dar nu este cazul să mă învinovăţeşti. Oricare altul ar fi greşit la fel. Trăiam anii marii expansiuni tehnice, cînd la fiecare zece minute era proiectat un aparat sau un sistem nou. Nimeni nu credea în supravieţuirea trecutului, lumea îşi schimba înfăţişarea de la o clipă la alta. Evoluţia maşinii devansase şi aproape că blocase ascensiunea omului. Ne-am oprit pe buza prăpastiei.

— Eu cred în simplitatea lucrului bine făcut, m-am simţit dator să intervin. Străbunicul meu trebuie să fi gîndit la fel.

— Corect, s-a înviorat gazda mea. A fost o lecţie de neuitat. Într-o zi de toamnă neîncepută am trecut prin cartierul de la periferia Citadomului şi am căutat casa grădinarului din revistă. Am găsit-o după o jumătate de oră de rătăciri. Nu fusese construită la stradă, ci mai în spate, lipită de clădirea vecină. În grădiniţa din faţa casei gospodarul plantase la umbra unui păr cîteva tufe de trandafiri imperiali.

— Este pomul sădit în ziua cînd s-a născut tatăl meu, am ţinut să remarc.

Moş Anatol se miră:

— De ce tocmai un păr?

— Din cîte știu de la tatăl meu, străbunicul susţinea că fiecare pom are personalitatea lui. Mărul este mai marele grădinii: falnic, înveşmîntat în catifea şi bogat în roade. Caisul îşi risipeşte zadarnic frumuseţea exotică, pe cînd vişinul seamănă cu un filfizon primăvăratic. Corcoduşul stă modest în fundul grădinii şi-şi face cunoscută prezenţa abia la sfîrşitul verii, cînd crengile sale fumurii se înroşesc sub povara roadelor. Părul este cocîrjat şi are ramuri noduroase, frunze puţine şi fructe mari, zemoase. Nu poate fi decît pomul înţelepciunii şi al bătrîneţii senine, sfîrşitul unei vieţi împlinite.

— Am trăit treizeci de ani fără să-mi dau seama, recunoscu moş Anatol. Oricum, vorbă din prostime, mai bine mai tîrziu decît niciodată.

Îşi roti ochii şi adăugă în şoaptă:

— Spaniolii zic că strada „Mai tîrziu” duce în piaţa „Niciodată”. Potriveşte-le, dacă poţi, surîse viclean. Dacă eşti leneş, îţi poate da de gîndit.

— Nu sînt, l-am asigurat.

Dădu din mînă dezaprobator:

— Nu s-a născut încă un om sănătos care să nu lenevească din cînd în cînd. Poţi spune că eşti obosit, nu te grăbeşti, ai răbdare, şi să-ţi trosnească oasele de lene Dar ce faci. Nu-ţi bei cafeaua? Cred că-i tocmai bună.

Am prins derutat urechea ceşcuţei şi am dus-o la gură. Avea dreptate, se răcise exact cît să-i savurez în pace gustul. Moş Anatol şi-a dres glasul şi a continuat:

— Am sunat – nu era o ţîrîitoare electrică, ci o sîrmă de oţel legată de un clopot –, şi mi-a răspuns o bătrînică. M-am interesat dacă am nimerit adresa. Auzindu-mi vocea, femeia s-a

oprit şi s-a întors din drum. „Imediat. Aşteptaţi, vă rog.” Zgomotul unei uşi şi vocea bătrînei „Tata, te caută cineva”. *Cine-i?* „Nu ştiu, nu-l cunosc. Un tînăr.” *Spune-i, mamă, că vin imediat.* Apoi mai slab. Dar suficient de clar ca să înţeleg. *O fi din-nou vreun gură-cască trimis de nepotul nostru. Cînd o să mai treacă pe aici, să-mi aduci aminte să-i dau cîteva palme din moştenirea părintească.*

Mi-a deschis chiar el. Purta o salopetă gri, atît de uzată încît părea mai cenuşie decît fusese odinioară. Mi-a strîns mîna cu forţa unui fost fierar; pînă astăzi mă îndoiesc uneori, că degetele sale viguroase, obişnuite să strings coada barosului, au efectuat delicatele operaţii de chirurgie vegetală. S-a întunecat cînd am pomenit de articolul cu pricina şi m-am temut că-mi voi primi pe loc partea cuvenită de *moştenire.*

— V-a speriat numai. Aşa era străbunicul meu, morocănos cu necunoscuţii, dar pe cei apropiaţi îi răsfăţa.

— Da. Mi-am făcut griji degeaba. M-am şi văzut dat afară, cînd m-a invitat să-l urmez. Grădina începea din spatele casei. S-a oprit la fiecare cultură şi mi-a explicat amănunţit tot ce vroiam să aflu:

*Vezi, aici sînt brînduşe comestibile. Bulbii se culeg, se fierb în sirop, apoi se coc la foc mic şi se garnisesc cu frişcă. Eu le zic steluţe. Nepotului îi plac foarte mult, trebuie să sosească şi el, acum e vremea lor Aici am un soi de cartofi cu multă nicotină în frunze. Ce zici, i-am păcălit? Ştiam eu că gîndacii de Colorado nu sînt fumători. Te miri că vezi şi buruieni? Le îngrijesc pentru că-mi stau în ajutor. Ele sînt spiţerii rîndurilor de legume. Rădăcinile lor secretă substanţe cu efecte superioare fungicidelor şi pesticidelor sintetice.*

În spate de tot era o seră. Aici am întîlnit părul auriu. Nu l-am descoperit imediat, stătea ascuns în spatele unor lămîi. Cred că numele i se trage de la strălucirea crengilor: un galben patinat, de bijuterie moştenită din generaţie în generaţie. Avea trunchiul scurt şi strîmb, răsucit într-un gheb, de unde se răsfirau ramurile. Coroana îi fusese modelată cu priceperea şi migala unui asiatic bătrîn, astfel încît să farmece ochiul privitorului. Creanga cea mai înaltă parcă susţinea bolta cerească, registrul mediu simboliza omul, iar restul, potrivit tradiţiei orientale, aparţinea pămîntului.

Făcu o pauză şi-şi trecu mîna printre pletele cărunte. Mă fixă

cu atenţie.

— Spuneai că părul este pomul unei vieţi împlinite?

— Străbunicul aşa credea.

— Şi tu? Tu ce zici?

Am tăcut încurcat. Era un simbol interesant, dar parcă-i lipsea ceva. Ori poate că eu nu eram suficient de „copt” ca să-l înţeleg?

— Ţi-ar plăcea să vezi un păr auriu? mi-a pus într-un tîrziu o întrebare fără răspuns.

— Există cu adevărat? Unde?

— Prin preajmă. L-am primit de la străbunicul tău. E o poveste lungă, poate o vei afla cîndva. Vino!

Ne-am ridicat şi am ieşit pe terasă, aproape de cerul netulburat. Aici, pe ultimul nivel al unui corp din Citadom, moş Anatol amenajase o grădină japoneză: o plajă de nisip alb, cernut printr-o sită deasă, greblat concentric în jurul unor bolovani de bazalt, stînci întunecate ca o noapte fără vise. Nostalgia unui petic de mare. Asimetria formelor îndulcea liniile şi unghiurile drepte turnate în beton.

Pe ţărmul pietros, de leagăn homeric şi ultim refugiu al destinelor furtunoase, se înălţa un păr auriu. L-am recunoscut imediat după descrierea lui moş Anatol. Fructe mici, mălăieţe punctau ramurile suflate cu metalul solar. Dintre frunzele înguste, cu peţiolul foarte fin şi alungit, atîrnau smocuri de fire albicioase. M-am interesat de rostul lor.

— Sînt un fel de corzi vocale, mi-a spus gazda mea. Ai în faţă pomul cîntător, minunata făptură din poveştile Şeherezadei. Primul soi a fost obţinut în urmă cu vreo două milenii dintr-o specie de păr sălbatic din Tibet. Prin selecţii şi ameliorări succesive s-a reuşit stabilizarea taliei la dimensiunile unei plante ornamentale de interior şi pigmentarea scoarţei. În Europa a intrat, ca şi hîrtia, cafeaua şi algebra, prin mijlocirea arabilor. A poposit mai întîi în Peninsula Iberică, apoi s-a răspîndit pretutindeni, fără să i se cunoască minunatele însuşiri. Smulgerea inesteticelor filamente fonatoare şi lipsa unei educaţii susţinute l-au păstrat mult timp în umbră. Străbunicul tău l-a descoperit într-un parc dendrologic şi a reuşit să-l îmblînzească. Rezultatul îl poţi admira cu ochii tăi.

— Părul auriu trebuie să fie educat? nu mi-a venit să cred.

— De ce nu? Un copil învaţă să vorbească numai între

oameni. Lăsat de capul lui se sălbăticeşte, fără speranţa de a fi recuperat mai tîrziu. Mowgli din poveştile lui Kipling, este o metaforă. Tarzan rămîne monstrul fabulos; un prunc abandonat între gorile devine o maimuţă albă, nimic mai mult. Părul auriu există pentru că a fost îngrijit. Cît a fost puiet îi citeam poveşti în fiecare seară. Sau ascultam muzică. De obicei, clasicii. Am citit pe undeva că plantele nu agreează producţiile moderne.

— Chiar cîntă?

Moş Anatol îmi făcu semn să mă apropii. Îmi prinse mîna deasupra încheieturii. Avea palma moale, de parcă ar fi fost căptuşită cu muşchi de pădure uscat într-un cuib de veveriţă.

— Atinge-l!

Degetele îmi tremurau. Mă aşteptam la un fel de şoc electric. Copăcelul şi-a ferit frunzele şi s-a auzit un fel de susur melodios, o vagă ordonare a unor sunete desprinse din aerul uşor al verii, aşa cum trebuie să fi sunat harfa de iarbă din nuvela lui Truman Capote.

— Chiar el cîntă? mi-am arătat neîncrederea.

— Dar nu cîntă, hohoti moş Anatol. Vorbeşte. Spune că te-ai speriat ca o umbră.

— De ce tocmai ca o umbră?

Răspunsul nu s-a lăsat aşteptat, un freamăt de trestii frînte, o alunecare pe corzile pescăreşti uitate în bătaia soarelui, cu momelile abandonate jocurilor din adîncuri.

— Pentru că doar umbrele se lipesc de pămînt, să nu le desprindă vîntul.

Mi-am smuls braţul.

— Sînteţi sigur să n-aţi poleit crengile, astfel încît atingerea lor să declanşeze un magnetofon ascuns?

Moş Anatol nu se supără.

— Foarte sigur. Dacă vrei, convinge-te!

Am ezitat. Stăteam lîngă un singuratic. Ce anume l-ar fi determinat să măsluiască jocul? Ca să atragă atenţia? Nu. Moş Anatol se învăluise în pînzele unei iluzii ca o cadînă în voaluri. Îmbrăcase o plasă de camuflaj spre a-şi masca vocaţia pentru solitudine. Un naufragiat în mijlocul unei mări umane stă închis între zidurile întrebărilor indiscrete. Kiki Balaurul dorea ca lumea să-l bage în seamă atît cît să-şi trăiască liniştit viaţa. Porecla viza o mulţime de gesturi puţin ieşite din comun, dar nu incitante. Vecinii mi l-au prezentat ca pe un individ manierat,

bonom, uneori distrat, tipul de om puţin ţicnit, dar inofensiv. Părul auriu nu se încadra în această imagine. De ce mi-l arătase? Cred că norocoşii care-l văzuseră se puteau număra pe degetele de la o singură mînă. Nu exista decît un singur răspuns plauzibil. Amintirea străbunicului fusese o punte între sufletele noastre şi-mi înlesnise accesul într-o lume nebănuită.

— Vă rog să mă scuzaţi, am bîiguit tulburat.

— Nu-i nimic. Te-a surprins, nu-i aşa? Despre lucrurile serioase ea discută numai în glumă.

— Ea? Nu este un el?

— Nu. Părul auriu are personalitate feminină. Străbunicul tău mi-a atras atenţia că dacă ţin să cresc un astfel de pom, va trebui să am multă răbdare şi, mai ales, să pun suficientă dragoste în îngrijirea ei. Suficientă, acesta era cuvîntul. Nici prea multă, să n-o sufoc; dar nici deloc, să nu se sălbăticească.

— Şi aţi iubit-o? m-a luat gura pe dinainte.

Moş Anatol zîmbi inocent, ca un bisturiu sterilizat pus pe masa de operaţie.

— Ştiu eu? Tu ce zici?

I-am simţit ochii aţintiţi în adîncul sufletului meu. Apoi se întinse şi culese cîteva poame. Mi le oferi prietenos:

— Serveşte-te cu încredere. N-o să devii mai înţelept, dar nu se cuvine să refuzi o doamnă.

**PATRICIA HIGHSMITH**

## VĂ ROG, NU TRAGEŢI ÎN POMI!

— Tocmai eram în toiul dezbaterii *programului de economisire* a apei pentru perioada de vară! strigă o voce. Asta trebuia să se spună odată. Pentru totdeauna;

— Nici cu *peştii* n-am terminat încă! se auzi şi mai strident o voce.

— Cine prezidează, astăzi?

— Şi *pomii... dar* vocea se pierdu în larmă.

Elsie Clifford oftă zîmbitoare, însă era destul de interesată pentru a se îndrepta pe scaunul ei şi a arunca o privire în spate, încercînd să identifice persoanele care ţipau. Astăzi venise numai pentru a asculta; în momentul de faţă n-o preocupa nici o problemă deosebită.

*— Să vă ia dracu' pe toţi!*

Rîsete. Aceasta fusese o voce din iad.

Elsie rîse la rîndul ei. Trebuia să i-o povestească lui Jack deseară, chiar clacă Jack era de părere că „Cetăţenii, pentru viaţă" era o organizaţie de nerozi. Elsie şi Jack, ca şi majoritatea participanţilor la adunare, locuiau în Rainbow, o zonă rezidenţială aflată sub protecţie, situată suficient de departe spre sud de Los Angeles ca să fie ferită de smog. Industria şi locuitorii părăsiseră oraşul, însă cei săraci mai locuiau acolo. Oamenii superiori începuseră acum să riposteze, înaintînd cu zonele lor de protecţie pînă în mizeria din Los Angeles, Detroit, Philadelphia şi alte oraşe. Cetăţenii neprivilegiaţi, săracii erau obligaţi să se adune tot mai mult în oraşe, deoarece altundeva nu mai puteau să se ducă. Totul devenise atît de ordonat, încît nimeni nu mai avea voie să campeze, să staţioneze cu vehiculul-locuinţă într-un loc oarecare sau măcar să-şi petreacă noaptea în pădure.

— Pomii! zbieră strident aceeaşi voce încă o dată şi fu acoperită de ţipete.

De fapt, ce era cu zvonul ăsta despre pomi? Elsie se întoarse spre o femeie din stîngă ei, pe care o cunoştea din vedere, al cărei nume însă îi scăpa acum.

— Ce-i cu povestea asta despre pomi?

Ultimele ei cuvinte se pierdură în vacarm.

Uşa din spate – mai degrabă uşa din faţă, cre se găsea la o anumită depărtare în spatele lui Elsie – se deschise brusc. Un cor de voci strigă:

— *A venit gruparea Patruzeci și Nouă!*

Alte rîsete! Se auziră suspine adînci, chiar strigăte de „Ruşine!”.

— *Afară* cu ei!

Se auziră însă şi aplauze izolate.

Elsie zîmbi din nou, căci ea se gîndise aşa: Gruparea Patruzeci Şi Nouă mai lipsea adunării acesteia. Era vorba de adolescenţi (cu o medie de vîrstă de nouăsprezece ani), care foloseau drept emblemă un furgon; scopul tor era acela ca Vestul, în primul rînd California sau Golden Gate, să devină la fel de curat ca pe vremea goanei după aur din 1849. Jack zîmbea condescendent cînd venea vorba de ei, căci oamenii din epoca goanei după aur nu avuseseră gînduri atît de curate şi nici nu veniseră în California cu furgonul ci cu ponei sau poştalioane. Însă acum ne găseam în anul 2049. Şi cei din gruparea Patruzeci Şi Nouă îşi aleseseră ca simbol acest an.

Tinerii năvăleau acum în lungul culoarului din mijloc. Pe două beţe era fixată o lozincă cu o lungime de trei metri, pe care era reprezentat un furgon şi erau scrise cuvintele FACEŢI VESTUL DIN NOU AURIU!

— Opriţi testele nucleare!

— Puteţi să le opriţi! Voi, *femei!* Şi *bărbaţi!*

Cel mai clar se puteau distinge cîteva voci de fete.

Gruparea Patruzeci Şi Noua era întotdeauna la unison. Numărul lor se limita la circa două sute: o elită aleasă chiar de ei.

— Ne aşteaptă un cutremur! Un cutremur o să vină! cîntau cei din gruparea. Patruzeci Şi Nouă.

Unii dintre participanţii mai în vîrstă la adunare ţineau mîinile încrucişate, zîmbeau cu indulgenţă, însă de asemenea împăcaţi cu ideea. Astăzi se terminase cu programul şedinţei. Gruparea Patruzeci Şi Nouă avea întotdeauna nevoie de cinci pînă la şapte minute pentru a-şi expune cauza, apoi se retrăgea, însă foarte mulţi dintre participanţi trebuiau să se ducă neapărat acasă sau la lucru (acum existau multe schimburi de lucru), încît restul punctelor care trebuiau dezbătute rămaseră nerezolvate.

Ce le-ar replica Jack, dacă ar fi aici? se întrebă Elsie. Jack era fizician – pentru el energia nucleară era cel mai de preţ dar făcut omenirii care a fost vreodată creat sau descoperit în domeniul tehnicii. Cu siguranţă că le-ar aduce aminte copiilor ăstora că oamenii de ştiinţă de la Rainbow au evitat deja o catastrofă uriaşă, stingînd cu ajutorul chimicalelor miezul în curs de topire al unui reactor de la o centrală nucleară, chimicale care erau totdeauna pregătite pentru a putea fi utilizate la nevoie, aşa cum prevedea legea.

Mulţi dintre participanţii la adunare erau pe plecate, aşa cum observă Elsie. Se ridică şi ea.

— Ia te uită, ce mai miorlăiţi sînt şi ăştia! remarcă Jane Newcombe, o femeie blondă, de vîrsta lui Elsie, o vecină.

Zîmbetul îi cuprinse lui Elsie întreaga faţă.

— Dar au intenţii atît de bune, replică ea pe un ton de ironie groasă, condescendentă, pentru a nu-şi dezvălui nici o slăbiciune. Vrei să te iau cu mine, Jane?

— Mulţumesc, dar am elicopterul meu. Cum o mai duci?

— O, ca de obicei. Excelent, spuse Elsie.

Se urcă în elicopterul ei propulsat de baterii, care se ridică lin de la sol. Zbură într-un regim confortabil, o luă la stînga şi pluti aproape fără zgomot pînă la Rainbow. De ambele părţi zburau luminiţe roşii şi verzi aparţinînd altor elicoptere, precum nişte fluturi inerţi în drum spre laboratoare, fabrici sau spre casă. La dreapta, în partea vestică, se aşternea întunericul Pacificului, mărginit de un lanţ subţire de lumini, staţiile radar, toate fiind echipate cu tunuri laser; din înălţimi, luminile semănau cu un colier de diamante aruncat la întîmplare sau mai degrabă păreau să fie ceva natural, datorită ţărmului de ocean. Vedea de asemenea conturul mare, depăşind forma unui semicerc, realizat de luminile roşii şi portocalii care mărginea Rainbowul în partea lui estică şi ajungea pînă aproape de plajă. Cele două arcuri luminoase din Rainbow erau dispozitive cu laser; puteau să taie pur şi simplu în două orice obiect din metal, indiferent de grosime, care zbura spre Rainbow cu scopuri nepaşnice. Elsie zbură mai jos, căci aproape ajunsese acasă. Elicopterul ei – ca majoritatea elicopterelor de uz personal – putea să atingă o viteză maximă de o sută de kilometri pe oră; cele ale fiilor ei prindeau abia optzeci. Astfel de elicoptere erau considerate patriotice şi conservatoare, fiindcă aveau un consum de

combustibil redus. Şi abia dacă făceau zgomot. Lui Elsie îi convenea asta. Doar Jack mai bombănea din cînd în cînd cu privire la viteza prea redusă.

Elsie zbura acum deasupra hangarului ei pe al cărui acoperiş se găsea un dispozitiv de detectare. Sub elicopterul ei se putea citi un număr; acoperişul hangarului se deschise automat. Sistemul radar automat prelua şi parcă aparatul. Jack nu venise încă acasă, însă băieţii sosiseră; asta se putea vedea după elicopterele lor. Astăzi fusese după-amiaza cu ore de sport, deci rămăseseră la şcoala pînă la cinci după-amiază.

Era deja trecut de ora şapte seara, iar Elsie se hotărî să mănînce, aşa că apăsă pe un buton. Maşina ei cuprindea treizeci şi şase de feluri de mîncare, fiind însă acum pe jumătate goală. De fiecare dată se comanda cîte o cutie cilindrică, avînd partea frontală confecţionată din sticlă, totul fiind congelat, însă fiecare secţiune putea fi încălzită cu un element de încălzire propriu. Existau cilindri cu carne, cilindri cu mîncare săracă în calorii cilindri pentru vegetarieni şi pentru diabetici, însă familiei Gifford îi plăceau cel mai mult mesele cu meniu variat, mai ales cu patru feluri: chinezesc, mexican, grecesc, italienesc.

— Totul se găseşte sub control, spuse Jack Gifford zîmbitor, atunci cînd Elsie îl întrebă despre zvonurile în legătură cu cutremurul. Cunoaştem fiecare detaliu privitor la falia de la San Andreas.

Elsie îi povesti despre adunare, deşi nu erau multe de spus după întreruperea cauzată de gruparea Patruzeci Şi Nouă.

Cînd auzi că se menţionează gruparea Patruzeci Şi Nouă, Richard – băiatul ei în vîrstă de zece ani – se ridică de la masă ca să ia ceva şi se întoarse cu un avion de hîrtie.

— Le-au aruncat azi, spuse el.

— Da, da, aşa este! strigă fratele său mai mic, Charles. Din elicopter le-au aruncat, ăia, foarte multe.

Elsie despături micul avion de hîrtie şi citi:

*Gruparea Patruzeci Şi Nouă anunţă:*
*Ne ameninţă un cutremur,*
*Însă* „autorităţile responsabile nu vor să dezvăluie nimic!”
*Vă este indiferent acest lucru?*
*Luptaţi împotriva exploziilor nucleare subterane!*
*Pămîntul nostru este acela care se cutremură!*

*Rădăcinile pomilor sînt distruse!*
*Pomii sînt atacaţi de boli ciudate şi mor!*
*Vă este indiferent acest lucru?*
*Mărşăluiţi cu noi la Golden Gate State Capitol*
*în următoarea sîmbătă după-amiază!*
*Punctul de întîlnire; Primăria Golden Gate*
*ora 11 (afară)*
*sau remiteţi o donaţie pentru*
*Gruparea Patruzeci Şi Nouă.*
Box 435, Electron Blvd.
South San Francisco
*Sau faceţi amîndouă lucrurile!*

Jack aruncă la rîndul lui o privire pe hîrtie.

— Tot timpul cer de pomană, te asigur că ăsta este adevărul. Copiii ăştia! Părinţii ar trebui să-i ţină în casă. South San Francisco – numai cocioabe!

Elsie se gîndi la vremea cînd ea şi Jack, înainte de a se fi căsătorit, spre sfîrşitul anilor treizeci, ieşiseră în stradă ca să demonstreze – pentru ce? Elsie simţea un anumit sentiment de solidaritate pentru aceşti copii, chiar pentru gruparea Patruzeci Şi Nouă, care dădea impresia că este mult mai bătăioasă şi mai bine organizată decît grupurile pe care le cunoscuse ea şi Jack atunci.

— Dar ce-i cu toată povestea asta cu cutremurul? Pur şi simplu o minciună, nu-i aşa? întrebă ea.

Jack puse deoparte beţigaşele sale confecţionate din material plastic – consuma o mîncare chinezească – şi răspunse:

— *În primul rînd. Nu este* adevărat, deoarece ştim că anul viitor nu se aşteaptă nici unul. Doi: dacă ar exista un astfel de pericol, am fi preveniţi cu cîteva ore înainte şi am putea să-l ţinem sub control prin explozii subterane ca efect compensator – acestea ar detensiona întreaga regiune. Lucrurile astea ţi le-am mai explicat.

Fără îndoială, şi Elsie o ştia la rîndul ei. Privi cu atenţie chipurile celor doi băieţi ai ei. Stăteau acolo şi ascultau discuţia cu acel zîmbet dezinteresat, uşor amuzat, pe care Elsie îi ura atît de mult şi care însemna: „Pe noi nu ne poate surprinde nimic, căci noi nici nu ne sinchisim de asta, înţelegeţi?” Elsie văzuse întipărit pe chipul lor acelaşi zîmbet cînd se uitau la cele

mai înfricoşătoare programe de televizor – la fel a fost şi cînd, cu un an în urmă, ea le comunicase că bunicii lor, părinţii lui Elsie, muriseră într-o coliziune de elicoptere deasupra localităţii Santa Fe. Se stricase ceva la sistemul radar al celorlalţi, cum s-a constatat mai tîrziu Coliziunile între elicoptere erau imposibile dacă sistemul radar era pus în funcţiune, chiar atunci cînd un elicopter încerca să intre în mod intenţionat în altul. Zîmbetul ăsta atotştiutor şi indiferent pînă la cruzime era modul de a se proteja al lui Richard şi Charles.

Cu patru sau cinci ani în urmă. Elsie şi Jack întîmpinaseră la fiii lor greutăţile mai mult sau mai puţin obişnuite: băieţilor nu le plăcea să citească şi arătau pentru orice lucru doar un interes superficial; psihiatrul decretase atunci că suferă de semi-autism, amintise însă şi ceva despre „apatie”; ceea ce lui Elsie îi plăcea să creadă că este cauza, căci concorda după părerea ei mai bine cu realitatea. A, da – greaca! Reuşise să înveţe la universitate timp de un an limba greacă în ultimul an cînd mai fusese predată în America. Elsie îşi desprinse privirea de la copii şi întrebă:

— Ce? spuse Elsie, deoarece Jack continua să turuie.

— Da „dragostea mea. Dacă nu asculţi…

— Am ascultat.

— Am eliberat Golden Gate şi America – în general întreaga lume – de spaima cutremurelor. Dacă ăia din partea cealaltă a lumii, mă refer la Italia şi Japonia şi ceilalţi, ar avea parale să ne cumpere materialul…

*Da, Jack, da.* Însă Elsie nu o spuse. Cînd ea şi Jack avuseseră douăzeci şi unu de ani, nu vorbiseră aşa. Pe atunci mai era încă vie speranţa de a împărţi totul cu toţii – oricum, mulţi dintre oameni nutriseră această dorinţă, nu numai „Zgobelii”, cărora le aparţineau pe atunci ea şi Jack – „Zgobeli” erau o contragere a cuvintelor „zgomot” şi „rebeli”. În prezent, America era împărţită în patru mari „state”, cel mai mare dintre ele fiind Golden Gate (întreaga Californie pînă sus, spre Canada) şi nu aveau de împărţit nimic cu nimeni altcineva. Oraşele cele mai mari deveniseră nişte închisori nesupravegheate aparţinînd săracilor şi negrilor, iar New York şi San Francisco erau adevărate insule, aşa cum fuseseră Detroit şi Philadelphia pe vremea bunicii lui Elsie.

— Şi pomii, Jack… ai auzit tu ceva privitor la nişte boli ale

acestora? Vorbeau astă-seară… şi nu numai gruparea Patruzeci Şi Nouă…

— Departamentul nostru pentru silvicultură nu a anunţat nimic, dragostea mea. Tu ştii doar cum copiii ăştia tot timpul fac atîta caz despre porcăriile alea de cînd lumea: protecţia naturii, poluarea mediului înconjurător şi chestii de felul ăsta – vremurile nu s-au schimbat. Dacă centralele noastre nucleare sau testele ar prezenta cel mai mic pericol, atunci am înceta imediat cu ele. Este doar limpede. Avem pretutindeni suficiente rezerve acumulate în baterii.

Jack radia încredere şi siguranţă; chiar şi obrajii lui aveau o culoare de un roz proaspăt, sănătos. Colaboratorii ştiinţifici din laboratorul său se duceau să înoate sau să joace tenis de cîmp de trei ori săptămînal, în marea sală de sport a laboratorului.

Şi astfel s-a liniştit Elsie. Jack îşi luase licenţa – în afară de fizică – şi în seismologie şi oceanografie. Ea studiase ştiinţele sociale, iar examenul de licenţă îi apărea astăzi la fel de important ca un doctorat la tricotat.

În dimineaţa următoare – o dimineaţă frumoasă şi însorită de octombrie – Elsie luă hotărîrea să se repeadă pînă la biblioteca de împrumut din Rainbow, care se găsea la o depărtare de circa doisprezece kilometri. Nici nu apucase bine să se aşeze în elicopterul ei, că şi văzu coborînd lin din cer mai multe fiţuici galbene de hîrtie. Coborî şi luă una de pe drumul pietruit.

*Băşici pe pomi…*
*de la seva care se ridică în sus clocotind!*
*Vă simţiţi afectaţi?*
*Ocrotiţı-vă pomii!*
*Ocrotiţi Pămîntul!*
*Ocrotiţı-vă pe voi înşivă!*
*Opriţi testele nucleare!*

Restul era o repetare a datelor privitoare la data și locul următoarei adunări a grupării Patruzeci Şi Nouă. Sevă care se ridică în sus clocotind – ce însemna asta? Foaia era tipărită în condiţii proaste, ca de obicei. Elsie se urcă din nou în elicopterul ei.

Nu era necesar ca Elsie să se ducă pînă la bibliotecă, deoarece puteai comanda telefonic oricînd cărţile audiovideo,

iar acestea erau apoi livrate cu elicopterul. În Rainbow, fiecare casă avea un turn cu comandă radar pentru mărfurile care trebuiau să fie ridicate sau livrate. Lui Elsie însă îi făcea plăcere să privească masa mare şi luminată pe care se înşirau noile titluri de cărţi sau să se întîlnească aici cu o serie de cunoscuţi, cu care să poată sta de vorbă în bibliotecă, la o ceaşcă de cafea. Casa era o clădire violetă cu forma literelor RL, fiind însă alcătuită ca unul din fiarele de înfierat vite: era uşor reperabilă din văzduh. Elsie înapoie doi cilindri şi luă alţi trei, care cuprindeau întreaga operă a lui T.S. Eliot, inclusiv eseurile, un roman contemporan şi o achiziţie nouă (a avut noroc să pună mîna pe ea): lirică chinezească şi rusească de dată recentă. Pe aceasta din urmă o punea deseori, cînd trebăluia prin casă sau cînd lucra prin grădină. O parte din cilindri ţineau opt ore. Acelaşi cilindru putea să fie pus şi la televizor, iar atunci îl vedeai pe recitator şi o serie de scene care se petreceau în fundal, potrivite textului. În opinia lui Elsie, cilindrii aveau avantajul de a conţine întotdeauna întreg textul original. În ziua de azi, cilindrii erau consideraţi clasici, greoi şi demodaţi.

— Mulţumesc frumos, Gwyn, spuse Elsie femeii de dincolo de masă, cu toate că ea obţinuse cilindrul printr-o simplă apăsare pe un buton. Ce linişte este astăzi de dimineaţă pe aici!

— Da, spuse Gwyn.

Avea în jur de patruzeci de ani, avea întipărită pe chip sănătatea şi era strălucită în domeniul sportului.

Era neobişnuit ca Gwyn să nu zîmbească nici un pic şi Elsie spuse:

— E ceva în neregulă?

Gwyn păru pentru o clipă încurcată, apoi scutură din cap în semn că nu se întîmplase nimic şi spuse:

— Nu, nu. Totul este în regulă, absolut sigur.

Poate că se întîmplase ceva în familia lui Gwyn, se gîndi Elsie. Un deces – poate unul din păruiţii ei, deoarece Gwyn nu era căsătorită. Elsie ieşi, îndreptîndu-se spre elicopterul ei. Aproape că ajunsese la el, cînd privirea i se opri la înălţimea ochilor pe trunchiul unui copac. O ciupercă ciudată, îşi spuse ea. Era o umflătură albicioasă avînd o formă rotundă şi o culoare roz pal la mijloc – ca un sîn de femeie, gîndi ea şi îşi înăbuşi chicotitul. Se întoarse spre elicopterul ei – şi văzu o umflătură şi mai mare pe un pom mai mare. O ciupercă. Desigur că asta era

problema la care se refereau cei din gruparea Patruzeci Şi Nouă. Nu părea să fie o problemă majoră. În Rainbow apăruseră cele mai ciudate micoze, şi tot le vindecaseră.

Rămăsese totuşi o fărîmă de nelinişte în sufletul ei, iar cînd ajunse acasă deschise televizorul şi ascultă ştirile, care sunau extrem de liniştitoare, ca de obicei. Elsie era tocmai pe cale să sune la firma Wiesbeliebt şi să comande o nouă serie de meniuri mixte congelate, cînd crainicul care citea buletinul de ştiri începu să zîmbească radios şi spuse:

— Şi acum urmează un anunţ special. Vă rugăm să nu puneţi cu nici un preţ mîna pe pomii dumneavoastră pînă la noi indicaţii. Excrescenţele cu un aspect ciudat nu sînt periculoase, dar pot să se extindă, iar unii copii trag din pur amuzament cu puşca pneumatică în ei şi apoi scormonesc în jurul locului ochit. Departamentul Silviculturii a luat lucrurile serios în mînă, oameni buni, nu există nici un motiv de îngrijorare. În decursul următoarelor douăzeci şi patru de ore va veni un funcţionar şi la dumneavoastră să vadă care e situaţia. Aveţi însă grijă să nu pună copiii mîna pe ei. E-n regulă, oameni buni?

Un rînjet larg.

Lui Elsie nu-i prea plăcea asta. Anunţul provenea de la emiţătorul local din Rainbow. Îl sună pe Jack, ceea ce făcea rareori în timpul lui de muncă.

— Ah, nu-ţi face probleme, iubita mea! Trebuie să vorbească şi ei despre ceva.

Vocea lui Jack suna la fel de calmă ca întotdeauna.

Cînd Elsie privi însă cu atenţie sortimentele amestecate provenite de la firma Wiesbeliebt, care sosiseră pe la ora trei, văzu că instalaţia de congelat comutase automat funcţionarea de la consum de energie nucleară la consum pe baterii. Intervenise deci un caz de urgenţă.

Elsie se duse imediat la telefon şi o chemă pe Jane Newcombe.

— Da… tu nu ştii? spuse Jane. Probabil datorită faptului că la Jack totul este ultrasecret şi nu îi este permis să dezvăluie nimic. Pomii împroaşcă o sevă extrem de uşor inflamabilă, Elsie! Ceva în genul fosforului sau a napalmului. Mai ştii încă… napalmul?

Da, Elsie îl ştia.

— Ce înseamnă „împroaşcă”?

— Formaţiunile alea ca nişte ciuperci explodează. Nici măcar

nu-i vorba de o ciupercă, este mai degrabă ca un fel de cancer. Draga mea, dar lucrul ăsta este cunoscut de mult timp… adică, vreau să spun, de azi dimineaţă. Copiii nu au voie să umble acolo, spune-le-o copiilor tăi.

— Dar este vorba de o boală a pomilor sau de altceva?

— Habar n-am. Ce mai contează cum i se spune? Chiar tu spui de fiecare dată că nu se îmbunătăţeşte nimic cu asta.

Jane încearcă să rîdă.

— În orice caz, dacă aveţi aşa ceva pe pomii voştri, nu vă apropiaţi de ei – cîteodată pur şi simplu împuşcă.

— Ca o puşcă?

— Nu mai pot să vorbesc, fiindcă Tommy tocmai intra pe uşă şi trebuie să aflu imediat dacă ştie deja. E-n regulă?

După ce închise telefonul, Elsie se duse la uşa din spate, ieşi, după aceea o a doua uşă şi un hol pînă la hangarul elicopterelor şi la garajul de maşini. O luă apoi mai departe, pînă ajunse la drumul pe unde se intra la ei în curte. Îşi iubea pomii; plopii, stejarul tînăr, palmierii, cei doi pomi de ananas. Elsie avea grijă de grădină, îngrijea de trandafiri şi urmărea ca totul să fie cum trebuie. Lui Jack nici că-i păsa de munca în grădină. Păşi de-a lungul drumului pietruit, care era lat, pînă la poarta de fier; acolo zăbovi pentru o clipă şi îşi aruncă privirea la peisajul cu mici dealuri, la pămîntul gălbui dar roditor cu feluritele nuanţe de verde ale pomilor şi – ceva mai departe – se vedea galben-oranjul slab al unei plantaţii de citrice. Divin, se gîndi ea. Şi arăta sănătos, atît cît putea să Vadă.

Se întoarse spre casă. Acum observă o pată rotundă de culoare albicioasă pe trunchiul subţire al stejarului. Această imagine îi dădu o înţepătură în inimă, ca şi cînd ar fi descoperit o rană la unul dintre copiii ei. Cercul alb, aflat chiar în faţa ei, părea să o acuze. Avea un diametru de circa şase centimetri, fiind mai mic decît cele două pe care le văzuse la biblioteca din Rainbow, însă era, fără putinţă de tăgadă, chiar ceea ce părea. Descoperi şi zona de un roz pal de la mijloc.

O împuşcătură – de puşcă sau de pistol – o făcu pe Elsie să se înfioare, sandalele ei bocăniră pe pietre şi îşi dădu seama de ce tensiune este stăpînită. Familia Osbourne care le era vecină mai trăgea cîteodată în talere. Vînatul era interzis în Rainbow. Auzi încă două împuşcături venind dintr-altă direcţie, de la o depărtare mai mare.

Sună telefonul. Elsie fugi în casă şi apucă grăbită receptorul.

— Aici este Helen Ludlow de la Rainbow Academy, spuse o voce tînără cu un timbru plăcut. Doamna Gifford?… Voiam să vă comunic că Richard a suferit un mic accident. Nu, nu, nimic serios, sigur că nu, dar îl aducem acasă şi asta o să fie mai tîrziu, deoarece acum îl mai… tratăm. Elicopterul lui îl aduce de asemenea cineva, ca să-l aibă la el acasă. Fratelui său, Charles, nu i s-a întîmplat nimic.

Elsie întrebă dacă era ceva în legătură cu pomii, însă telefonul era deja mort. Domnişoara Ludlow era profesoara de istorie, după cîte îşi aducea aminte Elsie.

Acum se puteau auzi alte împuşcături, unele foarte slab, de la mare depărtare. Elsie se duse din nou afară pentru a privi pata de pe stejar. Îşi imagina că o fi crescut în ultimele cinci minute. Marginea era plină de încreţituri ca cele ale pielii care a stat vreme îndelungată în apă – ca ceva care se va dilata nu peste mult timp. Pata părea să tremure cînd se apropie de stejar. Sau totul se petrecea în închipuirea ei? Se hotărî să sune la Departamentul Silviculturii.

Legătura cu Departamentul Silviculturii era încontinuu ocupată. Spitalul? Aveau să răspundă pe ocolite. Poliţia? I se va spune probabil să se adreseze Departamentului Silviculturii. Deschise televizorul. Se difuza o operă de Mozart, pe alt canal se putea urmări o oră de limba spaniolă, apoi gimnastică, un curs de gătit; în sfîrşit îi trecu prin minte să pună canalul 30, care transmitea non-stop ştiri. Crainicul relata despre primirea cordială făcută preşedintelui într-o capitală din Extremul Orient.

Elsie băgă de seamă că o cuprinde panica.

Luă o jachetă şi se duse la elicopterul ei. De la înălţime va putea cel puţin să vadă ce se întîmplă.

Împuşcăturile sporadice continuau.

Zbură în aceeaşi direcţie ca şi dimineaţa, spre centrul Rainbow-ului, către aşa-numitul Forum, unde se aflau biblioteca, spitalul, primăria şi sala de concerte. Pe străzi vedea acum neobişnuit de multe maşini, care se îndreptau toate spre marginea estică a Rainbow-ului. Arătau ca nişte buburuze – unele aveau şi capotele punctate –, dar cu toate că erau mici, aveau o capacitate mai mare decît majoritatea elicopterelor, pentru cazul că intenţionai să te muţi. O maşină cu baterii electrice era de două persoane, însă în spate era loc din belşug

pentru geamantane, lăzi şi alte lucruri. Elsie zbură la o înălţime mai joasă, cînd se apropie de un grup de pomi. Vedea oameni cu puşti, însă nu putea să înţeleagă ce vorbeau.

— Hei – nu te apropia aşa de mult! strigă unul dintre bărbaţi şi flutură din mîini.

— Atenţie – vibraţii! Plecaţi de aici! urlă altul.

— Şi asiguraţi-vă etanşeitatea, spuse primul.

Elsie văzu cum mai întîi doi pomi şi imediat după aceea un al treilea se înmuiară cu repeziciune şi apoi parcă se prăbuşiră în interiorul lor – totul se petrecu în zece secunde! Siluetele se destrămau.

Din nou se auziră împuşcături.

Două „salvări” albe goneau într-o viteză nebună – erau mai rapide decît alte maşini, însă acţionarea lor se baza tot pe baterii – spre zona cu pomi. Elsie decuplă acţionarea „înainte” şi rămase plutind deasupra regiunii. Se găsea acum deasupra altei zone a parcului, deasupra unor pomi din apropierea sălii de concerte.

— Plecaţi, vă rog! strigă un om de vîrstă mijlocie care făcea semne cu un băţ. Vibraţii!

Purta uniforma de un verde închis a personalului silvic.

Elsie văzu apoi cum un jet alb venit de nicăieri îl ţinteşte pe bărbat în faţă. Acesta ţipă şi căzu la pămînt, cu capul în mîini. Imediat, fără să se gîndească, Elsie coborî. Bărbatul căzuse pe un drum lat, deci ea putea să aterizeze Cobori din elicopter şi fugi pînă la el. Îl auzi gemînd.

— Sînteţi…

Elsie încremeni. Obrazul lui ardea; se ridicau aburi şi simţi un miros de carne arsă şi ceva aromat care semăna cu o răşină. Îi trase în mod instinctiv mîinile de pe chip. Şi palmele îi ardeau.

— Puteţi să mergeţi… pînă la elicopter?

Privi disperată în jurul ei, sperînd să găsească ajutor, căci bărbatul nu dădea nici un semn că încearcă să se ridice, şi nu era sigură dacă o să-l poată căra pînă la elicopter şi să-l transporte apoi la spital, care se găsea la o distanţă de un kilometru. Asta i se întîmplase şi lui Richard?

Îl apucă pe bărbat de subsuori şi începu să-l care spre elicopter, dar îşi dădu seama că acesta îşi pierduse cunoştinţa. Nu, murise. Ochii lui, deschişi, se dăduseră peste cap, fiind de o culoare roz cu alb, afara de o semilună îngustă de culoare

cenuşie. *Era* cu adevărat mort? Se aplecă repede pentru a-i căuta pulsul la încheietura mîinii.

— Faceţi bine şi dispăreţi de aici, că-i *periculos!*

Cuvintele astea le spusese un bărbat înalt, îmbrăcat într-o uniformă verde şi cu cizme înalte, tot unul de la silvicultură: tînăr, mînios, cu o puşcă în mînă.

— Ce s-a *întîmplat?*

— Împuşcăm pomii, şi nu poţi şti niciodată pe ce parte „împuşcă” ei. Luaţi-vă zborul de aici!

Elsie se uită în jurul ei, văzu mai mulţi pomi înmuindu-se, auzi alte împuşcături, iar apoi fugi spre elicopterul ei. I se părea că-i tremură pămîntul sub picioare, dar refuză s-o creadă. Tocmai văzuse murind un om, şi nici nu-i de mirare dacă acuma îşi închipuia că pămîntul se cutremură. Cînd porni elicopterul, văzu cum un bărbat trase într-un pom ghemuindu-se în acelaşi timp, ca şi cum s-ar fi ferit de un duşman viu. Un jet alb de sevă – sau de ceva asemănător – răbufni ca din puşcă dintr-o băşică spartă, numai că nu existau băşici de acest fel: jetul avea probabil forţa unui furtun de grădină aflat la presiune maximă – era o răzbunare bine ţintită a pomului.

Elicopterul se înălţă, iar Elsie privi spectacolul ce se desfăşura dedesubt. În grupul de pomi se legănau purtate de vînt cinci, şase coloane de fum subţiri. Focul putea să scape de sub control, se gîndi ea. Acolo jos, un om de-al Departamentului Silviculturii se furişa cu băgare de seamă printre pomii care se înmuiau şi fumegau. Ţinea o puşcă în mînă şi încerca să găsească o nouă ţintă. Un jet îl ţinti din plin în piept şi îl făcu să se prăbuşească la pămînt; Elsie văzu cum îşi rupea jacheta de pe corp, cum începea să se ridice fum din materialul uniformei sale; după aceea trebui să-şi consacre întreaga atenţie pilotării elicopterului. Zbură spre casă cît putu de repede.

Apa din bazinul de înot se încreţea şi se ridica aproape la fel de tare ca la un vînt puternic, şi cu toate acestea abia dacă se putea simţi vreo adiere. *Să-l chem încă o dată* pe *Jack,* îşi spuse Elsie. Cînd luă însă receptorul în mînă îşi dădu seama că forma numărul lui Jane Newcombe.

Nu răspundea nimeni, nici măcar după cel de-al zecelea apel. Poate că Jane era plecată la cumpărături. Însă un simţămînt mai puternic îi spuse lui Elsie: familia Newcombe fugise. Familia, formată din patru membri, poate că stătea acum în patru din

maşinile pe care le văzuse părăsind azi dimineaţă Rainbow.

Era tocmai pe cale să mai pună o dată canalul 30, cînd auzi sunetul de clopoţei, care vestea că se pregăteşte aterizarea unui elicopter. Acesta era un semnal prietenesc: era declanşat de un vizitator, care apăsa pe un buton în elicopterul său. Probabil că era Richard, care se întorcea acasă, şi Charles.

Un bărbat tînăr şi nervos, îmbrăcat în alb, coborî din elicopterul mare al spitalului pe drumul de la intrare. Cele două elicoptere ale copiilor aterizară în hangar. Bărbatul tînăr îl avea pe Richard cu el, care purta un pansament uşor de jur împrejurul capului, însă era pe picioare şi mergea ca de obicei.

— Nu este nimic serios, doamnă Gifford… s-a ars puţin, asta este tot. Pansamentul l-am făcut pentru ca totul să decurgă în siguranţă… antiseptic, ştiţi doar. Mîine puteţi să i-l scoateţi. E mai bine dacă ajunge acolo aerul… probabil.

— Cum s-a întîmplat… nu puteţi să-mi spuneţi? insistă ea, deoarece tînărul se întorcea deja în grabă la elicopterul său iar colegul acestuia venea în fugă de la hangar.

— Mai avem treabă, doamnă. Băiatul dumneavoastră este teafăr!

Richard şi Charles aveau întipărit pe chip zîmbetul lor obişnuit. Elsie se stăpîni şi spuse:

— Intraţi, pentru numele lui Dumnezeu, în casă! Ce s-a întîmplat, Richard?

— A umblat la o băşică de la un pom, spuse Charles, cu o crosă de baseball. Tocmai aveam ora de sport, ştii? Dar nu aveam voie să punem mîna pe pomi.

Zîmbetul liniştit al lui Charles nu era complet lipsit de o bucurie răutăcioasă.

— M-am ghemuit, însă băiatul din spatele meu… Richard încheie propoziţia frecîndu-şi palmele. Ăla a luat-o în plină faţă. Mort. A fost cu adevărat ca la televizor.

Vorbea pe un ton serios, cum rareori îl auzise vorbind, şi anume atunci cînd îi plăcuse mult o emisiune la televizor.

— Cine era băiatul? întrebă ea.

— Toate şcolile o să se închidă! spuse Charles. Începînd cu după-amiaza asta. Chestia aia din pom este ca un adevărat foc lichid, asta ar trebui să vezi măcar o dată, mamă!

Colţul gurii lui. Richard continua să fie tras în sus.

— Te doare, Richard? întrebă Elsie.

— Ar trebui să mă doară, dar m-au uns cu ceva deasupra, ca să nu mă doară.

— Pomii cutremură pămîntul, explică Charles. Seva cutremură rădăcinile… unul a spus la şcoală că o să fie cel mai mare cutremur care s-a înregistrat vreodată. Vorbise cu o patimă neobişnuită, însă acum îi apăru din nou zîmbetul palid şi îşi lăsă cu un aer somnoros să-i cadă pleoapele pe jumătate pe ochii lipsiţi de strălucire.

Elsie se întrebă dacă băieţii nu şi-au imaginat pur şi simplu totul.

— Cine v-a povestit asta?

— Ia te uită – tabloul de pe perete! spuse Richard şi rîse.

Cel mai greu dintre tablourile din salon atîrna oblic. În bucătărie se putea auzi clinchetul sticlei, iar Elsie se duse acolo pentru a vedea ce s-a întîmplat. O fructieră de sticlă plină cu portocale şi mere alunecase de pe bufet şi căzuse pe podea, care era confecţionată din cărămizi de şamotă. *Toate* paharele se clătinau la marginile rafturilor, unele se ciocneau între ele, producînd un joc de sunete de clopot disonant. Împinse paharele înapoi, cu toate că ştia că este inutil şi ridicol.

— Hei… s-a întors şeful! strigă Charles.

Jack intră în salon, arăta foarte palid, dar avea zîmbetul său obişnuit… aproape zîmbetul său obişnuit.

— Jack… începu Elsie.

— Este vorba de o disfuncţionalitate a sevei rădăcinii, iubita mea, spuse Jack cu o voce liniştită al cărei timbru era grav. Încercăm să contracarăm acest fenomen, deci nu-ţi face probleme.

— Ştii că totul funcţionează pe baterii…. Poate chiar de azi-dimineaţă? întrebă Elsie.

Acum auzi din depărtări un *buum* slab şi sec, iar imediat după aceea casa fu zguduită. O explozie subterană. Se auzi un scîrţîit în spatele ei: tabloul cu rama grea căzu, rupînd cîrligul din perete.

— Ştiu, spuse Jack. Nu mi s-a părut atît de important, de aceea nu ţi-am spus nimic. Iar funcţionarea pe baterii este o simplă măsură de siguranţă. Am avut la dispoziţie doar o săptămînă ca să analizăm acest sindrom al sevei pomilor… prea puţin timp. O treabă ciudată. Oricum, nu am vrut să vorbim despre asta pentru ca să nu stîrnim frica opiniei publice.

— Aşa… deci eu sînt opinia publică?

— Iubita mea, noi facem tot ce este necesar. Ai încredere în mine; ai încredere în noi toţi. Falia San Andreas nu a dat nici un semn. Doar pomii. Nu există nici un proces legic care să se afle în curs de desfăşurare. De aceea este dificil să se efectueze o contraexplozie. Avem treabă.

Jack îşi privi fiii, ca şi cînd prezenţa lor ar fi remarcat-o abia acum sau abia acum începuse să-l deranjeze.

— Ei, nu se poate, Ritchie…

— Da, spuse Elsie. A umblat la un pom. El…

Îşi dădu deodată seama că Jack se găsea într-un fel de stare de şoc… un fel de transă. Nu observase pansamentul lui Richard pînă acum, şi îl privi deodată pe Richard cu nişte ochi care erau la fel de lipsiţi de strălucire ca ai băiatului.

— N-ar trebui să plecăm de aici. Jack? Toţi pleacă, nu-i aşa? Familia Newcombe a şi plecat!

Întrebarea nu-l trezi pe Jack din starea de buimăceală, însă acesta începu să vorbească din nou. Se făceau bombardări periferice, ca să se canalizeze în altă direcţie tensiunea, spuse el. Şi ar trebui să bea toţi patru un nescafe sau cacao în loc să mai zăbovească pe aici. Se auzi din nou un clinchet din bucătărie. Elsiei nu-i păsa de asta; se baza pe cuvintele soţului ei, în care-şi punea nădejdea sau spera cel puţin să primească informaţii.

— Dar dacă bombele activează mai degrabă seva… și chiar Falia San Andreas?

Băieţii săreau rîzînd şi ţipînd în living şi puneau mîna pe obiectele de mobilier, care se cutremurau şi începuseră să alunece.

— Pur şi simplu, tragem, şi atunci se prăbuşesc, şi gata, spuse Jack. Avem costume armate cu azbest. Şi ăsta de aici e unul din acelea, uite… îşi puse o cască de protecţie în cap, şi o privi pe Elsie prin geamurile de sticlă transparente.

— Ar trebui să fiu afară şi să lupt. Trebuie să mă duc acum. Am vrut pur şi simplu să văd cum vă merge. Haide să luăm mai întîi toate lucrurile, care pot cădea de sus. Nu aş vrea să las casa noastră frumoasă în plata domnului, dar tu?

Urcară scările. Toate tablourile stăteau oblic şi ceea ce era mai rău, la baie se spărsese o conductă, iar apa fierbinte curgea cu presiune în cadă. Elsie se clătină, cînd casa se cutremură

puternic sub ea.

*Trosc!*

Ea, Jack şi copiii se uitară în sus şi faţa li se umplu de aşchii ascuţite din material plastic. O fisură, de cel puţin patru centimetri lăţime, brăzda întreg tavanul din hol și dispărea după uşa unui dormitor.

— Nu pot să omoare, într-o jumătate de oră toţi pomii! spuse Elsie. Dacă tu crezi că toate astea vin da la *pomi...*

— Nu se întîmplă nimic, spuse Jack şi dădu neîncrezător din mîna pe care o pusese de puţine secunde într-o mănuşă armată cu azbest.

*Zdronc!* Zgomotul ăsta venea din baie. Elsie văzu că lavoarul se desprinsese din soclu, şi căzuse.

— Jack... probabil că ăia ţi-au ordonat să spui că nu se va întîmpla nimic.

Elsie speră că îi va spune în sfîrşit adevărul. Îi dăduseră oare un drog?

Telefonul sună.

Elsie fugi pe scară pînă jos, mirată că telefonul mai funcţiona.

Se auzeau pîrîituri pe linia telefonică, puternice şi îngrozitoare.

— De unde vorbeşti?

— De la marginea de est a Golden Gate-ului. Toţi se grăbesc să fugă! Sînt fericită că te-am prins la telefon... aproape toate legăturile sînt distruse. Elsie, vine un *cutremur!* Jack trebuie să ştie! Unde e?

— E aici. Ei încearcă să-l contracareze cu explozii, spune el.

— Dar Elsie, Golden Gate este...

Rsssss.

Acum legătura telefonică era moartă, cu adevărat moartă. Ce a vrut să spună... cumva „distrus”? „Terminat”? În orice clipă, se gîndea Elsie, casa putea să se ridice brusc şi apoi să se facă ţăndări. O capcană fatală.

— *Jack!* strigă ea urcînd scara.

Poate că tot mai căuta lucrurile care puteau să cadă. Îi auzea pe băieţi exultînd de bucurie. Elsie îşi pierdu răbdarea sau nu mai putu să gîndească şi deschise televizorul. Canalul 30 nu mai avea imagine şi ea distinse doar o voce tulburată: *„... nu* se poate lupta de unul singur cu pomii. Repetăm următorul anunţ:

populaţia este chemată să părăsească Golden Gate pe cît posibil cu elicopterul, şi anume imediat. Străzile sînt supraaglomerate…” Un gîfîit trădă panica de care era cuprins crainicul. „Trebuie să ne aşteptăm în cel mai scurt răstimp la un cutremur de proporţii neobişnuite. Repetăm: toată…” Scrîşnetele şi miorlăitul reduseseră vocile la tăcere, ca şi cînd Roata Mare ar fi ascuns turnul de emisie sau l-ar fi înjunghiat chiar pe crainic. De pe ecranul gol se înregistră o trosnitură înfundată… apoi nu se mai auzi nimic.

Elsie se întoarse şi-l văzu pe Jack stînd în pragul uşii salonului. Ascultase şi el anunţul. Îşi scosese casca de protecţie, iar chipul său era şi mai palid decît înainte. Fiii lui stăteau lîngă el, unul cu pansamentul, celălalt fără, însă amîndoi aveau afişat pe chip zîmbetul acela incolor, amîndoi erau acum calmi, numai picioarele care le aveau băgate în pantofii de sport le stăteau mai depărtate decît de obicei, ca să-şi poată menţine echilibrul în casa care se tot cutremura.

— Bine, acum haide să plecăm, spuse Jack. Să mergem la elicopter. Nu are nici un sens să luăm ceva cu noi. Şi o să ţinem tot timpul direcţia Est, auzi Elsie? Spre Est… chiar dacă acolo ar fi deşertul. O să fie şi alţii pe acolo. Alimente şi alte lucruri o să le aducă ei… de undeva.

— Da, bine, spuse Elsie. Dar de ce nu mi-ai spus cu zile în urmă? Ai *ştiut.*

— Haide, iubita mea, n-avem timp să ne certăm, spuse Jack. Haideţi băieţi, plecaţi, mă auziţi? Direct spre Est… mai întîi nu ne căutaţi, ci pur şi simplu aterizaţi, acolo unde vedeţi lume, o să ne găsim noi mai tîrziu. Vino, Elsie, să plecăm de aici!

Jack o luă la goană după băieţi.

Un colţ al casei se prăbuşi şi făcu praf televizorul şi canapeaua. Elsie părăsi casa. În vuietul sirenelor şi exploziilor îndepărtate nu putea să perceapă bîzîitul celor două elicoptere ale copiilor, însă le văzu luîndu-şi zborul şi pornind-o spre Est.

Elicopterul lui Jack se găsea pe drumul pietruit.

— Dă-i drumul, iubita mea, intră în cabină… l-am pornit pentru tine!

Un pom împuşcă în el… unul dintre plopi. Elsie văzu cum jetul alb îl loveşte din plin în partea laterală a capului şi îl trînteşte la pămînt. Jack strigă. Încă o excrescenţă începu să tremure pe plop, atunci cînd Elsie fugi spre Jack; se apleca

imediat şi merse mai departe în vîrful picioarelor. Puteau pomii să *vadă* cu un fel de radar?

Jack voia să spună ceva, însă jumătate din maxilarul său era ars. Muri, şi ea nu putu să facă nimic. Fu secunde întregi ca şi paralizată, strînse apoi din dinţi şi se uită în sus, ca şi cum ar fi aşteptat o putere salvatoare din ceruri. Văzu doar o mulţime de elicoptere, care toate zburau spre Est, la o altitudine neobişnuit de mare.

— Totul în regulă, doamnă? Aveţi un elicopter? strigă o voce din spatele ei.

Elsie se uită prin preajmă şi văzu deasupra ei un elicopter, de la care atîrna o scară de funie; purta lateral emblema furgonului grupării Patruzeci Şi Nouă. Un tînăr, un adolescent o iscodea cu un zîmbet prietenos dar îngrijorat, de sus, de la locul pilotului.

— Da, mulţumesc, spuse Elsie. Tocmai eram pe cale să pornesc.

— Reuşiţi să vă descurcaţi cu el? întrebă tînărul în grabă.

— E mort.

Băiatul dădu din cap.

— Trebuie să vă grăbiţi, doamnă.

Şi plecă.

Dinspre Nord răsună un bubuit ca al vîntului şi trosnituri… şi toate astea se apropiau din ce în ce mai mult. Explozii subterane? Sau cutremurul? Elsie văzu cum păduri imense şi grădini se înclină în regiunea nordică. Elsie se apropie de poartă.

O crăpătură se căsca cu repeziciune spre ea, ca o făptură vie. Văzu pămîntul galben şi maro, cam la o adîncime de treizeci de metri, în prăpastia care se deschidea din ce în ce mai lată, al cărei vîrf se deplasa înainte în salturi. Pămîntul din partea stîngă a crăpăturii fusese ridicat în sus, şi acum se înclina la stînga. Crăpătura o coti acum la dreapta proprietăţii lor. Dacă o pornea acum în fugă spre elicopterul ei mai putea să scape… la limită. Dar nu voia să scape. Ceea ce trăia aici i se părea eroic şi corect.

Îi trecu fulgerător prin minte un gînd despre Jack: *m-a tratat ca pe opinia publică, ca şi cum aş fi fost doar…*

Elsie se întoarse spre stejar, stejarul *ei* tînăr şi îndrăgit, care acuma bubuia şi care îşi întoarse pieptul lui alb şi încreţit spre ea, ca şi cînd s-ar fi înarmat pentru a lansa jetul letal. Elsie nu scăpă din ochi punctul central de un roz pal. Trecură cîteva

secunde, însă nu se produse nici o împuşcătură.

Vuietul răsuna acum ca izbirea unor valuri de stînci, iar Elsie ştia: asta era scufundarea Golden Gate-ului în Oceanul Pacific. Şi casa lor cu grădină cu tot dispărură. Elsie se prinse disperată de poarta ei, care era deja înclinată. La dreapta ei, stejarul împuşcă seva lui de foc; boscheţii din stînga luară încetul cu încetul foc. Elsie era bucuroasă că pomul mai apucase să împuşte înainte de a se îneca.

Era corect aşa, simţea Elsie. Era corect să pleci aşa din lume, înfrîntă de pomi şi de natură. Frumos din partea grupării Patruzeci Şi Nouă, se gîndi ea, atunci cînd grilajul de fier începu să se mişte violent în mîinile ei şi o făcu să sîngereze… să mai arunce o privire prin Rainbow – o zonă pe care cei din gruparea Patruzeci Şi Nouă o detestau, deoarece aici locuiau mulţi oameni care lucrau la centralele nucleare – numai ca să vadă dacă ar mai putea să ajute pe cîte cineva.

Acum îi fluiera vîntul prin urechi şi începu să cadă din ce în ce mai repede. O bucată de pămînt, mare cît putea ea să cuprindă cu privirea, cădea şi nu se mai oprea din cădere – pentru pămînt era încet, dar pentru ea era repede – în apa de un albastru-închis a oceanului.

din limba engleză de *Peter Sragher*

## LUCIAN IONICĂ

## HAUSTORI

Rareori se întîmplă ca într-un roman
portiţa grădinii să nu joace un rol important.
*A.P. Cehov*

Încercă să adoarmă, dar, ca de obicei în asemenea situaţii de aşteptare, pline de tensiune, gîndul îi fugi înainte peste cîteva ore şi zile, fără să-l poată opri să-şi imagineze cum se va întîmpla ceea ce, iată, trebuia să se întîmple din moment ce acceptase riscul, împreună cu toate consecinţele lui neprevăzute, şi semnase contractul-angajament. Somnul îl ajunse tîrziu, de-abia spre dimineaţă. Peste puţin, ceasul deşteptător îşi făcu, insensibil, datoria şi-l trezi. Deschise ochii buimac; se simţea la fel de obosit ca aseară. Începutul nu e prea grozav, constată el, ridicîndu-se nesigur din pat. Zgomotele din bucătărie încetară, şi soţia trecu spre camera copiilor.

Cu mişcări automate, îndelung exersate, parcurse etapele pregătirii matinale pentru a intra în mod corespunzător, după cum spunea adesea, cu ironie, în exigentul angrenaj al vieţii sociale contemporane. Cînd se aşeză la masă, constată în jurul său o atmosferă decentă, chiar discretă, fără lacrimi, fără smiorcăieli din partea ei, a soţiei, atît ar mai lipsi, să nu se stăpînească în faţa copiilor! Să-i sperie! Trebuiau feriţi, le-a spus numai că pleacă în delegaţie şi va sta mai mult timp. Intră în joc. Deci, întrebări, răspunsuri, monologuri despre fleacuri, mimînd firescul, apostrofări, observaţiile şi ameninţările din totdeauna: „Didi, stai cuminte! Marc, las-o-n pace, nu mă enerva de dimineaţă!” Aia ai luat? cealaltă ai pus? nu-ţi trebuie şi…?

Sacul de voiaj stătea plin în hol, nu mai puteai îndesa nimic în el, de parcă s-ar pregăti să plece departe, undeva la capătul lumii, nu în oraşul vecin, la vreo sută de kilometri… Mai bine să fie în plus decît să lipsească, acesta a fost cuvîntul de ordine dat de ea. El nu s-a opus, n-avea nici un rost, pînă la urmă tot ea ar fi avut cîştig de cauză.

Altădată i-ar fi plăcut să-şi vadă soţia, aşa maternă şi

stăpînă, veghind cu siguranţă asupra lor, la masa din bucătărie, mîncînd unul lîngă altul, mereu grăbiţi precum veacul în care trăiau – imagine tipică pentru familia modernă, eficientă în toate domeniile. Acum însă, nu găsea în această scenă decît un surogat de linişte și fericire. Doi oameni inteligenţi se menajează reciproc, asupra acestui principiu căzuseră de acord cu mult în urmă şi se străduiseră să-l respecte în ciuda faptului că înţelesul lui, atît de simplu atunci cînd îl rostiseră prima dată, se schimbase, se nuanţase şi se îmbogăţise cu fiecare moment mai dificil prin care trecuseră. Desigur, se va îmbogăţi şi de data asta.

Micul dejun s-a terminat. Copiii au sărit primii de pe scaune. Farfuriile, ceştile şi tacîmurile sînt puse grămadă în chiuvetă, nu mai e timp de spălat. Ce-au făcut, cum de-au întîrziat atîta? Acum se grăbeau să ajungă fiecare în altă parte, o grabă de orăşeni cu distanţele pînă la staţiile de tramvai sau autobuz bine cronometrate. Copiii se vor îndrepta spre şcoală, iar ea spre ghişeul din spatele căruia servea de aproape cincisprezece ani, cu firescul unei a doua naturi, cetăţenii şi CEC-ul, scriind cu cerneală verde, specială, sumele în carnete, completînd borderouri, numărînd banii, atît de mulţi încît îşi pierduseră puterea magică de mijlocitori, deveniseră simple hîrtii colorate în chip diferit, obiecte ale muncii, îi ordona, le îndrepta colţurile, îi lega în pachete; rămăsese doar o vagă îngrijorare, teama că, inevitabil, odată şi odată va greşi, aşa cum li se întîmplase şi altora, iar atunci va trebui să pună la bătaie economiile lor şi retribuţia, atît de mici pe lîngă sumele ce-i treceau prin mînă. Ghişeul era locul ei, nu se gîndea să-l schimbe, nu că şi l-a dorit, că l-ar fi visat de mică, după cum unii visează să se facă doctori, ingineri, avocaţi sau aviatori, ci aşa se nimerise. N-ar putea spune exact cum, nu existase un moment de răscruce, nu optase pentru aşa ceva; doar a constatat deodată că s-a obişnuit şi că n-ar vrea să încerce altceva. Rămăsese în oraş, alături de părinţi, se căsătorise, veniseră copiii, apartamentul şi maşina, toate la timpul lor, n-avea de ce să fie nemulţumită. Ce-şi putea dori mai mult? La întîlnirea de zece ani avusese cu ce să se laude, nu fusese printre cele din urmă.

Ajungînd la serviciu, va scoate din poşetă pieptenul de plastic, cu dinţii mari şi îşi va aranja părul blond răvăşit de vînt. Privindu-se în oglindă, va observa cu surprindere cît de mult au

marcat-o ultimele zile şi cît de clar i se putea citi în ochi neliniştea. Asta în vreme ce el nu se va mai duce la uzină, nu va mai trece prin atelierele secţiei, iar maiştrii se vor descurca şi fără deciziile sale. În schimb se va îndrepta spre o clădire destul de nouă, la fel de banală ca toate celelalte din jur, va străbate un lung coridor aflat la parter, i se va părea, poate, misterios datorită nenumăratelor uşi întîlnite în cale şi ale căror etichete nu va apuca să le citească din mers, va coti de mai multe ori, va trece pe lîngă scări şi noi coridoare, iar în cele din urmă va renunţa să încerce să memoreze traseul parcurs. Se va lăsa condus cu sentimentul pierderii iminente într-un labirint fără ieşire. De aceea, cînd va ajunge la rezerva ce-i fusese repartizată, va păşi înăuntru ca spre un liman salvator. Va remarca de îndată atmosfera de cameră de hotel, în nici un caz de spital, de centru de cercetări sau altceva de genul acesta. Vor lipsi doar reproducerile de tablouri după a căror calitate poţi să-ţi faci – mai întotdeauna – o primă impresie, destul de exactă, asupra nivelului de confort. Va vedea în jurul său un pat cu o cuvertură bordo, o masă, un dulap în perete şi două fotolii: lucruri neutre, fără personalitate. Semnele trecerii timpului nu vor reuşi să le individualizeze. Petele şi zgîrieturile de pe suprafaţa lor nu-i vor aminti de nimic, nici o întîmplare trecută nu se va lega de ele, aşa cum se întîmplă acasă, unde asemenea mici accidente îşi au fiecare povestea lor.

Undeva în urmă exista, mai există încă în amintire, o petrecere cu tombolă amuzantă: participanţii au adus cîte un obiect, lucruri vechi, folosite. Acesta fusese clenciul, un neaşteptat test al instinctului de proprietate, dar şi o probă de umor. Privind la colecţia aceea etalată pe cîteva mese, descoperise că vazele, bombonierele, jucăriile, diferitele unelte, precum şi toate celelalte obiecte adunate acolo se individualizaseră şi emanau un inconfundabil aer familial. Purtau urmele foştilor stăpîni – puteau fi recunoscuţi, avea această convingere –, ca şi cum, odată cu părăsirea magazinului, lucrurile ar fi ieşit din anonimatul seriei şi s-ar fi adaptat noului mediu printr-un subtil cameleonism, cîştigîndu-şi în acest fel unicitatea.

La fel de impersonale şi de neprietenoase i se vor părea şi acele minuni tehnice aflate în rezervă fără de care am început să credem că nu mai putem trăi cu adevărat: telefon, video şi

radiocasetofon.

Dar, iată că ajunge cu adevărat în încăperea mică a rezervei. O găseşte mai degrabă intimă decît neîncăpătoare şi incomodă, aproape că îi place – temerile legate de acest subiect se risipesc. Geamul mare, luminos, dirijîndu-ţi privirea spre un parc sau o grădină, îi dă încredere, îi dă mai multă siguranţă, decît un morman, de vorbe.

Deschide sacul şi începe să-şi scoată lucrurile. Fiecăruia îi caută locul cel mai potrivit. Nu îndrăzneşte încă să se bucure pentru pasul făcut, reuşise, în sfîrşit, să se rupă de monotona trecere a zilelor. Absolvise de atîta timp facultatea, şi ce realizase? O familie fericită, n-avea nici un motiv să creadă altfel, şi o pojghiţă de bunăstare materială pe care se străduia, asemeni altora, să o îngroaşe cît mai mult şi cît mai repede, ajutat fiind şi de părinţi. Ce-i mai trebuia, ce mai voia de la viaţă? Nu prea reuşea să-şi explice nici măcar lui însuşi.

Pe măsură ce sacul se goleşte, simte că pune stăpînire pe spaţiul din jur. Mobilierul ce se învechea anonim prinde viaţă. Trebuie să ai mult curaj ca la aproape 40 de ani să recunoşti că proiectele din tinereţe nu s-au împlinit şi nici nu se vor împlini, să o iei de la capăt, să cauţi altă cale, încercînd să dregi ce se mai poate drege.

A terminat cu despachetatul, şi acum nu mai ştie ce să facă. Ar ieşi puţin să privească grădina sau parcul acesta, dar uşa ce dă pe terasă e încuiată şi nu zăreşte nicăieri, vreo cheie, va trebui să ceară una. Acum se mulţumeşte să privească pe fereastră. Copacii tineri, bogat înfrunziţi, cu ramuri lungi şi subţiri, firave dau impresia de libertate şi sălbăticie în contrast cu arbuştii ornamentali, masivi, tunşi în forme greoaie, îngrijit, exact, fără aproximări, trădînd mîna unui grădinar priceput, dar cu o fantezie care înclină prea mult spre rigoare; poate nici nu e fantezie, ci aplicarea obedientă a unor reguli desprinse din cărţi şi albume îngălbenite de vremuri. O alee şerpuieşte candid, purtîndu-şi pietrişul alb cînd la soare, cînd la umbră; şi se pierde romantic printre trunchiuri, fără să întîlnească vreo bancă în drumul ei. Mai încolo, acoperit în bună parte de iederă, se întrezăreşte un zid ce pare a înconjura locul acela, izolîndu-l de lume.

Uşa dinspre coridorul cel lung, întortocheat şi tainic, se deschide şi apare fostul lui coleg de clasă, în halat alb,

impunător. Dă să se ridice, dar, punîndu-i mîna pe umăr, noul venit îl împinge amical înapoi în fotoliu – doar nu e cazul să fie protocolari, mai ales cînd sînt singuri! De acum înainte, cel puţin o vreme, vor colabora, iar anii de şcoală nu se uită chiar aşa de uşor…

Pe vremea liceului nu fuseseră prieteni, făcuseră parte din două grupuri diferite, relativ închise, cu lideri diferiţi – un test sociometric ar fi evidenţiat cu uşurinţă structura bipolară a clasei lor. S-au ignorat reciproc, fără vreun motiv anume, ca şi cum nici n-ar fi existat unul pentru celălalt. Nu o făceau cu bună ştiinţă, mai mult, nici nu-şi dădeau seama de această relaţie cu totul aparte dintre ei. Nimeni nu le atrăsese atenţia, ceea ce poate să însemne că nici alţii nu observaseră ori nu i-au acordat importanţă.

Lucrurile s-au schimbat după cîţiva ani. Întorcîndu-se acasă la terminarea studiilor, s-au întîlnit întîmplător. El îşi găsise un post la uzină, celălalt mai făcea naveta în oraşul vecin, dar se pregătea să se mute acolo definitiv, lucru ce s-a şi întîmplat foarte curînd. Au discutat mai întîi despre şcoală, reconstituindu-și amintiri comune, astfel s-au apropiat. Prietenii şi colegii de altădată se răspîndiseră prin ţară, veştile de la ei erau puţine, că nu se prea îndemnau cu scrisul. Unora li se pierduse urma şi nu mai ştiau nimic despre ei. Cît de diferit trecuse timpul pentru fiecare, deşi, la un moment dat, avuseseră aceleaşi şanse…

— Îi dăm drumul, sau te-ai răzgîndit?

— Dacă am ajuns pînă aici şi m-am instalat, n-o să dau înapoi. Deşi, niciodată nu ştii cum e mai bine pînă la urmă… O facem, dac-am zis, am zis!

— N-are de ce să-ţi fie teamă, nu eşti nici primul şi nici ultimul. Avem deja o anumită experienţă, statisticile, sînt cît se poate de încurajatoare.

— Ştiu, mi-ai mai spus-o. Ascultă, chiar de mi-ar fi frică, n-aş recunoaşte-o, ce dracu'!

— Atunci, să nu mai pierdem vremea!

Acestea fiind zise, nu-i mai rămîne altceva de făcut decît să se pregătească; îşi dă jos cămaşa, apoi maieul. În acest timp, fostul lui coleg de clasă – nu se văzuseră la nici un ceai, la nici unul din acele prime chefuri adevărate din viaţa lor, de neuitat, de neegalat, nevinovate în fond (vinovăţia va veni mai tîrziu, dar

nu foarte tîrziu), deşi nu lipseau ingredientele necesare, prea bine cunoscute, iar părinţii plecau de acasă la propriile lor petreceri, de oameni maturi, cu situaţii, cu poziţii sociale de apărat, cu prietenii de cultivat şi întreţinut, sau se retrăgeau discret într-o altă cameră, în cea mai îndepărtată, treceau în alt univers, în alt spaţiu, după ce umpluseră bucătăria cu tăvi şi cu platouri, după ce şterseseră paharele să strălucească, să nu aibă amprente, scîrne ori pete albicioase de evaporare, bineînţeles, nu la bloc, ci în vreo vilă, fără vecini scandalizaţi de tropăituri, de magnetofonul dat tare şi la ora patru dimineaţa – deci, fostul lui coleg îşi pune mănuşi din cauciuc subţire şi deşurubează capacele flacoanelor aflate pe măsuţa cu rotile, ce tocmai o adusese de pe coridor. Toarnă conţinutul a două sticle într-un vas mai mare, amestecă şi obţine o pastă brună, de consistenţa mierii de albine. Un vag miros de medicamente se răspîndeşte prin încăpere.

— Te ung mai întîi cu un adeziv special, se va resorbi după ce plantele vor fi destul de viguroase ca să se menţină şi singure…

— Presupun că aici totul e „special”…

— Hm, cam aşa. Cum de-ai ghicit?

— Intuiţie, perspicacitate, inteligenţă…

— Plus modestie!

— Desigur.

— Ironia ta e cam îngheţată, dacă ţi-ai vedea mutra în oglindă!… Regret că n-am la îndemînă un aparat de fotografiat!

El stă întins pe pat, cu faţa întoarsă spre perete, cum i se spusese. Fostul lui coleg îi dezinfectează cu alcool porţiuni de piele aflate pe braţe, pe piept şi pe abdomen. Din cînd în cînd aruncă la coş tampoanele devenite inutilizabile. Dintr-o cutie metalică ia o pensulă sterilă şi o înmoaie în adezivul pregătit. Cu mişcări sigure întinde pasta într-un strat subţire, uniform, năclăind firişoarele de păr.

— Ce mînă sigură ai! Ţi-ai ratat cariera, pictor trebuia să te faci!

— Poate zugrav sau vopsitor, regret că n-am decît o singură culoare, mi-ar fi plăcut să te fac precum un papagal. Acum stai aşa şi nu te mişca, n-am terminat, ai răbdare! De pe măsuţă ia un flacon maroniu, îi deşurubează capacul şi începe să scuture deasupra pieptului seminţele mărunte, galbene, aciforme. O

mică ninsoare se naşte din gura sticluţei, acoperind pielea unsă. La sfîrşit arată ca atunci cînd, vara, ieşind din apă se întindea ud pe plajă iar nisipul a cărui fierbinţeală o căuta, i se lipea de piele, alcătuind un strat de minuscule palete strălucitoare.

— Eşti aproape gata, spune fostul coleg, pulverizînd peste seminţe o substanţă cu miros dulceag.

— Pot să mă ridic?

— Încă nu. Mai stai culcat vreo jumătate de oră pînă se întăreşte adezivul, pe urmă poţi să te uiţi în oglindă şi să te admiri cît eşti de frumos. La început pelicula aceasta o să te strîngă puţin, te va jena. Dacă vei face mişcări bruşte, o să te şi doară, deci ai grijă. Va apărea şi o oarecare mîncărime, e o reacţie normală, să nu te sperii şi mai ales să nu te scarpini! Va trece pe măsură ce se resoarbe, două, trei zile va fi ceva mai greu, dar sper să nu-mi faci necazuri. Dacă simţi cumva că nu rezişti, vei primi un calmant, deşi ar fi bine să nu iei nici un medicament în perioada asta, nu se ştie niciodată ce influenţe nedorite poate avea. Şi acum o ultimă chestiune: să dormi neacoperit şi numai pe spate. Motivul sper că e evident.

— Crezi c-o să pot? De unde să ştiu cum mă sucesc în somn!

— Fă bine şi te străduieşte! Altfel voi trece la alte metode, nu sînt plăcute, dar n-am încotro. Trebuie să fim prudenţi, să nu ratăm, ar fi păcat s-o luăm de la început, păcat de timp şi mai ales de seminţele risipite. Ştii cît costă? Mai mult decît greutatea lor în aur! Tu ai vrut să vii, tu ai insistat să te primească, nu mă face de ruşine. Participarea ta la experienţele ulterioare depinde de rezultatele de acum, depinde de tine şi de cîtă silinţă îţi dai.

— Bine, bine, am să mă străduiesc... Dacă alţii au reuşit, am să reuşesc şi eu.

— Aşa îmi placi, vin mai tîrziu să te văd, zice fostul coleg de clasă şi iese din încăpere împingînd măsuţa cu rotile.

Rămas singur, zîmbeşte uşurat. Îşi făcuse atîtea griji în legătură cu acest prim moment, avusese emoţii ca în faţa unui examen dificil, şi, iată, trecuse atît de repede şi banal, în deplin anonimat. Nimic spectaculos, memorabil. Aşa ceva nici nu merită să povesteşti, asta e marea încercare, pentru asta este nevoie de curaj şi hotărîre? Cît tam-tam pentru un fleac, aşa ar gîndi şi chiar ar zice oricine.

...Depăşi cu bine perioada mîncărimilor, un adevărat supliciu inchizitorial, numai el ştie prin ce chinuri a trecut! E groaznic să

n-ai voie să te scarpini, nici măcar un pic, cît să-ţi alini suferinţa, s-o îndepărtezi puţin, precum o gură de aer proaspăt într-o încăpere plină de fum şi de mirosuri incerte te face să uiţi de apăsarea din coşul pieptului. Dar ce mai contează aceste amănunte penibile, devenite, în momentul reuşitei, prea patetice şi de-a dreptul nepotrivite. Mai bine să nu-şi amintească.

La căldura corpului, seminţele încolţiră. În a treia zi se iviră din ele prelungiri subţiri, străvezii, creşteau văzînd cu ochii. Căutară în jur, prin aer, pînă întîlniră firişoarele de păr, se încolăciră de cîteva ori în jurul lor, ca pe nişte araci, apoi vîrfurile microscopice, aparent fragile, se îndreptară spre piele, fără ezitare, şi se înfipseră pur şi simplu în ea, pătrunzînd sub epidermă. Îşi aminti de orele de botanică de prin clasa a cincea sau a şasea, cine mai ştie, de boabele de fasole aşezate pe o bucată de sugativă umezită, aflată într-o farfurioară acoperită cu geam, repetase experienţa acasă, voia să se convingă de adevărul ei, doar ştia că seminţele încolţesc în pămînt, nu în aer, că trebuie mai întîi să le semeni în grădină, abia apoi răsar, şi în nerăbdarea lui ştiinţifică nu găsise în toată casa alt geam decît unul din acele două geamuri culisante de la vitrina cu bibelouri şi cupe de cristal, ce scandal ieşise cînd s-a descoperit lipsa de respect faţă de comorile adăpostite în raft, putea să le spargă, dragă, doar ştii de cîte ori i-am spus să nu umble aici, oriunde dar nu aici, i-am interzis categoric, dar el nu mă ascultă, face de pe acum ce vrea, mîine, poimîine o să dea foc la casă cu experienţele astea, şi ce se mai smiorcăise el în faţa neînţelegerii, dar degeaba, boabele au fost aruncate de îndată la gunoi.

Peste alte cîteva zile, apărură nişte punctişoare verzi, ce crescură rapid, transformîndu-se în frunzuliţe lunguieţe, orientate, cele mai multe, în aceeaşi direcţie. Într-o săptămînă atinseră în medie cam un centimetru. Pe braţe şi pe piept se putea zări o blană vegetală deasă, un fel de gazon de un verde crud, ca frunza din aprilie, ca iarba dintîi, străbătute de lumina tăioasă a soarelui. Nu-l durea nimic, mîncărimea trecuse, nu simţea nici teamă, nici oroare faţă de bietul şi tainicul său trup, doar o nemărturisită curiozitate, ca altădată, în copilărie. „Ce chestie, firele astea nenumărate şi plăpînde se hrănesc în fond din propriul meu corp, din el îşi iau vlaga!” constată

sentimental, lăsîndu-se înduioşat de situaţia sa, în timp ce privea încîlcitura verde care-l acoperise în bună parte, precum un tricou ori un pulover fantezist, tricotat după un model neobişnuit, bizar.

Lucrurile păreau să meargă foarte bine, fostul său coleg de clasă o confirma de fiecare dată. Dincolo de explicaţiile tehnice, de specialitate, pe care se străduia să le înţeleagă şi să le urmărească, zîmbetul deschis, încurajator îi dădea încrederea şi siguranţa necesară. Avea acum un program zilnic ce se impusese de la sine. Dimineaţa, în afara momentelor cînd se făceau observaţii şi măsurători asupra sa şi a plantelor sale, citea presa, apoi lua o carte, asculta muzică, rareori punea vreo videocasetă. După-masa rezolva cuvinte încrucişate, iar seara urmărea un film, apoi continua să citească din cartea începută. Romanele poliţiste le termina într-o zi, pe celelalte în două – trei, dacă nu-i plăceau nu le mai termina deloc.

Seara, într-o săptămînă, dimineaţa, în cealaltă, în funcţie de tura soţiei, telefona acasă. Suna şi la părinţi, dar pe nimeni altcineva; n-avea de gînd să hrănească foamea de senzaţional a nimănui. Îşi prevenise prietenii că va lipsi o vreme, că va pleca din localitate într-o delegaţie, găsise un motiv plauzibil. Mai mult decît atît nu era dispus să întreprindă. Chestiunea îl privea pe el şi nu-l interesau sfaturile altora. La ce bun să asculte nesfîrşite compătimiri? Mai bine să-l lase în pace.

Se bucura auzindu-i la telefon pe cei mici povestind agitaţi şi exaltaţi, smulgîndu-şi unul altuia receptorul. Retrăind cu intensitate întîmplările, pierzîndu-se în amănunte, repetînd de cîteva ori aceeaşi idee pentru a o face mai credibilă, le asculta bîjbîiala şi justificările copilăreşti cînd recurgea la autoritatea lui de tată, certîndu-i pentru vreo notă mai mică, pentru vreo năzbîtie ori vreo obrăznicie. Soţia îi comunica puţinele noutăţi, îi cerea părerea cînd trebuia luată vreo decizie mai importantă privind bunul mers al casei, dar el nu se prea amesteca şi o lăsa pe ea să hotărască. La început vorbeau aproape zilnic, atunci parcă aveau mai multe să-şi spună. De la o vreme se surprindeau tot mai des tăcînd, stăteau amîndoi cu receptorul în mînă şi aşteptau să continue celălalt. Asta reuşea să-l înfurie de-a binelea, ce, sîntem muţi, nu putem lega măcar două vorbe, ne-am prostit deodată, sau ce? Zi ceva!

Întîmplările de la serviciul ei nu-l interesaseră niciodată,

după cum nici bîrfele despre colegi, nici zvonurile despre iminentele restructurări în ierarhia filialei şi cu atît mai puţin ceva ce ar fi fost legat de clienţi, persoane atît de anonime, transformate în simpli purtători de carnete, semnificative şi expresive fiind doar cifrele – cam asta se vedea de acolo, din spatele ghişeului –, deci viaţa mergea înainte, cu poticnelile şi scîrţîitul obişnuit, dar, nerezolvîndu-se mare lucru prin telefon în această privinţă, despre ce să vorbească atunci?

…Stă pe marginea patului, astfel ca lumina de la geam să-i vină bine şi să-şi poată cerceta nestingherit vegetaţia de pe trup. Plăntuţele au crescut, au cîte două şi trei frunze alungite, nu mai arată firave. Se pare că le merge foarte bine. Acum îşi trece palma de-a latul pieptului, cu un gest ocrotitor. Îi face plăcere să le simtă strecurîndu-se unduitoare printre degetele răsfirate; senzaţia de moale şi catifelat îl umple de uimire şi de emoţie. O tentaţie necunoscută, dar cu atît mai puternică, îl atrage dincolo de ea, într-un spaţiu abia bănuit, plin de promisiuni obscure, de neînţeles. Bărbia îi stă proptită în piept şi priveşte atent, fascinat, tremurul vegetal. Pare un grădinar pus pe neaşteptate în faţa unei întîmplări neobişnuite ce s-ar fi petrecut printre straturile sale, ceva greu de crezut, dar de a cărui evidentă realitate n-ai, totuşi, cum să te îndoieşti.

Prin ziduri, prin planşeele de beton armat, prin aer, nu se ştie cum, ajung pînă la el – ridică privirea şi aşteaptă – paşii, paşii, paşii fostului coleg de clasă: uşori, siguri. Calcă moale pe talpa elastică, se opreşte în capul scărilor, pe palier; ezită sau ce se întîmplă? Porneşte din nou, coboară treptele, a ajuns la parter, se apropie pe coridor şi de abia cînd îl aude în spatele uşii poate spune că îl aude cu adevărat.

— Ei, cum merge azi?

— Odihna asta mă surmenează, mă strepezeşte, îmi dă dureri de cap… Fă ceva!…

Nimic neobişnuit în starea de agitaţie; în etapa aceasta şi animalele de experienţă deveneau neliniştite, refuzau să mănînce, nu-şi mai găseau locul în cuşcă, iar analizele hematologice păreau de fiecare dată greşite în laborator.

— Ai încredere în mine, pînă acum nu s-a întîmplat nici un necaz, nici un accident, totul a mers cum trebuie. Va fi bine, ai să vezi.

— Da, pînă acum, zici… dar nu de un accident mă tem, ci de

ceva nelămurit, mi-e frică pur şi simplu, fără obiect... De fapt, nici nu e teamă, ci doar o nerăbdare sau o nelinişte venită din curiozitate, poate teama de necunoscut?

— Aiurea, te gîndeşti prea mult la tine, a început să-ţi placă să te simţi preocupat de propria-ţi persoană, să cauţi motive de îngrijorare, iată consecinţele izolării, un egocentrism bolnăvicios. Acesta e singurul lucru în neregulă, dar vom scăpa şi de el. Hai, întinde-te, vreau să mă uit puţin.

Din buzunarul halatului scoate o lupă prin care începe să cerceteze plantele, pe îndelete, fără grabă. Pătrunde nestingherit în lumea lor, în încîlceala vegetală, caută şi găseşte ici colo semne numai de el ştiute. După un timp, alege o frunză mai mare, mai cărnoasă, o încearcă pipăind-o cu buricele degetelor, pare satisfăcut, apoi, brusc, o îndoaie, o zgîrie cu unghia, o sfîşie în lungime.

— Au! exclamă nedumerit cel întins pe pat, ce faci, că mă doare? Pe figura lui se poate citi surprinderea. Vrea să ducă mîna la locul unde persistă încă o usturime vie, ascuţită, dar fostul coleg îl opreşte cu un gest ferm.

— Stai liniştit şi nu pune mîna, că nu eşti copil să nu-nţelegi de vorbă! Rabdă puţin...

Nici unul, nici altul nu mai spun nimic, aşteptînd în tăcere. Sînt două aşteptări diferite; ai zice, alăturate întîmplător. După cîteva momente, în ruptura proaspătă, de un verde ceva mai deschis, se iveşte încet sclipirea unui lichid rozaliu. Lupa e puternică, măreşte mult şi se vede bine dunga aceea licărind. Antropobotanistul pare mulţumit.

— De mîine poţi să ieşi în grădină. Să te plimbi, să iei aer, locul e frumos şi ai să te simţi minunat. Soarele va face bine acestor plante, se vor dezvolta mult mai repede şi mai viguros. Asta doreai, nu? Întrebarea lui e retorică, totuşi celălalt confirmă printr-o uşoară înclinare a capului. Pînă la urmă, totul va fi bine...

...În aceste momente ale dimineţii s-a dedicat „Sportului”. Parcurge ziarul cu plăcerea secretă a cunoscătorului care citeşte şi dincolo de rînduri, trăind cu pasiune fiecare articol. Are păreri ferme: cînd întîlneşte opinii diferite de ale sale se enervează sau se amuză, după caz. Regretă că nu s-a ţinut de sport, de atletism. Avusese stofă, antrenorul îl lăuda şi declarase că îşi pune mari speranţe în ei. Cîştigase şi vreo două, trei concursuri.

Din alergat n-ai să trăieşti, ai nevoie de o meserie, de o diplomă. După aceea poţi să faci ce vrei. Acum ţine-te de carte, îl lămuriseră ai lui. Alţii, nu ştiu cum, reuşeau să le împace pe amîndouă, şi şcoala şi sportul, dar el nu izbutise. Dacă n-ar fi renunţat, poate ar fi ajuns campion, poate ar fi fost un nume, s-ar fi scris cu siguranţă şi despre el, ar fi fost cunoscut... Ei, ce-a fost, a fost, la ce bun să se indispună acum cu asemenea rememorări...

— Hai cu mine, e nevoie de plantele tale, spune fostul lui coleg, antropobotanistul, intrînd grăbit în încăpere. Hai, că nu e timp de pierdut.

— Chiar acum? se bîlbîie el, negăsind să spună altceva mai inteligent, surprins nu de apariţia bruscă şi neaşteptată a celuilalt, ci de tonul rece, profesional cu care i se adresase.

— Lasă ziarul şi nu mai trage de timp!

Se ridică şi ies amîndoi. Merg repede şi el abia se poate ţine după antropobotanist. Urcă la etajul întîi.

— A fost adus un accidentat grav, cu arsuri de gradul II şi III. N-are decît o singură şansă: să-i transplantăm, mai bine zis să-i răsădim plantele tale. Are noroc că se găsesc într-un stadiu potrivit pentru aşa ceva şi că aveţi aceeaşi grupă sanguină. Dacă se prind mai mult de şaptezeci la sută din exemplarele donate, va scăpa. A mai fost un caz şi a avut o evoluţie foarte bună.

— Dacă cedez totul, cu mine cum rămîne?

— Vrei să te retragi, ţi-a fost de-ajuns?

— N-am spus. Asta, am întrebat doar.

— O luăm de la capăt, acum ai şi experienţă. Bucură-te! asta ai dorit, să fii de folos, să-ţi ajuţi semenii: ai o ocazie nesperată.

În sala în care pătrund vede două mese de operaţii, puternic luminate. Antropobotanistul îi face semn să urce pe una dintre ele, apoi nimeni nu-l mai bagă o vreme în seamă, par să-l fi uitat. Asistentele vin şi dispar preocupate, aduc şi aranjează lucruri a căror destinaţie nu o ghiceşte întotdeauna. Se fac ultimele pregătiri. Cu un zîmbet binevoitor, una dintre ele pune un paravan de pînză în aşa fel încît să-i ascundă masa de alături. „N-aveţi ce vedea, un om luptînd între viaţă şi moarte nu e un spectacol plăcut... V-ar tulbura peste măsură. E mai bine aşa, e spre binele dumneavoastră”. Chiar şi aşa, lui îi rămîne o jumătate din sală, are la ce să privească. Agitaţia de mai înainte

a încetat, aude alţi paşi şi alte glasuri. Este adus accidentatul. Îl frapează respiraţia grea, neregulată a acestuia; răsună tare, acoperind celelalte zgomote – trebuie să fie o namilă de om. Dintr-o dată parcă se face linişte, se aude un bîzîit slab şi un susurat, hîrîitul inegal de pînă atunci s-a întrerupt. E gata să se sperie, dar un sunet nou îi dă de ştire că accidentatului i s-a pus masca de oxigen. Cineva chiar anunţă acest lucru. Bine, e-n regulă. Cu auzul încordat încearcă să-şi dea seama ce se petrece dincolo: în jurul accidentatului trebuie să fie cel puţin patru cinci persoane, probabil medici şi antropobotanişti. Încă nu s-au hotărît de unde să înceapă, desigur, mai e şi problema densităţii şi problema… dar nu înţelege despre ce este vorba şi un timp sensul discuţiei de „dincolo" îi scapă. Cineva se referă la anamneză… Începe să se plictisească. Va veni şi rîndul lui, doar de asta l-au adus acolo, n-ar trebui să se impacienteze, de ce s-ar grăbi să se întoarcă în rezervă? Putem începe? întreabă cineva. Da, răspund pe rînd cîteva voci. Antropobotanistul apare de după paravan, îl recunoaşte, deşi are masca albă pe figură. Se apropie de el şi-i face cu ochiul. Alege o plăntuţă, prinde cu grijă tulpiniţa între două degete şi taie cu bisturiul, dintr-o singură mişcare, foarte aproape de piele, firele haustorilor[3]. O ridică apoi şi o trece altcuiva, aflat în spatele paravanului. „Următoarea", spune o voce, şi fostul lui coleg de clasă se execută de îndată desprinzînd cu aceeaşi uşurinţă şi precizie o nouă plantă. Datorită mănuşilor albe, mişcările sale par a avea un caracter solemn. Operaţia se desfăşoară în zona pieptului şi cel întins pe masă are posibilitatea să vadă foarte bine; nu-şi mai poate desprinde privirea de pe lama ascuţită şi strălucitoare a bisturiului. Porţiunea de piele ce apare de sub învelişul verde i se pare palidă şi nesănătoasă. După un timp, lucrurile devin monotone şi simte cum îl cuprinde oboseala, se abandonează ei şi aţipeşte.

…Cînd străbaţi a doua oară un drum, ţi se pare mai scurt şi mai uşor, asta, poate, pentru că ştii la ce să te aştepţi. La fel s-au petrecut lucrurile şi în cazul lui. La cîteva zile după operaţie, clupă ce firele vegetale rămase în ţesuturi s-au resorbit fără complicaţii, i s-a aplicat din nou stratul de adeziv şi

3 Haustor – organ asemănător cu o ventuză, cu ajutorul căruia unele plante parazite își absorb  absorb hrana din planta-gazdă.

au fost presărate seminţele aciforme. Perioada neplăcută de pînă la apariţia haustorilor şi a frunzelor n-a mai suportat-o atît de greu, se obişnuise. Chiar spunea că va dona şi altădată plăntuţe şi că o va face ori de cîte ori va fi nevoie şi i se va cere.

Reuşita operaţiei l-a încurajat, i se confirmase totodată valoarea drumului ales. Gestul său căpătase acum, gîndea el, un sens concret, de netăgăduit: salvase viaţa unui om. Ieşirea din serie, din banal şi monoton nu fusese un gest meschin şi egoist, ci unul plin de generozitate şi altruism.

Depăşind stadiul în care se efectuase transplantul, a pătruns din nou într-un teritoriu necunoscut. Perfidă, nesiguranţa îi dă iar tîrcoale, punîndu-l la încercare. Cum poate să fie atît de simplu, se întrebă el, şi nimic să nu se revolte în mine împotriva acestei nemaipomenite invazii? Oare animalul din mine, nevăzut la chip, pornit din cine ştie ce moluscă şi ieşit pînă azi învingător din cîte încercări şi lupte, să fi fost păcălit şi pus cu botul pe labe? Să nu se fi iscat nici o tulburare în sînge şi în carnea străbătută de firele subţiri, ramificate, ce ieşeau la suprafaţa pielii, continuîndu-se în tulpini şi frunze? Părea mai sănătos şi mai plin de viaţă ca oricînd, avea poftă de mîncare în ciuda claustrării, nu făcea mofturi; dormea foarte bine, chiar cu lumina aprinsă, aşa cum i se ceruse. Nu observase nici un semn neliniştitor, nici o reacţie de împotrivire, şi asta îl nedumerea.

— Se poate să mă năpădească „buruienile” tale şi organismul-meu să nu reacţioneze în nici un fel, să nu se apere? E uimitor!

Din fotoliul în care se aşezase, antropobotanistul îl urmăreşte detaşat, cu o expresie enigmatică pe chip. Nu se grăbeşte să răspundă, este de gardă şi are timp să-l asculte. Îi lasă, deci, să continue, pare interesat de verva neobişnuită a celuilalt.

— Mă supui la tot felul de analize şi teste, ele ce spun, arată ceva? Oare starea asta, ce pare foarte bună, plină de energie, nu e cumva înşelătoare, nu voi claca pe neaşteptate? Îmi spui mereu că rezultatele sînt în limitele normalului, că procesul se află sub control, dar ce este „normal” în asemenea condiţii? Dacă am acceptat să vin aici şi să ne apucăm de treaba asta, ar trebui să ştiu mai mult! Trebuie să mă gîndesc şi la cei de-acasă, am o responsabilitate faţă de ei!

— Modificările se produc treptat, te obişnuieşti cu ele şi de aceea nu-ţi sar imediat în ochi. Uite, de exemplu, ai băgat de

seamă că acum bei mult mai multă apă decît la început?

Trecuse de prînz, şi o linişte aparte, toropitoare se instalează peste tot. Prin aerul devenit dintr-o dată gros, aproape fluid, cuvintele îşi caută drumul pentru a trece de la unul la altul, rătăcesc printre mobile, nasc mici vîrtejuri acaparatoare, se lovesc de pereţii albi şi o pornesc din nou, netulburate, acoperite de o oboseală zgrunţuroasă, ca un strat de rugină ce le îngreunează şi mai mult înaintarea, descoperă meandre şi le urmează bucuroase de a fi găsit un fir călăuzitor. Vocile îşi schimbaseră timbrul, devenind de nerecunoscut, sînt ca doi străini într-o gară, într-un tramvai, fiţi amabil, perforaţi-mi şi mie biletul, dar ei nu observă, sau nu le pasă, după cum nu-i stînjeneşte cîtuşi de puţin nici faptul, plin de ciudăţenie, că vorbele închegate în fraze, ţinîndu-se una de alta asemeni verigilor unui lanţ, continuă să plutească nehotărîte printre ei – le aud, prin urmare, cu întîrziere, la un oarecare timp după ce fuseseră rostite.

În acea împrejurare singulară, cînd doar ideile contează, irizările lor putînd fi lesne urmărite în aerul vîscos, fostul coleg de liceu îi descrie din nou, pe îndelete, cum planta aceea, obţinută prin manipulări genetice, se hrăneşte cu produsele de dezasimilaţie, cu diverse toxine rezultate în urma metabolismului, cum dioxidul de carbon, atît de necesar, nu-l mai ia din aer, ci din sînge, haustorii ajungînd pînă la vasele sanguine, iar în loc cedează oxigen, jucînd astfel rolul unui plămîn suplimentar, cum toate aspectele de detaliu încă nu sînt cunoscute, pentru că experimentarea pe animale atinge un prag ce trebuie depăşit. I-ar putea aduce cărţi de specialitate şi reviste, dar le va citi oare, va trece de primele pagini?

— Sînt sigur că vei renunţa şi se vor umple de praf. Pentru tine, nu ce scrie acolo e important, tu trebuie să te deprinzi a duce o viaţă cît mai normală cu aceste „buruieni”, cum le zici, va trebui să înveţi să le protejezi…

— Am şi început să mă obişnuiesc. Uite, în ultimul timp n-am mai strivit nici o frunză, n-am mai frînt nici o tulpină ca la început cînd, pur şi simplu, uitam de ele. Acum îmi sînt mereu în minte, am grijă şi le feresc. Sper să fii mulţumit de mine, doar mă străduiesc să ie asigur substratul nutritiv cel mai potrivit, ha! ha!… Să te întreb ceva, după ce plantele vor rodi şi vei strînge seminţele, cu mine ce se va întîmpla? Mă voi întoarce la

existenţa obişnuită sau pot să sper că rolul meu nu s-a încheiat, că sînt apreciat şi că... Spune-mi, s-a hotărît ceva, am vreo şansă să rămîn la voi?

Întrebările execută cîteva lupinguri şi tonouri dificile, manevrînd abil prin aer pentru a evita ciocnirea cu vorbele mai vechi, răzleţite, plutind în derivă. Într-un tîrziu propoziţiile ajung intacte la antropobotanist, şi-l dezamăgesc. Insistenţa celuilalt e nedelicată, în asemenea chestiuni trebuie să ai răbdare, să suporţi incertitudinea, să nu devii pisălog. Ah, cum de nu-şi dă seama că asemenea tatonări se cer făcute cu artă, cu rafinament, cu o desăvîrşită diplomaţie. Trebuie să laşi un spaţiu de manevră ambelor părţi, o întrebare directă, nesăbuită, riscă un răspuns definitiv şi jocul s-a terminat... Dorinţa celuilalt îl intrigă, e de neînţeles cu cîtă uşurinţă pare să renunţe la lucruri pentru care alţii aleargă atîta. Ce urmăreşte de fapt, doar să parvină la un destin excepţional din punctul lui de vedere? Dar cu ce preţ! N-ar trebui să-şi bată capul şi cu această problemă, cînd atîtea altele îl aşteaptă, îşi spune antropobotanistul. N-ar trebui să-l intereseze motivaţia fiecărui subiect în parte, apoi rosteşte cu glas tare:

— E prea devreme, e prea devreme...

Şi aşteptarea poate fi, în anumite împrejurări, o formă de eroism, chiar şi atunci cînd este vorba de o aşteptare pasivă. Să grăbească ciclul biologic al plantelor sau să sară vreo etapă din dezvoltarea lor erau idei cu totul fanteziste, imposibile. Nu-i rămînea decît să le urmărească lenta maturizare, atent să-şi păstreze netulburat echilibrul interior Starea ta psihică influenţează în mare măsură antropocultura vegetală, spusese de mai multe ori fostul lui coleg. Optimismul tău e un factor pozitiv, stimulator. Acum încerca să se conformeze acestor sfaturi. Bineînţeles că era ajutat. Cărţile şi videocasetele pe care le solicita bibliotecii erau mai întîi verificate. Emoţiile şi trăirile intense aveau un efect nedorit, de aceea antropobotanistul l-a convins să renunţe la filmele cu urmăriri şi împuşcături, precum şi la producţiile *horror.* Suspansul prea accentuat reuşea, doar în decursul unui film, să ofilească plantele mai firave. Tragediile fuseseră interzise de la bun început. I se îngăduia cel mult o dramă sau o melodramă la două săptămîni. Cele mai recomandabile erau comediile spumoase, pline de vervă şi umor, în care predomina comicul de limbaj.

Plimbările lungi, fie dimineaţa, fie seara, prin grădina împrejmuită de zidul înalt de cărămidă, care-l apăra de intruşi, jucau şi ele un rol pozitiv. La început îi făceau o nespusă plăcere. Ieşind din cameră, se simţea liber şi important. Zborul dezordonat al gîzelor, adierea molcomă a vîntului printre plantele crescute pe corp, licărirea razelor de soare prin sita de frunze a copacilor, totul contribuia la deplinătatea acestei senzaţii.

În grădină nu se putea pătrunde decît prin trei locuri, verificase: prin camera sa, prin sera grădinarului, lipită de clădire, şi printr-o uşă metalică practicată în zidul înconjurător. Dar aceasta din urmă era atît de ruginită şi lacătul pus pe ea atît de solid, încît puteai crede că nu se va mai deschide niciodată, fiind blocată definitiv, de parcă în felul acesta s-ar fi îndreptat o eroare.

De-a lungul aleilor nu întîlnise niciodată pe nimeni, şi asta îl făcu să creadă că grădina aceea fusese izolată de lume doar pentru el. Cînd i-a venit prima dată acest gînd s-a speriat. Nu cumva o iau razna? s-a întrebat imediat, cu bunul simţ intrat în alertă. Cine ştie ce i se mai putea năzări!

Şi-a rărit plimbările, mulţumindu-se să rămînă în cameră şi să privească pe geam. Înăuntru se simţea mai ferit de tentaţia unor gînduri bizare. Logica îi spunea, şi el îi dădea crezare, că nu se poate să nu intre în grădină şi altcineva în afara lui. Şi-a propus să-i surprindă pe acei necunoscuţi, şi-şi petrecu o bucată de timp spionînd de după perdea. Zilele treceau şi nu văzu pe nimeni, s-ar fi mulţumit şi cu silueta grădinarului împingînd o roabă încărcată cu două, trei unelte, ori cu un morman de frunze uscate, semn că toamna se apropia pe îndelete.

După transplant singurătatea şi izolarea deveniseră mai greu de suportat. Întîlnirile cu fostul coleg ajunseseră stereotipe, discuţiile erau banale şi îl plictiseau. Acum întrezărea foarte bine interesul profesional al celuilalt.

Întrebase zilnic de starea accidentatului, şi s-a bucurat într-un fel aparte, cum nu o mai făcuse pînă atunci, cînd a aflat că trecuse de momentul critic şi era în afara oricărui pericol. N-ar fi putut descrie în cuvinte sentimentul acela, dar şi-l amintea cu multă claritate. Accidentatul era acum asemenea lui, un om cu blană vegetală, cu el ar fi putut vorbi deschis, i-ar fi putut spune lucruri pe care altuia nu îndrăznea să le destăinuie.

L-ar fi înţeles, se găseau în aceeaşi situaţie şi asta îi unea.

A cerut să-l viziteze, dar i s-a explicat că lucrul acesta nu era posibil pînă la vindecarea plăgilor. Caracterul excepţional al metodei utilizate impunea precauţii deosebite. Argumentul nu i s-a părut convingător, dar nu a insistat, la ce bun? Nu le-ar fi schimbat hotărîrea. A fost mulţumit că li s-a montat o linie videofon şi puteau vorbi nestingheriţi.

Ca de obicei cînd îl cheamă pe accidentat, acesta trage storurile făcînd întuneric, apoi aprinde veioza şi o potriveşte în aşa fel, încît să-şi proiecteze umbra capului pe perete, în zona asupra căreia stă fixat obiectivul videofonului, „Vreau să te scutesc de imaginea neplăcută a chipului meu desfigurat, chiar şi eu evit să mă uit în oglindă. Umbra mea va fi suficientă să nuanţeze cît de cît cuvintele ce le voi rosti”, îl informase chiar de la început accidentatul. „Numele meu e Horia”, adăugase imediat, „şi am douăzeci şi trei de ani, adică o viaţă în urmă şi alte două înainte. Îţi mulţumesc pentru ce-ai făcut pentru mine!” S-au împrietenit în ciuda diferenţei de vîrstă. Deschideau de cîteva ori pe zi videofoanele, chiar şi atunci cînd nu aveau ce-şi spune. Prea multe nu se întîmplă într-o rezervă. Îşi comunicau simpla lor prezenţă şi asta-i mulţumea.

Acum, după ce micile preparative iau sfîrşit şi Horia e gata să-l asculte, el începe o neaşteptată mărturisire, de mult timp ocolită:

— În adîncul meu mă simţeam inutil, ceea ce făceam eu putea să facă oricine, nu era nimic deosebit. Nu era neapărat nevoie de mine, aveam doar un rost minor, de rotiţă într-un angrenaj. Puteam fi înlocuit oricînd fără să se observe, asta însemna că, de fapt, nici nu existam. Mă-nţelegi? Riscam să dispar şi să mă topesc în neant. N-aveam nevoie de laude, de succese facile. Altceva doream, doream să se facă apel la personalitatea mea, la unicitatea mea, şi asta m-ar fi salvat.

Horia îl întrerupe, mai degrabă cu naivitate decît cu cinism ori impertinenţă:

— Poate nu eşti unic, poate nu eşti acela despre care vorbeşti… Vreau să zic, te-ai gîndit vreodată la acest lucru?

Francheţea celuilalt îl îngheaţă. Şi dacă îmi dau seama că nu sînt dintre cei aleşi, ce-mi rămîne să fac? Nici o carte nu-ţi spune cum s-o scoţi la capăt, nu sufleteşte, emoţional, ci pur raţional cînd înţelegi că nu vei ajunge niciodată unde alţii păşesc cu

uşurinţă. Să renunţi la luptă ştiind că succesul nu va fi de partea ta înseamnă să renunţi la valorile pe care le respecţi, adică să renunţi la tine însuţi. Nu e loc pentru abandon, încerci în continuare, deşi nu este vorba de o încercare adevărată, rezultatul fiind cunoscut şi de neschimbat. Spui că încerci şi mergi înainte, n-ai încotro. Nimeni nu poate să te ajute, sînt lucruri ce se împlinesc de unul singur, ceilalţi rămînînd inutili spectatori. Asta e singura cale. Timpul nu rezolvă nimic, scoate doar de pe rol, anulează şi trimite în neant, asta e singura lui putere. De lucrul acesta nu se poate îndoi, ce i-ar mai rămîne atunci? Nu renunţă la ultimul său refugiu.

Vorbeşte mai departe, dar remarca lui Horia continuă să-l urmărească; ar vrea s-o uite, dar nu poate.

— Cum să nu fi acceptat atunci propunerea fostului meu coleg de liceu de a mă testa în vederea acestei experienţe şi cum să nu mă fi bucurat cînd rezultatele au arătat că făceam parte dintre puţinii oameni care îndeplineau toate condiţiile biologice necesare unei asemenea întreprinderi dificile? Am acceptat, nu fără strîngere de inimă. Sigur, îmi părea rău că pentru a ieşi din banalitatea şi anostul vieţii va trebui să mă despart pentru un timp de copii, dar cîţi alţii nu o fac pentru ţeluri mult mai puţin nobile! Cînd mă voi întoarce, se vor mîndri cu mine, voi fi un exemplu pentru ei.

Vocea lui Horia intervine din nou, pe acelaşi ton de mai înainte:

— Merită să-ţi sacrifici familia? Asta să fie calea cea mai bună? Iată de ce n-ai reuşit pînă acum! Vrei să fiu sincer, să-ţi spun ce gîndesc, care este părerea mea?

În faţa acestui ultimatum ezită. Dorise să-şi descarce sufletul, să răspundă unei întrebări mereu nerostite de Horia, nu să pună în discuţie alegerea făcută.

— În primul moment aş fi zis că da, dar acum, zău, nu ştiu, mai lasă-mă să mă obişnuiesc cu ideea unui rechizitoriu.

Mîna lui închide videofonul; singurătatea în care se regăseşte îi dă iluzia liniştii şi a siguranţei, dar nu pentru mult timp. Vin alte gînduri să-l tulbure.

Rezerva i se pare, deodată, cam mică pentru un program de importanţa celui la care ia el parte. Începe să se plictisească, nimic nu-l mai mulţumeşte, n-are chef nici de citit, nici de filme, nici de plimbări. Monotona trecere a zilelor a devenit iritantă, o

resimte aproape ca pe o suferinţă fizică. Sacrificiul lui e necesar. Ajută ştiinţa să înainteze – cuvîntul *ştiinţă* îl rosteşte, chiar şi în gînd, cu voluptate –, are un sens, altfel ar mai fi sacrificiu?

Florile mici şi galbene, ce au acoperit toate zonele verzi de pe corpul său, s-au scuturat de mult şi în locul lor au apărut cupele, nu mai mari de o jumătate de unghie, ale pixidelor, ale antrapopixidelor cum le numeşte cu o inutilă şi pedantă exactitate fostul lui coleg de şcoală. Plantele au zece-cincisprezece centimetri lungime, la fiecare mişcare a lui văluresc asemeni unei ape în bătaia vîntului. Cînd stă în picioare, tulpiniţele se încovoaie sub propria lor greutate. Le cercetează din cînd în cînd, dar nu descoperă nimic neştiut.

Frunzele au început să se usuce, verdele lor se schimbă în galben şi în brun-roşcat, asemeni pădurilor toamna. În urma lui, prin cameră sau în grădină, coboară în cercuri mici asemenea pete colorate. Tulpinile îşi pierd și ele, treptat, elasticitatea, o mişcare bruscă, neatentă ar putea lesne să le frîngă. De aceea, acum e nevoit să stea mai mult în pat. Dispare astfel şi riscul împrăştierii şi pierderii seminţelor în cazul deschiderii premature a pixidelor.

Antropobotanistul îl asigură că au mai rămas doar cîteva zile pînă se vor strînge fructele-capsulă şi rolul său de substrat nutritiv se va încheia, cel puţin pentru moment. Ce va fi mai departe, vor vedea, nu se hotărîse încă nimic.

În sfîrşit, a venit și momentul recoltării. În ziua aceea s-a strîns în jurul lui o întreagă comisie, pe unii îi cunoştea de la transplant. Antropobotanistul desprinde pixidele una cîte una şi le aşează într-o cutie de carton. După ce sînt numărate, cutia este sigilată.

Cu ajutorul unui aparat de tuns sînt îndepărtate plantele de pe corp. În locurile descoperite simte răcoarea aerului. Pentru prima dată de cîteva luni poate îmbrăca o cămaşă.

…Majoritatea haustorilor s-au resorbit rapid, fără să lase urme, ca şi cum nici n-ar fi fost. Din nefericire, cîţiva s-au lignificat şi au rămas înfipţi în piele şi în carne asemeni unor aşchii sau unor spini. Atingerea lor îi provoca dureri; zona din jur se inflamase. Seara făcea cu regularitate temperatură; medicamentele luate n-au avut nici un efect. Începu să slăbească şi cel mai mic efort îl lăsa epuizat. Sigur, era speriat, dar nu intrase în panică, nu-şi pierduse capul, încerca să

privească situaţia sa cu luciditate.

Într-o dimineaţă ieşi în grădină, nu mai răbda să stea în pat, dorea să se plimbe, deşi ştia foarte bine că asta îl va obosi. Paşii îl purtară spre uşa de fier din zidul împrejmuitor. A observat de îndată că masivul lacăt dispăruse, faptul nu l-a mirat şi nu i-a căutat vreo explicaţie. Nici n-a avut timp. A apăsat plin de curiozitate pe clanţă şi a simţit imediat că mînerul îi dă ascultare şi mişcă mecanismul din interior. De-abia a împins uşa, şi ea s-a deschis în linişte, fără scîrţîitul aşteptat, de parcă balamalele fuseseră unse doar cu puţin timp înainte.

Dincolo de prag nu zări nici o stradă, nici una din casele bine îngrijite la care se aşteptase. Oraşul dispăruse şi în locul lui se înfăţişa priveliştea surprinzătoare a unei lunci înverzite. Firul apei scînteia ceva mai departe. Mireasma tare a florilor de cîmp îl învălui de îndată ce părăsi grădina.

În lumina blîndă a soarelui răsuna ciripitul binefăcător al păsărilor ascunse în frunzişul copacilor; din cînd în cînd ajungeau pînă la el rîsetele îndepărtate a doi copii. Porni într-acolo presimţind că nu puteau fi decît Didi şi Marc. Poteca îngustă îl ducea repede, repede. Ocoli un smîrc şi, din vîrful dîmbului unde se opri, văzu totul ca-n palmă: la umbra unei sălcii era întinsă o pătură şi soţia lui pregătea masa, tocmai scotea din sacoşă farfurioarele de plastic şi le punea alături de pungile cu mîncare. Cîteva sticle fuseseră îngropate din vreme în nisipul rece de la marginea apei.

El se apropie şi, cînd soţia îl văzu, îl întrebă cu un glas liniştit, de parcă vorbea despre altcineva:

— De ce ai făcut asta?

El ezită, apoi vru să-i răspundă, dar ea îl opri:

— Mai bine nu spune nimic, taci; cuvintele ne pot înşela, vorbesc singure, spun ce vor ele, nu ţin seama de gînd, îl trădează. N-ai ce să le faci, sîntem în puterea lor…

De-abia acum el lasă jos crengile uscate aduse din pădure. Caută un loc pentru foc şi se gîndeşte să-l aleagă în aşa fel încît, dacă vîntul se schimbă, să nu dea fumul peste ei. În acest timp, copiii îşi continuă hîrjoana, nepăsători, neobosiţi.

## CONSTANTIN COZMIUC

## LA IARBĂ VERDE

*— Sfîrşitul sesiunii de lucru. Facturare efectuată.*

Întinse maşinal mîna spre conserva cu suc şi bău cîteva înghiţituri. Lichidul aromat îl învioră, făcîndu-l să uite monotonia corectării datelor din bilanţ. Se lungi comod în fotoliu, cu ochii pironiţi în holograma din perete. O poiană, prin care lumina soarelui pătrundea filtrată de frunze ruginite. În fundal se ghiceau reflexele unui pîrîiaş.

— Ce program avem? întrebă după ce plescăi mulţumit, căutînd din ochi altă cutie de suc.

*— TREI ore liber. Cina. DOUĂ ore de lucru cu tarif majorat. DOUĂ ore liber. Somn.*

— Mda, făcu gînditor. Ochii i se opriră din nou asupra hologramei, apoi alunecară circular pe pereţii aproape goi. „CE MENIU ARE SESIUNEA DE LUCRU?”, tastă, din lene de a deschide gura.

*— MENIU SESIUNE LUCRU: (Tarif majorat* 35%, *Timp: 2 ore)*

1. Reparaţii la staţia submarină „Uranus 2”
2. Intervenţie de rutină la reactorul atomic „Praiax”.
3. Montaj staţie orbitală.
4. Intervenţie la coloana catalitică UZINA 2.
5. Misiune de sacrificiu.

Cele treizeci de secunde afectate răspunsului trecură în linişte. După o scurtă privire aruncată ecranului, mintea începu să o ia razna, încercînd să-şi imagineze ce misiuni se ascund în spatele enunţurilor seci. La ora asta nu poate fi vorba decît de muncă necalificată, pe o ruginitură amărîtă în care te simţi ca olog. Vocea monotonă care repeta meniul îl scoase din sărite:

— Taci dracului, dobitocule! ţipă simţind că-l doare gîtul. Pe ecran apărură, alături de semnul întrebării, două semne de exclamare. Tastă repede „SCUZE”. Nu voia ca accesul la unitatea centrală să-i fie retras, taxa de reînscriere l-ar fi costat o sumă bunicică.

— Ce meniu de divertisment ai disponibil? Afişează-l grafic!

*— MENIU DIVERTISMENTE:*

1. Jocuri la consolă. 2. Film artistic (psihoproiecţie). 3. Excursii 4. Jocuri distractive

— TREI. În ordinea preţurilor.

*— TREI: EXCURSII*

3.1: Ieşire la iarbă verde

3.2: Mare

3.3: Munte

3.4: Subacvatic

3.5: Orbital

— Trei-UNU, două ore.

*— Pregătiţi psihocuplarea. Pentru START: tastaţi.*

Îşi cuplă senzorii autocolanţi şi se întinse comod în fotoliu. Mai privi o dată holograma, amintindu-şi de părculeţul din colţul străzii: aceiaşi arbori, însă mult mai mici, abia dacă-i treceau de genunchi, pietriş, un firicel de apă strecurată printre bolovani. Oftă, întinse mîna spre măsuţă şi tastă fără să privească. Închise ochii şi se pierdu în dorinţa de a uita că este vorba doar de o psihoproiecţie.

*

* *

Se strecuraseră cu greu prin gura canalizării, reuşind de fiecare dată să păcălească ecluzele. Bri-Bri s-a dovedit şi acum un adevărat as al computerului, recunoscut nu numai în cercul de prieteni, ci şi de majoritatea băncilor de informaţii, care-i furnizaseră codul secret în schimbul cuvîntului de onoare că nu va schimba nimic în memorie. Iar Bri-Bri este un om de cuvînt, mai ales că astfel are 25% reducere de tarif la oricare filială a firmelor respective; enorm.

Erau trei: Bri-Bri, unsprezece ani, plecat de acasă în urma unui scandal, părinţii i-au spart computerul cînd au aflat că intră în contact cu zona de memorie interzisă. Ugo: doisprezece ani, căruia i-a venit ideea de a fugi afară din oraş în urma unei lecturi interzise: *Rousseau,* găsit într-o pastilă rătăcită prin casă. Afară; singurul loc în care ar fi putut sta liniştiţi, la adăpost de patrule şi senzori. Cel mult un robot comandat prin psihoproiecţie, lent şi greoi.

Kyrie avea unsprezece ani şi jumătate, într-un fel era liderul grupului; îl căutau două instituţii, orfelinatul de unde fugise şi banca de unde virase o sumă bunicică pe un cont rămas neidentificat. Neadaptat, spaţiile închise îi produceau greaţă şi nervozitate, îşi folosea banii pentru psihoprezenţă în spaţii deschise, de la terminalul lui Bri-Bri.

Se întîlneau în piaţeta cu arbuşti pitici, visînd de cele mai multe ori că ei sînt mai mici decît arbuştii. Într-o seară, după ce Kyrie făcuse o criză de nervi şi încercase să se arunce într-una din veşnicele holograme-peisaj, Bri-Bri tocmai trîntise uşa urlînd că nu vrea să mai aibă de-a face cu părinţi denaturaţi, iar Ugo plecase nebăgat în seamă de nimeni, plictisit de singurătate, s-au întîlnit la locul consacrat şi au hotărît să fugă.

— Bine, dar afară nu se poate trăi, strigase atunci Bri-Bri la auzul ideii lansate de Kyrie. Chiar clacă trecem de ecluze, aerul este irespirabil, apa otrăvită, şi ce să mîncăm?

— Nu cred să fie aşa, spuse Ugo, am citit undeva că locul omului este în natură...

— Dacă o luăm aşa, şi asta-i natură... făcu Bri-Bri. Uite ce fericiţi sîntem aici!

— La naiba! făcu scîrbit Kyrie. La ce mai ţinem holograme-peisaj în casă? De ce ne plac? Acolo-i natura, şi dacă n-o găsim aici înseamnă că-i afară, ei?

Nu-i răspunse nimeni, se mulţumiră doar să dea din cap gînditori. Pînă la urmă s-au lăsat convinşi că toate cele spuse de adulţi despre pericolele de afară sînt basme. Au pornit pe drumul bănuit de Kyrie şi confirmat de Bri-Bri, nu înainte de a se dota cu o cantitate apreciabilă de concentrate alimentare. La fiecare ecluză Bri-Bri a reuşit să intre în reţeaua informatică a municipalităţii şi să-i comande deschiderea, primită cu entuziasm de prieteni. Au reuşit să iasă din oraş fără ca nimeni să-i observe. O singură greşeală au făcut: ultima ecluză era supravegheată din afară de o cameră video, pe care au ignorat-o, uimiţi de strălucirea soarelui care niciodată nu ajungea atît de vie în oraşul acoperit cu o cupolă translucidă.

*
* *

Era linişte în parc. Lumina plăcută a soarelui închipuia un

mozaic plăcut, cum se strecura printre frunzele ruginii, pentru a face să sclipească bobiţe de rouă în iarbă. Se simţea bine aici, domnea o răcoare plăcută şi un miros de pămînt reavăn îmbătător.

O clipă păru că-şi aminteşte cine este, dar fu un moment trecător, alungat de cîntecul unei păsări. Privi în jur şi o văzu venind la cîţiva paşi în urma lui. O privi admirativ, purta o rochie albă, lungă, părul îi cădea în valuri pe spate, sclipind în bătaia razelor de soare,

Se apropie de el şi-l luă de braţ. Păşeau rar, uitîndu-se atenţi în jur, vrînd parcă să soarbă cu privirea tot ceea ce-i înconjura.

— Mi-e foame, îi şopti ea.

— Şi mie, îi răspunse el mirat că vorbeşte în şoaptă.

— Hai să ne oprim aici, propuse ea zîmbind.

O privi cîteva clipe atent. Nu-şi putea aminti cum o cheamă, deşi o cunoştea, asta-i sigur, dar de cînd, de unde? Ieri? Nu-şi putu aminti nimic despre ziua de ieri, dar confuzia nu dură mai mult de o clipă, după care prezentul îl absorbi din nou. O privi cum se aşază, cum îşi potriveşte rochia, îşi trece mîna prin păr apoi îi zîmbeşte îmbiindu-l să stea lîngă ea.

Au desfăcut cele cîteva pacheţele pe care le purtase în sacoşă şi au început să mestece încet, privind cu nesaţ în jurul lor şi, din cînd în cînd, privindu-se adînc în ochi. Au defilat prin faţa lor fluturi, păsări de toate felurile, o veveriţă mică şi jucăuşă, multe insecte – unele zburătoare, o căprioară care-i privea curioasă din spatele unui tufiş.

Întinse mîna spre ea şi-i atinse obrazul. Ea nu se feri, îi întîmpină mîna cu obrazul, aplecînd uşor capul şi alintîndu-se.

Atunci sună soneria.

*

*   *

Oraşul rămase în urmă, o imensă cupolă cenuşie, pierdută undeva în zare. Stăteau pe nisipul încins şi se priveau gîfîind uşor după oboseala marşului în forţă prin deşertul încins.

— Ei, cum e? întrebă Ugo cu o veselie vădit falsă.

— Nu cred că ne-au observat, spuse Bri-Bri satisfăcut. Abia la ultima trapă au avut semnal că este în starea „deschis”, un bit căruia n-am avut ce-i face, dar numai pentru cîteva secunde…

— Nu asta vă întreb, îl întrerupse Ugo, ci cum vă simţiţi aici, afară?

— A, binişor, răspunse Bri-Bri privind întrebător spre Kyrie. Văzîndu-l absent, continuă:

— E cam cald, aerul mi se pare cam înăbuşitor, dar merge. Pînă acum nici un semn că sînt pe cale să dau ortul popii…

— Pe mine mă cam supără gîtul, spuse Ugo. Nu cred să păţim ceva, sîntem de peste zece ore afară…

— Aţi remarcat că *„afară"* nu-i nici urmă de vegetaţie? Un fir de iarbă, un tufiş, un pomişor cît de mic? Noi ce o să mîncăm? De unde vom lua apă? întrebă Kyrie, cu accente de furie abia stăpînită în glas.

Rămaseră tăcuţi, privindu-se întrebători. Cîteva clipe mai tîrziu ridicară din umeri în semn de neputinţă. Toţi, în afară de Bri-Bri, care încercă să-i liniştească:

— Găsim noi! Doar nu vreţi ca la două ore de oraş să dăm de paradis, cine ar mai sta în înghesuiala aia… Nu aveţi o senzaţie stranie mergînd aşa, ore în şir, fără să vă ciocniţi de nimeni, fără să vă ia careva la întrebări?

— Unde găsim? făcu Kyrie strîmbîndu-se. Aici n-avem conexiune cu Unitatea Centrală, să-i spunem micuţului că „mi-e foame” sau „mi-e sete” şi gata, uite lista…

— Asta nu, recunoscu Bri-Bri în timp ce-şi desfăcea sacoşa.

Scoase din ea un minicomputer şi începu să se joace la claviatură.

— Te-ai ţicnit? întrebă uluit Ugo. Crezi că dacă te rogi de clape o să facă o minune pentru noi?

Kyrie pufni dispreţuitor şi se întoarse cu spatele spre ei.

— Uitaţi că „micuţul” are şi memorie, făcu doct Bri-Bri. I-am încărcat memoria cu un program expert în tehnici de supravieţuire… L-am… împrumutat, cred că ne va fi de ajutor. Numai că, gata! nu mai merge ca acasă; el zice, noi zicem, el face, noi profităm… Acum el zice, noi facem şi gata, dacă ne place, bine, dacă nu, adio şi n-am cuvinte!

— Întreabă-l de unde facem rost de apă, interveni Ugo gînditor.

Cîteva minute s-a lăsat linişte a. Bri-Bri bătea tastele, atent, umezindu-şi continuu buzele de nerăbdare. Kyrie privea spre ei peste umăr, aşteptînd rezultatul.

— Spune să săpăm o groapă, să o acoperim cu o folie de

plastic bombată spre interior şi să plasăm un vas în dreptul adînciturii, citi Bri-Bri anunţul listat pe ecranul rabatabil. După cîteva momente adăugă, pe un ton mai liniştit:

— Folie avem, era învelit „micuţul” în ea, un vas ar putea fi capacul cutiei sale, groapa… Ei bine, asta va trebui să o săpăm!

— Se spune că pe vremuri se săpau gropi pentru a vîrî în ele morţii, spuse Kyrie fără să se întoarcă. Tăcură.

Cuvîntul „mort” nu spunea mare lucru la vîrsta lor.

*
*   *

Sunetul era agasant, insistent, nu-i dădea voie să aibă nici un gînd, îl rupea din lumea în care abia intrase. Tresări enervat, ridică privirea şi totul în jur dispăru, făcînd loc ecranului pe care sclipea enervant cuvîntul „ALERTĂ”.

— Ce naiba s-a mai întîmplat? făcu accentuînd cuvintele cu ură.

*— Solicitare de gradul ZERO! MISIUNE ÎN EXTERIOR.*

Tăcu, incapabil să reacţioneze. Întreruperea unui divertisment înseamnă returnarea sumei, de cinci ori, indiferent de cursul ulterior al evenimentelor. În plus, gradul zero poate însemna loteria vieţii, de obicei retribuţia pentru o asemenea misiune este enormă.

— Cît? întrebă, încercînd să pară indiferent, deşi ştia că acest lucru nu are nici o importanţă, o făcea însă pentru sine.

*— „O: 20000”*

— Accept! Verdictul căzu ca o ghilotină, mai puteau fi şi alţii solicitaţi, şi atunci misiunea era dată primului venit. Uneori, căci în alte cazuri se aplică principiul „ultimul venit, primul servit”. Imediat pe ecran apăru o inscripţie: „ÎNDEPLINIREA MISIUNII ARE CA URMARE ASIGURAREA CHELTUIELILOR LA NIVEL MAXIM PE 80°/o DIN TIMPUL SPERANŢEI DE VIAŢA”. Rezonabil… Apoi se îngrozi, dîndu-şi seama că pentru banii ăştia singura misiune posibilă este să iasă în exterior, fără psihoproiecţie; efectiv, în carne şi oase, fără nici o posibilitate de a se decupla în caz de pericol. Trecură cîteva momente pînă cînd îndrăzni să întrebe, aproape şoptit:

— Despre ce este vorba?

*— MISIUNE ACCEPTATĂ. DETALII: Trei adolescenţi au părăsit*

*Oraşul, ieşind în Exterior. Pericol extrem; nu se ştie cît pot supravieţui afară în lipsa echipamentului de protecţie. Scopul misiunii: găsirea copiilor şi readucerea lor în oraş în timpul minim posibil.*

— La naiba, puteaţi folosi un trasor comandat prin psihoproiecţie!

*— ERONAT. Exigenţele operaţiunii impun prezenţa nemijlocită a omului.*

„Ceva nu-i în regulă aici”, îşi spuse. Imaginea femeii din psihoproiecţie îi dădea tîrcoale, o vedea aievea, dar nu reuşea să-i recompună figura. Se consolă la gîndul că, după ce se va întoarce, îşi va putea petrece şi toată viaţa, dacă o să aibă chef, în escapade de genul aceleia din care tocmai fusese readus.

— Programul de lucru? întrebă, mai mult din dorinţa de a se dovedi activ, oricum, urma să-i fie afişat şi expus vocal în cîteva clipe.

*— Echipare imediată la ieşirea TREI. Instrucţiunile de căutare implantate în costumul de protecţie.*

Simţi o uşoară teamă, amestecată cu exaltarea produsă de iminenţa unei aventuri deosebite. „Să ieşi afară nu este un lucru care să ţi se întîmple de două ori în viaţă”. Îşi spuse mîndru, alungîndu-şi frica în speranţa că senzaţiile nu pot fi prea deosebite de cele încercate prin psihoproiecţie.

Se ridică lent, nehotărît şi fără să-i pese că-l vede terminalul video. În prag se întoarse şi întrebă:

— S-au luat toate măsurile de siguranţă?

— Desigur, securitatea vieţii umane este prioritară în orice decizie a…

— Bine, lasă asta. Decuplează-te!

*

* *

Kyrie zări primul balta. S-au aşezat pe malul ei, uimiţi de întinderea nesfîrşită a apei cu reflexe roşiatice. Răsfrînt în undele ei, soarele părea spart în mii de bucăţi incandescente. Pe malul apei erau bolovani, coloraţi într-un portocaliu spălăcit, contrastînd plăcut cu galbenul roşcat al nisipului. Cîteva pete maronii marcau locul unde se aciuise vegetaţia; muşchi şi licheni urzicători.

— Parcă ar fi o hologramă, spuse Ugo gînditor. Deşi apa nu are nuanţa aceea albastru-verzui cu care ne-am obişnuit, cu toate că nu-i nimic verde împrejur, singurul lucru cu care seamănă este…

— Parcă se compară natura cu imaginea aia artificială, făcu Bri-Bri, dînd a lehamite din mînă.

În loc de răspuns, Kyrie începu să se dezbrace cu gesturi lente. Hainele şi le aranja cu grijă lîngă un bolovan, împăturite frumos.

— Ce faci? îl întrebă Ugo mirat.

— Ce să fac? răspunse crispat Kyrie. O baie! Aveţi o idee mai bună?

Rămaseră stupefiaţi. Nimănui nu i-ar fi dat prin minte să se scalde în apa aceea tulbure, cu reflexele ei roşiatice, ameninţătoare. În Oraş, scăldatul în spaţiile verzi era strict interzis, mergeau şi ei, o dată pe lună, la bazin şi asta li se părea suficient.

— Ce-aţi rămas aşa? insistă Kyrie. N-aveţi curaj? Aici nu mai există Legea! Dacă vrem, apa asta poate fi a noastră!

— Fii atent, spuse Bri-Bri în loc de răspuns. S-ar putea să fie adîncă… sau cine ştie Ce alte chestii.

— „Alte chestii!”, îl imită ironic Kyrie. Ce chestii? În apă nu trăieşte nimic, apă şi atît. Iar eu știu să înot destul de bine, am traversat în cîteva rînduri bazinul, fără să ating fundul.

Tăcură şi îl urmăriră cu atenţie cum intră zgribulindu-se în apă şi începe să se zbenguie, împroşcînd stropi coloraţi în jur. După cîteva minute, văzînd că apa nu-i trece de umeri, nu-i mai dădură nici o atenţie şi începură să vorbească între ei, aruncîndu-i din cînd în cînd cîte o privire neglijentă.

— Nu ţi-e foame? întrebă Bri-Bri.

— Deloc, abia am mîncat, răspunse Ugo mirat de întrebare.

— Mda, făcu Bri-Bri gînditor. Te-ai gîndit ce o să facem după ce terminăm rezerva de concentrate?

— M-am gîndit, spuse încet Ugo. Avem două soluţii: sau ne întoarcem în Oraş cu coada între picioare, sau găsim un ţinut în care se poate mînea ceva… Calculatorul tău ce spune?

— Să-l ia dracu’! La capitolul ăsta e plin de nume latineşti şi de poze din care nu înţeleg nimic, tot felul de plante pe care nu le-am văzut în viaţa mea şi nu cred că o să le văd vreodată… Toate sînt plante de seră. Dacă ne luam după ăsta nu ajungeam

prea departe, cel care l-a programat credea că afară nu rezişti mai mult de douăzeci şi patru de ore.

— Deci, cea mai probabilă soluţie rămîne întoarcerea…

— Cam aşa ceva, numai că nu prea văd cum ne-am putea întoarce… Ecluzele se manevrează numai din interior, iar Oraşul, ştie toată lumea, este închis ermetic. Cum şi pe unde să intrăm?

— Uite la ăsta, îl întrerupse Ugo. S-a săturat de apă!

Bri-Bri se întoarse şi îl privi pe Kyrie, zîmbind amuzat de aspectul său zgribulit. Dîrdîia de parcă ar fi nimerit în congelator, îi puteau auzi dinţii clănţănind, deşi între ei era o distanţă destul de mare.

— Ce-i cu tine? întrebă rîzînd Bri-Bri. Te-au apucat frigurile?

— Lasă-l, făcu Ugo. Nu vezi că abia merge?

Kyrie ajunse lîngă ei. Tremura şi gemea încet şi abia acum i se putea observa pielea înroşită.

— Ce ai păţit? întrebă Bri-Bri neliniştit.

— N… nu ştiu. M… m… mă usturǎ pielea. T… tare, răspunse Kyrie cu greutate. Se şterse cu tricoul, abia atingîndu-se, ţipînd cînd contactul era prea puternic, începu să se îmbrace, fără a mai aştepta să se zvînte.

— Îţi pui tricoul ud? întrebă nedumerit Ugo.

— Lasă-l, interveni Bri-Bri. Poate aşa-l doare mai puţin. Kyrie dădu aprobator din cap, trăgîndu-şi cu mişcări precaute pantalonii.

— Cred că-i din cauza soarelui, spuse Bri-Bri. În două-trei zile trece. Apoi adăugă în şoaptă, astfel încît să-l audă numai Ugo:

— E ceva în apă!

*

*   *

După al treilea popas, găsi gropile săpate în solul nisipos. Erau două la număr, conice, cu ceva mai puţin de doi metri în diametru, vizibil săpate de curînd. „Apă”, îşi spuse, apoi adăugă „Ingenios… de unde au ştiut?” Apoi îşi aminti că Unitatea Centrală semnalase lipsa, unui terminal. „Au zece ore avans”, remarcă ghidîndu-se după analizorul de infraroşii.

— Oraşul! Aici Unu. Sînt pe urmele lor. Au obţinut apă prin condensare. Au plecat de aici acum zece ore.

În cască răsună vocea metalică a dispecerului:

— În ce direcţie?

— Sud-vest, răspunse după ce îşi consultă girocompasul.

— Grăbeşte-te, răsună din nou vocea, urmată de semnalul întreruperii legăturii.

„Grăbeşte-te…”, făcu imitînd batjocoritor comanda, făcînd cu mîna a lehamite. „Cine naiba se poate ţine după trei puştani, în costumul ăsta izolant…”

Găsirea copiilor era vitală, i se explicase acest lucru; nimeni nu trebuia să părăsească Oraşul, asta e Legea. „Afară nu supravieţuieşte nimeni”, „Lăsaţi orice speranţă, voi cei ce afar’ ieşiţi”, erau sloganuri cu care începea orice buletin de ştiri. Iar puştii ăştia au plecat de atîtea ore fără să li se întîmple nimic… Ciudat. Nici măcar nu au costume separatoare.

Începu să meargă cu paşi repezi în direcţia urmelor calorice lăsate de copii. Cromatograful încorporat în brăţara multifuncţională indica urme organice la nivelul solului; direcţia era clară. În lumina zorilor, filtrată prin vizorul căştii separatoare, cîmpia nisipoasă avea un aspect dezolant. Spaţiul deschis îi provoca o uşoară ameţeală. Aşa că prefera să privească m jos.

După prima oră de mers, căutarea direcţiei deveni o problemă de rutină; urmele erau aproape în linie dreaptă, cu uşoare sinuozităţi previzibile. Spera să fi păstrat direcţia constantă, căci căldura soarelui va masca în curînd amprentele calorice, iar căutarea după urmele organice era mai dificilă, mai ales dacă se va porni şi vîntul.

Îl chinuia o întrebare la care nu putea găsi un răspuns satisfăcător: de ce n-au trimis un vehicul de căutare? Ce exigenţe impun prezenţa sa într-o misiune mai mult decît banală ca logică şi periculoasă în ce priveşte condiţiile de lucru? Un modul de căutare se poate comanda comod, stînd acasă în fotoliu, nu. E cu nimic mai încet decît el, dacă punem la socoteală faptul că nu oboseşte…

Şi, deşi costumul era termostatat iar soarele se înălţase binişor deasupra orizontului, simţi că îl trec frisoane.

*

* *

Totul doare. Lumea din jur este un ansamblu de dureri, disimulate sub cele mai atrăgătoare forme. Aerul ce intră în plămîni doare, lumina face să usture ochii, pleoapele umflate încearcă să se închidă; altă durere. Căldura zilei arde pielea, adierea vîntului pare un glaspapir nemilos, buzele arse şi crăpate usturǎ iar setea arde pe dinăuntru.

Îşi simte muşchii tremurînd, nu-i poate controla, fiecare încercare înseamnă o altă durere trimisă creierului excedat de atîtea semnale de alarmă, incapabil de a mai face altceva decît să asiste neputincios la propria-i suferinţă.

Îşi auzea prietenii vorbind şi vorbele lor îl dureau, ca şi plînsul lor spasmodic. Spuneau ceva despre întoarcere, nu-şi dădeau seama că de aici nu te mai poţi întoarce, nu ai unde, nu ai cum şi mai ales la ce bun.

Avea frisoane, probabil şi febră. Încercă să deschidă ochii, dar nu reuşi să mărească fanta lăsată de pleoapele umflate. Simţi ceva nou în aer, părea încărcat cu umezeală, inspiră adînc fără să-i pese de durerea răscolitoare din coşul pieptului şi se forţă să închidă ochii cu gîndul de a adormi. Întunericul îi făcu bine. Tuşi, mirîndu-se că durerea parcă s-a mai domolit. Îl cuprinse un simţămînt ciudat şi plăcut, că devine tot mai mare, că se uneşte cu nisipul, cu pietrele din jur, cu apa bălţii în care înotase şi cu văzduhul. Creştea, aşa cum îşi imaginase întotdeauna că se formează plantele din spaţiile verzi, şi se simţi mulţumit că se poate gîndi la altceva decît la durere.

Liniştea în care plutea este întreruptă de o voce străină. Încercă să o asculte şi durerea îl invadă din nou, cu şi mai multă forţă. Încercă să deschidă ochii, să-l vadă pe cel care l-a readus în universul suferinţei, dar nu reuşi.

Nu va reuşi niciodată.

*
*   *

— Oraşul! Apel urgent.

— Recepţie.

— I-am găsit. Sînt la circa treizeci de kilometri spre sud. Unul dintre ei a murit, ceilalţi sînt nevătămaţi.

— Cauza decesului?

— Necunoscută. A făcut baie într-o baltă şi la ieşire pielea i

s-a inflamat puternic. Arată înfiorător, întreg corpul pare o rană.

— Îndepărtaţi-vă imediat de lac!

— Am făcut-o deja, deşi în aer nu-i nimic suspect, poate doar procentul de clor mai ridicat, dar văd că băieţii nici nu-l simt.

— Bine. Întoarceţi-vă!

Declic, urmat de un moment de linişte. Ugo şi Bri-Bri privesc uimiţi la omul îmbrăcat într-un costum asemănător cu cel al cosmonauţilor.

— Hai copii, ne întoarcem acasă! se aude vocea omului printr-un difuzor.

Băieţii îl privesc liniştiţi, fără să-i răspundă. Omul aşteaptă cîteva clipe, apoi, văzînd că nu primeşte nici un răspuns, înaintează spre ei, făcîndu-le semn cu mîna să se grăbească. Parcă în silă, cei doi pornesc spre nord-est, direcţia indicată de cel venit să-i salveze.

*

* *

După primele ore de mers l-au convins să-şi scoată casca. Spuneau că, dacă ei, nişte bieţi copii, nu au nimic în atmosfera Exteriorului, cu atît mai puţin un om în toată firea ar avea de ce se teme. La costum n-au insistat, avea integrate toate mijloacele care le permiteau să se orienteze în teren, precum şi raţiile de hrană.

Apoi au început să discute despre viaţa în Oraş. Pînă atunci, omul nu părea deloc nemulţumit, mai ales că îl aştepta acasă o sumă de bani destul de frumuşică, ce i-ar fi permis să-şi aleagă munca după bunul plac, asigurîndu-i totodată şi cota maximă a distracţiilor. Băieţii nu erau prea încîntaţi. Lui Ugo începuse să-i placă spaţiul deschis şi îi venea greu să mai stea închis între patru pereţi. „Bine, dar psihoproiecţia?” a replicat omul triumfător. Ugo a dat din umeri indiferent şi a spus doar: „Surogat!”. Bri-Bri i-a explicat că totul nu este decît o imensă cacialma a unităţii centrale, care-şi asigură astfel mîna de lucru, „terminalele” cum sînt ele indexate în memorie. Omul l-a privit ca pe un nebun, Bri-Bri nu s-a supărat şi a continuat cu explicaţiile; nu există nicăieri convertoare de semnal între Oraş şi aşa-zişii roboţi psihosenzoriali; operaţiile efectuate, jocurile solicitate ca distracţie, de multe ori chiar şi excursiile nu sînt

altceva decît transpunerile altor operaţii, pe care unitatea centrală nu le poate efectua. Este un fel de „metaforă”, ai impresia că repari o staţie orbitală şi tu, de fapt, cureţi canalizarea. „De unde ştii?” l-a întrebat omul vădit şocat. Bri-Bri i-a spus că a reuşit să intre în memoria secretă, unde se păstrează toate datele şi că, dacă nu şi-ar fi ţinut gura, ar fi păţit-o rău de tot, un accident soldat cu stoparea funcţiilor vitale este posibil, mai ales în psihoproiecţie, unde eşti la cheremul unităţii centrale, cu memorie cu tot. „Bine, dar nu ţi-a citit-o?” îl întrebă omul şi Bri-Bri îi rupse ultima barieră de neîncredere spunîndu-i: „Da’ ce, crezi că am mai cerut aşa ceva?” Era deci condamnat să rămînă în casă, să nu iasă nici măcar în lumea iluzorie oferită de computer. „Aşa-i după război”, continuă el, „numai oraşele care s-au putut izola imediat au scăpat… Mai mult ca sigur că peste tot este aceeaşi situaţie, calculatoarele au procedat logic, încercînd să izoleze omul de restul lumii”. Ugo interveni şi el: „Sigur că are dreptate, altfel de ce ne spune tot timpul că afară nu se poate trăi, cînd vezi bine că atmosfera este perfect respirabilă?”

A doua zi, dis-de-dimineaţă s-au întîlnit cu caravana noastră. Omul a rămas împietrit văzînd-o pe Fath şi, cred eu, asta i-a alungat ultima dorinţă de a ce mai întoarce între cei patru pereţi ai săi. Băieţii erau în culmea bucuriei, eram dovada faptului că Exteriorul poate oferi mijloace de trai. Ne-au întrebat dacă îi putem primi lîngă noi. Le-am spus că mergem spre munţi, unde se spune că vegetaţia începe să crească la fel ca pe vremuri. Ei mi-au spus că asta vor şi ei să vadă. Atunci i-am întrebat cum au ajuns în deşert şi ei mi-au povestit cele scrise aici, cu excepţia morţii prietenului lor, pe care am reconstituit-o. Recomand aprobarea cererii lor, colonia noastră are suficiente mijloace.

**RICHARD MCKENNA**

## VÎNĂTORULE, ÎNTOARCE-TE ACASĂ!

Nu poţi muri pur şi simplu;
Trebuie s-o faci ca la carte.
*Casey Agonistes*

Pe planeta asta, ai naibii copaci, sînt nemuritori, comentau dezgustaţi cei sosiţi de curînd, aşa că nu aveau lemn de foc şi trebuiau să jupoaie fîşii de pe tulpinile crude, care pentru a arde trebuiau stropite cu pyrolen. Roy Craig se aplecă deasupra focului să amestece tocana de vînat ce clocotea mocnit şi se surprinse tînjind după bucătăria electrică dinlăuntrul aerodinei. Însă toţi tipii ăştia abia veniţi aici erau „punctaţi” şi aveau chef de focuri de tabără sub cerul liber. Desigur, aveau dreptate.

Patru dintre ei, aşezaţi de cealaltă parte a focului, pălăvrăgeau în gura mare şi pregăteau cartuşele detonante. În uniforme albastre de teren, aveau părul pieptănat pe spate şi cîte un punct roşu tatuat pe frunte. Bork Wilde, noul şef, îi privea din picioare; era impozant, cu înfăţişare agresivă, păr negru dat peste cap şi două puncte roşii pe frunte. Părul roşcat al lui Craig nu era pieptănat peste cap; în afară de pistrui, fruntea îi era curată, neînsemnată de vreun tatuaj, pentru că el nu luase testul mordinez de bărbăţie. În ciuda trupului său tînăr, înalt de peste 1,80, bine clădit, se simţea ca un puşti printre bărbaţi. Mai ales că, sub noua conducere, se pricopsise cu cele mai umilitoare treburi din tabără.

Cei şase alcătuiau una dintre echipele zidurilor circulare şi-şi aşezaseră tabăra lîngă aerodina lor – o chestie cenuşie şi pîntecoasă ca un cargou – la două mile de marele zid circular. De jur împrejur, trunchiuri dezgolite ca nişte creneluri argintii se înălţau şi se ramificau la vreo cinci metri deasupra capului; în lumina difuză a amurgului îţi dădeau impresia că te afli pe un tărîm subacvatic. În mod normal, trunchiurile ar fi trebuit să fie acoperite cu frunze bilobate de phytozon, de cele mai incredibile forme şi culori. Dar oamenii şi focul le tulburaseră tihna, iar frunzele se desprinseseră şi pluteau într-un nor ce vibra în toate nuanţele curcubeului, destul de sus pentru a ascunde de soare

dantelăria argintată a ramurilor. Clincheteau, piuiau, tremurau şi emanau o mireasmă înţepătoare. Unele chiar îndrăzneau să coboare asupra oamenilor. Unul dintre ei, un sfrijit cu mutră de şobolan, pe nume Cobb, zvîrli spre ele cu o bucată de lemn aprins.

— Mai tăceţi dracului, ploşniţe zburătoare, mîrîi. Nu poate omul nici să gîndească de voi.

Ceilalţi izbucniră în rîs. Încîlcirea de rădăcini aparente, cu fibre roşii şi albe, se retrăgea aproape imperceptibil de sub tălpile lor, furişîndu-se în lături şi în pămînt. În jurul focului se lăţea un sol sterp. Nou-veniţii credeau că vor să scape de foc, însă Craig îşi amintea că rădăcinile se retrăgeau ori de cîte ori vechea echipă a zidului circular înnopta în cîmp, chiar fără să aprindă focul. Pînă în zori, toată zona din jurul aerodinei avea să fie doar pămînt pustiu. Un gîndac cafeniu, cu multe picioare, lung de vreo trei centimetri, ţîşni din pămîntul abandonat şi o luă la fugă după rădăcinile ce se îndepărtau uşor. Craig zîmbi şi învîrti iar în tocană. O micuţă frunză de phyto, desenată în verde şi roşu, alunecă din nor şi i se aşeză pe încheietură. O lăsă să se cuibărească. Aripile subţiri, catifelate, fîlfîiau moale, iar nervura din mijloc, mult îngroşată, părea un soi de trup fără cap sau picioare. Craig îşi răsuci încheietura şi se miră prosteşte că nu cade. Apoi altă frunză, cu un filigran verde-auriu şi aripi largi cît farfuria, se aşeză pe umărul lui Wilde, care o înşfăcă şi o rupse în bucăţi cu degete butucănoase. Frunza scînci şi se zbătu. Pe chipul prelung, sensibil al lui Craig se aşternu o umbră de tristeţe:

— Nu-ţi poate face nimic rău, domnule Wilde, protestă. E pur şi simplu curioasă.

— Cine ţi-a tras piedica, „neînsemnatule”? răbufni Wilde. Vreau ca împuţiţii ăştia de fluturi-vampiri *să înţeleagă* ce fac eu aici.

Se întoarse şi smulse unul din trunchiurile fragile, tumefiate, rigide şi-i aruncă dincolo de aerodină. Zvîrli şi frunza sfîşiată după el şi hohoti arătîndu-şi dinţii de cal. Craig îşi muşcă buza.

— Mîncarea-i gata, zise. Haideţi, luaţi.

Sfîrşi de strîns totul cînd se lăsă întunericul, amăgit pe cer de o singură lună. Frunzele de phyto îşi adunară aripile şi se duseră la culcare pe ramurile din vîrf. Focul mai pîlpîi o vreme şi se

stinse, oamenii înfăşuraţi în pături începură să sforăie. Craig se aşeză în capul oaselor, incapabil să adoarmă. Îl văzu pe Sidis cum se uită afară prin uşa luminată de la cabina principală a aerodinei. Sidis, un ecolog belcontin, era şeful fostei echipe şi îi mai însoţea încă numai ca să-l pregătească pe Wilde, înlocuitorul său. El insistase să mănînce şi să doarmă în interiorul aerodinei, spre hazul şi dispreţul „punctaţilor” de pe planeta Mordin. Fruntea lui, curată ca a lui Craig, nu-i conferea prestigiu şi nici nu-i era de vreun folos; pe planeta Belconti aveau altfel de obiceiuri.

Pentru mordini curajul era virtutea supremă. Ei erau urmaşii unei colonii de pămînteni care decăzuseră pînă la tehnologia epocii pietrei şi purtaseră un război necurmat împotriva înfricoşătorilor ainotheri, botezaţi Marii Russeli – forma de viaţă dominantă pe planeta Mordin înainte de venirea oamenilor. De multe generaţii, tinerii candidaţi la bărbăţie plecau în cete legate prin jurămînt să ucidă un Mare Russel cu suliţe şi săgeţi. După redescoperirea prafului de puşcă, plecau la vînătoare cîte unul. Supravieţuitorii erau însemnaţi pe frunte cu punctul roşu al bărbăţiei şi zămisleau generaţia viitoare. Apoi Mordin a fost descoperită de alte planete civilizate, cunoaşterea a avansat impetuos şi a avut loc o explozie demografică. Şi dintr-o dată au rămas prea puţini Mari Russeli faţă de necesităţi. Familia lui Craig nu a izbutit să cumpere dreptul de a vîna unul.

Am să ucid şi eu un Mare Russel cînd o să-mi vină vremea, gîndea Craig, Domnul Wilde a ucis doi. Nu-i cinstit.

Cu zece ani înainte de naşterea lui Craig, Consiliul de Vînătoare de pe Mordin a descoperit că planeta cu phytozoni nu e revendicată de nimeni şi a hotărît să o transforme într-un mare poligon de vînătoare a dinotherilor. Dar vieţuitoarele de pe Mordin, de tip terestru, nu puteau nici mînca, nici înlocui, nici stîrpi phytozoniî. Mordin a încheiat un contract cu biologii de pa Belconti ce prevedea exterminarea vieţii indigene. Mordinii lucrau sub ordinele biotehnicienilor belcontini; numai neînsemnaţii pe frunte. Căci un „punctat” n-ar fi ascultat în ruptul capului de neputincioşii de belcontini, printre care mai erau şi multe femei. Folosind planta ucigaşă *Thanasis,* belcontinii curăţaseră două mari insule şi le repopulaseră cu plante şi animale aclimatizate de pe Mordin. Instalaseră o bază permanentă pe una din insule şi de acolo atacau cele trei

continente.

Cînd eram mic mi-au spus că am să ucid un Mare Russel pe planeta asta, se gîndea Craig. Îşi îmbrăţişa genunchii. Mai rămăsese un singur Mare Russel pe una din insulele curăţate de phytozoni.

De peste treizeci de ani continentele refuzau să moară. Phytozonii asediau ariile cu *Thanasis,* se adaptau, recucereau teren. Geneticienii belcontini proiectau specii de *Thanasis* din ce în ce mai eficace, ajungînd pînă la limita superioară, neprimejdioasă, a indexului recombinărilor. Şi totuşi *Thanasis* pierdea lupta… Belcontinii fură de părere să se renunţe. Dar cum, cînd planeta asta devenise simbolul speranţei de a frîna tulburările sociale de pe Mordin?! Consiliul de Vînătoare refuzase să renunţe, şi trimisese „punctaţi” să studieze biotehnologia pe Belconti.

Craig venise pe planetă cu un contract de doi ani. Îi făcuse plăcere să muncească alături de alţi „neînsemnaţi” sub un şef belcontin şi aproape că uitase durerea bărbăţiei refuzata. Îşi prelungise contractul cu încă doi ani. Apoi nava de asistenţă de pe Mordin aterizase acum o lună cu o echipă completă de „punctaţi”, inclusiv biotehnologi meniţi să-i înlocuiască pe belcontinii care urmau să plece acasă cam peste un an, cînd avea să sosească nava lor. Craig era singurul „neînsemnat” rămas pe planetă, în afară de belcontini; dar ei nu contau.

Deja sînt singur, gîndi. Îşi puse capul pe genunchi cu speranţa să adoarmă. O mînă îl atinse pe umăr; ridică privirea şi-i zări pe Sidis.

— Hai înăuntru, Roy! Vreau să-ţi vorbesc.

Se aşezară faţă în faţă la masa cea lungă din cabina principală. Sidis era un bărbat fragil, brunet, cu un fel de a fi domol şi mereu zîmbitor.

— Mă îngrijorează soarta ta, aici, în următorii doi ani, începu el. Nu-mi place cum ţi se comandă, nu-mi place cum se poartă cu tine mai ales individul ăla pipernicit şi antipatic, Cobb. De ce-i suporţi?

— Trebuie, pentru că sînt un „neînsemnat”.

— Asta tot nu se poate schimba. Şi, dacă aşa glăsuieşte una din legile voastre, atunci e o lege incorectă.

— E corectă fiindcă e firească. Nu-mi place că nu sînt bărbat,

dar exact aşa stau lucrurile.

— *Eşti* bărbat. Ai douăzeci şi patru de ani.

— Nu sînt bărbat pînă nu mă simt bărbat. Şi nu pot să mă simt bărbat pînă nu ucid un Mare Russel.

— Mi-e teamă că n-ai să te simţi în largul tău nici atunci. Te-am urmărit vreme de doi ani şi cred că am descoperit la tine o calitate inutilă pe Mordin. Aşa că am să-ţi fac o propunere.

Îşi aruncă privirea spre uşă, apoi continuă:

— Declară-te cetăţean belcontin, Roy. O să te sprijinim toţi şi sînt sigur că Mil Ames o să-ţi găsească o slujbă pînă una-alta. Poţi să vii pe Belconti cu noi.

— Pe Marele Russel! exclamă Craig. N-aş putea face niciodată aşa ceva, domnule Sidis.

— Ce viaţă duce pe Mordin un „neînsemnat”? Măcar are voie să se însoare?

— Are. Dar cu o femeie care a renunţat pînă şi la speranţa de a deveni cea de-a treia soţie a unui „punctat”.

Se încruntă cu gîndul la tatăl lui:

— O să-l urască toată viaţa pentru ghinionul ei…

— Şi tu numeşti asta corect?

— E corect fiindcă e firesc. E firesc ca o femeie să dorească un bărbat în toată puterea cuvîntului în loc de un puştan care a crescut în înălţime şi-atît.

— Femeile de pe Belconti nu gîndesc aşa… Ce zici, Roy?

Craig îşi îmbrăţişă genunchii, lăsă capul în jos şi-l clătină alene.

— Nu. Nu, n-aş putea. Locul meu e aici, unde să lupt pentru venirea unui timp în care nici un copil să nu mai fie minţit, cum am fost eu.

Înălţă capul:

— Şi, în plus, nici un mordin nu fuge de luptă.

Sidis surîse blînd:

— Lupta asta e deja pierdută.

— Nu şi după părerea domnului Wilde. În laboratoarele de la Bază am auzit că o să se folosească un trans-nu-ştiu-ce.

— Translocator în matricea genetică. Îţi garantez că n-au să o facă atîta vreme cît Mil Ames e şefa laboratoarelor. După ce plecăm noi, probabil într-un an… o să se ucidă singuri.

Îl măsură nehotărît pe Craig:

— N-aş fi vrut să-ţi spun asta, dar aşa măcar sper că ai să vii

cu noi.

— Cum adică să ne ucidem singuri?

— Cu un sistem-liber ilegal.

Craig se scutură nedumerit şi Sidis zîmbi:

— Uite, ştii că trunchiurile de phytozoni au rădăcinile împletite sub pămînt, ca şi cum ar alcătui o uriaşă plantă unică. Ştii că noi am proiectat sisteme enzimatice care se înmulţesc singure şi pe care *Thanasis* le pompează în interiorul trunchiurilor. Ştim cum sistemele-libere thanasice pot digera şi un om; din cauza asta aţi fost vaccinaţi de fiecare dată cînd am proiectat un nou sistem. Cu translocaţia, *Thanasis* îşi poate reproiecta singură sistemele-libere, în funcţie de condiţiile ivite pe teren. Poate ajunge la ceva imposibil de imunizat. E posibil să se schimbe într-atît, încît viruşii noştri specifici de control să n-o mai poată ucide. Atunci ne va ucide ea pe noi şi va pune stăpînire pe planetă.

— Nu prea înţeleg, recunoscu Craig.

— Atunci, crede-mă pe cuvînt. S-a mai întîmplat asta o dată, pe planeta Froy.

Craig încuviinţă:

— Am auzit cîte ceva despre planeta Froy.

— Asta rişti, şi, oricum, tot nu poţi cîştiga. Aşa că mai bine vino cu noi pe Belconti.

Craig se ridică:

— Aproape îmi doresc să nu-mi fi spus toate astea. Acum nici măcar nu mă mai pot gîndi la plecare.

Sidis se lăsă pe spate şi-şi întinse palma pe masă:

— Vorbeşte cu Midori Blake înainte de a spune nu. Ştiu că ţine la tine, Roy. Credeam că şi tu ţii la ea.

Craig simţi că-i ard obrajii:

— Îmi place să stau pe lîngă ea. Îmi plăcea cînd hotărai să ne oprim pe insula Burton în loc să înnoptăm în cîmp. Aş vrea ca domnul Wilde să meargă şi el pe-acolo cîteodată.

— Am să încerc să-l conving. Gîndeşte-te, vrei?

— Nu pot, nu ştiu nici măcar ce simt.

Se întoarse spre uşă:

— Mă duc să mă plimb. O să încerc să mă şi gîndesc.

— Noapte bună, Roy.

Sidis se întinse după o carte.

Tocmai răsărea cea de-a doua lună. Craig păşea printr-o junglă de trunchiuri fantomatice de argint. Frunzele de phyto, agăţate de ele, ciripeau somnoroase, înfiorate de trecerea lui. „Sînt prea ignorant ca să devin un belcontin”, rosti cu glas tare. Se apropia de zidul circular. Trunchiurile creşteau mai groase, deveneau mai dure, topite pînă la urmă într-un dig pieziş, înalt de vreo 30 de metri. Craig urcă pînă la jumătate şi se opri. Era un act de mare curaj să urci în continuare fără costum de protecţie. De cealaltă parte pîndea *Thanasis;* sistemele ei libere se împrăştiau la zeci de metri, chiar şi în aer. Trunchiurile de phyto erau toate înlănţuite prin rădăcini într-o singură plantă uriaşă, iar *Thanasis* o devora ca un cancer. Dar trunchiurile groase alcătuiau spontan ziduri circulare în jurul locurilor unde era semănată *Thanasis,* să-i stăvilească răspîndirea. Craig mai urcă vreo cîţiva metri.

Sigur că sînt destul de mare ca să-l plesnesc pe Cobb, gîndi. Să-l plesnesc pe oricare dintre ei, în afară de domnul Wilde. Dar ştia că, într-o ceartă, genunchii i s-ar înmuia şi ar vorbi piţigăiat pînă s-ar sufoca, pentru că ei erau bărbaţi adevăraţi, iar el nu. „Nu sînt laş”, îşi zise tare. „Pînă la urmă tot ucid eu un Mare Russel”.

Ajunse în vîrf. *Thanasis* se întindea ca un lac de întuneric sub lumina palidă a celor două luni. Chiar dedesubt se întrezărea conturul arcului de frunziş, căptuşit cu plete usturătoare şi înşirat cu stropi de otravă ce picurau în josul plantei, spre rădăcinile victimei. Zidul circular întemniţa apa otrăvită, *Thanasis* se îneca în propria otravă şi era disperată. Văzu cîrceii, înfometaţi să-şi împrăştie veninul în ţesuturile duşmane şi să le urmărească, să le absoarbă şi să le sugă vlaga. (Cîrceii îi simţiseră căldura şi tremurau uşor.) Asta de dedesubt era forma lemnoasă, urcătoare de *Thanasis,* dar ziceau că pînă şi un biet arbust putea „mînca” un om într-o săptămînă.

Nu mi-e frică, gîndi Craig. Se aşeză, îşi scoase ghetele şi începu să-şi legene picioarele goale deasupra cîrceilor şi frunzelor de *Thanasis.* Midori Blake şi toți belcontinii l-ar fi crezut nebun. Ei nu ştiau ce înseamnă curajul; nu aveau în cap altceva decît creier. Totuşi îi erau dragi, mai ales Midori. Se gîndi la ea în timp ce privea dincolo de tenebroasa *Thanasis.* Întregul continent o să arate la fel. Apoi o vor ucide pe *Thanasis* cu un virus de control şi vor planta iarbă şi copaci adevăraţi şi totul va

fi ca la Bază şi ca în insulele pentru Marii Russeli. Sidis greşea; trans-aia o să reuşească. Iar el o să rămînă să dea o mînă de ajutor…

Acum, că luase o decizie, se simţea mai bine. Deodată ceva îl prinse uşor de glezna stîngă şi-l înţepă provocîndu-i o durere atroce. Smuci piciorul; cîrcelul se rupse şi rămase agăţat de piele. Se zvîrcolea ca un şarpe subţire şi-l ustura. Craig îl desprinse înjurînd de mama focului şi se frecă cu tocul de la o gheată, grijuliu să nu-l atingă şi cu mîna. După aceea îşi încălţă gheata dreaptă şi se grăbi să se înapoieze în tabără ca să facă tratamentul de urgenţă cît mai repede. Nu-şi pusese şi gheata stîngă fiindcă ştia cu ce viteză o să i se umfle glezna. Cînd ajunse şchiopătînd în tabără, mai că nu urla de durere. Sidis era încă treaz şi neutraliză pe dată otrava, îi dădu un sedativ şi-l convinse să se culce într-unul din paturile din aerodină. Nu-l întrebă nimic, se mulţumi să-l contemple pe Craig cu neobositul lui zîmbet:

— Voi, mordinii!… zise şi clătină capul.

Mereu spuneau belcontinii chestia asta, cu același ton…

Dis-de-dimineaţă Cobb rînjea zeflemitor şi Wilde turba de furie:

— Dacă ai vrut să împuşti o săptămînă pe lista bolnavilor, mai trage o data. Îţi dau două zile.

— Am să-i ţin eu locul, interveni Sidis. Are nevoie de cel puţin două săptămîni pînă să se însănătoşească.

— O să muncesc, replică Craig. Nu mă doare chiar aşa de tare ca să nu pot munci.

— Ia-ţi azi liber, se mai îmbuna Wilde.

— O să muncesc şi azi, insistă Craig. Mă simt bine.

Urmă o zi de coşmar sub soarele galben, încins, cu piciorul bandajat gros şi cu o durere care-l săgeta pînă-n măduva spinării la fiecare pas. Înfigea burghiul adînc în ţesutul de la baza zidului circular şi seva înmiresmată, purpurie ţîşnea revărsîndu-i-se pe picioare. Apoi băga înăuntru cartuşele detonante, îşi lua pe umăr uneltele şi se grăbea spre următorul obiectiv. O făcu iar şi iar, ca un automat, fără să se oprească să mănînce de prînz, fără să ia în seamă frunzele care i se agăţau clinchetind moale de gît şi de mîini. Voia să-şi termine arcul chiar de-ar fi fost să moara. Abia cînd sfîrşi lucrul zăbovi cu

gîndul la picior şi-şi dădu seama că-l durea mai puţin. Rupse o bucată din haina roşie, o agăţă de axul burghiului şi o flutură în aer; aerodina se lăsă în jos să-l ia. La comenzi şedea Sidis.

— Ai terminat primul, îl întîmpină. Nu înţeleg cum de mai eşti viu. Du-te şi întinde-te!

— Trec eu s-o conduc. Mi-e bine acum.

Sidis dădu din umeri:

— Presupun că încerci să demonstrezi ceva, cuiva.

Îi dădu locul şi trecu în spate. Conducerea aerodinei era una dintre îndatoririle „umile” dragi lui Craig. Îi plăcea să fie singur în micuţa cabină cu două locuri şi geamuri de jur împrejur. Se înălţă la trei sute de metri şi contemplă zidul circular, dîndu-i ocol să-l vadă în întregime. Două arii de phytozoni, în afara zidului, scînteiau argintii, revărsînd nuanţele inconstante ale curcubeului. Departe spre nord, sus, se zărea un nor colorat printre ceilalţi, lînoşi, suri. Era o masă de frunze migratoare, purtate de vînt datorită săculeţilor lor de hidrogen umflaţi. Era o privelişte mirifică.

— Transferă substanţă ca să ridice zidul circular, auzi din spate vocea lui Sidis, explicîndu-i lui Wilde fenomenul. Ai să observi că biomasa e mai puţin densă în josul pantei. Cînd dai drumul apei otrăvite din incinta zidului circular, se produce un efect-şoc şi *Thanasis* se răspîndeşte fulgerător. Dar întotdeauna se formează alt zid circular care o stăvileşte.

— Data viitoare am să arunc în aer cîte cincizeci de mile, mîrîi Wilde.

Craig coborî să-l ia pe Jordan, un bondoc cu păr nisipiu, cam de aceeaşi vîrstă cu el.

— Iar ai ieşit primul, Craig, zîmbi el. Asta cere curaj, nu glumă, băiete. Eşti bun!

— Am doi ani de experienţă în plus, se scuză modest. Cuvintele de laudă îl făcură să se simtă bine. Era prima oară cînd Jordan îi spunea pe nume şi nu „neînsemnatule”. Acesta se aşeză lîngă el, pe scaunul liber.

— Ce~ţi mai face piciorul?

— Bine. Cred că pot să-mi pun şi gheata dacă nu-i leg şireturile.

— Îţi fac eu deseară treburile din tabără, îi propuse Jordan. Tu odihneşte-ţi piciorul. Eşti prea bun ca să te pierdem.

— Uite fanionul lui Whelan, îl întrerupse Craig stingherit.

Simţea că ia foc de plăcere. Jordan se mută în spate. După ce i-au cules şi pe Rice şi pe Cobb, Craig înălţă aerodina la trei mii de metri şi Wilde declanşă explozia. Peste treizeci de kilometri de ţesut ce alcătuia ziduri circulare ţîşni în văzduh ca o arteziană de pulbere şi flăcări. Frunzele de phyto, pulverizate în nori înfricoşaţi, cromatici, se rostogoleau ca nişte valuri uriaşe provocate de suflul exploziei. În urma lor, apa otrăvită se revărsa hulpavă şi înnegrea cîmpia argintie.

— Ha! Bravo, *Thanasis!* strigă Wilde. Pe mii de gloanţe, ce privelişte magistrală!... Sidis, unde găsim un loc sigur să ne aşezăm tabăra?

— Sîntem la numai o oră de insula Burton. Cînd lucram în zona asta mă opream la centrul de taxonomie în fiecare noapte.

— Probabil că de-asta nu te-ai mai dus şi în altă parte, remarcă acru Wilde. Fie, vreau să văd şi eu cum arată insula aia. Consiliul de Vînătoare are planuri mari cu ea.

Cu voce tare, îi comunică lui Craig ordinul. Acesta înălţă aerodina la cincisprezece mii de metri şi o îndreptă spre sud-est cu toată viteza. O mare purpurie se ondula imperceptibil deasupra orizontului argintiu. Departe, se înfăţişau privirii insulele înşirate ca un colier de mărgele. A fost o zi bună, gîndi Craig. Cred că Jordan vrea să fim prieteni. Şi acum, în sfîrşit, are să o revadă pe Midori Blake.

Ateriză pe pămîntul zguros de lîngă clădirile atît de familiare, din pietre cenuşii, pe promontoriul estic. George şi Helen Toyama cărunţi, zîmbitori, în haine de laborator, le ieşiră în întîmpinare. Pe Craig îl strîngea pînă la durere gheata stîngă, dar izbutise s-o încalţe nelegată cu şireturi. Helen îi spuse că Midori picta în defileu. Coborî şchiopătînd poteca dinspre defileu, pe lîngă căsuţa lui Midori şi cea a familiei Toyama, înălţate pe muchea stîncilor din stînga. Midori şi soţii Toyama era singurii locuitori de aici. Insula rămăsese intactă de la venirea oamenilor, un sanctuar al cercetării dedicate phytozonilor, şi nu fusese niciodată atinsă de *Thanasis.* În acelaşi timp era singurul loc, în afară de Bază, unde trăiau permanent oameni.

Defileul era locul preferat al lui Midori. Îl picta mereu şi mereu, niciodată mulţumită. Craig îl ştia bine: stîncile de cuarţ ieşind din apa liniştită ce se sfîrşea într-o cascadă, frunzele

dansînd în lumina soarelui pe care o filtrau în mii de nuanţe, în vreme ce pădurea de trunchiuri argintii o preschimba într-o strălucitoare lumină lunară. Lui Craig îi plăcea s-o privească pe Midori pictînd, mai ales cînd uita de el şi fredona şoptit. Era curată şi altfel decît ceilalţi… şi niciodată arţăgoasă şi… ce minunat să exişti în aceeaşi lume cu ea! Prin susurul cascadei şi clinchetul frunzelor o auzi înainte de a ajunge s-o vadă în faţa şevaletului, lîngă un bolovan burtos de cuarţ. Ea îl simţi şi se întoarse numai zîmbet:

— Roy! Ce bine-mi pare să te văd! Mi-era teamă că ai plecat totuşi acasă.

Era micuţă şi fragilă în rochia cenuşie, cu ochi întunecaţi, uriaşi, trăsături delicate, păr moale, negru, tuns băieţeşte. Nu numai vocea, ci şi felul de a se mişca şi gesticula amintea graţia sprinţară a unei păsări cîntătoare. Craig surîse încîntat:

— Un timp, aproape mi-am dorit să plec. Acum însă mă bucur că n-am făcut-o.

Se apropie şontîc-şontîc.

— Piciorul! exclamă Midori. Vino!

Îl trase lîngă ea şi-l aşeză pe bolovan.

— Ce s-a întîmplat?

— M-a prins *Thanasis.* Nu-i mare scofală.

— Scoate-ţi gheata. Nu trebuie să ţi-l strîngă.

Îl ajută să se descalţe şi pipăi delicat, cu vîrful degetelor, glezna tumefiată. Apoi se aşeză alături de el.

— Ştiu că te doare. Cum s-a întîmplat?

Craig îi povesti:

— Mă simţeam nefericit şi m-am urcat pe un zid circular şi picioarele goale îmi atîrnau pe partea dinăuntru.

— Prostuţul de Roy! De ce erai nefericit?

— Ei, chestii…

Cîteva frunze de phyto sclipitoare se aşezară pe glezna dezgolită. Craig nu se clinti.

— Acuma trebuie să dormim pe cîmp, în loc să venim aici. Şeful cel nou crede că vechea echipă era leneşă. Tipii ăştia sînt toţi „punctaţi”, eu iarăşi sînt un nimic şi… ei, fir-ar să fie!

— Adică ei se socotesc mai buni decît tine?

— *Sînt* mai buni, şi tocmai asta mă doare. Să ucizi un Mare Russel e un fel de chestiune spirituală… Se aşeză mai bine. Am să apuc ziua cînd planeta asta o să aibă destui Mari Russeli

pentru ca nici un copil să nu mai fie minţit, cum am fost eu.

— Phytozonii nu mor, Roy, rosti ea cu blîndeţe. Acum e foarte limpede. Ne-au învins.

— Pe voi, belcontinii. Mordinii nu se lasă niciodată.

— *Thanasis* e cea învinsă. Ce-o să faceţi? O să trageţi cu puşca în frunzele de phyto?

— Te rog, nu-ţi bate joc. O să folosim o trans-nu-ştiu-ce la *Thanasis.*

— Translocaţie? O, nu! Dacă e folosită pe teren, nu mai poate fi controlată. N-au să îndrăznească!

— „Punctaţii" îndrăznesc orice, se mîndri Craig. Toţi tipii ăştia au studiat pe Belconti; ştiu cum s-o facă. Dar altceva voiam…

Îşi frecă piciorul. Frunze li se aşezaseră pe creştete şi umeri ca nişte fluturi uriaşi, fremătători şi îi înveliseră glezna bolnavă. Ciripeau uşor.

— Ce, Roy?

— Sînt prea ignorant pe lîngă ei. Doi ani am tot muncit la zidurile circulare, iar ei ştiu deja de phytozoni mai mult decît mine. Aş vrea să-mi spui despre ele ceva deosebit, ceva ce să le spun şi eu băieţilor şi să mă ia în seamă. De pildă, dacă frunzele astea simt.

Midori îşi mîngîie gînditoare obrazul şi tăcu o clipă.

— Frunzele de phyto sînt stranii şi minunate, şi le iubesc, rosti uşor, cu duioşie. Sînt un amestec de plantă şi animal. Pe planeta asta viaţa nu se disociază. Phytozonii zburători, îi explică, funcţionează ca nişte frunze pentru trunchiurile vegetale, stabile. Dar şi trunchiurile îşi controlează temperatura internă. Reţelele continentale ale rădăcinilor, ca nişte mari conducte, dirijează seva, fluidul vital prin mişcări reversibile, ajutate de nişte valve. Un trunchi plus frunzele de phyto ataşate de el alcătuiesc un organism. Însă fiece frunză, Roy, poate trăi pe orice trunchi şi se schimbă permanent, căci totul face parte din tot. Misiunea noastră aici, pe insula Burton, e să clasificăm frunzele de phyto, şi pur şi simplu nu reuşim. Se modifică fără încetare, în cadrul oricărei dimensiuni, fizice sau chimice. Sigur însă că numai *felul* lor nu are, de fapt, nici o semnificaţie. Oftă. Asta e cel mai frumos lucru pe care-l ştiu despre ele. O să-ţi fie de folos?

— N-am înţeles chiar tot pentru că sînt, cum ţi-am spus, un ignorant. Spune-mi ceva simplu cu care să-i uimesc pe băieţi.

— Bine, spune-le atunci că tiparele cromatice ale frunzelor sînt sisteme protoplasmatice care sintetizează felurite molecule. Modul în care pot recombina părţile pentru a alcătui noi organisme le conferă o supleţe şi o libertate biochimică de neconceput la nivel uman. Orice nouă otravă sau sistem-liber am proiecta noi pentru *Thanasis,* undeva, prin pură şansă, ele descoperă o contrasubstanţă. Cunoaşterea se propagă de fiecare dată mai repede decît otrava. De asta e învinsă *Thanasis.*

— Eu n-aş spune aşa ceva şi n-o spune nici tu, protestă Craig. Cu translaţia asta…

— Nici chiar cu asta.

Un moment, vocea ei răsunase aspru.

— Frunzele de phyto posedă translocaţie nelimitată şi orice număr de sexe. Ca o colectivitate, nu mă îndoiesc că reprezintă cel mai grandios laborator biochimic din galaxie. Alcătuiesc un soi de inteligenţă biochimică, aproape o minte, şi învaţă mult mai repede decît noi.

Se întoarse şi-l scutură de braţ cu amîndouă mîinile:

— Da, spune-le, fă-i să înţeleagă. Inteligenţa umană a fost învinsă aici. Acum doar ferocitatea umană… O, Roy…

— Continuă, o îndemnă el cu amărăciune. Mordinii sînt proşti, asta voiai să spui. Trebuia să ştiu. Vorbeşti de parcă ai vrea să pierdem lupta.

Midori începu să-şi cureţe pensulele. Se întuneca şi frunzele se duceau să se odihnească pe trunchiurile care-şi înălţau ramurile deasupra capetelor lor. Craig tăcea mohorît, simţind încă pe braţ atingerea mîinilor ei.

— Nu ştiu, reîncepu ea, cu glas catifelat. Dacă aţi vrea să vă faceţi aici case şi ferme… Dar voi vreţi doar moartea rituală a omului şi dinotherului…

— Belcontinii nu pot pricepe. Poate că sufletele oamenilor sînt construite diferit pe diferite planete. Eu ştiu că din mine lipseşte o parte şi ştiu care. Îi puse mîna uşor pe umăr. Într-o zi de vacanţă am să mă duc pe insula Russel doar ca să-l văd pe Marele Russel de-acolo. Aş vrea să te iau cu mine să-l vezi şi tu; atunci ai înţelege.

— Înţeleg. Numai că nu sînt de acord.

Scutură de apă pămătuful pensulelor, fără să-şi retragă umărul de sub mîna lui. Craig nu îndrăznea să o întrebe despre

povestea cu frunzele şi multiplele lor sexe; asta le-ar plăcea băieţilor. Spuse altceva:

— De ce nu vezi niciodată o frunză de phyto moartă? De ce, pe un continent întreg, nu-i destul lemn uscat nici cît să faci un foc de tabără? Ele ce mănîncă? Ce le ţine jos?

Midori începu să rîdă şi se întoarse spre el, iar mîna lui alunecă de-a lungul umerilor, îmbrăţişînd-o. Craig abia respira de emoţie; ea păru să nu observe.

— Se mănîncă intern; noi numim asta resorbţie. Pot creşte din ele însele în alt loc şi-n altă formă, ca în cazul zidurilor circulare. Roy, planeta asta n-a cunoscut niciodată moartea sau decrepitudinea. Totul e resorbit şi reconstituit. Noi încercăm să o ucidem dar, – îi tremură vocea – dar *mintea* ei… nu poate concepe ideea de moarte. E imposibil să gîndeşti biochimic moartea.

— Pe mii de gloanţe, Midori! Frunzele de phyto nu pot gîndi. Mă întreb şi dacă pot simţi ceva?

Ea sări şi se îndepărtă cu ochii arzînd:

— Da, simt! Piuitul lor e un plîns de durere. Papa Toyama îşi aminteşte de vremea cînd planeta asta era aproape tăcută. De cînd e el aici, de douăzeci de ani, temperatura lor a crescut cu 12 grade, rata lor metabolică şi viteza impulsului neural s-a dublat, chronaxia s-a redus la jumătate…

— Opreşte-te! Ştii că nu înţeleg toate cuvintele astea. Te-am supărat.

Era prea întuneric să-i vadă faţa.

— Cred că sînt doar teribil de speriată, nu supărată. Sînt speriată de ce am făcut noi aici fără să ne dăm seama, fără să înţelegem.

— Piuitul lor m-a întristat şi pe mine, mereu, recunoscu Craig. Eu n-aş face rău unei frunze de phyto. Dar, pe Marele Russel, dacă tu te gîndeşti la continente întregi care suferă şi plîng, zi şi noapte, ani în şir… mă bagi în sperieţi…

Midori se apucă să-şi strîngă trusa. Craig îşi puse gheata. Alunecă uşor. Nu sînt chiar aşa de speriat, se gîndi.

— Mergem la mine acasă şi fac ceva de mîncare, zise ea. Nu părea supărată. El îi luă trusa şi păşi alături, în susul potecii, şchiopătînd abia vizibil.

— De ce ai mai rămas, dacă ce faci aici te întristează? îl întrebă.

— Încă doi ani, şi o să am destul ca să-mi pot cumpăra dreptul de a vîna un Mare Russel. Se înroşi, şi fu bucuros că era beznă. Presupun că ţi se pare un motiv destul de caraghios.

— Deloc. Puteai avea unul şi mai caraghios.

El bîjbîi după un răspuns, încercînd să nu remarce brusca ei răcire, dar îl salvă vocea, lui Jordan, care striga de sus:

— Craig! Hei, Craig!

— Aici sînt.

— Vino repede. Bork înjură de mama focului că n-ai pregătit cartuşe. Ţi-am oprit ceva de mîncare.

Restul sarcinilor care-i rămăseseră în tabără au fost mult mai lesne de îndeplinit. Jordan l-a ajutat la treburile de gospodărie şi l-a luat peste picior pe Rice şi Whelan, invitîndu-i să-i ajute. Numai Wilde şi Cobb îi mai spuneau „neînsemnatule”. Craig se simţea bine în toate privinţele. Jordan se aşeză lîngă el în cabina de control cînd zburară spre casă, la Bază. Insula Russel se întrezărea albastră spre sud, iar coasta Continentului Principal mărginea spre est marea.

— Iarăşi acasă. Berea şi poligonul, aşa-i, Craig? spuse Jordan. Poate mergem la vînătoare, ce zici?

— Sper.

Insula avea aproape 6.500 de kilometri pătraţi de savană şi dealuri unduioase, cu pîlcuri de stejari tineri şi fagi. Pretutindeni mişunau păsări şi animale bune de vînat, aclimatizate de pe Mordin. Razele soarelui scînteiau pe întinderile de kilometri pătraţi ale serelor din spatele palisadelor ionice. Insula-Bază reprezenta promisiunea viitorului planetei, cînd *Thanasis* va fi ucis phytozonii şi va fi fost la rîndul ei ucisă, iar viaţa prielnică oamenilor de pe planeta Mordin le va fi înlocuit pe amîndouă. Insula-Bază însemna acasă.

Era prima echipă a zidului circular care sosea. Wilde raportă două mii de kilometri de zid distrus, cu 50% mai mult decît media belcontinilor dinaintea lor. Barim, Vînătorul Şef, îi felicită; era un bărbat voinic, cu voce profundă şi părul cărunt dat pe spate, să i se vadă cele patru puncte roşii de pe frunte. Pentru prima oară Craig dădea mîna cu cineva care ucisese patru Mari Russeli. Barim răsplăti echipa cu o săptămînă de vînătoare. Jordan şi Craig merseră împreună, iar Craig împuşcă douăzeci de căprioare, doisprezece porci şi vreo douăzeci şi cinci de

păsări. Tolba lui era mai plină decît a lui Cobb, pe care Jordan nu-l iertă, îl tot luă peste picior şi-l scoase din sărite îngrozitor pe pipernicit.

Odată cu venirea lor la Bază, atmosfera se încinse de bună-dispoziţie şi hohote de rîs, spre bucuria lui Craig. Îi ajunseră la ureche şi bîrfele proaspete. Barim ordonase imediata punere în producţie a polenului translocator. Mildred Ames, biologul-şef belcontin, refuzase, însă cum laboratoarele şi echipamentul aparţineau mordinilor, Barim ordonase oamenilor lui să treacă la lucru neîntîrziat. Ea îi replicase aducîndu-şi personalul înapoi în laboratoare, „numai pentru observaţii ştiinţifice”. Sînt geloşi, s-au speriat c-o să le arătăm noi, rîdeau laboranţii mordini. Şi-o s-o şi facem, pe oasele Marelui Russel!

Craig o zărise de cîteva ori pe domnişoara Ames prin preajma laboratoarelor; o femeie înaltă, suplă. Strîngea buzele ca şi cum ar fi măcinat-o mînia şi amărăciunea. Îl detaşă pe Sidis de la distrugerea zidurilor circulare şi-l făcu laborant-observator. Craig se gîndi mult la ce-i spusese Midori. Îl încîntase în mod special noţiunea aceea de „resorbţie” şi aştepta prilejul s-o plaseze la popotă, de faţă cu toată lumea. Prilejul se ivi într-o dimineaţă, la micul dejun. Echipa lui Wilde şedea la aceeaşi masă cu laboranţii, în sala cu bîrne de lemn şi duşumea pietruită, unde în permanenţă domnea un tărăboi în care cu greu te puteai înţelege cu cineva. Craig nimerise între Cobb şi Jordan, vizavi de un laborant îndesat şi chel, pe nume Joe Breen. Joe aduse vorba despre zidurile circulare, iar Craig prinse ocazia să se amestece în vorbă:

— Cum îşi fac zidurile circulare? Se mănîncă singure şi cresc din ele însele; asta se numeşte resorbţie.

— Resorb pui de puşcă! pufni Joe. Da’ îţi place cum se împerechează?

— Mie nu! strigă Wilde din capul mesei.

— Ce vor să spună? şopti Craig la urechea lui Jordan, însă îl auzi şi Cobb.

— „Neînsemnatul” vrea să se iniţieze în realităţile vieţii, zbieră vesel. Cine-i spune?

— Cine, dacă nu bătrînul Bork? urlă şi Wilde. „Neînsemnatule”, cînd pe-o ploşniţă zburătoare o apucă senzaţia aia drăguţă, adună o duzină de ploşniţe în jurul ei. Se-ngrămădesc pe un trunchi şi sînt resorbite într-o umflătură

din aia rozalie, cum ai văzut tot timpul. După o vreme buboiul se sparge şi ies de-acolo o puzderie de gîndaci. Ai priceput?

Craig roşi şi încuviinţă din cap.

— Se tîrăsc afară, se plantează singure şi din fiecare iese un trunchi de phytozon, îi explică Jordan. Timp de un an dă frunze ca nebunul. Apoi se transformă într-un trunchi vegetativ.

— Drace! Am văzut o mulţime de gîndaci din ăştia, murmură Craig. Dar n-am ştiut că sînt seminţele lor.

Cobb pufni în rîs:

— „Neînsemnatule”, ştii cum se numesc gîndacii-băieţi şi cum gîndacii-fetiţe?

Rîse şi Joe Breen.

— Eşti tăios ca briciul, nu-i aşa, Cobb? aruncă Jordan. Nu le deosebeşti sexul după nume, Craig; le numeri picioarele.

— Ei, ştii că-i bună! zise Wilde. Poate au o duzină de sexe şi fiecare sex se înfruptă cu o bucăţică din ceilalţi gîndaci.

— O dată în viaţă e mai bine decît deloc, hohoti Joe. Dar, pe Marele Russel, dacă a venit vorba despre organisme poliploide şi multihibrizi... aş vrea să fim în stare să producem aşa ceva şi la *Thanasis.*

— O să producem după metoda mea, sublinie Wilde. Numai să-mi daţi ocazia.

— Femeile astea belcontine cred că mordinii sînt nişte necioplişi, interveni Joe. Aşa că păstrează-te pentru Mordin.

— Ba... pe insula Burton trăieşte o micuţă ţintă drăgălaşă. Singurică. Singurică! zise Wilde.

— Daaa! „Neînsemnatul” o cunoaşte, spuse Cobb. Te poţi folosi de ea, „neînsemnatule”?

— Nu!

Craig îşi încleştă palma în jurul ceştii de cafea:

— E... o caraghioasă. Nu dă nimic celorlalţi. Dar e un om deosebit şi cu mult bun simţ.

— Poate că „neînsemnatul” nici n-a încercat, chicoti Cobb, şi-i făcu cu ochiul lui Joe. Cîteodată ajunge doar să le soliciţi pe astea mai blînde.

Pufniră toţi în rîs. Craig se încruntă şi scrîşni din măsele.

— Eu sînt omul care~o s-o solicite! Daţi-mi doar ocazia, urlă Wilde.

— Bătrînul Bark o să se ducă acolo cu punctele lui roşii strălucind şi ea o să cadă pe spate ca unsă, strigă Joe.

— Da, şi el o să afle că bătrînul Cobb a trecut pe-acolo înaintea lui, se-necă de rîs Cobb.

Soneria anunţă începerea lucrului. Bărbaţii se ridicară în troncănit de picioare şi tîrşit de scaune.

— „Neînsemnatule”, tu continui pînă luni treaba la sere, zise Wilde. Apoi trecem la o nouă muncă de teren.

Craig ar fi dorit să se întoarcă de îndată pe teren. Brusc, simţi o aversiune pronunţată pentru Bază.

Noua muncă de teren însemna împrăştierea polenului translocator deasupra mai multor arii ale Continentului de Nord unde, văzute din aer, brazdele de argint dinlăuntrul verdelui închis semnalau infiltrările de phytozoni în poziţiile ocupate înainte de *Thanasis.* Ucigaşii fără flori se polenizau natural, prin vînt, căci aveau sexele pe plante separate. Cicatricele zidurilor circulare alcătuiau un desen în filigran suprapus de-a lungul şi de-a latul a jumătate din continent, acoperit cu irizaţiile argintii ale culturilor pure de phytozoni, acolo unde *Thanasis* făcuse odată ravagii. Wilde trecea pe hartă noile ziduri circulare ce urmau să fie aruncate în aer cu prilejul următoarei descinderi. Era cald, asudau muncind în haine negre de protecţie şi cu cască. Erau toţi contaminaţi, mîncau raţii din conserve şi uitaseră de focurile de tabără. După două săptămîni, încărcătura de polen se terminase şi aterizară pe insula Burton, unde petrecută jumătate de zi la decontaminare. De cum i se ivi prilejul, Craig evada şi se grăbi să coboare poteca ce ducea spre defileu.

O găsi pe Midori lîngă apă. Se scăldase, şi rochia galbenă, umedă, îi modela trupul; din păr îi picurau stropi străvezii. Craig nu se putu stăpîni să nu se gîndească ce-ar fi fost dacă sosea cu cîteva minute mai degrabă şi-şi aminti vocea răguşită a lui Cobb; „cîteodată ajunge doar să le soliciţi pe astea mai blînde”. Micuţe frunze de phyto, desenate ciudat cu auriu, roşu-aprins şi verde, se lipiseră de braţele şi umerii ei goi. Păreau făcute anume pentru ea şi erau minunat de frumoase şi ele, şi Midori, şi defileul. În Craig urcă o durere înceată.

Ea se bucură să-l vadă, dar se întrista cînd auzi despre polenul translocator. O phyto se lăsă pe mîna lui Craig şi el încercă să schimbe subiectul:

— De ce vin aşa pe noi? Băieţii zic că ne sug sîngele, dar eu

ştiu altceva.

— Ba chiar iau mostre fluide de sînge, însă aşa de neînsemnate, încît nu simţi şi nici nu-ţi face rău.

— Chiar iau? îşi scutură frunza de pe mînă. Chiar fac asta?

— Probe mici, mici. Le stîrnim curiozitatea.

— Ha! Adică ne gustă? Dacă ele pot să ne mănînce pe noi, cum se face că nici noi, nici porcii, nici dinotherii nu putem să le mîncăm pe ele?

— Prostii, Roy? Nu ne *mănîncă!* Bătu din piciorul gol. Vor să ne înţeleagă; singurele simboluri pe care le utilizează sînt atomii, grupele de elemente cu reacţii chimice similare, ionii şi aşa mai departe. Rîse. Uneori mă întreb ce cred despre noi. Poate cred că sîntem nişte seminţe gigantice. Sau poate cred că, fiecare în parte, sîntem o unică şi teribil de complicată moleculă.

Atinse cu buzele o mică phyto, roşu-aprins şi argintie, de pe încheietura mîinii şi frunza i se aşeză pe obraz:

— Ăsta e modul lor de a încerca să convieţuiască cu noi.

— Totuna! Tot că ne mănîncă se cheamă, se încăpăţînă el.

— Mănîncă doar apă şi soare. Nu pot concepe viaţa care se hrăneşte cu altă viaţă. Bătu iar din picior. „Ne mănîncă”! Of, Roy, mai degrabă ne sărută!

Craig îşi dori în acea clipă să fie o frunză, să-i atingă braţul catifelat şi cald, şi umerii, şi obrazul… Respiră adînc:

— Eu ştiu un fel de sărut mai… bun.

— Da, Roy? îşi plecă Midori privirile.

— Da, ştiu, şovăi el şi îşi frecă palmele derutat, pentru că nu avea idee ce să mai facă şi să mai spună în continuare. Midori, eu… într-o zi… eu…

— Da, Roy? Vocea ei era moale.

— Hei! răsună un strigăt din susul potecii. Era Wilde, care cobora cu paşi mari şi rînjea arătîndu-şi dinţii de cal.

— Moş Toyama ne ameninţă cu o petrecere, haideţi. Se uită mai atent la Midori şi fluieră. Ei, drăgălaşo, arăţi destul de bine ca să te mănînc.

— Mulţumesc, domnule Wilde, răspunse ea rece.

Urcînd poteca, Wilde făcea conversaţie în vervă:

— Pe Belconti am învăţat să dansez *tanko.* I-am zis lui moş Toyama că, dacă ne cîntă, o să-i dansăm amîndoi după ce mîncăm.

— N-am deloc chef să dansez, i-o reteză Midori cu buzele subţiate.

La masă, Wilde şi Cobb o încadrară şi se luară la întrecere care să-i facă mai grosolan curte; continuară şi în salon. Craig discuta cu Helen Toyama într-un colţ. Ea, o femeie durdulie şi placidă, se făcea că nu aude necioplitele poveşti vînătoreşti pe care le înşirau de zor Jordan, Rice şi Whelan. Taica Toyama se mai ţinea pe picioare, deşi înghiţise un potop de vin fierbinte; în ultima vreme se subţiase, îmbătrînise şi se şubrezise văzînd cu ochii. Craig nu-şi lua ochii de la Midori. Wilde, congestionat, mai că ţipa şi nu se putea stăpîni să nu pună tot timpul mîna pe ea. Dădea pe gît vinul pahar după pahar. Deodată, ţîşni în picioare sprijinită pe umărul ei:

— Hei, un toast! zbieră şi ridică paharul. În picioare, bărbaţi! Puştile sus pentru drăgălaşa Midori!

Se ridicară şi băură pînă la fund. Wilde sparse paharul în mînă, băgă un ciob în buzunar şi altul i-l întinse lui Midori ca pe o ofrandă. Ea refuză tăcut şi Wilde rînji:

— O să ne vedem cam des de-acuma, amicilor. Vreau să zic că Barim vă mută la Bază. Laboranţii noştri vin aici săptămîna viitoare să culeagă ce le e de folos din aparatura voastră.

Faţa lui taica Toyama, cu contururi subţiri, blajine, păli:

— Am înţeles întotdeauna că insula Burton o să rămînă un sanctuar pentru studiul phytozonilor.

— Mordinii n-au înţeles asta niciodată, moşule.

Toyama îşi roti ochii neajutorat de la Midori la Helen:

— Cît timp avem ca să punem la punct ce-am început?

Wilde dădu din umeri:

— Să zicem că o lună… dacă vă trebuie chiar atîta.

— Ne trebuie. Chiar mai mult. Mînia îi altera uşor vocea. Nu putem rămîne aici măcar pînă vine nava de asistenţă de pe Belconti?

— De douăzeci de ani asta-i casa noastră, interveni cu blîndeţe şi Helen.

— O să-l rog pe Vînător să vă lase cît poate, răspunse Wilde mai îmbunat. Dar imediat ce iese o recoltă nouă de seminţe de translocator linie-pură, din serele supraîncălzite, vrea să se însămînţeze şi insula asta. Sperăm să obţinem efecte maxime pe un teritoriu virgin.

Taica Toyama clipi şi încuviinţă vag.

— Mai vreţi vin? întrebă uitîndu-se la fiecare în parte.

Cînd Wilde şi Midori dansară, melodia lui taica Toyama sună straniu pentru Craig; îi păru la fel de tristă ca piuitul frunzelor de phyto.

„Hibrizii ăștia translocatori sînt mortali sută la sută, chicoteau laboranţii. Sistemele lor libere au o mare stabilitate termală, şi asta i-ar putea îmbrobodi pe netrebnicii ăia de phytozoni cu o febră contagioasă.” Indicele lor de recombinare era fantastic. Ar trece, desigur, un timp pînă la efectul final, decisiv şi spectaculos. Frunzele de phyto se infiltrau însă cu tot mai multă încăpăţînare în ariile ocupate pînă deunăzi de *Thanasis.* Nemernicii ăia de belcontini ar fi trebuit să pornească translocaţia de ani de zile, se văicăreau laboranţii. Speriaţi, îşi făcuseră meseria în dorul lelii pentru că voiau planeta astă numai pentru ei. Dar o să vedeţi voi! Aşteptaţi numai!

Craig şi Jordan se împrieteniră la toartă. Într-o după-amiază Craig îl aştepta la o masă din barul ca o peşteră plină de fum de la Bază. Pe poligonul de trageri, cu o oră mai înainte, doborîse trei ţinte care conturau perfect trei Mari Russeli şi-l bătuse pe Jordan cu zece puncte. Barim se nimerise pe-acolo şi îl felicitase numindu-l laudativ: „puşcă semeaţă”. Craig încă radia de mîndrie. Îl zări pe Jordan croindu-şi drum, cu berea în mîini, printre mesele înghesuite, gălăgioase, şi groapa în care se învîrtea pe foc friptura de porc. Aşeză binedispus sticlele pe masa de lemn negeluit.

— Bea, vînătorule! Azi o meriţi din plin.

Craig îi întoarse zîmbetul şi sorbi îndelung.

— Parcă-mi înţepenise mintea, zise. Parcă n-am tras eu.

Bău şi Jordan şi se şterse cu dosul palmei:

— Aşa e şi de-adevăratelea. Te transformi într-o singură carabină mare.

— Cum e, Jordan? Cum e cu adevărat?

— Nimeni nu poate spune. Privirile i se rătăciră în fum. Nu mănînci două zile, treci prin toate ceremoniile vînătorii, ajungi să ai capul uşor şi să te simţi ciudat, de parcă n-ai avea nici nume, nici familie. Apoi… nările îi fremătară şi-şi încleştă pumnii –, apoi… ei bine… apare Marele Russel şi se apropie şi devine tot mai mare, din ce în ce mai mare, umplînd întreaga lume. Numai noi doi în întreaga lume. Păli şi închise pleoapele. Asta-i

clipa! O, da... Asta-i clipa unică...

Deschise ochii şi-l contemplă solemn pe Craig:

— Am tras în ţintă ca şi cum ar fi fost altcineva în locul meu, exact cum ai spus tu. Şi am *simţit* că lovesc în plin.

Inima lui Craig bătea să-i spargă pieptul. Se aplecă în faţă:

— Ţi-a fost frică, măcar un pic?

— Nu ţi-e frică pentru că tu însuţi eşti Marele Russel... Simţi cum te lovesc propriile gloanţe şi ştii că de-acum înainte n-o să-ţi mai fie frică niciodată. E ca un dans sacru pe care tu şi Marele Russel îl dansaţi de un milion de ani. Şi, undeva în adîncul tău, dansul acela nu se mai opreşte pînă în clipa morţii.

Jordan clipi, se îndreptă şi-şi luă sticla.

— Am visat mult la clipa asta, mărturisi Craig şi observă că-i tremură mîinile. Mă trezeam speriat şi transpirat. Oricum, am trimis cu nava cu care aţi venit voi cererea către Consiliul Vînătorilor.

— Ai să-l nimereşti din primul foc. Ai auzit că Vînătorul ţi-a zis „puşcă semeaţă”!

— Da! De la ce distanţă! rînji Craig.

— Mişcă-ţi tîrtiţa aia grasă, Jordan! îl îmboldi un strigăt voios. Era Joe Breen, laborantul îndesat şi chel. Ţinea strîns la piept şase sticle, cu mîini păroase. Sidis i se alătură.

— Ăsta-i Sidis, ochiul meu belcontin, îl recomandă Joe.

— Ne cunoaştem, a lucrat la zidurile noastre circulare, răspunse Jordan. Salut, Sidis.

— Salut, Jordan! Salut, Roy! Nu v-am văzut prea des pe-aici.

Şi el, şi Joe se aşezară. Joe desfăcu sticlele.

— Lucrăm mai mult afară, explică Craig.

— O să lucraţi şi mai mult, imediat ce dăm drumul seminţei de translocator linie-pură, îl încurajă Joe. E aproape gata. Sidis face pui în fiecare zi.

— Tu obţii seminţele, noi o să le semănăm, conveni Jordan. Sidis, de ce nu scapi de Joe, ca să vii iar la zidurile circulare?

— Am prea multe de învăţat aici, în laboratoare. Toţi o să ne cîştigăm faima de pe urma a ceea ce facem, dacă Joe şi ai lui n-o să ne omoare înainte să publicăm studiile.

— Dă-le dracului de laboratoare! Mie daţi-mi muncă de teren, zise Jordan. Aşa-i, Craig?

— Aşa-i. Afară, cu frunzele de phyto, e curat şi bine. Cu resorbţia asta a lor termină imediat cu putregaiul şi

mortăciunile…

— Mi se-ntoarce stomacul pe dos, pufni Joe şi trînti sticla pe masă. Berea te-ndeamnă la poezie, „neînsemnatule”. Vrei să spui de fapt că-şi mănîncă morţii şi propriul găinaţ. Acu, fă o poezie din chestia asta!

Pe Craig îl cotropea încet-încet slăbiciunea binecunoscută, acea mînie neputincioasă.

— Cu ele totul e viu fără întrerupere, zise. Poţi spune că tot ce mănîncă e apă şi soare.

— Mănîncă apă şi rahat de heliu, îl repezi Joe. Un belcontin de-odinioară, unul Toyama, credea că pot cataliza fuziunea hidrogenului.

— Pot, interveni Sidis. Pot creşte şi în întuneric, şi sub pămînt, şi iarna. Cînd nu te gîndeşti la chestia asta, sînt chiar foarte frumoase.

— Şi tu eşti un idiot de poet, nu se lăsă Joe. Toţi belcontinii sînt poeţi.

— Nu sîntem, dar ar fi fost bine să avem mai mulţi poeţi, rosti blajin Sidis. Roy, n-ai uitat ce ţi-am spus odată?

— Eu nu-s poet, se posomori Craig. N-am făcut în viaţa mea o rimă.

— Lasă-l pe Craig. Barim l-a numit azi după-masă, pe poligon, „puşcă semeaţă”, spuse Jordan. Joe, tipul ăla, Toyama, e încă aici, pe insula Burton, Avem ordin să-l mutăm la Bază.

— Pe Marele Russel! Trebuie că stă aici de vreo douăzeci de ani! se minună Joe. Cum naiba de-a suportat?

— Şi-a adus nevasta. Craig face trei ani de cînd e aici şi suportă.

— Şi-ncepe s-o dea pe poezie, se strîmbă Joe. „Neînsemnatule”, mai bine te-ai căra acasă cu prima navă de asistenţă, cît încă mai eşti bărbat… cît eşti de bărbat.

Craig o găsi pe Midori singură în casa care deja părea părăsită. Tablourile şedeau legate vraf lîngă lăzile cu cărţi şi haine. Îi zîmbi ostenită şi tristă:

— E greu, Roy. Nu vreau să plec de-aici. Nu suport nici măcar să mă gîndesc la ce o să-i faceţi insulei mele.

— Eu nu mă gîndesc niciodată la ce facem, ci numai că aşa trebuie să facem. Pot să te ajut la împachetat?

— Am terminat. Am muncit zile întregi. Şi acum Barim nu ne

dă cu ce să ne transportăm cutiile cu eşantioane. Era gata să plîngă. Taica Toyama e distrus.

Craig îşi muşcă buza:

— La naiba, putem să cărăm cincizeci de tone. Avem loc. De ce nu-l rogi pe domnul Wilde să le ia totuşi?

Ea îi strînse braţul şi privi în sus, spre el.

— Ai face-o tu, Roy? Eu… nu vreau să-i cer nimic… Cutiile sînt stivuite afară, lîngă peretele laboratorului…

Craig găsi momentul potrivit după cină, la familia Toyama. Wilde renunţase să-i facă curte lui Midori şi-şi căra afară butelca de vin. Craig ieşi după el şi-l rugă. Wilde se uita la cer; amîndouă lunile pluteau sus. Pe o cîmpie limpede de stele.

— Ce ziceai că-i în cutii?

— Eşantioane, mostre, diapozitive şi… mă rog, materie brută. Pentru ei reprezintă un soi de obiecte de artă.

— Acuma-s toate ale noastre. Trebuie să le distrug. Of, fir-ar a dracului! Bine, dacă vrei să-ncarci toate alea la bord, n-ai decît. Chicoti. Am cam aranjat cu Midori să ieşim la o ultimă plimbare jos, în defileul ăla al ei. Am să-i spun că încarci cutiile. Îl înghionti. Poate m-ajută, ce zici?

După ce stivui şi legă cele patruzeci de cutii, Craig înălţă aerodina la vreo treizeci de metri, să-i testeze comportarea. Prin fereastra laterală îi văzu pe Wilde şi Midori ieşind din casa Toyama şi coborînd pe poteca dinspre defileu. Wilde o ţinea după umeri. Craig ateriză şi se întoarse, dar petrecerea nu-i mai făcu nici o plăcere. Timp de un ceas se plimbă pe afară cuprins de o nume surda, dureroasă. Apoi ieşiră şi *băieţii,* certîndu-se zgomotos.

— Hei, Craig! Pe unde-ai umblat? îl bătu Jordan pe umăr. Adineaori am pariat cu Cobb că mîine-l baţi la trageri, cum m-ai bătut şi pe mine. Îi umflăm berea, ce zici?

— Pe dracu, zise Craig.

— Ei, aş! Haide să dormi un pic!

— Nu mi-e somn.

— Pariez că bătrînul Bork a împuşcat deja o pasăruică de colivie, se băgă în vorbă Cobb.

Rîseră cu toţi în afară de Craig.

— Hai, Craig, îl îndemnă Jordan. Mîine trebuie să fii odihnit. Dacă nu-l baţi pe Cobb, te reneg.

— Bine, dar nu mi-e somn.

Cînd au plecat dimineaţă la Bază, Craig conducea şi nu avu prilejul să schimbe nici o vorbă cu Midori. Nici nu era sigur că dorea să găsească prilejul. Pe poligon Cobb îl bătu la trageri rău de tot; se îmbăta turtă. A doua zi se trezi zgîlţîit de Jordan.

— Ieşi imediat! Să nu te prindă Bork dormind. S-a întîmplat ceva aseară în locuinţele belcontinilor şi e turbat de furie.

Patru ore mai tîrziu Craig ateriză la centrul de pe insula Burton cu o încărcătură de seminţe de translocator linie-pură. Echipa era în costume negre de protecţie. Craig se simţea rău, era ameţit. Wilde părea că-şi ieşise din minţi. Ordonă oamenilor să însămînţeze potecile şi pajiştile din jurul clădirilor. Craig şi Jordan însămînţară poteca dinspre defileu şi zona din jurul stîncilor. La sfîrşit se odihniră puţin pe bolovanul de cuarţ. Abia acum Craig privi împrejur; frunzele de phyto tremurau piuind deasupra capetelor lor, trunchiurile ce urcau panta metamorfozau prin dantelăria ramurilor lumina aurie a soarelui într-o intensă lumină selenară, ce scăpăra pe stîncile de cuarţ şi-n valurile mici ale cascadei. Oare o să mai vadă toate astea vreodată? Oricum, nu ca astăzi…

— Ia zi, nu-i aşa că-i drăguţ pe-aici? remarcă Jordan. Parcă te-nfioară, nu? Într-o zi o să fie un teren de vînătoare clasa întîi!

Au urmat luni de muncă îndîrjită pe teren. La Bază au murit şase oameni din pricina unui sistem-liber mutant, înainte de a putea fi sintetizat un imunizator. Un virus scăpat de sub control a nimicit o întreagă recoltă de seminţe. Atmosfera, cîndva jovială, devenise mohorîtă, sumbră, iar laboranţii mordini şuşoteau despre un sabotaj belcontin. În prima lui zi liberă, Craig alese o aerodină de agrement, o căută pe Midori la locuinţele belcontinilor şi o invită la plimbare. Ea veni în bluză albă, cu perle la gît şi o fustă vaporoasă, albastru cu galben. Părea tristă, cu faţa ei miniaturală pe jumătate visătoare şi privirea absentă. Cînd înălţă aerodina la o milă şi se îndreptă spre sud, Craig uită că fusese supărat pe ea şi încercă să o înveselească:

— Eşti drăguţă aşa îmbrăcată, ca o frunză de phyto.

Ea zîmbi vag:

— Sărmanele mele frunze! Ce dor mi-e de ele!… Unde mergem?

— Insula Russel e acolo jos, drept înainte. Vreau să-l vezi pe

Marele Russel.

— Vreau să-l văd.

O clipă mai tîrziu scoase un ţipăt mic şi-i încleştă braţul:

— Uită-te la culoarea cerului, spre dreapta!

Era o pată, un nor de culori ce licăreau pe bolta altminteri senină.

— Frunze migratoare, zise el. Le vedem tot timpul.

— Ştiu. Hai să ne apropiem. Te rog, Roy.

El coti spre norul verde-auriu, care se pulveriză în milioane de frunze purtate spre nord-vest de adierea vîntului, fiecare cu sacul ei opalescent de hidrogen umflat.

— Dau frumuseţe văzduhului, şopti Midori. Aproape plîngea, însă ochii îi scînteiau de încîntare, nu de lacrimi.

— Roy, intră în nor, te rog.

E ca atunci cînd picta în defileu, gîndi Craig. Aşa îi plăcea cel mai mult. Egală viteza vîntului în interiorul norului şi pierdu instantaneu orice noţiune a mişcării. Frunzele viu colorate ascundeau şi pămîntul, şi marea, şi cerul. Craig se simţi suspendat ameţitor în nicăieri şi se apropie uşor de Midori, care deschisese geamul să pătrundă înăuntru piuitul şi mireasma înţepătoare.

— E aşa de frumos, încît abia pot suporta! Ele n-au ochi, Roy. Noi trebuie să ştim în locul lor cît sînt de frumoase.

Şi începu să piuie şi să scoată triluri cu vocea ei cristalină. O frunză de phyto, cu filigran stacojiu, verde şi argintiu, căzu pe mîna întinsă, şi ea îi cîntă. Frunza îşi dezumflă balonul şi-şi tremură aripile catifelate, Craig se îndepărtă puţin, stingherit:

— Se poartă de parcă te-ar cunoaşte.

— Ştie că o iubesc.

El se încruntă:

— Dragostea e ceva atît de neasemuit… Nu aşa înţeleg eu dragostea.

Ea ridică privirea:

— Şi cum înţelegi tu dragostea, Roy?

— Păi, vrei să-i aperi pe oamenii pe care-i iubeşti, să faci ceva pentru ei. Roşi. Ce poţi face pentru un phytozon?

— Opreşte-i să le extermine, zise ea în şoaptă.

— Te rog, nu începe iar. Nici mie nu-mi place să mă gîndesc la asta, dar ştiu că trebuie să o facem.

— Niciodată! se aprinse Midori. Uită-te la toate nuanţele

astea, la culorile de afară. Taica Toyama îşi aduce aminte de vremea cînd aproape toate frunzele de phyto erau verzi. Cu timpul şi-au dezvoltat noi pigmenţi pentru a sintetiza antidoturi împotriva lui *Thanasis.* Ridică vocea. Toate culorile şi formele lor sînt gînduri noi ale acestei stranii, neconceput de puternice minţi biochimice pe care o alcătuiesc. Norul acesta e un mesaj dintr-o parte într-alta a minţii planetei. Te sperie asta?

— Cred că tu mă sperii. Se îndepărtă mai mult. N-am ştiut că s-au schimbat într-atît.

— Cine a stat aici destul ca să observe? Cine priveşte în jur ca să vadă? Îi tremurau buzele. Dar gîndeşte-te numai la agonia şi transformările lor de-a lungul atîtor ani de cînd oamenii tot încearcă să ucidă planeta asta. Ce-ar fi dacă ceva… într-un fel… ar înţeleg*e deodată* totul?

Lui Craig i se zbîrli părul şi se mută şi mai departe. Se simţea nedreptăţit de soartă, singur, fără noţiunea timpului sau a locului sau a mişcării În norul acela ca un univers de frunze parfumate, piuitoare.

— La draci?!! Planeta asta îi aparţine Marelui Russel! rosti aspru. O să-nvingem totuşi. Cel puţin, frunzele astea n-o să mai pună stăpînire niciodată pe Bază sau pe Insula Russel. Seminţele lor nu pot să păşească pe apă.

Ea continua să-l privească în ochi, judecîndu-l sau rugîndu-l sau întrebîndu-l… Craig nu-i putea defini expresia ambiguă. Însă nici nu-i putea ţine piept:

— Scutură chestia aia de pe mînă, îi porunci. Închide geamul. Ies de-aici.

După o jumătate de oră, Craig plana cu aerodina deasupra ierbii verzi, robuste şi a stejarilor din Insula Russel. Îl prinse pe Marele Russel pe ecranul teleobiectivului şi-l urmări cum prindea şi omora un bizon. Midori respira greu.

— Trei metri jumătate pînă la umăr, patru tone şi totuşi păşeşte uşor ca o pisică, spuse Craig mîndru. Are păr sîrmos, lung şi roşcat. Petele alea albăstrii, fără blană, sînt ca o armură.

— Nu-i ajung numai dinţii enormi să omoare animalele pe care le mănîncă? Ce duşmani îl pîndesc ca să mai aibă nevoie şi de coarne şi de ghearele alea uriaşe?

— Alţii ca el. Şi noi, oamenii. Băieţii noştri o să-l vîneze aici, pe planeta asta, ca să devină bărbaţi. Bărbaţii noştri o să-l

vîneze ca să-şi lecuiască sufletele.

— Tu îl iubeşti, Roy, nu-i aşa? Ştiai că eşti puţin poet? Nu reuşea să-şi desprindă privirea de pe ecran. E, într-adevăr, impunător, sălbatic şi înspăimîntător, dar nu are frumuseţea care place femeilor.

— Zguduie toată planeta cînd păşeşte! E nevoie de patru gloanţe bine ţintite ca să-l doboare, continuă Craig mîndru, de parcă n-ar fi auzit-o. Aleargă şi scoate răgete îngrozitoare ca şi cum ar fi sfîrşitul lumii… O, Midori! O să vină şi ziua mea!

— Şi dacă te omoară?

— E cea mai frumoasă moarte! Strămoşii noştri de pe Mordin îl înfruntau cu arcul şi săgeata. Chiar şi acum, uneori, ne adunăm în cete, legaţi prin jurămînt, şi luptăm pînă la moarte împotriva lui cu arcuri şi săgeţi.

— Am citit despre cetele voastre. Îmi închipui că sînt altceva decît îţi doreşti.

— Nu chiar. O astfel de ceată, legată prin jurămînt, e cea mai mare onoare ce i se poate face unui bărbat. Dar îţi mulţumesc că măcar încerci să înţelegi.

— Vreau să înţeleg. E dorinţa mea cea mai mare, Roy. Deci… înseamnă că nu poţi crede în propriul curaj pînă nu îl înfrunţi pe Marele Russel?

— Tocmai asta nu sînt capabile să înţeleagă femeile. Se uită în ochii ei şi văzu că încă mai persistă în apele lor întunecate acea întrebare sau ce altceva era. Fetele devin femei în mod automat, în timp ce bărbatul trebuie să se autocreeze. E ca şi cum nu aş putea căpăta curaj bărbătesc decît după ce îl smulg Marelui Russel. Cînţi şi participi la un întreg ritual cu sare şi foc… după care mănînci inima Marelui Russel… N-ar trebui să-ţi vorbesc despre lucrurile astea, fiindcă ai să pufneşti în rîs.

— Mai degrabă îmi vine să plîng, mărturisi Midori. Sînt mai multe feluri de curaj. Chipul său era straniu, îl privea fix în ochi. Adevăratul curaj trebuie să-l găseşti în inima ta, nu în inima Marelui Russel.

— Nu pot. Încleştă pumnii şi-şi întoarse privirile de la ea. Sînt un nimic pînă nu-l înfrunt pe Marele Russel.

— Du-mă acasă, Roy, mi-e teamă că încep să plîng. Eu nu sînt prea curajoasă.

Zburară spre Bază în tăcere. Cînd Craig o ajută să coboare din aerodină, Midori plîngea cu adevărat. O clipă îşi sprijini capul

de pieptul lui şi un parfum înţepător de frunze se înălţă din părul ei.

— La revedere, Roy, îi spuse abia auzit. Apoi se întoarse şi o luă la fugă.

Craig n-a mai văzut-o. Echipa lui Wilde îşi petrecea timpul pe teren, aruncînd în aer zidurile circulare şi plantînd în loc seminţe de *Thanasis.* Era mulţumit să fie departe de Bază, unde atmosfera devenise din posomorîtă apăsătoare. Pe tot Continentul de Nord noile mlădiţe de phytozoni, argintii, verzi şi roşcate, pătau verdele intens al zonelor în care creştea *Thanasis.* Şi celelalte echipe de distrugere a zidurilor circulare raportau acelaşi lucru în Continentul Central şi în cel de Sud. Wilde se dezlănţui ca un sălbatic, Cobb înjura cu foc orice fleac; pînă şi seninul Jordan încetă cu glumele.

Într-o noapte, în tabăra din cîmp, Craig îl auzi prin somn pe Wilde cum urla şi insista cu întrebări neroade în aparatul de transmisie din interiorul aerodinei. Ieşi apoi afară şi începu să înjure pînă îi trezi pe toţi.

— Phytozonii au invadat Insula-Bază, le comunică furibund. Răsar tulpini peste tot.

— Pe Marele Russel din ceruri! sări Jordan în picioare, treaz de-a binelea. Cum naiba au reuşit?

— Le-au plantat bastarzii de pe Belconti, uite cum! zbieră Wilde. Oamenii lui Barim i-au arestat pe toţi şi-o să-i judece după legea Taberei.

Cobb înjura continuu, cu voce monotonă.

— Na, crapă cremenea! spuse Jordan.

— Nu putem să dăm drumul acolo seminţelor de *Thanasis,* constată Whelan. Ce-o să facem?

— O să le omorîm cu mîna, se răţoi Wilde. Plantăm aici ce-a mai rămas din seminţe şi mergem să le dăm o mînă de ajutor.

Craig încremenise nevenindu-i să-şi creadă urechilor. Puţin după prînz ateriză la Bază, pe teritoriul infestat, dincolo de poligonul de lansare a rachetelor de urgenţă. Wilde se decontamină şi imediat plecă să-l vadă pe Barim, în timp ce echipajul rămase să decontamineze aerodina.

La ieşirea din tunelul de iradieri îi aştepta Wilde.

— „Neînsemnatule”, vino cu mine! urlă.

Craig îl urmă în clădirea de piatră cenuşie de la marginea

cîmpului. Wilde îl îmbrînci înăuntru, spuse: „Uite-l, Vînătorule!” şi închise uşa.

Pereţii de piatră erau decoraţi cu puşti, arcuri şi suliţe. Corpolentul Vînător Şef, cu ochi de gheaţă sub părul bogat, cărunt şi cele patru puncte roşii de pe frunte, stătea la un birou de lemn, cu faţa spre uşă. Îi făcu semn spre scaunele înşirate de-a lungul peretelui, iar Craig se aşeză simţind că are deja gura uscată.

— Roy Craig, ai să fii judecat pentru viaţă şi onoare, conform legii Taberei, spuse Barim tăios. Jură pe sîngele Marelui Russel să spui adevărul.

— Jur pe sîngele Marelui Russel să spun adevărul.

Lui Craig i se păru că vocea îl sună strident şi fals.

Începu să transpire.

— Ce ai spune despre cineva care a trădat în mod deliberat proiectul nostru de a distruge phytozonii?

— Ar fi vinovat de trădarea vînătorii şi ar trebui scos în afara legii.

— Foarte bine. Barim îşi frecă mîinile, se aplecă înainte şi-l sfredeli cu privirea lui de oţel. Ce i-ai spus lui Bork Wilde că se află în cutiile alea pe care le-aţi adus din insula Burton?

Lui Craig i se încrîncenă stomacul:

— Diapozitive, eşantioane, probe ştiinţifice, domnule.

Barim îl interogă nemilos în legătură cu cutiile. Craig încerca cu disperare să spună adevărul fără să menţioneze numele lui Midori. Barim îl forţă să o numească, apoi îl întrebă ce crede despre atitudinea ei. Craig se simţea încolţit, îl treceau toate năduşelile şi îl copleşea o frică din ce în ce mai ascuţită. Continua să-l privească în ochi pe Barim, ocolind adevărul cît îi stătea în putinţă, pentru a nu o implica pe Midori, în cele din urmă Barim rupse vraja privirilor şi izbi cu pumnul în masă:

— Te-ai îndrăgostit de Midori Blake, băiete?

Craig îşi plecă ochii:

— Nu ştiu. Cum să ştii cînd iubeşti? se gîndi. Ştii tot aşa cum ştii că trăieşti. Îmi plăcea să fiu în preajma ei… Cred că nu m-am gîndit niciodată. Dacă trebuie să te gîndeşti la asta, înseamnă că nu iubeşti, eşti doar prieten, îşi spuse în sinea lui. Nu, nu cred că o iubesc, domnule, rosti în sfîrşit.

— Seminţele de phytozoni au ajuns aici în cutii, zise Barim. Cine le-a plantat?

Craig îi evită privirea:

— Pot să umble şi să se planteze singure, domnule. Probabil că au scăpat.

Gura i se uscase de parcă ar fi înghiţit praf de puşcă.

— Midori Blake ar fi în stare, din punct de vedere moral, să le elibereze?

Craig se crispă:

— Din punct de vedere „moral”… Nu prea ştiu ce vrea să spună cuvîntul, domnule.

— Vreau să spun: ar avea ea curajul să vrea să o facă şi să o şi facă?

O gheară de gheaţă îi strînse inima lui Craig. Se uită în ochii lui Barim:

— Nu, domnule! N-am să cred niciodată aşa ceva despre Midori!

Barim zîmbi furibund şi lovi iar cu pumnul în masă.

— Wilde! strigă. Adu-le înăuntru!

Intră întîi Midori, în bluză albă şi fustă neagră. Era palidă, dar stăpînă pe ea, şi-i zîmbi uşor lui Craig. Urmă Mildred Ames, suplă, cu faţa prelungă, în alb, apoi Wilde, încruntîndu-se ameninţător. Wilde se postă între Craig şi d-ra Ames.

— Domnişoară Blake, e limpede că tînărul Craig a fost fraierul dumitale, aşa cum ai şi mărturisit de altfel. În fapt, mărturia dumitale încheie procesul, minus sentinţa care o să urmeze. Te mai rog încă o dată să spui de ce ai făcut-o.

— Nu aţi înţelege, răspunse Midori. Fiţi mulţumit cu ce ştiţi.

Vorbea încet, dar hotărît. Lui Craig aproape îi venea rău de deznădejde.

— Pot să înţeleg, însă nu să trec cu vederea, insistă Barim. E spre binele dumitale să cunosc motivul. S-ar putea să fii nebună.

— Ştiţi prea bine că sînt sănătoasă. O ştiţi doar.

— Da. Umerii largi ai lui Barim se încovoiară. Atunci măcar inventează un motiv. Părea că o roagă. Spune că urăşti planeta Mordin. Spune că mă urăşti pe mine.

— Nu urăsc pe nimeni. Mi-e milă de voi toţi, spuse Midori.

— O să vă dau eu un motiv! sări în picioare d-ra Ames, cu obrajii în flăcări. Faptul că folosiţi cu nesăbuinţă, iresponsabil translocatorul pune viaţa tuturor în pericol. Acceptaţi înfrîngerea, şi să ne ducem acasă!

Intervenţia ei îl ajută pe Barim să-şi recapete calmul; zîmbi:

— Te rog să stai jos, domnişoară Ames. În trei luni nava de asistenţă o să te ducă spre locuri mai sigure. Noi însă nu o să acceptăm niciodată înfrîngerea şi nici nu o să ne temem de moarte. N-avem nevoie de lacrimile dumitale sau ale altcuiva.

D-ra Ames se aşeză sfidătoare. Barim îşi îndreptă din nou privirea spre Midori şi chipul i se înăspri:

— Domnişoară Blake, te faci vinovată de trădarea vînătorii. Ţi-ai trădat semenii în lupta cu forme de viaţă străine. Dacă nu admiţi un motiv cît de cît uman, trebuie să trag concluzia că îţi renegi propria condiţie de om.

Midori nu răspunse. Craig îi furişă o privire; stătea dreaptă, mîndră, cu picioarele ei mici lipite, cu mîinile strînse în poală. Barim bătu cu pumnul în masă şi se ridică:

— Foarte bine. Ţinînd seamă de legea Taberei, te condamn la izolare de semenii tăi. Eşti femeie şi nu aparţii neamului mordin, aşa că voi face uz de o mare severitate. Vei fi transportată pe insula Russel, fără să poţi beneficia de nimic făcut de mîna omului. Ai să te hrăneşti cu rădăcini şi boabe asemănătoare tipului de viaţă de pe Pămîntul pe care l-ai trădat de bunăvoie. Dacă ai să supravieţuieşti cînd o să sosească nava de asistenţă de pe Belconti, ai să fii trimisă acasă cu ea. O privi tăios. Ai ceva de spus înainte de a-ţi aplica pedeapsa?

Cele patru puncte roşii străluceau în contrast cu paloarea apărută brusc pe fruntea Vînătorului. Ceva se frînse în Craig; sări în picioare şi strigă spărgînd liniştea:

— Nu puteţi face ăsta, domnule! E mică şi lipsită de apărare! Nu cunoaşte felul nostru de a…

— Stai jos! Taci din gură, plîngăciosule!

Wilde îl plesni şi-l sili să se aşeze.

— Linişte! tună Barim.

Wilde se aşeză gîfîind, şi în încăpere se aşternu din nou tăcerea.

— Înţeleg prea bine felul vostru de a fi, rosti Midori. Scutiţi-mă de mila voastră. Duceţi-mă pe insula Burton.

— Midori, nu! se întoarse spre ea d-ra Ames. O să mori de foame! O să te omoare *Thanasis!*

— Nici tu nu înţelegi, Mildred. Domnule Barim, îmi puteţi îndeplini cererea?

Barim se aplecă înainte, odihnindu-se în mîini:

— Aşa să fie, zise el răguşit. Midori Blake, aproape că mă faci

să simt din nou gustul fricii. Se îndreptă şi se întoarse spre Wilde. Îndeplineşte sentinţa, Wilde!

Acesta se ridică şi îl trase în picioare şi pe Craig:

— Adună echipajul la aerodină! Puneţi-vă costumele de protecţie! *Aleargă,* băiete!

Craig ieşi împleticindu-se.

Craig conduse aerodina spre nord-vest în plină viteză, mai repede decît soarele, făcînd să fie iarăşi zi. În cabina principală din spate domnea o tăcere apăsătoare, dureroasă. Se apleca mult, ca şi cum ar fi vrut să împingă nava cu forţa muşchilor. Refuză să gîndească, dar nu-şi putea stăpîni vîrtejul din suflet. Ştia că aşa trebuia să se întîmple şi totuşi abia putea îndura. Se chinui tot drumul pînă reuşi să aterizeze brusc printre clădirile părăsite de pe insula Burton. Din aerodină coborîră bărbaţii în costume de protecţie. Midori, în fustă şi bluză. Stătea liniştită, la distanţă, şi-şi privea lung căsuţa de pe marginea falezei. Tulpinile de *Thanasis* creşteau drepte, verde închis şi înalte pînă la genunchi, de-a lungul tuturor potecilor.

— Distrugeţi toate uneltele folosite la zidurile circulare! Aruncaţi în aer toate clădirile, porunci Wilde. „Neînsemnatule”, tu vii cu mine!

Ajunşi la casa lui Midori, Wilde îi ordonă lui Craig să îngroape explozibilul la un metru de-a lungul fundaţiilor. Un singur cartuş detonant ar fi fost de ajuns. Craig îşi regăsi graiul:

— Vînătorul nu a spus să facem asta, domnule Wilde. Nu-i putem lăsa măcar casa?

— Nu o să aibă nevoie de ea. *Thanasis* o s-o omoare înainte de a se lumina de ziuă.

— Atunci, lăsaţi-o să moară în ea. O iubeşte.

Wilde rînji dezgolindu-şi dinţii de cal:

— E proscrisă, „neînsemnatule”. Cunoşti legea: nimic făcut de mîna omului.

Craig înclină capul şi scrîşni din dinţi. Wilde fluieră tot timpul cît el plasă cartuşele. Se întoarseră la aerodină şi Jordan raportă că şi celelalte clădiri erau gata să fie aruncate în aer. Faţa lui rotundă, jovială, era întunecată. Midori nu se mişcase. Craig ar fi dorit să-i vorbească, să-i spună că-i pare rău, să-şi ia rămas bun, dar ştia că, dacă ar fi încercat, nu ar fi găsit nici un cuvînt, ar fi putut doar să scoată un urlet. Zîmbetul ei slab, straniu, părea să

o poarte spre altă lume, la un milion de ani lumină depărtare de Craig şi de cei ca el. Cobb o măsură cu mutra lui de şoarece pofticios.

— O să detonăm din aer, hotărî Wilde. Altfel suflul ne-ar ucide.

— Întîi trebuie s-o dezbrăcăm, zise Cobb. Cunoşti legea, Bork: nimic făcut de mîna omului.

— Aşa e.

Midori îşi scoase bluza. Se uita fix la Wilde. Un nor roşu înceţoşă privirea lui Craig.

— Urcaţi uneltele la bord, îi repezi Wilde. Cu toţii în aerodină! Mişcaţi-vă, cîinilor!

Pe fereastra laterală Craig observă că Midori pornise în josul potecii înguste. Păşea liniştită, ca şi cum s-ar fi dus să picteze. *Thanasis* îi biciuia picioarele goale şi lui Craig i se păru că-i vede sîngele ţîşnind. Nu se opri şi nici nu privi înapoi. Craig simţi durerea în propria piele. Înălţă nava smucind-o şi nu se uită cînd Wilde detonă clădirile.

Departe de soare, spre Bază, prăbuşit în infernul din suflet, Roy Craig se grăbea să prindă noaptea.

Cu bombe incendiare, substanţe chimice, grenade, mordinii duceau o luptă deja pierdută pentru insula Bază. Craig muncea ameţit pînă la epuizare pentru a fugi de gînduri. În el se amestecau durerea şi mînia şi satisfacţia, şi se întreba dacă nu îşi pierduse minţile. Tulpinile de phytozoni creşteau din pămînt cu o forţă incredibilă. În zori ţîşneau la suprafaţă, de două ori mai multe decît în ziua precedentă, precum capetele hidrei. Bobocii proaspeţi, de mărimea unghiei mari, colorau aerul de deasupra insulei în încîntătoare vîrtejuri. Într-o zi Craig îl văzu pe Joe Breen, laborantul cel îndesat, înjurînd şi ţopăind ca o broască în timp ce lovea la întîmplare cu un topor în mugurii care dansau. Era cea mai potrivită imagine a situaţiei în care se aflau de fapt.

Barim luă crunta hotărîre de a muta cartierul general în insula Russel pentru a planta *Thanasis* pe insula Bază, unde fusese casa lor, Craig tocmai ajuta la ridicarea noii tabere, cînd clacă. Se trezi într-o infirmerie micuţă şi nemobilată, de la Bază. Doctorul mordin îi lua sînge şi-i punea diverse întrebări. Craig îi mărturisi că, în ultimele zile, avusese o senzaţie acută de greaţă

şi dureri în diverse părţi ale corpului.

— Eram pe jumătate nebun, domnule doctor, încercă să se apere. N-am ştiut că sînt bolnav.

— Mai am douăzeci de cazuri, dacă vrei să ştii, mormăi medicul şi ieşi posomorît.

Craig dormi pentru a scăpa în coşmaruri de obsesia ochilor unei femei. Din cînd în cînd se trezea pe jumătate, înghiţea medicamente şi suporta tot felul de analize, apoi adormea la loc şi iarăşi se pomenea faţă în faţă cu un Mare Russel care îl privea cu ochii enigmatici ai unei femei. În zorii celei de-a doua zile se trezi şi observă încă un pat, lîngă fereastră. În el – taica Toyama.

— Bună dimineaţa, Roy, îi zîmbi. Aş fi fost mai fericit să te întîlnesc în altă parte.

Mulţi căzuseră la pat şi cel puţin zece muriseră, îi spuse lui Craig. Beleontinii se întorseseră în laboratoare şi lucrau intens pentru a identifica agenţi şi vectori. Craig se simţea gol pe dinăuntru, îl durea capul, însă nu-i păsa. Ca prin ceaţă, văzu cum d-ra Ames veni la picioarele patului, într-un halat alb, se aşeză între el şi taica Toyama şi-l luă pe bătrîn de mînă:

— George, vechiul meu prieten, l-am găsit.

— Nu zîmbeşti, Mildred.

— Nu zîmbesc. Toată noaptea am analizat structuri de difracţie. E exact de ce ne temeam: s-au răspîndit două unităţi Ris complete.

— Deci, iarăşi planeta Froy. Glasul lui taica Toyama era liniştit. Aş vrea să fiu cu Helen acum, cînd mai avem aşa de puţin timp.

— Desigur, îi răspunse. O să am grijă de asta.

Paşi repezi şi grei răsunară afară. O voce pătrunse în încăpere.

— Ah! Iată-te, domnişoară Ames!

Barim, în costum de vînătoare, de piele, se înghesui în uşă. D-ra Ames se întoarse să-l privească peste patul lui Craig.

— Mi s-a comunicat că aţi găsit virusul, zise Barim.

— Da, surîse vag d-ra Ames.

— Ei bine, ce contramăsuri sînt de luat? Au murit deja doisprezece oameni. Ce-aş putea să fac?

— Să trageţi în el c-o puşcă, domnule Barim. Avem de-a face cu un sistem-liber *Thanasis,* care are deja o libertate temporară de gradul doi. Vă spune ceva acest lucru?

Maxilarul lui greu se închise ca o capcană.

— Nu, dar atitudinea dumitale îmi spune. E molimă, nu?

D-ra Ames încuviinţă din cap.

— Nici un costum nu vă poate proteja. Nu e posibil nici un tratament. Sîntem infestaţi cu toţii.

Barim îşi muşcă buzele şi o privi în tăcere.

— Pentru binele dumitale, mai bine să nu fi venit niciodată aici, rosti în cele din urmă. O să lansez pe orbită racheta noastră de urgenţă cu un mesaj de avertisment. Aşa o să salvez nava voastră de asistenţă cînd o să sosească şi Belconti va putea evita sectorul. O jumătate de zîmbet îi muie trăsăturile dure. De ce nu-mi dai peste nas? De ce nu spui că m-ai prevenit?

— Mai e nevoie? Mi-e milă de voi, mordinii. Va trebui să muriţi fără demnitate, plîngînd după apă şi după mamele voastre. Cît de scîrbiţi o să fiţi de voi înşivă!

— Asta te consolează? Barim încă mai zîmbea. Nu-i chiar aşa. Toată noaptea m-am gîndit şi la posibilitatea de a ajunge aici şi, chiar acum, oamenii mei forjează vîrfuri de săgeţi. O să organizăm o ceată legată prin jurămînt şi o să luptăm pînă la moarte cu Marele Russel. Vocea îi deveni mai profundă şi ochii îi scînteiară. N-o să şovăim, o să-i tîrîm după noi, dacă trebuie, pe cei neajutoraţi şi o să murim toţi luptînd ca bărbaţii.

— Ca sălbaticii! Nu! Nu! Iertaţi-mi reproşurile, domnule Barim. Nimeni nu spune niciodată „da” morţii. Am cu adevărat nevoie de ajutorul dumneavoastră, de transport şi de oameni. Unii dintre noi pot trăi, dacă vom lupta din greu.

— Cum? mormăi el. Credeam că pe planeta Froy…

— Oamenii noştri de pe planeta Froy aveau numai resurse umane. Pe cînd aici, sînt convinsă că undeva phytozonii au sintetizat deja imunizatorul, antidotul contra acestei molime, lucru ce pare imposibil pentru ştiinţa omenească. Glasul îi era emoţionat. Să ne ajutaţi, domnule Barim. Dacă îl putem găsi, să izolăm suficient din el pentru a-i cerceta structura…

— Nu! o întrerupse brusc. E un joc prea lung. Nu trebuie să fugi scîncind din faţa morţii. Hotărîrea mea e de bun simţ şi irevocabilă.

D-ra Ames îşi împinse bărbia înainte şi vocea i se ascuţi:

— Cum îndrăzniţi să vă condamnaţi oamenii fără să le cereţi părerea? Poate că ar prefera să lupte pentru viaţă.

— Ha! Nu-i cunoşti, domnişoară! Se aplecă şi-l bătu pe umăr

pe Craig, cu aspră afecţiune. Tu, băiete, ai să te ridici şi ai să lupţi alături de noi, nu-i aşa?

— Nu, răspunse Craig.

Se ridică cu greu de pe pernă şi se sprijini pe braţe. D-ra Ames zîmbi şi-l mîngîie pe obraz:

— Ai să rămîi să ne ajuţi să luptăm pentru viaţă, nu-i aşa?

— Nu, răspunse Craig.

— Gîndeşte-te la ce spui, băiete! îl preveni Barim. Marele Russel poate fi şi el doborît de molimă. Îi datorăm o moarte curată.

Craig se ridicase în capul oaselor. Se uita drept în faţă, cu ochi limpezi:

— L-am întinat cu murdărie! L-am întinat cu gunoi! L-am întinat cu…

Pumnul lui Barim îl trînti pe pernă şi îi crăpă buza. Vînătorul se îngălbenise:

— Eşti nebun, băiete! şopti. Dar nici chiar un nebun nu poate rosti astfel de vorbe.

Craig se chinui din nou să se ridice.

— Voi sînteţi nebuni, nu eu. Îşi linse buza, şi picături de sînge îi alunecară pe pijama. O să mor ca un nelegiuit, aşa am să mor. Un proscris alungat pe insula Burton. Întîlni privirea neîncrezătoare a lui Barim. Am întinat sîngele…

— Linişte! răcni Vînătorul. Asta-i nelegiuire! O să trimit o patrulă să te ia, *străine.*

Se răsuci pe călcîie şi ieşi bocănind. D-ra Ames îl urmă.

— Voi, mordinii! zise ea clătinînd capul.

Craig şedea pe marginea patului şi-şi descheia încet pijamaua. Vedea încăperea ca prin ceaţă şi totul se legăna în jur. Zîmbetul lui Toyama era ca o lumină.

— Mi-e ruşine. Mi-e ruşine. Te rog să mă ierţi, taică Toyama. Tot ce ştim e să ucidem, să ucidem şi iar să ucidem.

— Nu toţi facem ce trebuie, ci ceea ce ni se spune, grăi bătrînul cu blîndeţe. Moartea şterge datoriile, Roy. Ar fi bine să ne odihnim.

— Nu şi datoriile mele. Eu n-am să mă odihnesc niciodată. Mi-am dat seama deodată – Mare Russel, *cît* de bine! – mi-am dat seama că am iubit-o pe Midori Blake.

— Era o fată ciudată. Demult, Helen şi cu mine credeam că te iubeşte. Îşi plecă capul. Dar vieţile noastre sînt numai nişte

aşchii în calea unui torent. La revedere, Roy.

După puţin apăru Jordan într-un costum de protecţie negru. Pe faţă i se citea un dispreţ amar. Arătă cu degetul spre uşă:

— În picioare, străine! Ieşi! se răsti.

În pijama şi cu picioarele goale, Craig îl urmă. De undeva, din altă încăpere a infirmeriei, auzi pe cineva ţipînd. I se păru că era vocea lui Cobb. Se îndreptă spre locul de decolare. Totul în jur tremura ca sub apă. Oamenii încărcau combustibilul în racheta de urgenţă. Craig se aşeză deoparte. Cobb lipsea. Wilde era congestionat, dîrdîia şi ochii îi străluceau de febră. Jordan preluă comenzile aerodinei. Nimeni nu scotea un cuvînt. Craig se uita picotind prin bucăţelele de geam colorat în timp ce nava întrecea în zbor soarele. Se trezi doar cînd, în zorii palizi, aerodina se lăsă pe pămîntul insulei Burton.

Coborî şi rămase clătinîndu-se lîngă navă. În lumina slabă, *Thanasis* îşi croia drum peste grămezile de moloz şi se îngrămădea pe poteci, înaltă acum pînă la brîu. Phytozonii se mişcau pe tulpinile lor şi se înălţau somnoroşi în aerul umed. Ochii lui Craig căutau ceva, o amintire, o prezenţă, împlinire şi odihnă, nu mai ştia, scruta depărtarea, dar simţea totul foarte aproape. Apoi Wilde veni din spate şi-i dădu brînci.

— Străine! strigă.

Craig se întoarse şi privi în ochii aprinşi de febră. Dinţii mari clănţăneau.

— Am întinat sîngele lui Midori Blake. L-am întinat cu bălegar. Am…

O forţă neaşteptată îi izbucni în oase şi muşchi. Sări ca un arc şi simţi dinţii de cal spărgîndu-i-se sub pumn. Wilde se prăbuşi. Ceilalţi coborîră iute din aerodină.

— Dreptul sîngelui! Dreptul sîngelui! ţipă Craig. Din voce i se desprinse o tonalitate adîncă, de clopot, ce îi păru tot aşa de stranie ca şi acea putere care-i ardea nervii. Jordan îi opri pe Rice şi Whelan. Wilde se ridică, scuipă sînge şi-şi bălăbăni ameninţător pumnii uriaşi. Craig se apropie să-l înfrunte clocotind de furie. Lumea se învîrtea şi se topea, pulverizată în culori sclipitoare, palpitînd, gemînd, horcăind şi blestemînd; în centrul lumii îl sfida Wilde, şi Craig se năpusti asupra lui. Simţi loviturile, nu şi durerea, îşi simţi coastele plesnind, simţi impactul loviturilor proprii în trupul adversarului din creştet pînă-n tălpi. Prăvăliri pe zgura zgrunţuroasă, carne învineţită,

tropăieli, braţe încleştate, mîini sfîşiind, gîfîieli; cei doi bărbaţi ajunseseră să stea în genunchi şi aşa să se izbească cu pumnii şi braţele. Scena se limpezi, şi Craig îl văzu cu un singur ochi pe Wilde ghemuit şi inert în faţa lui. Se ridică nesigur. Parcă îşi pierduse greutatea şi îşi curăţise sufletul.

— Dreptul sîngelui, străine, rosti necruţător Jordan arătîndu-l pe Wilde.

— Nu mai e nevoie, zise Craig. Marele Russel fie cu tine, străine.

Se întoarse şi coborî pe poteca ce ducea spre defileu, nepăsător la durerea din piept şi la tulpinile zemoase de *Thanasis* strivite sub tălpi. Acasă! Să te întorci acasă! Să te întorci acasă! îi clinchetea un glas cristalin în minte. Nu privi înapoi.

*Thanasis* creştea mai rar în defileul îngust. Auzi căderea apei şi amintiri vechi năvăliră în cascadă. La bolovanul de cuarţ îşi roti privirile, genunchii i se înmuiară şi căzu lîngă el. Ea era foarte aproape. Îi simţea cu nedescrisă putere prezenţa copleşitoare. Ea era însuşi locul acela.

Lumina zorilor pătrunse ca o săgeată în defileu, se lovi de cuarţ sclipitoare şi născoci curcubeie diafane în picăturile de deasupra cascadei. Frunze de phyto se ridicau din tulpinile lor argintii, fantomatice, se desprindeau şi dansau în propriul lor curcubeu prin văzduh. Ceva se ridică şi în pieptul lui Craig, şi un nod îl sufocă. În ochiul teafăr se iviră lacrimile.

— Midori, şopti. Midori.

Sentimentul îl copleşi. Inima bătea gata să i se spargă. Îşi înălţă braţele şi faţa tumefiată spre cer şi începu să strige incoerent. Apoi bezna îi alină durerea.

*Zvîrcoliri titanice. Rafale de vînt. Năvală continuă de crunte violenţe.*

*Potriviri în întuneric. De un milion de milioane de ori; milioane de căutări răbdătoare. Frînturi de lumină filtrată, argintie, verde, aurie, roşie aprins.*

*Tociri. Nivelări. Transformări neîntrerupte. Revelaţii pîlpîitoare, vastitatea planetei şi micimea atomului, nici un punct central între ele. Sensul primordial al vreunui zeu care tînjeşte să se cunoască pe sine. Agonie împăcată, fără de sfîrşit, în căutarea vieţii.*

*Formă şi culoare topite într-acelaşi miez. Străfulgerări de bucurie nemărginită şi iubire de negrăit, Privea. Asculta. Simţea. Gusta.*

*Risipe polare, cristaline. Vin al dulceţii. Sclipirea caldă a soarelui în apa albastră. Mîngîieri parfumate de vînt. Ghimpele amarului.*

*Răpăiala ploii. Coasta verde-argintie a dealului. Furtuna cu muget şi zguduiri. Asprimea sării. Munţii somnolenţi. Bătaia valurilor. Pete de stele ascunse-n întuneric. Limpezimea regretului. Lumile reci ale nopţii.*

*Ştia şi iubea.*

*Linia zdrenţuită de bărbaţi cu feţele supte sub barba nerasă. Verde pur. Soare auriu în înalt. Răget. Roşeaţa părului aspru sărind de colo-colo. Zbîrnîitul arcului. Zborul şuierător al săgeţii. Strigăte din adîncul piepturilor bărbaţilor. Împlîntarea suliţelor. Trupuri sfîşiate, aruncate, străpunse de spini şi bătăi cu pumnii. Un contur uriaş îngenunchind, fulgerat, vărsînd rîuri de sînge. Strigăte puternice de bărbaţi stingîndu-se în tăcere.*

*Ştia şi îi părea rău.*

*Femeia care se scaldă. Lumina soarelui pătîndu-i cu auriu braţele rotunde. Păr negru curgînd în şuviţe mici. Graţie peste putinţă de îndurat. Frumuseţe care era durere.*

*Tremura intens de dragoste.*

*Pămînt neclintit sub carnea ce se odihnea, întreagă şi nevătămată pentru totdeauna. Încîntare miraculoasă. ACASĂ! Să te întorci ACASĂ! Să te întorci ACASĂ!*

*Se întorcea acasă.*

Ray Craig îşi percepu din nou trupul şi lucrurile din jur. Şedea culcat pe spate, iar briza caldă, înmiresmată, sufla de-a lungul defileului şi răsucea ramurile către albastrul cerului în forme argintii, delicate. Auzea cascada şi frunzele de phyto şi-i era bine, se odihnise. Căută urma unei vechi dureri, dispărute, şi cu adevărat durerea se topise, cînd o zări pe Midori îngenunchind lîngă el cu chip strălucitor şi cu degetele răcoroase pe fruntea lui. În afară de frunzele agăţate de trupul ei, era goală. Şi el era gol şi nici nu-i era ruşine, nici nu era aţîţat, şi înţelese că amîndoi erau morţi. Se ridică mirat şi temător.

— Midori, şopti. Cînd mori… e că acum… cum… ce…

Voia să ştie o mulţime de lucruri, dar mai cu seamă unul:

— Te mai pot pierde vreodată, acum?

— Niciodată, îi zîmbi ea. N-am murit, Roy. Sîntem mai vii decît oricînd.

Craig o luă de mîini; le simţi calde şi mătăsoase.

— Molima i-a omorît pe toţi, îi zise.

— Ştiu. Ai delirat. Noi însă n-am murit.

— Ce s-a întîmplat atunci cu noi?

— Ne-au salvat frunzele de phyto. Undeva, în spectrul lor infinit de tipuri de viaţă, au creat o porţiune specială destinată oamenilor. Au amestecat substanţa lor vitală cu a noastră, ne-au epurat de *Thanasis* şi ne-au dăruit imunitate. Îi zîmbi şi îşi frecă mîinile. Ştiu cum te simţi. Te-am vegheat două săptămîni şi tot timpul frunzele veneau şi plecau de la tine. Atunci am înţeles ce se întîmplase şi cu mine.

Craig îşi pipăi barba şi încuviinţă:

— Trebuie să te cred. Dar de ce, cînd noi am încercat din toate puterile şi de atît de mult timp să le omorîm? De ce?

— Nu aveau cum şti asta. Aici moartea şi descompunerea sînt transformări ale vieţii. O astfel de formă de viaţă niciodată nu se fracţionează, Roy, şi în totalitate nu este decît dragoste.

— Am simţit... am visat asta. Şi îi povesti despre viziunile sale.

— Nu a fost vis, îi spuse Midori. Ai fost integrat în conştiinţa planetară. Mi s-a întîmplat şi mie.

— Mi-e teamă că visez şi acum. Mai putem să mîncăm, să bem, să dormim şi toate celelalte?

Ea rîse, sări în picioare şi-l trase după ea.

— Prostuţul de Roy! Încă nu crezi că eşti viu! Vino să-ţi arăt ceva.

Alergară de mînă pînă la marginea apei. Nisipul îi înţepa tălpile, dar tulpinile aspre de *Thanasis,* care îi biciuiau gleznele, nu-l mai răneau. Lîngă apă, trunchiurile de phytozoni se lipiseră – după modelul zidurilor circulare – alcătuind încăperi legate între ele, ca nişte conuri goale pe dinăuntru, curate, uscate şi argintii. O urmă pe Midori prin încăperi şi din nou afară, unde creştea un boschet de tulpini aparte, pline de nişte umflături maronii. Ea rupse membrana ca o foiţă şi dedesubt apărură noduli perlaţi, de mărimea unor prune, strînşi unii într-alţii. Întinse unul spre buzele lui şi el îl mîncă. Era răcoros şi crocant, cu o aromă şi savoare încîntătoare şi neobişnuită. Îşi dădu

seama că-i era foarte foame. Mîncă altul şi o privi uluit.

— Sînt sute de astfel de vezicule, îi explică Midori. Nu există două cu acelaşi gust.

— Atunci… ne cunosc ca oameni? Aşa cum eu te ştiu pe tine?

— Ne cunosc biochimic, ca şi cum am fi nişte molecule uriaşe. Iată ce cred, Roy: cred că acest tip de viaţă are posibilităţi nebănuite şi stăpîneşte mediul înconjurător folosind numai cele mai mici părţi ale acestor posibilităţi. Niciodată nu se divide pentru a lupta împotriva ei înseşi şi ca astfel să se dezvolte. Aşa că zace visînd şi probabil ar fi visat pentru totdeauna dacă…

Privi dincolo de apă, către povîrnişul îmbrăcat cu rădăcini şi norii coloraţi de frunze de phyto care dansau în aer.

— Continuă, o îndemnă. Vrei să spui că atunci am venit noi cu *Thanasis?*

— Da. Am provocat schimbări, recombinări genetice, ridicarea temperaturii şi accelerarea vitezei proceselor vitale. Tot ce se întîmpla într-un punct era multiplicat pretutindeni, fiindcă aici totul este un întreg şi într-un an evoluează cît Pămîntul într-un milion de ani. Toate astea au adus planeta la un nou nivel de conştiinţă. Noi am trezit-o. Simt că ne cunoaşte şi ne iubeşte pentru asta.

— Să ne iubească pentru *Thanasis?*

— O iubeşte şi pe *Thanasis,* care a devenit o parte componentă a vieţii planetei, ca şi noi. Ne gîndeşte biochimic, Roy. Ca oricare din micuţele frunze de phyto, şi noi sîntem nişte gînduri ale minţii ei stranii. Cred că acum sîntem, într-un fel, centrul conştiinţei nou create, slujind ca sistem de simboluri, ca nişte creatori… Coborî vocea şi se strînse spre el, încît Craig îi simţi căldura. Sîntem gîndurile ei care în acelaşi timp gîndesc ele însele; prima oară i se întîmplă aşa ceva, şopti. Planeta e un nesfîrşit mister, Roy. Numai prin noi îşi poate cunoaşte propria frumuseţe şi minunăţie. Ne iubeşte şi are nevoie de noi.

— Înţeleg ce vrei să spui. Îi mîngîie spatele lin şi ea se înfioră. Simt tot ce vrei să spui. Ştiu ce vrei să spui. O trase spre el şi o sărută uşor. Şi eu iubesc planeta asta. Prin tine o iubesc.

— Am să-ţi înapoiez dragostea ei, şopti Midori cu capul pe umărul lui.

— Trăim! Acum ştiu că sîntem vii!

— Trăim. Îţi dai seama că nu o să fim niciodată bolnavi, că

n-o să îmbătrînim niciodată, că nu o să murim niciodată?

Îşi lipi obrazul de părul ei:

— Niciodată e foarte mult. Dar te vreau pentru mult timp, Midori.

— Copiii noştri ne vor prelua datoriile, rosti ea blînd şi se îmbujoră. Dacă o să obosim, o să putem fi resorbiţi şi răspîndiţi în conştiinţa planetei, aşa cum s-a întîmplat în viziunile pe care le-am avut.

— Copiii noştri, şopti şi Craig. Copiii copiilor noştri. Mii şi mii. E minunat, Midori.

— Ar putea fi la fel pentru orice fiinţă omenească, bătrînă sau bolnavă, dacă ar veni pe planetă acum. Ar putea fi din nou şi pentru totdeauna tînără şi în plină putere.

— Da, spuse eu ochii spre bolta cerului. Şi pe orbită se roteşte o rachetă cu un mesaj de avertisment. Poate că într-o zi au să ne descopere. Dar multă vreme de aici încolo au să încerce să ne vîneze ca pe o molimă, căci asta cred ei că sîntem.

— Aşa e. Nu e drept că ei nu pot afla…

— Că ei sînt propria lor molimă…

Craig îi sărută ochii strălucind de lacrimi şi îi înclină capul să se odihnească pe umărul lui.

din limba engleză de *Liana Mikailovici* şi *Doina Hanu*

**MIRCEA OPRIŢĂ**

**JUDECĂTORII**

*Nu te speria, zise unul din necunoscuţi, nu te agita zadarnic, nu te deranja pînă la telefon, în acest moment ai încerca degeaba să chemi pe cineva, jucăria asta primitivă nu funcţionează; uite, dacă ţii neapărat, n-ai decît să verifici, să te convingi singur, dar poţi să mă crezi pe cuvînt. Şi chiar dacă ţipi, chiar dacă ai chema pe cineva aici, nu cred să-ţi folosească, ei, ceilalţi, nu ne văd, noi am venit doar pentru tine. Te-ai face de rîs, pentru ei sîntem invizibili, privirea lor s-ar plimba prin noi şi n-ar vedea decît peretele. Au să creadă că nu eşti în toate minţile, că ai vedenii, că strigi ca un nebun. Să nu-mi spui că n-au să creadă asta! M-am documentat, ştiu ce cunoaşteţi şi ce nu, ştiu pînă unde merge intuiţia voastră, nu puteam veni aici fără să încerc să vă cunosc, să vă reconstitui, acesta-i cuvîntul. Dar am venit doar pentru tine, altceva nu ne interesează, trebuie să discutăm, ai să înţelegi imediat de ce, trebuie să ajungem la o înţelegere, să facem un pact, parcă aşa se spune,* aşa *spuneţi voi. Aşază-te, o să ne găsim şi noi un loc, e bine că eşti singur şi putem vorbi în linişte. Eu sînt Ciprian, lui poţi să-i spui Frey, vorbeşte cu accent, a învăţat limba în mare grabă, dar asta nu contează, important e să ne înţelegem. La început va fi mai greu, bănuiesc că dumitale îţi va fi mai greu, împrejurarea e oarecum paradoxală. O să-ţi fie greu să înţelegi că, într-un fel, sîntem chiar rude, într-un fel sînt chiar strănepot, nu te lăsa înşelat de faptul că par mai în vîrstă decît dumneata. Sînt realmente mai în vîrstă. La ora asta, cînd destinul ne-a adus faţă în faţă, sînt cu mult mai în vîrstă, nici nu încerca să ghiceşti cu cît. Ai avut un fiu, Adrian, pardon, ai un fiu, trebuie să fie de vreo doisprezece ani acum; ei bine, pentru mine el a fost tatăl mamei tatălui meu, e de necrezut, nu-i aşa? De necrezut. Obişnuieşte-te cu gîndul ăsta, obişnuieşte-te totuşi, altfel nu vom putea Vorbi şi nu ne vom putea înţelege.*

Agită îndelung eprubeta, în dreptul ochilor, privindu-i conţinutul incolor prin care mici bule de gaz îşi croiau drum spre suprafaţă. Făcea totul cu gesturi mecanice, părea concentrat, şi

impresia asta o dădea mai întîi felul cum urmărea jocul luminii prin lichidul în continuă mişcare. De fapt, atunci era distrat, stătea cu gîndul în altă parte, şi numai obişnuinţa unor lucruri de rutină, făcute identic de aproape douăzeci şi cinci de ani, îi dădea aerul acela preocupat, încît un străin ar fi avut impresia că omul priveşte eprubeta cu multă atenţie.

Dincolo de glasvand, pe coridor, telefonul ţîrîi scurt, repetat, făcîndu-l să tresară. Cu eprubeta în mînă, ieşi din laborator şi se apropie de aparatul vechi, negru, cu mai multe butoane pentru liniile interioare. Un tub fluorescent, instalat chiar în faţa uşii, lumina coridorul cu ferestrele orientate, neinspirat, spre o curte întunecoasă, mărginită de ziduri.

Ridică receptorul cu mîna stîngă, cu cealaltă reîncepu să agite conţinutul eprubetei; apăsă butonul cu unul din capetele receptorului, pe care îl duse apoi la ureche.

— Alo! zise şi aşteptă.

— Budulică dragă, te rog ceva: împrumută-mi un mojar pentru…

Şocat, bărbatul trînti receptorul în furcă, fără să mai asculte restul. Se schimbase la faţă, o roşeaţă uşoară îi urcă în obrajii plini, pînă spre tîmplele cărunte. De enervare, chelia îi transpiră, primind luciu în lumina artificială a coridorului. Reveni cu paşi lenţi în laborator şi, aşezînd cu o mînă tremurătoare eprubeta într-un stativ, alături de altele, se lăsă greoi pe scaunul de lîngă masa încărcată cu borcănele de diferite culori. Scaunul scîrţîi, revoltîndu-se sub greutatea corpului mătăhălos.

„Lasă că i-o coc eu!” îşi zise, gîndindu-se la colegul de la etaj, îi recunoscuse vocea imediat, ar fi recunoscut-o pe a oricui din institut, chiar dacă acela ar fi încercat să şi-o prefacă; era furios pe cel de la etaj. „Cretinul! gîndi. Ştie bine că nu-mi place să-mi spună aşa, şi tot îmi spune…” Nu-i plăcuse niciodată numele pe care îl purta şi, din nefericire, toată lumea ştia asta. „Budulău, Budulău!” îl strigau colegii în liceu, hlizindu-se ca de-o poreclă; numele părea mai degrabă o poreclă, îi scutise pe ceilalţi de un efort, nu mai trebuiseră să-i găsească una. „Fă-te încoace, Budulău, aruncă mingea, Budulău, apleacă-te, stai «capră», Budulău…”; pînă şi profesorii: „Şterge tabla, Budulău, treci la loc, Budulău, treci la loc!”. Şi zîmbetele ironice ale fetelor cu care făcea cunoştinţă. Se prezenta întotdeauna cu numele mic: Iustin, dar nu trecea mult pînă cînd ele aflau că-l

mai chema şi Budulău, urmau zîmbete şi, de ce să nu recunoască, avusese nu o singură dată impresia că eşuase într-o legătură sentimentală datorită numelui său caraghios. Era ca şi cum fetele s-ar fi sfiit, s-ar fi ruşinat să continue la modul serios o relaţie cu persoana care era dispusă să poarte un asemenea nume. În fond, puteau ele să se întrebe, ce credit ar avea cineva care se înfăţişează lumii cu o poreclă trecută în actul de identitate? Şi e mai mult ca sigur că respingeau cu vehemenţă perspectiva de a deveni doamna Budulău, în eventualitatea că în gîndurile lor secrete luaseră în seamă o asemenea perspectivă, fie şi din simpla curiozitate a adolescentei care, în joacă, din amuzament, în singurătatea unei clipe de intimitate, îşi alătură prenumele de numele, unui bărbat. Eugenia Budulău. Ioana Budulău. Sanda Budulău. Amuzant, nu-i aşa?

Auzi paşi pe coridor şi se răsuci spre uşa care rămăsese întredeschisă.

— Ce te-a apucat? se miră noul-venit. Trînteşti receptorul, nu mai aştepţi să-ţi spun pînă la capăt ce aveam de spus.

Budulău simţi că-şi pierde firea.

— Ascultă, mă, Popescu-oarecare! vorbi el înfuriat. M-am săturat de glumele tale. Te rog să-ţi vezi de treabă, eu n-am venit la tine în laborator să te întreb ce şi cum, te rog să mă slăbeşti! Dacă nu încetezi, ridic problema în prima şedinţă de lucru, îţi promit asta în mod solemn. Nu mai poate omul să trăiască din cauza prostiilor voastre!…

Celălalt rămase în prag, cu o expresie care îi trăda nedumerirea, surprinderea. Înţelegînd că întrece măsura, Budulău se opri brusc, se întoarse spre masa de lucru, înhaţă cu un gest nervos eprubeta aşezată pe stativ şi reîncepu s-o scuture.

— Ia nu te mai „stropşi” atîta! zise celălalt, revenindu-şi imediat şi găsind că nu strica să se distreze puţin pe seama colegului supărăcios. Dacă nu-ţi convine să fii deranjat, pune pe uşă inscripţia „Cîine rău” şi-ai terminat cu grijile din partea asta.

— Ce vrei?! întrebă Budulău, răstit, străduindu-se să nu privească decît pata galbenă pe care i-o lăsase un colorant pe mîneca halatului.

— Păi… ţi-am mai spus, un mojar, că ale mele sînt toate împrumutate la alţii. Acum e rîndul meu să împrumut.

— Uite-l colo, ia-l şi lasă-mă să-mi văd de treabă.

Celălalt, Popescu, umblă într-un raft, luă obiectul căutat şi, în drum spre uşă, aruncă o privire spre masa de lucru a colegului.

— Merge, merge? întrebă ironic, şi era limpede că dorea într-un fel să-i plătească celuilalt primirea ostilă. Apropo, mai zise el din prag, nu ştii cumva pentru cine descarcă ăia piatră în faţa institutului? Se zice că tocmai pregătesc soclul unui monument.

Ieşi încîntat de glumă, era ca şi cum ar fi zis: „Acuşi, acuşi o să fii urcat pe soclu, Budulău”; făcu pe coridor cîţiva paşi, apoi se întoarse şi, cu aerul cel mai serios, întrebă:

— Să las uşa deschisă sau s-o închid?

— Las-o deschisă, zise Budulău, deşi în momentul acela abia se stăpînea să nu înjure.

— Stă cam prost cu nervii Budulică! povestea Popescu în laboratorul de sus şi, plimbîndu-se printre mese, pisa mărunt un bulgăre de culoarea varului în mojarul ţinut în mînă. Nu poţi să-i spui ceva, că se şi înfurie. Puţin a lipsit să nu mă scoată afară, ce, asta-i atitudine de coleg, de om civilizat? Văd că nu i-a fost destul cu avertismentul de luna trecută, e un inconştient, asta e…

— Avertismentul ăla, observă cineva, l-a primit pentru depăşiri de termene, nu pentru scandal…

— Tocmai de aia ziceam eu că-i un inconştient! se repezi Popescu, făcînd astfel manevra care-i convenea mai bine. I s-a atras atenţia, nu-i aşa? I s-a atras atenţia să predea lucrarea pe care o cîcîie şi o mîcîie de atîta vreme, că, uite, eu am încărunţit de cînd îl ştiu că se ocupă de ea. A zis că o face, şi ce-a făcut? Un rahat mare! Nici nu putea ieşi altceva din povestea aceea… Totul e absurd, dacă stai şi te gîndeşti. Să modifice proprietăţile apei, asta vrea Budulică-Burticică, asta se chinuie să facă de ani de zile, ca şi cum n-ar exista altceva mai important. Să facă din lichid un corp solid, ca şi cum apa n-ar îngheţa şi singură… Ăsta nu înţelege, poţi să-i spui de cîte ori vrei, nu înţelege odată pentru totdeauna că problema lui e o falsă problemă. Vrea, cu orice preţ, cu preţul ridicolului chiar, să fie ultimul pe baricadă. Ei bine, chiar aşa va fi, puteţi fi siguri că acolo îl vor mînca moliile, pe el, împreună cu cercetările lui! I-au dat un avertisment pentru că papă degeaba banii institutului. Şi cum să nu depăşească termenele, dacă n-are ce să predea… Dacă n-a

ajuns la nici un rezultat! Nici măcar la acela, limpede pentru toată lumea, şi anume că problema era din capul locului greşit pusă, că toate încercările lui nu sînt altceva decît praf în ochii altora, ce experienţe-s ălea care nu dau nici un rezultat? Ce experienţe-s ălea? Tovarăşu coleg, spune dacă n-am dreptate! După părerea mea, războiul ăsta încăpăţînat cu morile de vînt, pe care cu un aer de martir îl practică amicul de jos – şi trebuie să admitem că o bună perioadă de timp tactica i-a reuşit de minune – nu-i altceva decît o subtilă inducere în eroare a noastră, a tuturor. Şi dacă lucrurile încep în sfîrşit să se dreagă, Budulică dă din colţ în colţ, protestează, poartă pică unora şi altora, ameninţă, trînteşte telefonul. În inconştienţa lui, are impresia că mai e în stare să ne ducă multă vreme de nas!

Terminînd de sfărîmat substanţa albicioasă, aşeză mojarul pe un suport de marmură şi, privind-o cu un zîmbet insinuant, de vulpoi bătrîn, pe laboranta durdulie de alături, întrebă:

— Care dintre tinerele noastre colege se angajează să mai facă un rînd de cafele pentru iubitorii eternului feminin?

Cercul lentilei delimitează un întreg univers. O lume îngheţată sub lumina reflectată de oglinda microscopului. Structuri grunjoase, uniform răspîndite pe un cîmp cenuşiu. Filamente paralele. Culori, vag imobilizate în acest peisaj straniu, ca în faţa unei planete moarte. Printr-o rotire abia perceptibilă, mîna omului întăreşte lumina căzută pieziş pe faţa oglinzii, năpustindu-se apoi, vertical, asupra preparatului. Brusc, structurile grunjoase sclipesc metalic pe discul intens luminat. Culorile dispar. Dispar şi filamentele. Ochiul caută răbdător printre grămăjoarele de culoarea argintului. Cercetează spaţiile de legătură, lichidul acela viu iluminat. Acelaşi aspect, gîndeşte omul. Ar fi dorit o suprafaţă mai mată.

Soneria telefonului străpunse din nou liniştea de pe coridor. *„Iar* ăia *de sus!”* îşi zise Budulău şi, în primul moment, se gîndi să nu răspundă. Dar soneria ţîrîia întruna, aşa că se văzu nevoit să-şi ridice capul de la microscop şi să treacă dincolo de uşă. „Dacă-s tot ei, îi reclam! îşi propuse. Aşa nu se mai poate!”

— Alo, auzi glasul doamnei Budulău. Uite, dragul meu, de ce te-am chemat…

Zicea „dragul meu” cu o intonaţie nepăsătoare şi imediat şi-o

imagină stînd în micul hol al apartamentului, privindu-se în oglinda fixată de cuier în timp ce vorbea la aparat. Slabă, cu părul tuns scurt, proaspăt dat cu Cromoplatin nu-ştiu-cît (nu reuşise niciodată să reţină numărul soluţiei folosite de consoarta lui, prea se perindaseră multe şi cu efecte diferite, încît bărbatul ajunsese să le accepte ca pe o calamitate necesară), doamna Budulău spunea „dragul meu” cu acelaşi glas şi cu aceeaşi intonaţie neutră oricui, exceptîndu-i pe copii, cărora le spunea pe nume. Într-o vreme, cînd era mai tînăr şi observase reţinerea asta, ca şi alte lucruri care-l puneau pe gînduri, făcîndu-l uneori să se întrebe dacă nu cumva greşise însurîndu-se cu femeia aceea, Budulău suferise destul, trecuse în cîteva rînduri prin nişte sfîşieri lăuntrice neştiute de nimeni, nici măcar de Margareta, care, chiar dacă le-ar fi aflat – şi poate că le intuise, era doar femeie, dar se prefăcuse că nu dă atenţie faptului – nu s-ar fi sinchisit prea mult, arăta o fire prea nepăsătoare ca să-şi facă din asta probleme. Bărbatul se simţise apoi intimidat, „dacă nu mă iubeşte, de ce a acceptat să trăiască cu mine?” se întrebase fără să găsească niciodată răspunsul, temîndu-se de un răspuns, evitînd discuţiile care ar fi putut să-l provoace. Cu timpul, suferinţele s-au stins, ceea ce nu însemna însă că nu rămîneau regrete ascunse, ceea ce nu însemna că, din cînd în cînd, bărbatul nu-şi amintea înciudat de povara numelui său, văzînd în ea piedica simbolică aşezată între el şi cei care-l înconjurau. Veniseră copiii, doamna Budulău se dovedise o mamă destul de atentă, împărţindu-şi timpul între serviciu (era dactilografă la o instituţie cu profil cultural), plăcerile înfrumuseţării unui chip cu care natura nu fusese prea darnică, şi nu în ultimul rînd bucuriile, ca şi îngrijorările provocate de creşterea celor doi urmaşi. În sinea lui, bărbatul nu-i mai reproşa de mult nimic, nici măcar faptul că se dovedise întotdeauna mai preocupată de ideea creşterii salariului soţului ei decît de el însuşi, şi de nenumărate ori îi făcuse scene, atunci cînd avusese impresia că el nu lupta îndeajuns să se impună, să se remarce în institut, că nu se zbătea suficient să pună mîna pe un post mai bine remunerat, poate chiar un post din conducere. Ca şi cum el într-adevăr nu s-ar fi zbătut. Ca şi cum posturile din conducere s-ar fi găsit pe toate gardurile şi el n-avea decît să întindă mîna ca să-l ia pe cel care-i plăcea. Ca şi cum n-ar mai fi stat în calea lui şi numele Budulău – cine şi-ar fi imaginat un şef de institut cu

un asemenea nume, cine l-ar fi crezut o persoană demnă de luat în seamă, cînd uneori nici nevastă-sa nu părea să-i mai acorde un credit cît de cît? Se gîndise la un moment dat să-şi schimbe numele, apoi renunţase: prea era cunoscut de toţi, aşa că o schimbare în acte n-avea să aducă în acelaşi timp şi una similară în relaţiile lui cu ceilalţi. Pentru ceilalţi, colegi, cunoscuţi, rubedenii, el avea să rămînă pînă la capăt Budulău, personaj de la care aştepţi clovnerii mai degrabă decît lucruri serioase, ins mărunt, cununat pe viaţă cu treapta de jos a cercetării ştiinţifice. Şi nu de puţine ori îşi judecase părinţii, amîndoi învăţători pensionari într-un sat uitat din Crişana, amîndoi foarte în vîrstă acum; trebuia să fi făcut ei pasul acela, gîndea, trebuia să-i fi netezit drumul în viaţă mai mult decît o făcuseră. Apoi se gîndea la propriii lui copii şi înceta să-şi mai învinuiască – în sinea lui, fireşte – cu atîta asprime părinţii. Pentru ei, pentru copii, îşi zicea că trebuia să facă totuşi ceva care să-l scoată din impas. Şi, de cînd îşi pusese mari speranţe în ultimele lui cercetări, era din ce în ce mai sigur că totul avea să se schimbe în cele din urmă.

— Dragul meu, zicea doamna Budulău la telefon, mai ştii ce zi e mîine? N-ai uitat, nu-i aşa? Te anunţ că Mia vrea să invite la masă nişte colegi de clasă, aşa că vom avea puţin deranj. Şi cheltuială, mai încape vorbă? Mia zicea de vreo şase-şapte. Cum adică? De ce să fie prea mulţi? De ce să renunţe? E domnişoară de-acum, nu ştiu dacă ai observat, poate că n-ai avut vreme! ironiza doamna Budulău. Vine şi băiatul ăla, de care ţi-am mai vorbit, ce spui de asta? Sau mai bine nu spune nimic, ştii doar că taică-său are o funcţie mare la judeţ, e un noroc că putem să-l cunoaştem şi noi pe băiat. Mia era foarte emoţionată, se temea să nu-i fie refuzată invitaţia. Înţelegi, deci, că n-ai ce pierde nici tu, poate că-i o nouă şansă; tipul, ştii, tatăl băiatului, are încă destulă putere.

Ascultînd pe coridor vorbele femeii, Budulău privea prin uşa deschisă a laboratorului, vedea o parte din aparatură, stativele cu eprubete, cîteva rafturi pline de cutii şi borcane, un colţ al incintei care funcţiona la presiune scăzută; pe o masă, între reactivi şi instrumente metalice, cutia cu microcapilarele de sticlă, vasele acelea fine în care aştepta – de atîta vreme aştepta! – să se declanşeze reacţia. Măcar acolo, în proporţii infime, dacă eprubetele şi retortele îi dăduseră mii de alte

reacţii, refuzîndu-i-o însă pe cea urmărită, pe cea dorită, aşteptată cu o nerăbdare din ce în ce mai greu de stăpînit.

„La ce bun toate astea, gîndi bărbatul, dacă trebuie să fac curte nu ştiu cui, ca să ajung acolo unde vreau să ajung?” Dar imediat îşi alungă din minte ezitarea. „La urma urmei, băiatul trebuie văzut, îşi zise, o să cer prin el o audienţă la taică-său. Dacă nu reuşesc altceva, măcar le calc ăstora, de deasupra, pe nervi.”

— Cît costă? întrebă el de-a dreptul, înţelegînd bine unde băteau insistenţele doamnei Budulău.

— O mie, veni răspunsul pe un ton calm, care voia să i se transmită şi soţului.

— Pentru un bairam?! Pentru o *singură* masă? se înfioră Budulău, speriat de suma care i se propunea.

— Nu uita că-i vorba de fiica ta. Şi de tine! vorbi tăios, de la celălalt capăt al firului, doamna Budulău. Mia e domnişoară. Dacă-şi serbează ziua de naştere, nu~şi poate permite să invite colegi la o masă cu meniu de cantină, ai înţeles? Şi mai e vorba de băiatul acela. Tu ce crezi, cum trăiesc ăia acasă? O singură dată îţi calcă pragul, şi vrei să-i arăţi imediat că nu eşti decît un neisprăvit oarecare…

Bărbatul se clătină sub greutatea reproşurilor, glasul doamnei Budulău era iarăşi cel din clipele ei de mînie, cînd părea că nimeni şi nimic n-ar fi putut trece peste prăpastia îngheţată dintre soţi.

— Mai am cinci sute rămase din salariu, îl anunţă doamna Budulău, atunci cînd îl simţi înmuiat. Să mai faci rost de încă cinci sute.

Dincolo de geam, zidurile curţii interioare se înălţau masive, strîmtorînd lumina zilei, care pătrundea acolo cu greu, pe lîngă acoperişurile mai multor clădiri apropiate. O lumină cenuşie, la fel şi peretele din faţă, de fapt spatele unei alte construcţii, de pe care căzuseră bucăţi de tencuială, lăsînd să se vadă în mai multe locuri cărămida. Budulău rămase un timp alături de măsuţa telefonului; privi absent zidul cu tencuială veche, se simţea încă apăsat de gîndurile stîrnite de convorbirea abia terminată. Îi trebuiră cîteva minute pînă să se poată smulge din loc şi să se înapoieze în laborator.

Îşi privi ceasul, mai avea două ore bune pînă la sfîrşitul zilei de muncă. „Pînă atunci nu pot să fac nimic, îşi zise, aici n-am de

la cine împrumuta, nu vreau să cer de la nimeni, de ce să le dau eu satisfacţia asta? Să-i ia naiba pe toţi!” Se gîndi să apeleze la o cunoştinţă care lucra în altă parte, dar nu se hotărî imediat să-şi sune omul la telefon. Ar fi vrut să întîrzie puţin momentul. Revenit la masă, aruncă o privire microscopului instalat în faţa sa, îl dădu la o parte cu dosul mîinii şi începu să-şi frunzărească, aproape mecanic, carnetul cu însemnări.

La urma urmei, Margareta avea dreptate, fata lor nu mai era copil, la 16 ani o fată nu mai poate fi socotită copil, şi dacă Margareta susţinea că masa trebuia să primească un anumit fast, ştia ea de ce-o face. De altfel, de mai multă vreme Mia începuse să dea semne de personalitate, îşi aminti povestea cu ultima rochie: văzuse ea un material care-i plăcea şi-i trebuiau imediat bani, iar el o întrebase atunci, surprins, de cînd pierdea ea vremea prin magazine şi ce rost avea să-şi facă o rochie nouă cînd uniforma şcolară era încă obligatorie, iar pentru restul zilei mai avea cîteva rochii, una cumpărată, dacă-şi amintea el bine, abia cu o săptămînă în urmă. „Aia nu-mi mai place, n-o port!” declarase Mia şi insistase pentru cea nouă. Apoi, îmbufnată, făcuse un fel de grevă a tăcerii, care pe el îl enervase cumplit, abia se stăpînise atunci să n-o plesnească. Se certase însă cu Margareta, „asta-i politica ta”, îi strigase, „asta-i educaţia ta!”. Fata voia să apară la o petrecere şcolară îmbrăcată ca nimeni alta, „de ce să fie cutare şi cutare, întotdeauna, mai bine îmbrăcate ca mine?” zicea. Iar el se mirase atunci, „ia te uită ce-i trece prin cap!” gîndise, închipuindu-şi că, dacă n-o va pune la punct, urma să aibă probleme de atunci înainte. Bineînţeles că, la data serbării, Mia purta rochia pe care şi-o dorise. „De unde ai avut bani?” întrebase Budulău, mînios. „Mi i-a dat mama”, răspunsese fata şi, în clipa aceea, Mia îi păruse atît de asemănătoare maică-si – ceva din voce şi nepăsarea aparentă din priviri îl făcuseră să se gîndească la asta – încît potopul de vorbe, pregătit să se reverse asupra ei, i se împotmoli în gîtlej, iar el, tatăl, se văzu nevoit să cedeze. Era o fatalitate, pesemne venise vremea să se recunoască înfrînt şi în faţa propriilor lui copii.

Rămînea invenţia. Descoperirea. Catalizatorul.

Îşi trecu privirea peste aparatele din laborator, erau acolo mărturiile mai multor ani de cercetări, dosarul experienţelor umpluse rafturile unui întreg dulap. Însemnări luate zi de zi,

date tehnice, rezultate de orice fel, notate conştiincios, prelucrate din cînd în cînd la un centru de calcul, interpretate şi anulate, sau, după cum era cazul, preluate, trecute mai departe, dacă serveau scopului final al experienţelor. Omul trudise, se ambiţionase să urmărească o himeră, convins că odată şi odată himera aceea avea să-şi dovedească tuturor consistenţa, materialitatea. Totul mergea bine la început, colectivul se arătase interesat de idee, sigur, apa putea ascunde nenumărate enigme, o ştia fiecare, chiar dacă experimentul propus de Budulău şi mai ales ceea ce credea el că va obţine părea, la prima vedere, de domeniul utopicului. În sfîrşit, se mai auzise de nişte cercetări asemănătoare; undeva, în lume, se vorbea chiar de unele rezultate care confirmau direcţia propusă, totul era secret, bineînţeles, dar zvonurile scăpate în afară lăsau să se întrevadă perspective încurajatoare. Tema *fusese* aprobată, inclusă în planul de cercetări al institutului. „Lucrează, Budulău, arată ce poţi, Budulău, dă-le americanilor peste nas, să vadă şi ei că putem să le-o luăm înainte!” Cam aşa se vorbea la început, mai în serios, mai în glumă, dar important era că treaba se urnise din loc, că primise fonduri şi aparatură, atîta cît exista, şi i se permitea accesul, cu problemele lui, la utilajul electronic al centrului teritorial de calcul.

Dar timpul trecuse, nici el nu mai ştia cînd, iar rezultatul final întîrzia să se arate. Se iviseră o mulţime de complicaţii; cercetările luminau, rînd pe rînd, un aspect sau altul al problemei, însă, cu cît avansa, cu atîta i se părea că se îndepărtează de ceea ce îşi propusese. Unele rezultate deschideau noi şi noi direcţii, interesante ele însele pentru cercetător. Un altul s-ar fi aventurat imediat pe una din ele, el însă nu, el refuzase să se lase furat de căile laterale, îşi spusese: ori totul, ori nimic! Şi în felul acesta avea impresia că dă bătălia cea mare cu numele lui păcătos, „am să te înving, Budulău, zicea, pe tine şi pe ceilalţi”. Ştia prea bine încotro se putea merge, ieşind de pe firul principal al cercetărilor lui; avea consemnat totul şi, într-o zi, de bună seamă, avea să revină el însuşi la capetele de drum neexplorate pe care le întrezărise în treacăt, se bucurase o clipă de mirajul lor, abandonîndu-le totuşi. Asta se va întîmpla însă numai *după* victoria cea mare, care l-ar fi proiectat în atenţia lumii. Jocul cel mare trebuia cîştigat mai întîi, celelalte, de o mai mică importanţă, nu-l mai

interesau deocamdată, nu mai avea timp pentru ele, „dacă mă înfund în ele, acolo rămîn îngropat”, gîndea uneori, ca să-şi dea curajul necesar unui refuz al tentaţiei.

Tot ce realizase pînă atunci, tot ce intuise, mai ales, i-ar fi permis să afirme, cu deplină convingere: apa pe care o bei, apa cu care te speli pe ochi sau te bălăceşti în ea vara, sau o pui în vin ca să-l dregi ori să-l strici, apa asta e un adevărat miracol, o mare necunoscută, un ce plin de surprize posibile oricînd. Dar asta nu era o noutate, asta n-ar fi cîştigat interesul publicului mai mult decît cîteva rînduri la rubrica faptului divers. Altceva urmăreau ambiţiile lui întîrziate, cu altceva voia el să-şi răzbune umilinţa de care, exagerînd, era convins că avusese parte ca nimeni altul. Acest ceva plutea în spaţiul nelămurit spre care tindeau în final cercetările sale, *exista* acolo, era convins de asta, chiar dacă de la o vreme rămăsese singur în convingerea lui. Ori poate că nimeni nu crezuse serios în rezultatul spectaculos al cercetărilor, poate că i se acceptase tema cu o neexprimată lipsă de încredere, poate că cei din laboratorul de sus zîmbiseră pe ascuns, zicîndu-şi: „Lasă-l pa Budulău să se lupte cu morile de vînt, lasă-l să-şi frîngă gîtul. Ce-o să ne mai distrăm!”. Numai gîndul acesta, că alţii aşteptau să-şi recunoască înfrîngerea pentru a-l bate pe umăr, într-un gest de încurajare consolatoare – ceea ce nu însemna că ar fi scăpat astfel de postura ingrată de ţintă a ironiilor, exprimate pe faţă sau în dos, pe la colţuri – chiar şi numai gîndul acesta îl făcea să se tulbure, îl arunca uneori în pragul deznădejdii; mai ales atunci cînd vedea că timpul trece fără a-l apropia de ţelul propus, oferindu-i în schimb perspectiva unor satisfacţii mărunte, dintre cele care-l mulţumeau pe un Popescu, bunăoară, sau pe alţii din laboratorul de sus, dintre cele de care se bucurase el însuşi înainte de a fi hotărît să joace totul pe o singură carte. Apoi, de la o vreme, ajunse să vadă că încăpăţînarea lui de a experimenta într-o direcţie abandonată, pe rînd, de majoritatea cercetătorilor îi atrăgea mai multe ironii decît dacă ar fi depus în linişte armele. „Budulău inventează un perpetuum-mobile!” se spunea prin institut. „I-ai bătut pe americani, Budulică! îi rînjea obrăznicătura de Popescu. Ăia de mult au abandonat, tu ai rămas singurul pe cîmpul de bătaie…” „Sînteţi invidioşi, asta e!” spumega Budulău, uneori înjura, se certa, jignea şi el, punînd paie pe foc. Se spunea despre el că

n-avea simţul umorului, poate că aşa şi era, dar de data asta nu mai voia să dea şansei cu piciorul, aşa că îşi vedea înainte de experienţe, prepara conştiincios soluţiile, dilua prafurile în eprubete, pregătea lichidul în retorte, în vase de plastic, analiza microcapilarele la microscop, obţinea combinaţii din cele mai diverse şi îşi întărea convingerea că, încetul cu încetul, se apropia de marea clipă a vieţii lui: clipa aceea în care apa din vas, influenţată chimie, avea să-şi arate brusc o altă faţă, cea ascunsă pînă cînd catalizatorul îndelung căutat urma să o proiecteze deasupra, în atenţia tuturor. O apă vîscoasă, cu alte proprietăţi fizico-chimice, cu alte reacţii. Da, trebuia, cu orice preţ trebuia să obţină catalizatorul.

Încă nu-şi revenise din surpriză. Îşi fixa vizitatorii şi încerca să-şi adune gîndurile. O umbră de teamă; înţelegea însă să şi-o ţină ascunsă. Necunoscuţii aşteptau, îi dădeau astfel răgaz să-şi mai vină în fire. Budulău roase, fără să-şi dea seama, un capăt al creionului, apoi, deodată, luminîndu-se la faţă, rîse uşurel; un rîs însoţit de pufnituri scurte pe nas.

— Nu cred nici *atît!* arătă el capătul creionului. Dacă nu sînteţi nebuni, atunci *jucaţi teatru.*

Îi trecuse prin minte că, de bună seamă, cei din laboratorul de la etaj puseseră la cale o nouă farsă pe seama lui. Se pregăti să-şi scoată afară musafirii nepoftiţi, îşi ridică de pe scaun corpul plin şi, ca să pară mai impunător, îşi împinse burta înainte. Cei doi se priviră unul pe altul, fără să se clintească de la locurile lor.

— Va trebui să-i dovedim, zise Ciprian, adresîndu-se celuilalt.

Budulău îşi aşeză iarăşi greutatea pe scaun, îşi sprijini coatele de masă şi, cu sclipiri jucăuşe în priviri, provocă:

— Dovediţi!

Cel despre care Ciprian spusese că se numea Frey încuviinţă şi, înainte de a face ceva, îl cercetă insistent cu ochii săi inexpresivi. Apoi se balansa pe scaun şi aruncă un obiect înainte. Budulău se feri instinctiv, retrăgîndu-se, fără a-şi ridica totuşi palmele de pe marginea mesei. Obiectul căzu pe masă şi se rostogoli lîngă microscop.

O bucăţică de cretă, un vîrf subţire, bine şlefuit. Nu mai lung de trei centimetri. „Nu e cretă, gîndi, nu poate fi cretă. După traiectorie şi după sunetul pe care îl făcuse, căzînd pe masă,

trebuia să fie ceva cu mult mai greu. Nu pricepu ce era, ce rost putea avea vîrfuleţul acela alb, lustruit, fără luciul fildeşului însă. Părea mai degrabă o rocă şlefuită.

— Ce vreţi cu ăsta? întrebă, arătînd cu degetul micul obiect. Ce dovedeşte ăsta?

Şi, deşi surprins, deşi intrigat, zîmbi iarăşi, cu neîncredere, aşteptînd. „Vor să mă ducă! îşi spuse. Aşa cred ei, că mă duc...” Gîndul că ajunsese victima unei farse nu-i mai dădea pace. Dar nici nu-l mai speria acum din cale-afară, „o să mă antrenez în jocul lor, gîndi, să văd pînă unde merg, să înţeleg ce vor de la mine. Pînă la urmă găsesc eu ceva, îi pun eu la punct, îi scot eu de-aici, important e să aflu cine-s şi cine i-a trimis. Dacă i-a trimis Popescu, îl înfund, asta-i curată bătaie de joc, aşa ceva nu se mai suportă!”. Se gîndi că, poate, nu strica să-i încuie în laborator şi să cheme miliţia. Ce spectacol avea să iasă, ce minunăţie! „Vai de tine, Popescule! gîndi. Vai de capul tău dacă eşti amestecat...”

— Este un vas acolo! spuse Frey şi se vedea că nu-i era la îndemînă să vorbească limba, făcea între cuvinte nişte pauze care, ca şi intonaţia, îl trădau.

Un vas de sticlă, cu fundul întins, un fel de tavă rotundă şi destul de largă. Era uscat, dar fundul şi suprafeţele interioare mai păstrau urme de săruri.

— Ia vasul. Pune apă. Umple! ceru Frey şi, fără să se clintească de pe scaunul său, urmări, cu o atenţie care acum i se citea în ochi, mişcările lui Budulău.

După un moment de ezitare, acesta se ridică, „am să fac ce zic ăştia, gîndi, să văd unde vor să ajungă”. Luă vasul, dădu drumul apei din robinet să curgă. Umplu tava de sticlă aproape pînă sus, apoi o aşeză pe masă. Fără să-i scape din ochi pe cei doi, reveni la chiuvetă şi închise robinetul.

— Pune, pune în vas! zise Frey şi, de data asta, arătă spre micul obiect care zăcea pe masă, lîngă microscop, acolo unde se rostogolise.

— Pune-l tu! strigă Budulău, înfuriat, simţea că nervii începeau să-i cedeze. M-am săturat de prostiile voastre! Ieşiţi afară, nu vă cunosc şi nici n-am de gînd să vă cunosc vreodată. Nu înţeleg ce căutaţi aici, în acest laborator se fac experienţe cu caracter secret, nu pricep cum aţi intrat, o să daţi socoteală...

— Destul! ceru Ciprian şi se ridică în picioare. Ai vrut dovezi,

le vei avea. Dacă ţi-e teamă să faci azi ceea ce tu însuţi aveai să faci, singur, fără intervenţia noastră, peste puţină vreme, dacă nu vrei *acum,* dacă n-ai curajul, uite, te ajut. Te ajut să înţelegi, preciză el, este singura şansă a dialogului nostru.

Era mai înalt decît Budulău, era înalt şi slab. Veni spre masă, Budulău îl urmărea acum fără să se mai împotrivească, liniştea din glasul celuilalt îl făcu să renunţe la ideea de a provoca imediat un scandal; pe de altă parte, instinctul îi spunea că n-avea, totuşi, de ce să se teamă şi, în plus, încetul cu încetul, în el învingea curiozitatea. Mîna lui Ciprian, o mînă subţire, bronzată, ieşind din mîneca unui costum demodat – fulgerător, Budulău îşi aminti că *asta* îl intrigase încă de la început, dar abia acum deveni conştient de faptul că asemenea costume se purtaseră cu ani şi ani în urmă, chiar după război, în tinereţea lui; era limpede, recunoscu stofa, recunoscu linia croielii, lucrătura! – mîna lui Ciprian se apropie de micul obiect lustruit, cu aspect albicios, că de cretă, îl apucă, îl ridică de pe tăblia murdară şi arsă de acizi a mesei, îl cîntări în palmă, şi apoi, ajungînd deasupra vasului umplut cu apă, îi dădu drumul să cadă.

O fierbere scurtă, o bolboroseală. Valuri mici, de culoarea cenuşii, se izbiră de pereţii vasului. Apa nu mai era apă, ci o pastă vîscoasă, densă, cenuşie. Lichidul curat, limpede, transparent, nu mai exista. „Dumnezeule!” gîndi Budulău, străfulgerat, cuprins apoi de o slăbiciune care-i înmuia tot corpul. „Dumnezeule! Catalizatorul…” îşi imaginase, visase de nenumărate ori clipa aceea.

Ceva se rupse în el, ceva se prăbuşi în el, gîndurile îi vîjîiau prin cap, împrăştiate, dezarticulate, fragmente învălmăşite de gînd. Vedea şi nu-i venea să creadă, îşi plimba privirile de la unul la altul şi înapoi, la vasul în care parcă dospea pasta cenuşie, vasul acela umplut de el însuşi cu apă şi devenit, în mai puţin de o secundă, ceea ce urmărea el de ani întregi. „Nu, viaţa nu poate fi chiar atît de crudă!” gîndea, simţindu-se deodată zdrobit, simţindu-şi marele vis sfîşiat, terminat, distrus odată cu împlinirea lui de către alţii; demonstraţia fusese făcută. „Am muncit zadarnic”, părea să spună expresia jalnică a feţei lui, cu obrajii căzuţi, „am sperat zadarnic să ies învingător aici, *măcar aici,* ăştia mi-au luat-o înainte!”. Nu mai vedea decît vasul, cu conţinutul lui miraculos, umplutura aceea lipsită de aspect, dar

care pentru el era, de la o vreme, totul. Încă ameţit, zăpăcit de neaşteptata lovitură, simţi, deodată dorinţa să tragă mai aproape microscopul, să prepare o lamelă şi s-o studieze prin aparat. Ar fi vrut ca totul să fie o mistificare şi, în acelaşi timp, înţelese că i-ar fi părut totuşi rău dacă iluzia s-ar fi spulberat acum, cînd o ştia atît de aproape. N-avu curajul să întindă mîna după microscop.

Zîmbi strîmb, era palid şi mîinile îi tremurau.

— Patru ani! zise, cu glasul sugrumat. De patru ani alerg după catalizatorul ăsta…

— Încă n-ai înţeles? Încă n-ai înţeles? se miră cel care-şi zicea Ciprian. Este catalizatorul *tău,* omule! Catalizatorul tău.

Budulău respiră adînc, chinuindu-se să-şi înghită nodul care-l sufoca.

— Ţi~am spus de la început cine sînt, reluă Ciprian. Ţi-am spus de unde vin. Acolo, de unde vin, catalizatorul există. Aici, unde trăieşti dumneata, el nu există pentru simplul motiv, că nu l-ai descoperit. Nu l-ai preparat încă, dar asta nu înseamnă că n-o vei face, destul de curînd.

Era prea mult pentru nervii chinuiţi ai lui Budulău. Bîjbîi după scaun şi, aproape ţinîndu-şi răsuflarea, se lăsă pe el. Pe coridor ţîrîi soneria telefonului, de două ori scurt, era chemat cineva din alt laborator. Tresări, speriat, dar nu-şi întoarse privirea de la cei doi străini, îl fixa îndeosebi pe Ciprian; omul acela spusese că-i era strănepot, era o nebunie, desigur, dar nu mai mare decît isprava cu apa. „Să cred într-o nebunie… gîndi. Şi de ce n-aş crede?” Poate că asta era şansa lui, poate că la ora aceea catalizatorul într-adevăr nu *fusese încă prep*arat, poate că necunoscuţii aveau dreptate cînd spuneau că el *ave*a să-l inventeze; în fond, nu lucra el de atîţia ani, singurul care mai credea în idee, după ce, rînd pe rînd, alte colective o abandonaseră? Bucăţica aceea cu aspect calcaros venea de unde venise şi Ciprian; dacă n-ar fi fost adusă de acolo, dintr-un moment *ulterior* inventării ei, cum altfel i s-ar fi putut explica existenţa? O mulţime de gînduri i se încrucişau prin creier, ordonîndu-se treptat, pe măsură ce el privea cu alţi ochi faptele şi-i vedea în alt chip pe cei doi vizitatori, fără a înţelege totuşi rostul acelei vizite paradoxale.

— Spune-mi! şopti. În mod precis… eu voi fi acela…?

— Da. Judecînd după informaţiile noastre, nu e nici o

îndoială, confirmă Ciprian. De altfel, s~a făcut destul de mult zgomot în epocă. O asemenea descoperire nu rămîne fără urmări.

Budulău simţi un val fierbinte ridicîndu-l, făcîndu-l parcă să plutească, legănat, nu-şi amintea să fi fost vreodată fericit, atunci însă era. Cum să-şi fi numit altfel starea aceea? Euforie, ameţeală, speranţă, bucurie imensă, totul se amesteca într-o trăire violentă, pentru „care nuanţele nu mai existau; ar fi vrut să ţipe, ca să scape de senzaţia că se înăbuşă, la un moment dat avu chiar impresia: că nu va rezista unei asemenea bucurii copleşitoare. Cei doi îl urmăreau în tăcere. În sfîrşit, îşi mai veni în fire şi, aplecîndu-se peste masă, întrebă:

— Dacă veniţi de acolo de unde spuneţi, probabil că ştiţi… nu se poate să nu ştiţi… ce s-a întîmplat, ce se va întîmpla cu mine, cu invenţia?

Frey se foi pe scaun, răsucindu-se spre Ciprian.

— Încă nu! îl linişti acesta, apoi se întoarse spre Budulău şi îl privi cîteva secunde, într-o tăcere calmă, înainte de a se hotărî să-i răspundă. S-au făcut lucruri interesante, zise. O revoluţie în domeniul construcţiilor. Apa, mai precis pasta asta, folosită ca liant, fără adaos de materiale clasice, ciment, nisip, var… Clădiri îndrăzneţe, o arhitectură aproape fantezistă, cum nici nu-ţi poţi închipui! Insule artificiale, platforme deasupra oceanului, structuri destinate spaţiului cosmic. În orice condiţii, catalizatorul face apa să reacţioneze la fel.

— Minunat! exclamă Budulău, transportat de imaginaţie. Minunat, e mai mult decît puteam să-mi doresc. Nişte perspective de-a dreptul uimitoare… Şi cînd te gîndeşti că puţin a lipsit să mi se suspende fondurile necesare ultimelor cercetări! spuse, simţind cum începea să clocotească în el o legitimă revoltă.

— Acum poţi să-i arăţi, vorbi Ciprian.

Frey se întinse şi puse pe masă un alt obiect. Un tub de armă, lung de vreo cinci centimetri. Frey îl aşezase vertical, cu orificiul capătului mai subţire în sus. O mişcare abia perceptibilă a mesei îl răsturnă, tubul clincheti uşor, iar dinăuntrul lui se vărsă pe tăblia uzată o cantitate mică de praf cenuşiu-albicios.

— Ăsta ce-i? întrebă Budulău, privind cu ochi măriţi tubul şi neînţelegînd din prima clipă rostul lui.

Ciprian luă tubul în mînă.

— Uite, explică el, aici era înfipt vîrful pe care cu cîteva minute în urmă l-am aruncat în vasul cu apă, ca să-ţi dovedească reacţia… E un cartuş, un simplu cartuş.

Budulău rămase multă vreme nemişcat, cu faţa în palme, apăsîndu-şi ochii cu degetele, ca şi cum i-ar fi apărat de lumină. Cei doi se volatilizaseră, pieriseră într-un fel care nu mai lăsa nici o îndoială asupra originii lor; nici dacă zidul laboratorului i-ar fi absorbit, n-ar fi reuşit să dispară mai repede. „Prea multe emoţii dintr-o dată, prea multe pentru o singură zi!” îşi zise Budulău, simţindu-se lovit brusc de o ascuţită durere de cap.

Cei doi plecaseră, se retrăseseră, cum ziceau ei, în *timpul lor*. Acum, rămas singur cu gîndurile sale – dar ce gînduri! – încerca să se regăsească, să mediteze cu calm la întîmplarea stranie prin care trecuse şi să-şi dea lui însuşi răspunsul promis, răspunsul cu care se trezise pe neaşteptate dator. „Cine şi-ar fi închipuit?” gîndi. Totul plecase de la glontele acela, al cărui tub încă mai zăcea pe masă, cu pulberea golită pe jumătate, aşa cum se răsturnase. Cu o oră în urmă, Budulău trăia între numeroasele lui griji, mai mari sau mai mărunte; fără a avea confirmarea reuşitei, fără a bănui măcar momentul succesului, se ştia dator să tragă cu toată încăpăţînare de firul care-l conducea spre ţelul său final: catalizatorul. Acum, cînd apucase să cunoască, anticipat, bucuria victoriei, apăruseră noi motive de îngrijorare, se iviseră complicaţii de care, fireşte, n-ar fi avut nici o nevoie.

„Cine naiba i-a pus să se servească de descoperirea mea în asemenea scopuri!” gîndi.

Ceea ce aflase de la Ciprian era grav.

— Vezi, spunea el, ce s-a petrecut în vasul ăsta se întîmplă în orice organism străpuns de glontele care îţi transportă invenţia. Nu ştiu cum se murea pe timpul dumitale, dar aşa se moare la noi, aşa se moare în unele locuri. E destul să fii zgîriat, efectul e sigur. Toate organismele conţin apă, viaţa e un accident acvatic, aşa s-a spus cîndva, poate-ţi aminteşti, îţi aminteşti, nu-i aşa? E destul un glonte ca ăsta, şi corpul ţi se umple de pasta densă pe care o vezi aici, în cîteva secunde eşti inert, un depozit de pastă…

— Nu se poate! exclamase înfiorat Budulău. E de necrezut!

Dar era o împotrivire provocată de şocul revelaţiei; mintea

lui răvăşită de vorbele celuilalt intui imediat că tot ce-i spunea Ciprian era, la urma urmei, perfect posibil. „Te pomeneşti că nebunii ăia, îşi zicea, s-au apucat să facă arme din descoperirea mea!”. Iar Ciprian vorbea mai departe:

— Au fost cîteva războaie, amintea el, de mai mică importanţă şi în locuri destul de îndepărtate. Europa nu le-a cunoscut grozăvia, ceea ce nu înseamnă că grozăvia lor ar fi fost astfel mai mică. Zeci de mii de oameni au căzut victime acestui mic proiectil, corpurile lor nici măcar nu se mai descompun, devin un fel de fosile, un fel de mumii, care sufocă străzile oraşelor asediate, trebuind cărate apoi pe cîmp, cu miile, clădite în grămezi înalte şi acoperite cu pămînt. S~au pregătit şi proiectile mari, depozite de bombe, deocamdată lumea pare convinsă că nu se va recurge la ele, pericolul ar fi prea mare, dezastrul ar fi total. Imaginează-ţi bombele cu pacostea asta căzînd în fluvii, în oceane. Atîtea cîte sînt, vor fi destule pentru a schimba proprietăţile ştiute ale apei, pasta cenuşie se va revărsa pînă în străfundurile foselor planetare, sufocînd orice vietate, stingînd orice urmă de viaţă acvatică. Imaginează-ţi o omenire prizonieră pe continente, fără apă, fără hrană, măcinată de gloanţele acestea modernizate – armele s-au modernizat continuu, nu-i aşa? voi aveţi, sau veţi avea, bomba cu hidrogen, dar ce contează bomba cu hidrogen pe lîngă consecinţele invenţiei tale – imaginează-ţi toate primejdiile, toate ororile de care ţi-am pomenit şi gîndeşte-te, în deplină luciditate, la povara pe care o născoceşti ca s-o arunci pe umerii urmaşilor.

În momentele acelea Budulău se înspăimîntase de-a binelea.

— De asta am venit noi doi, de asta am fost trimişi, spusese Ciprian. Ca să te facem să vezi, să înţelegi. Timpul în care trăim noi este plin de urmele descoperirii la care munceşti; dacă n-ai făcut-o pînă acum, o vei face de acum înainte. Sîntem exasperaţi, înţelege-ne! Catalizatorul ne-a luat pacea şi liniştea, ne ameninţă vieţile şi însăşi planeta. Nu ştiu dacă realizezi exact dimensiunile catastrofei, acum, cînd pentru dumneata descoperirea încă nu există.

— Ce trebuie să fac? întrebase Budulău, impresionat, cu vocea sugrumată.

— Renunţă! îi ceru Ciprian.

Budulău îl privi ca şi cum n-ar fi priceput sensul cuvîntului.

— Renunţă! reveni Ciprian. Ăsta-i pactul pe care trebuie să-l semnezi cu noi, cu urmaşii. Cu cei care te vor judeca şi te judecă.

„Să renunţ, îmi cer să renunţ!” gîndea Budulău, rămas singur, cu fruntea lui înaltă sprijinită în palme. Treptat, realiza în detalii tabloul sugerat de Ciprian, dar parcă groaza din primul moment, cînd lucrurile acelea i se păreau totuşi neverosimile, se risipea pe măsură ce mintea lui, mai puţin tulburată după plecarea celor doi, revedea, concretiza în imagini mai clare problema. La început, imediat după ce se trezise singur, fusese tentat să se creadă abia deşteptat dintr-un vis urît, dar întîlnirea îi stăruia în memorie cu atîta claritate, încît n-avu încotro şi trebui să judece situaţia, aşa complicată cum era. „Trăim între paradoxuri, îşi zise, cu cît deschizi ochii mai bine, cu atît te vezi obligat să... Ăştia doi, dacă într-adevăr vin din viitor, ştiu ei prea bine... De ce să mă fi minţit, de ce să fi cheltuit energia necesară unui salt cronospaţial numai ca să mă mintă? Poate că substanţa care se alcătuieşte acum în recipientele mele va avea într-adevăr efecte neplăcute pentru ei, altele decît cele dorite de mine. Asta nu e bine!” recunoscu Budulău şi, nemulţumit, îşi roti privirile prin laboratorul încărcat de aparatură, sclipindu-şi în lumina după-amiezii suprafeţele de metal lăcuit şi de sticlă.

— Dar ce pot eu să fac? izbucni Budulău, simţind în el o sfîşiere, un gol crescînd, ameninţînd să-i surpe fiinţa ca într-o prăpastie.

Se vedea ajuns la un pas de rezultatul pentru care se zbătuse ani în şir, Ciprian nu făcuse altceva decît să confirme, să-i arate cît de aproape ajunsese. Să-l pună în situaţia de a trăi cu cîteva clipe mai devreme emoţia, fericirea, inexprimabilă în cuvinte, a descoperitorului, în vasul care dispăruse apoi, odată cu necunoscuţii, explodase reacţia *lui,* cataliza *lui*, totul se petrecuse aşa cum bănuia el de mult, cum bănuise parcă dintotdeauna. Se produsese miracolul pentru care suportase atîtea jignitoare ironii, mai ales în ultima vreme, cînd optimismul fals, afişat, sau constatările sceptice de la început lăsaseră locul atacurilor directe, în spatele cărora el, Budulău, vedea ambiţiile altora, invidia colegilor, mai ales invidia. Se îndîrjise împotriva lor în nenumărate rînduri, „am să vă arăt eu vouă”, strigase în şedinţe şi pe coridoarele institutului „am să vă arăt!”. Şi iată că tocmai acum, cînd un singur pas îl mai despărţea de victorie,

cînd aproape că-şi imagina privirile uimite ale adversarilor, ale celor care-l înfruntaseră pînă atunci cu zîmbetul otrăvit al neîncrederii lor şi-l luau drept un fel de bufon al ştiinţei – unii îi spuseseră chiar escroc – iată că acum se iviseră aceste complicaţii, încît îşi vedea ameninţat tot ce clădise, tot ce dorise, tot ce sperase în ultimii ani. „Ce să mai demonstrez? Cu ce să mai dovedesc că n-am fost aşa cum zic ei, un bufon?” se întreba Budulău, prăbuşit peste masă, privind ţintă tubul de metal răsturnat, lăsat acolo parcă anume, spre aducere-aminte.

Îşi imagină feţele ironice ale colegilor, zîmbetele lor, reluate de la o zi la alta, se auzi bîrfit prin laboratoare, prin birouri, nimic n-avea să se schimbe în viaţa lui, nimic. Avea să rămînă acelaşi cercetător obscur, de care nimeni n-auzise vreodată dincolo de zidurile institutului şi în reuşita căruia nici măcar nevastă-sa nu mai credea; poate că nici nu crezuse vreodată, cu excepţia unei scurte perioade, la început, înainte şi imediat după căsătorie, se lăsase înşelată de aparenţe atunci. „Ce-mi pasă mie de babacu! E un fraier…” parcă îşi auzea propria fiică, poate că şi pe mucosul ăla pe care Ciprian îl va considera, atunci cînd avea să vină vremea, străbunic. „Taică-tău e un ratat!” aveau să-i spună colegii la şcoală, de fiecare dată cînd ar fi încercat să iasă în faţă, să se remarce, ori poate că nici n-ar fi încercat, poate că destinul celor cu numele Budulău era să nici nu mai încerce, să accepte resemnaţi condiţia mediocrităţii. „La vechimea ta, dacă ţi s-ar recunoaşte meritele, ai putea fi şi tu măcar şef de secţie!” o auzea pe Margareta, enumerîndu-şi apoi prietenele care „se ajunseseră”, îşi văzuseră soţii plasaţi în posturi bine plătite. Iar lui îi rămăseseră întipărite în minte vorbele acelea, nu protestase, nu încercase să se apere, simţea în cuvintele femeii una din marile ei nemulţumiri, simţea şi un dispreţ care-i paraliza orice încercare de împotrivire. „Anul acesta iar nu ne-au ajuns banii pentru un concediu ca lumea!” îi reproşa Margareta; ce era să facă el, ce vină avea el dacă ea îi împrăştia pe fel de fel de fleacuri, era plină casa de nimicuri scumpe, dar reproşul femeii viza altceva, îl obliga să se gîndească la un alt salariu, să se ambiţioneze. „Altul dă din coate, se zbate, tu ai fost şi-ai să rămîi un neisprăvit!” conchidea femeia, iar lui îi crăpa obrazul de ruşine şi tăcea, înghiţind noduri, întrebîndu-se dacă fusese totuşi iubit vreodată, o singură dată măcar. Şi era din ce în ce mai sigur că nu fusese.

„Poate că acum! gîndi. Poate că de data asta… Poate că, în sfîrşit, e momentul…” Ciprian îl făcuse să înţeleagă că se afla la un singur pas de marea lui realizare; de cîte ori nu crezuse astfel şi totul se dăduse peste cap, în ultimul moment, dar acum sfîrşitul drumului se prefigura mai limpede decît oricînd, avusese înaintea ochilor, chiar dacă numai pentru cîteva minute, dovada evidentă. Cei doi, vizitatorii insoliţi, vorbeau de o revoluţie tehnică declanşată de aplicarea descoperirii lui – asta era ceva grozav, era mai mult decît îşi îngăduise să spere în cele mai ambiţioase visuri ale lui. „Va trebui să iau lucrurile aşa cum sînt, *aşa cum vor fi!*” îşi preciză, observînd că începuse şi el să încurce timpurile; nici nu era de mirare, îi fusese dat să trăiască anticipat nişte momente uluitoare, să fie sigur de ceea ce urma să se întîmple în cîteva săptămîni sau luni. Sau în cîteva zile. Sentimentul acesta straniu, al omului care cîştigă *sigur* lozul cel mare dintr-un joc încă nejucat, încă neîncheiat, îl umplu deodată de o bucurie nestăpînită, îl făcu să se ridice de pe scaun şi să măsoare de mai multe ori încăperea, cu paşi rari, ezitanţi, cu privirile în podea, cu mîinile în buzunarele halatului. Îi reveniră în minte fraze rostite de Ciprian; atunci le înregistrase mecanic, abia acum conţinutul lor îl copleşea, dezvăluindu-i perspectivele imediate ale descoperirii. „Doamne! gîndi. Pentru aşa ceva se acordă *Premiul Nobel…*” Şi se cutremură, oprindu-se lîngă masa pe care îşi instalase un spectroscop de serie veche, oprindu-se lîngă el fără să-l vadă, deşi privea într-acolo. Gîndul îl zguduise, un val de emoţie îl înăbuşi din nou, colorîndu-i obrajii, urcînd pînă şi în pielea asudată a cheliei. Închise ochii şi întrevăzu perspectiva unei călătorii în jurul lumii, cu Margareta, poate chiar şi cu copiii, voiaj în faţa căruia păleau cu totul cele două excursii făcute în tinereţe, ca simplu turist, una la Budapesta şi Praga, alta la Kiev. O, croazieră, o croazieră în Pacific! Şi aeroporturile… „Air France”, „Panam”, „Boeing-747”… Conferinţe şi invitaţii… California, India, Coasta de Azur… Şi marile capitale… Şi Margareta, care va putea să-şi permită, în sfîrşit, un lux după care tînjea de atîţia ani, luxul visat probabil încă dinainte de căsătorie… Şi, de ce nu, pentru el un titlu de academician, cu onorurile lui, cu toate celelalte… Şi colegii, colegii lui de acum, le şi vedea feţele stupefiate, le auzea murmurele, exclamaţiile: „Auzi, domnule! auzi, domnule, de necrezut…” „Cine aleargă după cai verzi pe pereţi?” avea

să-i întrebe, strivindu-i într-un dispreţ cu care le era dator pentru repetatele lor şicane şi ironii. „Cine mă mai lucrează la conducere, cine îmi mai *trimite* anonime, cine mă mai sancţionează în şedinţe, cine mai ameninţă cu sistarea creditelor pentru experienţe, cine, cine, cine?…”

Uitase, uitase cu totul de vizita celor doi, de avertismentele lor, îşi lăsase imaginaţia să zburde printre mirajele stîrnite de nişte ambiţii tîrzii, avea acum certitudinea că toate acele lucruri plăsmuite, dorite, sperate deveneau reale, se apropiau de el, era destul să întindă mîna şi să le apuce. Îl încerca un fel de nerăbdare, „o să-mi pierd somnul, gîndea, n-o să mai am putere să aştept”. Apoi, deodată, îşi aminti de Ciprian, şi bucuria lui începu să scadă, amestecîndu-se cu o undă de nemulţumire, cu o vagă nelinişte. „Cum poate să-mi pretindă cineva să renunţ? De ce să renunţ? Ce-am realizat, pentru mine, pentru ai mei, dacă renunţ? Ce altă şansă aş avea, ce-aş mai putea face de acum înainte?” se întrebă şi simţea cum creşte în el o mînie surdă, încă nu ştia împotriva cui, poate numai împotriva propriei lui slăbiciuni, împotriva unei slăbiciuni pe care se temea că ar fi putut s-o aibă, lăsîndu-se impresionat şi renunţînd la şansa, la lovitura vieţii lui. În definitiv, toate descoperirile mari au avut partea lor bună şi partea lor rea, îşi zise, căutînd argumente care să-i justifice hotărîrea, hotărîrea pe care avea impresia că încă n-o luase, deşi ea se prefigura în mintea lui, primea contur, exista, se străduia să iasă deasupra, să i se impună pe deplin şi irevocabil. „Cine-i obligă să facă din catalizatorul meu o armă? îşi zise. N-au decît să-l folosească la altceva, n-au decît să renunţe *ei,* dacă le stă în putere. Şi chiar dacă fac! La urma urmei, cine se revoltă astăzi de faptul că războaiele nu sînt purtate cu arcuri şi cu pietre, ci cu armament modern, cine ar condamna energia atomică pentru că, alături de curentul electric, a produs şi bombe nucleare… Şi chiar dacă s-au produs, nu e obligatoriu să fie folosite, aşa cum bine zicea Ciprian, cu atît mai mult în cazul unor arme noi, cu atît mai mult…” Omul nu va fi niciodată atît de nebun încît să-şi distrugă planeta, ghidi Budulău, şi în cazul acesta ce-l interesează pe el, pe Ciprian, că undeva se stochează bombe, că altundeva se ucid între ei. Cîţiva indivizi, treaba asta se repetă de cînd lumea, mijloacele folosite sînt singurele care diferă. Nu te străpunge un vîrf de săgeată, ci un glonte care produce cataliza excepţională a apei –

ei, şi ce-i cu asta? Pentru cel ucis moartea-i aceeaşi. „Care ar fi, prin urmare, vina mea? Cu ce drept îmi cer să renunţ? Şi de ce tocmai eu, de ce m-au ales pe mine? De ce să renunţ tocmai acum, de ce, de ce?!” striga Budulău, transfigurat, sufocîndu-se, în vreme ce mîinile lui smuceau de gulerul cămăşii, încercînd să-l desfacă, întrebările îi ieşeau printre dinţi scrîşnite, se concentrase în ele îndîrjirea omului care-şi vedea dovada genialităţii, risipindu-se, lăsînd în loc cenuşiul unei existenţe din care avea acum, o singură dată în viaţă, posibilitatea să iasă.

Striga, întreba, învinuia şi încă nu devenise conştient de faptul că hotărîrea lui era luată.

Paşi pe coridor, uşa se deschise cu violenţă, trîntită de perete, omul intră grăbit, împiedicîndu-se de prag.

Budulău, surprins, nu-l recunoscu din prima secundă, era mult îmbătrînit şi, în plus, avea faţa plină de funingine, iar costumul îi mirosea a ars; un costum ciudat, un fel de pelerină decolorată şi murdară, roasă în cîteva locuri pînă la reţeaua de fire metalice care o întăreau.

— Vin de *dincolo,* hîrîi el, îţi aminteşti de mine, nu-i aşa? Vin de dincolo de marele război, am trăit ce nu se poate imagina, am văzut cu ochii mei grozăvii ce nu se pot descrie… Asta înseamnă că pactul nostru n-a fost încheiat şi nici nu va fi, înseamnă că ai o mie de motive să refuzi, deci n-avem ce să discutăm, tot dintr-o mie de motive… Eşti orb, nu vezi, nu înţelegi, sau pur şi simplu nu-ţi pasă de noi, esenţial e că refuzi să ne acorzi dreptul la viaţă, şi cu mîna asta, cu care îţi prepari soluţiile, aparent atît de paşnic şi nevinovat, cu mîna asta ne condamni.

— Bine, dar nici n-am inventat… încercă Budulău să protesteze, moale, speriat, încă sub impresia şocantă a neaşteptatei reveniri a celui pe care îl considera retras definitiv în timpul lui viitor.

— Nu-ţi pasă! i-o reteză acela, ridicînd tonul, iar ochii îi străluceau întunecat sub fruntea pe care i se lipise o şuviţă de păr sur, murdărit parcă de cenuşă. Nu-ţi pasă că arunci pe umerii noştri povara unei invenţii catastrofale, nu-ţi pasă că murim înăbuşiţi de propria-ţi descoperire, nu-ţi pasă că amintirea ta va speria somnul copiilor, nu-ţi pasă de faptul că vei fi judecat şi condamnat. Ce mai contează, îţi spui, voi fi

plecat de mult, ce mai contează, deci, părerea lor, revolta lor, a celor care încă nu-s, sentinţa! Ei bine, ai greşit! Un singur lucru ţi-a scăpat, sau ai uitat, sau n-ai vrut să ştii, sau n-ai crezut: că vom putea să ne apărăm, cu riscul de-a schimba un viitor întreg, fiindcă oricare altul va fi mai bun decît cel pe care ni l-ai pregătit şi ni l-ai aruncat pe umeri.

Budulău vru să spună ceva, simţea primejdia plutind în preajmă, dar nu reuşi decît să bîlbîie cîteva cuvinte fără legătură. Privi mîna întinsă a străinului şi-i trebuiră cîteva secunde bune pînă să înţeleagă că obiectul pe care-l ţinea îndreptat spre el era totuşi o armă. Atunci cînd înţelese, tresări, desfigurat de spaimă, aruncîndu-şi braţele înainte, într-un gest de apărare.

— Prea tîrziu, murmură cel care-şi spusese Ciprian şi, în momentul următor, Budulău se prăbuşi, trăgînd în cădere un stativ cu eprubete, care căzură alături şi se sparseră, împrăştiindu-şi pe jos conţinutul. Prea tîrziu! repetă străinul, pentru sine, privind corpul celui ucis, în mod paradoxal, de o armă pe care n-o inventase încă şi nici n-avea s-o mai inventeze vreodată.

Ascunse revolverul într-un buzunar al pelerinei, se apropie de masa la care obişnuia Budulău să lucreze, răsfoi fără grabă carnetul plin de însemnări, cercetă cu atenţie cîteva pagini acoperite cu formule. Lămurit, aruncă în chiuvetă carnetul şi, negăsind ce mai căuta, se aplecă asupra mortului, înţepenit într-o poziţie nefirească între dulap şi cuva în care zăceau cîteva duzini de microcapilare pregătite pentru analiză.

Sună telefonul, străinul tresări, îşi întoarse capul şi rămase aşa, aplecat, cu mîna întinsă spre mort, pînă cînd soneria îşi încetă ţîrîitul. Apoi îi scotoci prin buzunarele halatului, găsi cutia de chibrituri, reveni la chiuvetă, aprinse un băţ şi-l apropie de filele carnetului. Nemişcat, privi răsucirea paginilor devorate de foc, le urmări pînă la capăt prefacerea în scrum.

Şi abia atunci cînd ultima pîlpîire se stinse peste grămăjoara de hîrtie carbonizată, dispăru.

## SILVIU GENESCU

## PĂDUREA

Cînd ajunseră la Intrarea 54, un mare număr de automobile părăseau parcajul de la liziera pădurii, însoţite de un murmur difuz de voci din care se desprindeau din cînd în cînd cîte o remarcă mai clară sau o replică amabilă. Sezonul de vînătoare era pe terminate. Paznicul de la intrare asista impasibil la spectacolul, plecărilor urmărind cu coada ochiului eşalonarea lor pe terminalul de lîngă el. Fiecare anula, înainte de a părăsi parcajul, semnalul de identificare.

Opriră maşina în dreptul lui. Deşi era îmbrăcat în uniforma Autorităţilor Forestiere, n-avea nimic oficial în el. Părea că îndeplinea funcţia asta în orele lui libere şi începuse deja să se plictisească. Încă nu era obişnuit cu uniforma, sau îl deranja ceva la ea, şi-o aranja mereu.

— Aţi venit cam tîrziu, zise el. Distracţia mai durează doar trei zile.

— N-am venit pentru vînătoare, i-o întoarse bărbatul de lîngă şofer, întinzîndu-i cartelele de identificare. Şi-n plus, asta nu-i distracţie.

— Ei sînt de altă părere, răspunse paznicul, arătînd cu un gest neglijent spre parcaj. Introduse apoi cartelele în unitatea de identificare. Bărbatul nu-i răspunse, rămînînd cu privirile aţintite în adîncimea verde a pădurii de unde răzbătea cîte un ţipăt răzleţ de pasăre. În depărtare se auziră două împuşcături rapide, înfundate, încă o vietate murise pentru ca momentul să fie apoi relatat cu înfloriturile de rigoare.

— Vă aşteptam de cîteva zile, glăsui paznicul întorcîndu-şi ochii de la terminal. Centrul de cercetări ambientale mi-a notificat deja venirea voastră. În maşină răsunau discret acorduri de muzică simfonică şi, întinzîndu-le cartelele, paznicul se apropie mai mult decît era necesar.

— Vivaldi, zise bărbatul ghicindu-i curiozitatea.

— Ba, „Anotimpurile”, observă paznicul zîmbind, privirile uşor pierdute arătau că se lăsase dus pentru o clipă în spaţiul unor amintiri îndepărtate. La început nu-mi venea să cred, relată el. Foarte puţini mai ascultă aşa ceva astăzi. Şi mai ales

aici. De data asta, cuvintele lui luaseră forma unui dispreţ direct adresat celor din parcaj care se complimentau amabil şi convenţional pentru vînatul care dispărea în portbagajele pîntecoase. I se citea pe faţă că nu era de acord cu cele ce se întîmplau aici, şi acum avea ocazia să se exprime deschis înaintea unor oameni pe care-i simţea de partea lui. Sau, chiar dacă nu erau de partea lui, cel puţin nu vînau.

— Ştiu că sună caraghios, zise bărbatul, dar mi-am dorit dintotdeauna să intru în pădure ascultînd „Anotimpurile”.

— Nu-i nimic caraghios aici, ripostă paznicul. E mai degrabă o imagine clasică, la fel ca aceea a cavalerului fără frică şi prihană călărind pe un bidiviu alb, amîndouă corespunzînd idealurilor unei vîrste specifice.

Vorbise cu o cordialitate subită, şi bărbatul nu reuşi să-şi dea seama cît era glumă şi cît ironie. Se hotărî să nu rişte, şi-i oferi paznicului un zîmbet reţinut, completat de părerea de rău că nu-i putuse oferi o imagine în care cele două imagini „clasice” să fuzioneze, adică să fi apărut la liziera pădurii călare pe un cal alb şi ascultînd Vivaldi. Paznicul lăsă să-i scape un hohot de rîs.

— Azi-dimineaţă era un cal alb pe aici, păştea acolo, zise el arătînd înspre turnul lui care se înălţa pe piloni la vreo zece metri deasupra ierburilor. Dar, cînd m-am apropiat ca să-l prind, să nu-i împuşte nebunii ăştia, continuă el, a desfăcut o pereche de aripi enorme şi şi-a luat pur şi simplu zborul.

De data asta rîseră amîndoi.

— Să ştii că nu mi-ar fi displăcut un Pegas, spuse bărbatul scoţînd capul pe geam. Bine, făcu el după o pauză, ştim că pînă la prima cabană sînt cam 20 de km. Ai idee dacă-i liberă?

Paznicul aruncă o privire pe terminal.

— Dacă ăsta nu minte, zise mîngîind carcasa aparatului, înseamnă că mai sînt trei oameni în pădure. Nu cred să fi ocupat tocmai cabana asta.

Odată cu întoarcerea la atribuţiile sale, deveni ceva mai solemn.

— Mi s-a comunicat că posedaţi aprobare pentru intrare în pădure cu tot cu maşină, aşa că bănuiesc că vi s-a făcut un mic instructaj înainte.

Bărbatul îl privi fără să-i spună ceva, dădu doar uşor din cap. Paznicul nu mai insistă.

— Cunoaşteţi drumul pînă la cabană? se mai interesă el.

— Îl avem pe indicatorul de rută. Stăm o săptămînă. Paznicul dădu şi el aprobator din cap. Bărbatul îi făcu un semn cu mîna, apoi demarară căutîndu-şi drum printre copacii de la lizieră. Din parcaj îi urmăreau priviri nedumerite care se îndreptară spre paznic îndată ce maşina dispăru în pădure. Ridică arătătorul în sus împungînd aerul de mai multe ori. Ăştia intrau aşa, peste capul lui.

*

— Isteţ puştiul, zise şoferul.

Bărbatul de lîngă el dădu din cap.

— Da… mă întreb dacă-i mulţumit cu ce face aici. Mi-a lăsat impresia că ar putea mai mult.

— Îl cunosc din vedere, mărturisi şoferul. L-am văzut de cîteva ori pe staţia Lagrange 5, unde are Centrul laboratoarele. Era un fel de tehnician, continuă şoferul atent la slalomul la care-i obliga pădurea. Era în acelaşi timp pădure sălbatică şi parc, copacii nu prea bătrîni îi ofereau acest aspect. Lipseau siluetele măreţe ale arborilor seculari. Era impresia de neînlăturare sugerată de toate pădurile enorme, dar relativ tinere, plantate de oameni da un tampon în calea sumbrelor perspective ecologice apărute pe la finele celuilalt secol.

— Şi cum îţi explici prezenţa lui aici?

— Stătea pe afară, deşi spectacolul nu-i făcea nici o plăcere şi nici nu era nevoie de el afară, putea primi toate informaţiile în turnul lui.

— Claustrofobie?

Şoferul dădu din cap.

— Uneori nu se decelează la primele teste. Destul de rar, dar se mai întîmplă. Habar n-ai cîţi s-au ratat acolo, sus, din cauza asta.

Celălalt înălţă din umeri.

— Eu eram convins că asta este imposibil într-o societate care a început să sufere de agorafobie.

— O fi vreo reminiscenţă a nomadismului ancestral, începu şoferul. Să nu uităm că, pe vremea aceea, aveau doar cerul deasupra capului.

Muzica izbucni ceva mai tare, şi şoferul văzu în asta o aluzie la contemplarea dorită de celălalt. Da, într-adevăr, imaginea

clasică, să te strecori printre copaci, absorbit de peisajul începutului de toamnă, ascultînd Vivaldi. O asociere de fetişcană încă nedesprinsă din adolescenţă. Puştiul avusese dreptate, era la fel ca neprihănitul cavaler galopînd pe un bidiviu alb. Pe Yannik îl mai surprinsese de cîteva ori afişînd nişte gusturi retardate. Ca atunci cînd încercase să introducă în biblioteca de pe staţie poezii scrise de el, şi fusese refuzat de computer din pricină că poeziile aveau formă fixă. I se explicase că era de preferat literatura modulată, romanul modificat de cititor cu o lovitură de tastă, trebuia să-ţi pui mintea la contribuţie dacă voiai ceva, mai interesant. Cîţi cititori, atîtea romane. Era şi mai democratic. Dar toate astea erau privite de Yannik cu indulgenţă. Excentricităţi care nu deranjau pe nimeni.

Copacii fluturau uneori smocuri de frunze pe dinaintea parbrizului, frunze îngălbenite care semănau cu nişte palme înmănuşate, fluturate într-un gest amical. Unele dispăreau în urma lor cu un trosnet sec, de crengi rupte.

Ajunseră la cabană în vreo zece minute. Ieşiră din maşină aproape în acelaşi timp. Yannik îşi întinse mîinile deasupra capului încercînd să se dezmorţească. Celălalt era prins într-o gimnastică alcătuită din mişcări alternate rapid, care-i dădeau un aer milităros.

— E altceva decît oxigenul reciclat, ei? făcu Yannik inspirînd aerul încărcat cu miresma felurite. Începînd cu mirosul omniprezent al florilor şi verdeţii şi terminînd cu izul amărui de putregaiuri vegetale ridicate dintre frunzele răscolite cu piciorul de şofer.

— Trăim într-o împuţită de cutie de conservă, decretă el.

— Da, Yannik, trăim. Aici ai muri de foame. Nu mai există altă industrie în afară de cea turistică. Ici, colo, centre de cercetări, platforme miniere. Tu aparţii spaţiului, Yannik, îi reaminti şoferul. Te-ai născut acolo. Eşti, practic, extraterestru, continuă şoferul încurajat de muţenia îngîndurată a lui Yannik. Aici nu te-ar angaja decît ca să păzeşti păduri.

— Păcat că nu sînt mic şi verde, glăsui Yannik. M-ar angaja în mod sigur. Aş putea pîndi braconieri perfect asimilat de peisaj. Şoferul îl privi descumpănit. Ca să anuleze lipsa de replică, lansă un scorţos: „Hai să-i dăm drumul, că avem o grămadă de treburi”. Şi profită de ocazie ca să dispară din maşină. Începu să scoată cutiile cu echipament.

Yannik mai zăbovi cîteva momente pierdut în contemplarea minunăţiilor din jurul lui. Ierburile erau pline de mănunchiuri de culori brute ale florilor sălbatice, în aer se simţea mirosul lor amestecat, erau atît de diferite de culorile domestice ale plantelor dresate ca să ornamenteze habitatul monocromatic al staţiilor de pe orbită. Era cîntecul de triumf al toamnei pămîntene, se gîndi el observînd totodată că ajunsese în mijlocul luminişului. Se întoarse la maşină şi începu să care cutiile cu aparate în cabană. Operaţiunea se petrecu într-un ritm tot mai alert, ca şi cum aveau de gînd să care tot ce se mai putea căra înainte de scufundarea definitivă a corăbiei. Doi robinsoni pe insula pustie a dezolării. De fapt, nu doreau decît să înceapă cît mai repede. O singură dată îşi ridicară privirile în direcţia de unde se auzise o detunătură îndepărtată care percutase liniştea umedă a pădurii. Asta. Le reaminti că nu erau singuri.

Cînd se termină totul, maşina lor arăta ca un animal bizar, împresurat de plasa vînătorului, nemişcat, ucis pe loc. Erau cabluri de alimentare, fibre optice, fire petrecute peste caroserie, toate astea formau un mănunchi gros la intrarea în cabană, unde şi dispăreau. Fuseseră atît de absorbiţi de ceea ce făceau, încît de-abia mai tîrziu – aşezaţi pe paturile pliante, mîncau într-o tăcere moleşită – îşi dădură seama cît erau de obosiţi. Cabana, construită din bîrne solide, înnegrite, şi piatră de munte, poseda doar două încăperi, una rămăsese nefolosită, goală, ei se refugiaseră în aceeaşi încăpere cu masa ocupată de ecranul terminalului şi de aparatele de control. Fără să vrea, aduseseră cu ei o parte din mediul în care trăiau pe orbită. Acelaşi susur calm de aparatură funcţionînd corect, de data asta încercau să descifreze viaţa secretă a pădurii. Dincolo de nemişcarea ei complice şi liniştitoare apăreau spasmele deloc abstracte ale unei existenţe înălţată uneori pînă la momente explozive. Mîncau în tăcere, şi tocmai atunci un astfel de moment se închega în jurul lor. Dar încă nu ştiau nimic. Nu conectaseră aparatele la pulsul pădurii.

*
*   *

La cîţiva dintre arborii din împrejurimi fuseseră implantaţi

senzori, şi Yannik, după ce făcuse toate astea, alergă spre cabană ca să se aşeze în faţa aparatelor. Nu-şi putu alunga senzaţia că vizionează un spectacol transmis la cererea abonatului. Daly, cu privirile aţintite conştiincios în ecranul terminalului, îi întărea această impresie. Dar, pe măsură ce se eşalonau datele, senzaţia de spectacol privit cu detaşarea plictisită a telemaniacului rutinat dispăru treptat. Cînd aparatele le oferiră o imagine de ansamblu a ceea ce se petrecea în interiorul pădurii, cu pădurea însăşi, nu le veni să creadă.

— E pur şi simplu o stare similară cu stresul unei mulţimi care se apropie de faza critică a nervozităţii, zise Yannik.

În nemişcarea ei, pădurea mormăia, se foia, bombănea, vuia.

— Du-te mai bine şi vezi ce-i cu senzorii ăia. Toate astea trebuiau luate încet, iar Yannik tratat cu binişorul, se cunoştea predispoziţia lui pentru, fantasmagorii. Mintea lui îl lăsa uneori să vadă lucruri care nu erau acolo, şi totul era bine atîta timp cît îşi ţinea gura. Îl scosese frumuşel în pădure ca să nu-l lase să improvizeze scenarii abracadabrante.

Yannik apăru în cadrul uşii arborînd o expresie gravă, ca şi cum urma să anunţe ceva important şi neplăcut, un accident grav.

— Ce-i? glăsui Daly uşor intrigat.

— Uită-te şi tu, veni răspunsul odată cu clinchetul celor două bucăţele de metal aruncate pe masă. Daly le culese dintre aparate şi le ţinu în palmă ezitînd să recunoască în ele doi senzori implantaţi în copacii de la marginea poienii cu numai jumătate de oră înainte. Arătau de parcă i-ar fi ţinut cineva într-o baie acidă, puteau fi amestecaţi printre vîrfurile ruginite de săgeţi din muzee, fără să se deosebească prea mult de ele.

— Răşină scursă din scoarţa copacilor, zise Yannik. Ai mai auzit de aşa ceva? Dar ştiu ce să fac, adăugă el repede, de parcă s-ar fi temut să nu-i vină şi celuilalt aceeaşi idee. Se îndreptă hotărît spre planta „martor” adusă de ei, un cactus botezat întîi Oliver, şi apoi Olivia, din pricină că dăduse în floare, şi în ziua aceea, sub ochii lor, arăta ca o fetişcană gătită pentru bal în rochia purtată atunci pentru prima dată cu gingăşia timidităţii.

Cu Olivia stabiliseră deja un limbaj primar, o conversaţie electroscopică fără prea mari subtilităţi, dar în schimb era

direct, la obiect. Răspunsurile „cactuşiţei” aveau asperitatea minereului brut care ascundea diamantul ce trebuia şlefuit. Şi apoi scos la lumină. Yannik o conectă pe Olivia contînd pe faptul dovedit că există printre plante un mijloc de transmitere a informaţiei spera să afle astfel cîte ceva despre pădure. Despre încrîncenarea cu care refuza să comunice. Despre furia ei.

— Ce se întîmplă cu pădurea? începu el.

— Pădurea nu-i iubeşte pe oameni, replică Olivia după o vreme, în stilul ei direct, ocolind ambiguităţile manevrate de firea umană. Avea ceva din resemnarea înţeleptului obligat. Să răspundă la întrebări stupide. Oricum, răspunsul îl lăsă pe Yannik într-o tăcere stînjenită. Apoi:

— De ce?

— Omul a ucis făpturi. Asta doare. A ucis făpturi, repetă Olivia. Pe ecranul terminalului răspunsul continuă să clipească acuzator.

— Nu mai am nici un semnal din pădure, anunţă Daly, care stătuse tot timpul cu ochii pe aparate. Să ştii că purtau amprenta caracteristică a nervozităţii.

— Nici nu mă miră, făcu Yannik arătîndu-i dialogul afişat pe terminal. Păcatul originar îi este reproşat omului pînă şi în locul lui tradiţional de refugiu, perora el ridicîndu-se în picioare, fără să mai privească ecranul. Violenţa se tîrăşte ca o umbră în urma noastră. Şi ne mai mirăm că ni se întoarce spatele. Trebuie să ne mai naştem o dată, asta-i, trase el concluzia.

În acel moment, Olivia „vorbi” fără să fi fost întrebată.

— Pădurea vrea să omoare oameni, apăru scris pe ecranul ignorat de ei, prinşi într-o polemică vehementă despre moralitatea îndoielnică a omului şi despre tot felul de aspecte neplăcute ale firii umane. Yannik le trecea scîrbit în revistă.

„Pădurea este bolnavă” licări ecranul prin glasul electronic al Oliviei.

— Unu plus unu fac doi, decretă Yannik hotărît. Atîta timp cît nu ne revizuim atitudinea, nu poate fi vorba de un dialog purtat cu alte civilizaţii. S-ar putea să ne dăm şi atunci în petec, glăsui el. Ajunseseră cu discuţia şi aici. Daly îl pironi cu o privire care dezvăluia că ajunsese la capătul răbdării. Nu agrease discuţia. Yannik era stînjenitor de acaparator şi vehement.

— Ce-ar fi să discutăm direct cu pădurea, propuse el. Schimbăm senzorii, bine?

Cuvintele lui purtau o notă imperativă, se hotărîse în cele din urmă să arate că totuşi el era şeful.

Întoarcerea lui Yannik fu precedată de o tuse chinuită, seacă, de om care respiră din vîrful plămînilor fără să poată să tragă mai mult aer în piept. Daly ridică privirile spre el. Yannik păşi în încăpere administrîndu-şi lovituri de pumn în coşul pieptului. Da, într-adevăr, sîntem făcuţi din carne şi oase, din cînd în cînd ceva nu merge bine, şi atunci ne amintim că nu sîntem eterni.

— Nu ştiu ce naiba, începu Yannik, dar aerul de afară e îmbîcsit. Greu, stătut. Termină cu un soi de grimasă. Pe figura lui Daly înflori un zîmbet ironic.

— O fi puţin cam tare aerul pentru tine. Ar trebui să mai faci cîteva exerciţii de respiraţie. Prea-i bruscă trecerea de la aerul ăla reciclat.

— Nu, serios, se apără Yannik. Du-te afară! Parcă s-ar fi stricat instalaţia de aer condiţionat. Se aşeză înaintea terminalului, apoi întoarse încet capul spre Daly.

— Tu ai văzut ce-i aici? Răspunsul fu un mormăit nemulţumit. Cuvintele Oliviei erau acolo, în faţa ochilor lor.

„Cum ucide pădurea?” întrebă Yannik, aşteptînd într-o crispare nervoasă. De la ecran îşi mută privirea spre cactus, repetînd întrebarea cu voce tare, încercînd să sară peste toate barierele de comunicare. Se întoarse ca să întîlnească figura nedumerită şi înfricoşată a lui Daly.

„Aerul nu e bun. Nu e bun. Mi-e frică.”

— Dioxid de carbon, făcu Yannik, spulberînd tăcerea coborîtă în urma răspunsului. Fotosinteză inversată, dar aşa ceva sună a imposibilitate fundamentală. Pădurea asta se distruge numai ca să ne lichideze. Furia incendiară a disperării. Pădurea nu este bolnavă, noi sîntem cei bolnavi şi acum ne vedem imaginea reflectată într-o oglindă de sute de hectare. Părea că dăduse tot din el, se aşeză obosit înaintea terminalului. În spatele lui, Daly îşi păstrase atitudinea de expert ce evaluează lucid o situaţie în curs de descifrare.

— E mutilată, zise el. E un mutant. Aici a fost cîndva un depozit pentru deşeuri radioactive. Au mutat tot, au adus pămînt din altă parte, şi au plantat pădurea asta. Nu mai căuta nimic subiectiv aici, şi termină odată cu accesele astea de inferioritate şi de vinovăţie. De data asta folosise un ton mai dur, palmele administrate soldatului panicat de atacul inamic.

Trebuie să plecăm urgent de aici, hotărî el. Pădure nebună… rosti din pragul uşii cu o voce lipsită de inflexiuni. Da, aerul e viciat, comentă el. Apoi se întoarse spre Yannik iluminat brusc de o revelaţie. Am o soluţie, anunţă el. Muzica. Îşi aminti ce efect are muzica. Vivaldi-ul tău…

Entuziasmul său se izbi de zidul vopsit în culori sumbre care era figura lui Yannik.

— Da, ar fi interesant ca experiment, admise Yannik. Începu să deconecteze aparatele aruncînd cablurile cu o nepăsare mohorîtă. Dar chiar crezi că ne-am putea răscumpăra cu puţină muzică de Vivaldi?

ROBERT SILVERBERG

## VÎNTUL ŞI PLOAIA

Planeta se curăţă singură. Este important să ne amintim acest lucru atunci cînd nu sîntem prea încîntaţi de noi înşine. Procesul de vindecare este natural şi inevitabil. Acţiunea vîntului şi a ploii, fluxul şi refluxul valurilor, fluviile viguroase care spală lacurile îmbîcsite şi puturoase – toate acestea sînt naturale, manifestări sănătoase ale armoniei universale. Desigur, ne aflăm şi noi aici. Facem tot ce putem ca să grăbim procesul. Sîntem însă numai nişte auxiliari, şi ştim asta. Nu trebuie să exagerăm valoarea muncii noastre. Falsa mîndrie este mai mult decît un păcat; este o prostie. Nu ne amăgim singuri gîndindu-ne că sîntem importanţi. Dacă n-am exista deloc aici, planeta s-ar reface singură în 20–50 de milioane de ani. Se estimează că prezenţa noastră reduce intervalul la mai puţin de jumătate.

Eliberarea necontrolată a metanului în atmosferă a fost una dintre problemele cele mai serioase. Metanul este un gaz incolor şi inodor, cunoscut uneori ca „gaz de baltă”. Componentele lui sînt carbonul şi hidrogenul. Atmosferele lui Jupiter şi Saturn sînt alcătuite, în cea mai mare parte, din metan. (Jupiter şi Saturn n-au fost niciodată locuite de fiinţe omeneşti.) O cantitate mică de metan a fost mereu prezentă, în mod normal, în atmosfera Pămîntului. Totuşi, creşterea populaţiei omeneşti a dus la o sporire imediată a cantităţii respective. Marea parte a metanului eliberat în atmosferă provenea din mlaştini şi minele de cărbuni. O altă parte apărea din plantaţiile de orez asiatice, care erau fertilizate cu deşeuri umane sau animale; metanul este un subprodus al procesului de digestie.

Surplusul de metan urca în pătura inferioară a stratosferei, de la 10 la 30 de mile deasupra suprafeţei planetei, unde existase cîndva un strat de molecule de ozon. Ozonul format din trei atomi de oxigen, absoarbe radiaţiile ultraviolete, vătămătoare, emise de Soare. Reacţionînd cu atomii liberi din atmosferă, metanul a redus cantitatea destinată formării ozonului. În plus, reacţiile metanului din stratosferă au produs

vapori de apă ce au sărăcit şi mai. Mult ozonul. Această epuizare a ozonului, provocată de metan, a permis bombardarea Pămîntului cu radiaţii ultraviolete, determinînd sporirea frecvenţei cancerului pielii. [...]

Astăzi urmează să injectăm fluide colorate într-unul din fluviile principale. Pentru această operaţie au fost numiţi Edith, Bruce, Paul, Elaine, Oliver, Ronald şi cu mine. Majoritatea membrilor echipei cred că fluviul este Mississippi, dar există dovezi că s-ar putea să fie Nilul. Oliver, Bruce şi Edith sînt de părere că e mai plauzibil să fie Nilul, dar se înclină în faţa opiniei majorităţii. Fluviul este larg şi adînc, în unele locuri fiind negru, iar în altele verde întunecat. Fluidele sînt amestecate de computer pe malul estic al fluviului, într-o uzină mare, construită de altă echipă. Noi supraveghem introducerea lor în fluviu. Întîi injectăm fluidul roşu, apoi pe cel albastru şi pe cel galben; ele au densităţi diferite şi formează benzi paralele ce se întind în apă pe sute de kilometri. Nu ştim exact dacă aceste fluide sînt agenţi activi de vindecare – adică dacă sînt substanţe care dizolvă poluanţii solizi din albia şi de pe malurile fluviului – sau dacă servesc doar ca semne, facilitînd analize chimice ulterioare ale fluviului prin sistemul de sateliţi orbitali. Atît timp cît urmăm cu exactitate instrucţiunile, nu avem nevoie să ştim ce facem. Elaine glumeşte, invitîndu-ne să înotăm.

— Ce prostie, spuse Bruce. Fluviul ăsta este renumit pentru peştii carnivori care îţi smulg carnea de pe oase.

Rîdem cu toţii. „Peşti?” Aici? Ce peşte ar putea fi mai ucigaş decît fluviul însuşi? Apa ne-ar putea dizolva carnea şi chiar oasele dacă am intra în ea. Ieri am scris o poezie, apoi am aruncat-o în fluviu; hîrtia s-a dizolvat instantaneu.

Serile ne plimbăm pe plajă şi filosofăm. Apusurile de soare din această regiune sînt îmbogăţite cu tonuri vii de purpuriu, verde, cărămiziu şi galben. Uneori strigăm cînd o combinaţie uluitoare de gaze atmosferice transformă lumina. Sîntem mereu veseli şi optimişti. Nu ne-au mîhnit niciodată lucrurile găsite pe această planetă. Chiar şi distrugerea poate fi o formă de artă, nu-i aşa? Poate că este una dintre cele mai măreţe forme de artă, deoarece arta distrugerii îşi consumă mediul, îşi devoră propriile fundaţii epistemologice şi, prin această superbă anulare şi întoarcere la origine, depăşeşte cu mult, din punct de

vedere moral, formele care sînt numai productive. De aceea apreciez mai mult arta transformativă decît pe cea generativă. Sînt oare înţeles? Oricum, deoarece arta înnobilează şi exaltă sufletele celor care o pătrund, noi sîntem exaltaţi şi înnobilaţi de condiţiile de pe Pămînt. Îi invidiem pe aceia care au colaborat la crearea acestor condiţii extraordinare. Ştim că noi sîntem locuitorii de rînd ai unei epoci minore ulterioare; ne lipseşte dinamismul grandios al energiei care a permis strămoşilor noştri să reuşească asemenea lucruri. Planeta aceasta este o simfonie. Bineînţeles, aţi putea afirma că restaurarea unei planete necesită mai multă energie decît distrugerea ei, dar aţi greşi. Totuşi, deşi sarcinile zilnice ne storc şi ne epuizează, ne simţim stimulaţi şi excitaţi, deoarece, restaurînd această planetă, planeta-mamă a omenirii, participăm într-un fel la superbul proces original al distrugerii ei. La fel precum vibraţia unei corzi participă la distrugerea corzii.

Am sosit acum la Tokio, capitala imperiului insular al Japoniei. Vedeţi cît de mici sînt scheletele oamenilor? În felul acesta, am putut identifica locul ca fiind Japonia.

— Vedeţi? strigă Edward. Acolo este muntele Fuji.

Este un munte superb, înveşmîntat în zăpadă. Pe pantele lui lucrează una dintre echipele noastre de arheologi, săpînd zăpada ca să culeagă mostre din straturile de reziduuri chimice, praf şi cenuşă din secolul douăzeci.

— Odată, în jurul oraşului Tokio existau peste 75.000 de furnale, anunţă Edward mîndru, din care ieşeau zilnic sute de tone de oxizi de sulf şi azot, de amoniac şi gaze carbonice. Nu trebuie uitat nici faptul că oraşul avea peste 1. 500.000 de automobile.

Multe automobile se mai zăresc, dar sînt extrem de fragile, mîncate de acţiunea atmosferei. Dacă le atingem, se prăbuşesc în norişori cenuşii. Edward, care şi-a studiat amănunţit originea, ne spune:

— În zilele obişnuite de vară, nu era ceva neobişnuit ca densitatea oxidului de carbon din aer să atingă aici nivelul de 250%. Datorită condiţiilor atmosferice, muntele Fuji era vizibil numai o zi din nouă. Cu toate acestea nimeni nu era înspăimîntat.

Evocă pentru noi tabloul strămoşilor săi, muncind fericiţi şi

nepăsători în mediul lor otrăvit. Japonezii, insistă el, îşi menţineau, ba chiar îşi sporeau venitul naţional brut într-o perioadă în care alte naţiuni începuseră deja să piardă teren în lupta economică datorită scăderii populaţiei… Aşa o ţinea întruna. După o vreme ne-am plictisit de laudele necontenite ale lui Edward.

— Termină cu lăudatul, îi spuse Oliver, că te scoatem în atmosferă.

Avem multă treabă de făcut aici. Paul şi cu mine conducem maşinile de săpat; Oliver şi Ronald ne urmează „plantînd seminţe. Aproape imediat răsar arbuşti ciudaţi, ascuţiţi. Au frunze lucitoare şi ramuri lungi şi bifurcate. Unul dintre ei s-a înfipt ieri în gîtul Elainei şi ar fi rănit-o în mod serios dacă Bruce nu l-ar fi smuls din rădăcini. Incidentul nu ne-a tulburat. Aceasta este doar o etapă din procesul lung şi încet al restaurării. Vor mai fi multe asemenea incidente. Într-o bună zi, aici vor înflori cireşi.

Acesta este poemul dizolvat de rîu:

DISTRUGERE

I *Substantive*; distrugere, devastare, pustiire, ruină, ruinare, paragină, nimicire, prăpăd, spargere, sfărîmare, demolare, dărîmare, zdrobire, dărăpănară, stricăciune, descompunere, decimare, pieire, vătămare, doborîre, dizolvare, ştergere, răsturnare, frîngere, stricare, alterare, mutilare, dezintegrare, desfacere, pulverizare, sabotaj, vandalism, anulare, stîrpire, anihilare, exterminare, extirpare, epavă, fărîmiţare, spulberare, năruire, radere, pierzanie.

II *Verbe:* a distruge, a devasta, a pustii, a ruina, a părăgini, a nimici, a prăpădi, a sparge, a sfărîma, a demola, a dărîma, a zdrobi, a strica, a descompune, a decima, a pieri, a vătăma, a dizolva, a doborî, a şterge, a răsturna, a frînge, a strica, a altera, a mutila, a dezintegra, a desface, a pulveriza, a, sabota, a stîrpi, a anula, *a* anihila, a extermina, a fărîmiţa, a spulbera, a nărui, a exploda, a prăbuşi, a consuma, a coroda, a eroda, a roade, a uza, a rugini, a toci, a sapa, a paradi.

III *Adjective:* distrugător, coroziv, eroziv, ruginit, ros, uzat, consumat, mutilat, stricat, alterat, dezintegrat, pulverizat, spulberat, ruinat, dizolvat, şters, devastat, ucigător, sinistru.

— Eu confirm, spune Ethel.

— Eu refac, spune Oliver.
— Eu integrez, spune Paul.
— Eu reechilibrez, spune Elaine.
— Eu ridic, spune Bruce.
— Eu repar, spune Edward.
— Eu decorodez, spune Ronald.
— Eu vindec, spune Edith.
— Eu creez, spun eu.

Reconstruim. Reînnoim. Reparăm. Refacem. Renovăm. Restaurăm. Reconstituim. Reproducem. Restituim. Reintegrăm. Reînlocuim. Reînviem. Recuperăm. Redăm. Reparăm, aranjăm, punem la punct, dregem, cîrpim, corijăm, modificăm, înfrumuseţăm, schimbăm, Copiem. Ne celebrăm succesele prin cîntece energice şi porcoase. Unii dintre noi facem dragoste.

Iată un exemplu remarcabil din umorul negru al celor vechi. Într-un loc denumit Richland, Washington, se afla o instalaţie ce producea plutoniu pentru armele nucleare. Lucrul ăsta se făcea în numele „securităţii naţionale”, adică pentru a spori şi întări securitatea Statelor Unite ale Americii şi a-i face fericiţi şi lipsiţi de griji pe locuitorii lor. Într-un timp relativ scurt, aceste activităţi au produs aproximativ 55 milioane de galoni de reziduuri radioactive concentrate. Materialul era atît de activat, încît avea să fiarbă în mod spontan vreme de zeci de ani şi îşi menţinea caracterul productiv nociv pentru multe mii de ani. Prezenţa unui reziduu atît de periculos ameninţa mediul de pe o suprafaţă întinsă a Statelor Unite. Cum, totuşi, să scapi de reziduuri? Soluţia, extrem de amuzantă, a apărut imediat. Instalaţia de plutoniu era situată într-o zonă instabilă seismic, aflată de-a lungul centurii ce înconjoară Oceanul Pacific. În apropierea ei a fost ales un loc de depozitare, chiar lîngă o falie ce produsese cu cincizeci de ani înainte un cutremur violent. Aici, chiar sub suprafaţa solului, au fost construite 140 de rezervoare din oţel şi beton, la vreo 80 de metri deasupra pînzei de apă a rîului Columbia, care alimentează o regiune foarte populată. În aceste rezervoare au fost turnate deşeurile radioactive; un cadou superb pentru generaţiile viitoare. Peste cîţiva ani, subtilitatea glumei a devenit evidentă, deoarece la rezervoare au fost detectate primele fisuri. Unii observatori au apreciat că nu vor trece mai mult de 10–20 de ani şi căldura

imensă va provoca explozia capacelor şi eliberarea gazelor radioactive în atmosferă, iar a lichidului radioactiv în fluviu. Constructorii rezervoarelor au susţinut, totuşi, că acestea erau suficient de rezistente pentru a dura un secol. De remarcat că asta însemna mai puţin de 1% din timpul de înjumătăţire a deşeurilor radioactive. Datorită unor lacune în documentele noastre, nu putem şti care apreciere a fost mai aproape de adevăr. Echipele noastre de decontaminare vor putea intra în zonele afectate abia peste 800–1.000 de ani. Acest episod îmi provoacă o admiraţie deosebită. Cîtă subtilitate, cît gust şi rafinament trebuie să fi avut cei vechi!

Am fost răsplătiţi cu o vacanţă, aşa încît ne putem duce în munţii Uruguayului ca să vizităm locul uneia dintre ultimele aşezări omeneşti, poate chiar ultima. O echipă de investigaţie l-a descoperit acum cîteva sute de ani şi a fost păstrat, neschimbat, ca muzeu pentru turiştii care, într-o bună zi, vor dori să vadă planeta-mamă. Se intră printr-un tunel lung din cărămizi roz, strălucitoare. O serie de uşi etanşe opresc pătrunderea aerului de afară. Aşezarea în sine, situată între două creste ascuţite, este acoperită de o cupolă transparentă. Termostate îi menţin temperatura la un nivel constant, plăcut. Locuiau aici o mie de oameni. Îi putem vedea în pieţele largi, în restaurante şi în locurile de distracţie. Familiile stau laolaltă, adesea cu cîini sau pisici. Cîţiva au umbrele. Toţi se păstrează extraordinar de bine. Mulţi zîmbesc. Nu se ştie încă de ce au murit aceşti oameni. Unii au pierit în timp ce vorbeau, şi cercetătorii au cheltuit multe eforturi, pînă acum fără succes, ca să le descifreze ultimele cuvinte îngheţate pe buze. Nu avem voie să atingem vreunul, însă putem intra în casele lor ca să le inspectăm mobila şi obiectele personale.

— Poate sînt chiar strămoşii noştri, exclamă Paul.

— Spui prostii, replică Bruce dispreţuitor. Strămoşii noştri au scăpat de aici cu mult înainte ca oamenii aceştia să trăiască.

Chiar lîngă aşezare, afară, găsesc un oscior strălucitor, poate degetul unui copil sau poate din coada unui cîine.

— Pot să-l păstrez? îl întreb pe conducătorul nostru.

El mă obligă să-l donez muzeului.

Arhivele păstrează multe lucruri fascinante. De exemplu,

următoarea mostră de detaşare ironică în admiraţia mediului. În oceanul de lîngă un loc denumit California creşteau păduri uriaşe de alge de mare, numite kelp, ce adăposteau o comunitate largă şi complicată de vietăţi marine. Pe fundul oceanului, la 30 de metri adîncime, printre rădăcinile algelor, trăiau arici de mare. Aceştia constituiau hrana unor mamifere cu blană, numite vidre. Locuitorii Pămîntului vînau vidrele pentru a le folosi blana. Mai tîrziu kelpul a început să moară. Păduri cîndva de multe mile pătrate au dispărut. Lucrul acesta a avut consecinţe comerciale serioase, deoarece kelpul era valoros, şi odată cu el şi animalele pe care le adăpostea. O cercetare a fundului oceanului a arătat sporirea numărului aricilor de mare. Nu numai că duşmanii lor naturali, vidrele, fuseseră împuţinate, dar aricii se hrăneau cu cantităţi enorme de materie organică din reziduurile de canalizare, vărsate în ocean de locuitorii Pămîntului. Milioane de arici dezrădăcinînd kelpul şi distrugîndu-l. Cînd un petrolier şi-a descărcat accidental încărcătura în ocean, mulţi arici au pierit şi kelpul a reînceput să se îndesească. Acesta s-a dovedit însă un mijloc nepractic de a controla aricii. S-a sugerat întoarcerea vidrelor, dar nu mai existau suficiente exemplare disponibile. Recoltatorii de kelp din California şi-au rezolvat problema aruncînd în ocean var nestins. Lucrul acesta a fost fatal aricilor; au fost aduse exemplare noi, sănătoase de kelp şi au fost plantate pentru a deveni nucleul unor viitoare păduri. După o vreme, aricii s-au întors şi au reînceput să distrugă kelpul. A fost aruncat din nou var nestins. Aricii au murit şi s-a plantat kelp din nou. Mai tîrziu s-a descoperit că varul nestins avea o acţiune nefastă asupra fundului oceanului şi, pentru a opri această acţiune, s-au azvîrlit alte chimicale. Toate acestea necesitau risipă de imaginaţie, energie şi resurse. Edward se gîndeşte că era ceva foarte japonez în manevrele astea. Ethel crede că necazul cu kelpul n-ar fi avut loc dacă locuitorii Pămîntului nu ar fi exterminat vidrele. Ce naivă poate să fie! Nu înţelege principiile ironiei. De asemenea, o tulbură poezia. Acum, Edward refuză să se mai culce cu Ethel.

În ultimele secole ale erei lor, locuitorii Pămîntului au reuşit să acopere aproape integral suprafaţa planetei lor cu un înveliş de oţel şi beton. Mare parte din el a trebuit să fie smuls, ca

planeta să respire din nou. Ar fi fost uşor şi eficient să folosim explozivi sau acizi, dar nu sîntem preocupaţi de uşurinţă şi eficienţă; în plus, există temerea ca explozivele sau acizii să nu determine alte dereglări ecologice. De aceea am folosit maşini ce introduceau răngi în crăpăturile ivite în beton. O dată ridicate, blocurile de pavaj se sfărîmau iute. Nori de praf de moloz pluteau pe străzile acestor oraşe, acoperind cioturile clădirilor cu un strat fin şi pur de pudră alb-cenuşie. Efectul era delicat şi înviorător. Paul a sugerat ieri că s-ar putea să producem tulburări ecologice dacă lăsăm praful acesta în libertate. Ideea m-a înspăimîntat şi l-am raportat pe Paul la şeful echipei noastre. Paul va fi transferat la alt grup.

Către final, aici, purtau cu toţii costume-respiratorii, similare cu ale noastre, ba chiar mai complete. Am găsit astfel de costume zăcînd peste tot, precum carapacele abandonate ale unor insecte gigantice. Modelele cele mai avansate erau adevărate căsuţe pentru, o persoană. Se pare că nu era necesar să-ţi părăseşti costumul decît pentru a îndeplini funcţii vitale cum ar fi contactul sexual şi naşterea. Înţelegem că lipsa de dorinţă a locuitorilor Pămîntului de a părăsi costumele, chiar pentru funcţiile vitale arătate, a dus la rapida scădere a populaţiei.

Discuţiile noastre filosofice. Dumnezeu a creat această planetă. Dacă ignorăm definiţiile unor concepte ca „Dumnezeu” sau „a crea”, sîntem cu toţii de acord cu această afirmaţie. De ce s-a chinuit El atîta să facă Pămîntul, dacă dorinţa Lui a fost numai să-l facă de nelocuit? A creat El omenirea special în acest, scop, sau oamenii şi-au impus voinţa făcînd ceea ce au făcut? A fost omenirea modul prin care Domnul s-a răzbunat pe propria Lui creaţie? Poate că este o greşeală să privim distrugerea Pămîntului din punct de vedere etic sau moral. Eu cred că trebuie văzută în termeni pur estetici, o manifestare artistică în sine realizată pentru propria plăcere, fără să fie necesare explicaţii. Doar în acest fel putem înţelege cum locuitorii Pămîntului au putut colabora atît de veseli la propria lor asfixiere.

Schimbul meu este pe terminate. A fost o experienţă copleşitoare; nu voi mai fi niciodată acelaşi. Trebuie să-mi

exprim recunoştinţa pentru această ocazie de a vedea Pămîntul aproape aşa cum l-au cunoscut locuitorii lui. Rîurile lui ruginii, luncile corodate, cerul purpuriu, smîrcurile albăstrii. Gunoaiele, dealurile sterpe, fluviile strălucitoare. În curînd, graţie muncii susţinute de echipe ca a noastră, aceste embleme ale morţii, superficiale dar minunate, vor dispărea. Va rămîne o planetă pentru turişti, de curiozitate sentimentală, dar fără valoarea aceea unică. Cît de plictisitor va fi; din nou un Pămînt verde şi plăcut, de ce, de ce? Universul are destule planete locuibile; în prezent are însă un singur Pămînt. Toată munca noastră să fi fost o greşeală? Uneori mă gîndesc că ne-am pripit abordînd acest proiect. Dar, pe de altă parte, îmi amintesc de trăsătura lui fundamentală. Procesul de vindecare este natural şi inevitabil. Cu noi sau fără noi planeta se curăţă singură. Vîntul, ploaia, valurile. Noi sîntem aici doar pentru a ajuta.

Ne parvine zvonul că pe platoul Tibetului a fost descoperită o colonie de pămînteni vii. Zburăm într-acolo să vedem dacă este adevărat. De deasupra unei cîmpii uriaşe, roşie şi pustie, zărim siluete mari şi întunecate care o străbat. Să fie oare aceştia pămînteni, în costume respiratorii de o construcţie diferită? Coborîm. Înaintea noastră a ajuns deja o altă echipă de intervenţie. Membrii ei au înconjurat una din creaturi. Aceasta se învîrte în cerc emiţînd strigăte guturale şi mormăituri. Apoi se opreşte, privindu-ne, sfidîndu-ne parcă. O răsturnăm, îşi mişcă greoaie membrele, dar nu se poate ridica. După o consfătuire scurtă, ne hotărîm să o deschidem. Plăcile exterioare se ridică uşor. Înăuntru găsim doar nişte mecanisme şi bobine de sîrmă strălucitoare. Membrele nu i se mai mişcă, deşi în interior un timp mai ticăie şi mai bîzîie ceva. Sîntem impresionaţi în mod plăcut de durabilitatea şi rezistenţa acestor maşini. Poate în viitorul îndepărtat asemenea creaturi vor înlocui complet formele de viaţă mai fragile de pe toate planetele, aşa cum se pare că au făcut pe Pămînt.

Vîntul. Ploaia. Valurile. Toată tristeţea se scurge în ocean.

din limba engleză de *Dan Mihai Pavelescu*

**HORIA ARAMA**

**BOMBA**

Îl trezise în zori un acut sentiment de sărbătoare. Zvîrlise cît colo pledul subţire, înhăţase o haină de casă şi ridicase agil storul. Privită de la etajul douăzeci şi opt, Rotonda era o fosă adîncă, ovală, în care se aruncau cu furie valurile pestriţe ale circulaţiei mai multor bulevarde, pentru ca, după marea învolburare, apele să se aleagă, limpezi, şi să părăsească piaţa năvălind în alte zone ale metropolei. Dar, mai puternic decît impetuosul fluviu de metal, pe bătrînul de la fereastră îl impresiona eleganţa cercului de marmură din mijlocul pieţei, nobil meterez dincolo de care domneau cele din urmă plante ale cetăţii. Cu petale netede, ridicate uşor către margine, apărată de cîţiva spini minusculi, floarea de culoarea apusului de soare, venită din cine ştie ce mlaştini exotice, se dovedise unica în stare să reziste aerului viciat, luminii filtrate de praf şi vibraţiilor marelui oraş. Bătrînul o botezase „Coroana portocalie”. Fermecat de apariţia ei, după ce generaţii de flori fuseseră plantate în centrul Rotondei numai pentru a muri, se întrecuse pe sine în procurarea unui răsad. Într-o dimineaţă pe care n-o va uita niciodată, cu doi ani în urmă, asistînd, fără vrere, de la fereastra lui, la un *embouteillage* ce paralizase piaţa imensă, profitase pentru a coborî şi, riscînd în orice moment să fie surprins de reluarea circulaţiei pe cele douăsprezece fire, trecuse printre automobile – nu fără efort, căci unele erau lipite de cele dinaintea lor, şi nu fără a fi gratificat cu expresii pitoreşti – şi izbutise, mirîndu-se el însuşi de reuşită, să escaladeze cu bine bordura de marmură, să aleagă o floare şi să revină, după o nouă traversare, pe trotuar. Un ceas mai tîrziu captura odihnea într-un vas comod, plin cu pămîntul de flori. Cel mai bun pe care şi-l putuse procura.

Planta se dezvoltase frumos, îngrijirile priindu-i de minune. Ochii bătrînului sclipiră cu orgoliu pe cînd se încredinţa încă o dată că nicăieri în raza lui vizuală, la nici una dintre sutele de ferestre care priveau către Rotondă nu apărea măcar un singur fir de verdeaţă.

Nu era o noutate. Ultimele grădini de pe teritoriul metropolei

pieriseră de multă vreme, iar cei care-şi mai permiseseră un timp luxul de a-şi împodobi locuinţele cu cîteva plante renunţaseră unul după altul. Bătrînul ştia prea bine că pe zecile de kilometri pătraţi pe care arhitecţii sau întîmplarea rostogoliseră cuburile inegale ale clădirilor de beton minunea fotosintezei dispăruse cu desăvîrşire, singurele excepţii formîndu-le ochiul de aur vechi al Rotondei şi planta care privea soarele alături de el.

Atunci se produse nenorocirea. O mişcare greşită în spaţiul zgîrcit al ferestrei, şi „Coroana portocalie” căzu în gol. Bătrînul simţi că-şi pierde respiraţia, dar îşi reveni într-o clipă. Din fericire, vasul cu floarea poposise în balconul unui etaj inferior. Bău o gură de apă, numără de două ori etajele, apoi coborî. Îi deschise o tînără. În spatele ei – doi copilaşi. Dîndu-i pur şi simplu la o parte din drum, fără nici o explicaţie, bătrînul ieşi în balcon. Planta era acolo, intactă, printre spărturile de ceramică, îşi dezbrăcă haina de casă, se aşeză pe mozaicul balconului şi începu să adune cioburile şi pămîntul. Deasupra instală floarea. Abia la ieşire îşi aminti că bunacuviinţă ar fi cerut să fie rostite cîteva formule de politeţe. Bolborosi ceva şi alergă spre ascensor.

Nu avea la îndemînă un alt vas potrivit, dar sacrifică fără pic de remuşcare o vază de cristal. Greutatea era să introducă în ea nu numai planta, ci şi pămîntul. Pentru că, observă cu mirare, încîlcitele rădăcini ale florii crescuseră, se multiplicaseră considerabil, se împletiseră, ajungînd practic să ocupe întreg spaţiul vasului distrus. „Nu mă pricep la horticultura, îşi spuse, dar este posibil oare să nu existe nici o proporţie între partea vizibilă a plantei şi rădăcină?” Socoti foarte aproximativ că, dacă le-ar fi cufundat în apă, ultimele ar fi ocupat un volum de peste zece ori mai mare decît prima. „Să fie o particularitate a «Coroanei portocalii»?” Surîse corolei salvate ca printr-o minune. Unei asemenea splendori i-ar fi iertat orice.

Încheie operaţia, făgăduindu-şi să procure în aceeaşi zi un vas nou, corespunzător. Cu acest gînd reveni la fereastră. Rămase gînditor, întrebîndu-se cum vor fi arătînd rădăcinile rondului de coroane portocalii din centrul Rotondei, acolo unde nimic nu le îngrădea. Şi atunci avu, deodată, viziunea sutelor şi miilor de şerpi albi, limfatici, penetrînd în adînc, răspîndindu-se în toate direcţiile pe sub asfaltul pieţei, atacînd fundaţiile

clădirilor piramidale care alcătuiau Rotonda, dislocîndu-le, depăşindu-le, răzbătînd pe sub întreaga metropolă, învîrtoşîndu-se, prinzînd forţe de ciclop. Înainte să-şi dea cineva seama, bomba vegetală îşi va fi încolăcit braţele subterane în jurul întregii succesiuni de aşezări care s-au dezvoltat în cursul istoriei una peste alta, culminînd cu monstrul de oţel. Şi văzu cum, în ziua Z, infernul va exploda la suprafaţă, scoţînd capul în mii de locuri şi crescînd stupefiant, neoprit, o pădure neiertătoare care va înlătura cu violenţă tot ceea ce stînjeneşte respiraţia solului. Înainte de a se putea înţelege şi întreprinde ceva, leşul metropolei va fi măturat şi se va instaura domnia celei mai exuberante jungle. Printre giganticele ramuri cu spini de o palmă vor mai rămîne, presărate ici-colo, cu aerul unor pietre antice într-un peisaj romantic, fragmente de zgîrie-nori frînţi, gheare de poduri metalice întinse nefiresc înspre cerul susţinut de cupola verde şi portocalie.

Bătrînul era palid, buzele îi tremurau: „Să fie cu putinţă? Şi cine, pentru ce s-o facă?”. Ridică din umeri: „Cine? Oricine. Dar de ce?”.

Nu era timp nici pentru întrebări, nici pentru răspunsuri. Zidit în beton, otrăvit de gazele de eşapament, bătrînul realiză brusc că e atît de puternic încît lumea în care trăia se află la cheremul lui, că dacă ar vrea ar putea chiar s-o distrugă. Tremurînd, căută un cuţit de bucătărie, părăsi garsoniera, luă liftul şi ieşi în Rotondă. Se grăbea. Înainta făcîndu-şi cu greutate loc prin aglomeraţia străzii, stîrnind curiozitatea pietonilor, care se întrebau încotro aleargă omul acela bătrîn cu ochii în lacrimi.

Ajuns la marginea trotuarului, se lansă nebun între fulgerele colorate ale maşinilor care înconjurau în şuvoi continuu cea din urmă pată verde a oraşului.... Un destin fericit mă ocroteşte” – constată ajuns pe insula înflorită. Se aplecă spre plantele care-şi disputau spaţiul zgîrcit. „Să fie oare cu putinţă?” Răspunsul era o sentinţă: „Ajunge că nu este imposibil”. Săpînd cu mîini febrile, bătrînul scoase din pămînt cîteva exemplare, cercetîndu-le rădăcinile. Lungimea şi forţa lor depăşea orice imaginaţie. Ciufuli fără menajamente alte cîteva, alegîndu-se cu zgîrieturi adînci pe degetele febrile. Se opri gîfîind. Nu şi învins. Aplecîndu-se cu o nouă vigoare, începu să smulgă, metodic, floare după floare. Trudea din greu, concentrat, atent să extragă rădăcinile în întregime, să nu lase nici o singură şansă

întîmplării.

Spectacolul omului care, în inima pieţei, nimicea ultimele flori ale oraşului sfîrşi prin a fi remarcat. Un poliţist se afla prin preajmă. El fluieră neauzit în tunetul motoarelor şi începu dificila manevră de a străbate către centrul Rotondei. Cîţiva conducători auto îşi striviră frînele, cu tot riscul care decurgea din această manevră. Bătrînul nu vedea nimic. Transpira din belşug, orb de nebunia lui, la capătul forţelor. Încîntat să-şi încheie cu bine misiunea, extirpă ultimul fir. Apucă apoi cu mîini însîngerate şi azvîrli una după alta, la întîmplare, plantele înflorite peste capotele în curcubeu, insolită şi tragică bătaie cu flori.

Deodată zări cascheta cu însemnele autorităţii care se apropia primejdios. Grăbi operaţia, făcînd coroanele portocalii, nevinovate sau monstruoase, să sfîrşească sub pneurile al căror tăvălug neiertător nu se oprea nici o clipă. Încheindu-şi misiunea, rîse mut, epuizat şi fericit. Poliţistul, care ceruse prin radio ajutoare, puse în sfîrşit piciorul pe bordura de marmură. Dar bătrînul se şi angaja să traverseze în sens invers. Încolţit de carapacele multicolore, sălta tinereşte de pe un picior pe altul, ferindu-se de o atingere fatală. Piaţa părea să se fi lărgit fără limite. Trotuarul, pacea, ziua de ieri nu se mai zăreau. Bătrînul aruncă o ultimă privire oraşului pe care, dacă era să acorde vreun credit ipotezei sale, îl salvase. Apoi dispăru asemenea fiorilor care aveau menirea să arunce în aer o civilizaţie.

Undeva, la etajul 28, într-un vas de cristal, îşi revenea după ce fusese în pericol să piară ultima coroană portocalie de pe continent.

**PAVEL AMNUEL**

# ȘI AM AUZIT GLASUL

Lida plînge. Şi chiar dacă îmi întinde zîmbind ba ceaşca de cafea, ba pîinea prăjită cu unt, tot văd că plînge. Nu poate să înţeleagă ce-i cu mine, iar eu ştiu că am devenit cu totul altul după întoarcere. Şi nu pot să explic nimic. Nimic.

Mi-am băut cafeaua în tăcere şi am ieşit pe balcon. Apartamentul nostru se află la ultimul etaj, al treizecilea, în clădirea cea mai înaltă din oraş, şi văd cum pe teritoriul Institutului roboţii-reglori aleargă prin curtea de mărfuri. În zona maşinilor sclipesc ritmic lămpile semnalizatoare de control: cineva pleacă în trecut. Mai departe se zăreşte terenul viran, acolo unde tocmai au început să sape fundaţiile noului corp de clădire pentru paleontologi. La marginea oraşului, dincolo de terenul viran, la intrarea în Centrul de Presă, fîlfîie steaguri multicolore, iar deasupra tuturor – steagul O.N.U. De aici nu pot să văd mulţimea din faţa clădirii, ştiu însă că era deja strînsă acolo, cunoşteam şi motivele. Totuşi, nu mă voi duce acolo, nu voi pleca nicăieri, mai bine stau pe balcon şi aştept pînă cînd Lida va strînge vesela şi va pleca la biologii ei. Şi atunci… Ce? Încă nu ştiu, dar ceva-ceva tot trebuie să fac.

Întotdeauna am avut o voinţă slabă. În copilărie ascultam pe toată lumea, şi am nimerit sub cele mai diferite influenţe. „Valea e un băiat foarte ascultător”, spunea mama cu mîndrie. Ce motiv de mîndrie o fi fost în asta? Tata m-a învăţat să mă supun împrejurărilor. Cu greu îmi amintesc de el – era marinar –, a făcut înconjurul lumii şi mai mult ca sigur că în copilărie nu a fost la fel de cuminte ca mine. Am învăţat excelent pentru că am avut noroc de un diriginte excepţional. Cînd am plecat, după terminarea şcolii, la Institutul de Cronografie, nimeni nu mi-a înţeles gestul. Or, eu mă aflam sub puternica influenţă a personalităţii lui Ragozin, lucru pe care nimeni nu-l bănuia şi de aceea purtarea mea a fost echivalată cu o primă manifestare de independenţă.

Pe Ragozin l-am întîlnit abia în anul doi. Pînă atunci doar îi citisem cu nesaţ cărţile şi articolele. Ele m-au frapat şi m-au silit să fac ce însumi nu m-aş fi aşteptat. Fără să bănuiască, el a

făcut din mine un bărbat adevărat. Cu greu ar fi prevăzut un asemenea efect pedagogic din partea publicaţiilor lui strict ştiinţifice şi prin formă total neatractive.

Ragozin! încovoiat de dureri – încă de pe atunci era bolnav incurabil – micuţul, plăpîndul fondator al cronodinamicii, te supunea prin simpla sa privire. Ar fi trebuit să se nască în India, să vrăjească şerpi şi să hipnotizeze mulţimile în pieţe. Aşa cum ni se părea, cunoşteam bazele cronografiei la fel de bine ca el, pentru că dezbătusem fiecare capitol de cel puţin zece ori. Se urmărea înţelegerea absolut deplină. Atunci venea 5-ul[4]. În caz contrar, doar 2. Probabil că de aceea Ragozin a şi trăit aşa, împărţind întreaga lume în două categorii, în două culori. Bun şi rău, alb şi negru. Cronodinamica şi restul. Sau cronodinamica aducea fericire oamenilor, sau mai bine nu exista deloc. Era un visător, un romantic. Cursurile pe care le ţinea în faţa unui auditoriu înnebunit de entuziasm nu puteau fi descrise. Trebuiau văzute şi simţite. Şi trebuiau văzute şi simţite în acea vreme, pe vremea tinereţii mele.

*

*   *

Primele maşini ale timpului erau voluminoase, ca nişte furnale, şi doar două ţări – U.R.S.S. și S.U.A, – le posedau, deoarece cheltuielile s-au dovedit prea mari. După fiecare călătorie apăreau în ziarele naţionale fotografii şi rapoarte amănunţite. Biblioteca lui Ivan cel Groaznic, Petru cel Mare la consiliul de război, Lincoln şi lupta pentru eliberare. Cronografiile au devenit, practic, proiecţii grandioase care reînviau istoria.

Călătoriile în timp se înrudeau cu primele zboruri în cosmos, doar că erau mult mai pe înţelesul tuturora şi de aceea mai populare. Dar nimeni, niciodată nu a reuşit să iasă din maşina timpului în lumea fizică. Nimeni n-a strivit în trecut măcar un fir de iarbă, n-a schimbat măcar o vorbuliţă cu străbunii.

Odată, nişte băieţi se certau pe stradă. Treceam întîmplător pe acolo şi am auzit discuţia. Unul afirma că poţi să schimbi trecutul, dar că există o convenţie ce interzicea asta. Altul era convins că influenţa asupra trecutului nu era posibilă din

---

4 Nota maximă în şcoala sovietică – *Nota trad.*

principiu. M-am gîndit cît de repede formează timpul noi opinii. Iar convenţia ONU cu privire la interzicerea pentru totdeauna a oricărei influenţe asupra trecutului a fost adoptată deja după moartea lui Ragozin. Puţin înainte de moarte, profesorul a pus prima piatră la clădirea Institutului de Cronografie – aceea din centrul oraşului, unde sînt plasate doar serviciile administrative. Dar acum douăzeci de ani se perindau acolo şi ingineri, şi cercetători, şi tehnologi, şi noi – operatorii.

Maşinile timpului sînt astăzi foarte scumpe – mai scumpe decît cele mai moderne nave cosmice. Nici în privinţa dimensiunilor nu s-au făcut mari progrese. Cînd mă strecuram în cabina de conducere, mă simţeam întotdeauna ca un şurubel căzut dintr-o piesă lipsită de importanţă. Eram acoperit de traductori, înconjurat de ecrane, legat de fotoliu, iar ca să ies în trecutul fizic, nici nu încăpea vorbă. Ca să vezi şi să asculţi tot ce a fost în urmă cu o sută, o mie de ani – asta nu se poate compara cu nimic. Cu nici un zbor în cosmos. Cu nimic.

M-am gîndit că odată cu moartea profesorului totul s-a terminat. Dacă nu cu cronografia, atunci cu existenţa mea în acest domeniu. Dar Ragozin nu mă formase numai pe mine. A avut studenţi şi mai talentaţi. Munca a continuat.

Apoi a apărut Lida. Ba nu, la început se deschisese în oraş Institutul de Biologie, anexa de mai tîrziu a Institutului de Cronografia. Iar şi mai înainte fuseseră clădirile Institutului de Fizică, Institutul de Chimie şi chiar a Institutului de Istoria Literaturii. Oraşul creştea. Institutul de Cronografie înghiţea tot: oameni, colective, întreaga ştiinţă. Biologia n-a făcut excepţie.

Nu se poate spune că biologii şi chimiştii au cercetat doar ceea ce noi, operatorii, am adus din trecut, pe benzi şi holograme. Aveau destule idei, chiar fără legătură directă cu cronografia.

Totuşi, cînd ne-am cunoscut, habar n-aveam cu ce se ocupa Lida şi de fapt de ce exista în oraş Institutul de Biologie. M-am lăsat din nou în voia soartei şi din nou simţeam o atracţie, iar numele acesteia era iubirea. Era Lida.

Cînd ne-am căsătorit, Sovietul orăşenesc ne-a dat un apartament la ultimul etaj al unei clădiri pe atunci noi, şi deseori stăteam pe balcon, aşa cum stau acum şi privesc oraşul. În centru se ridica un turn uriaş şi, se pare, complet nelalocul lui – maşina timpului. Acum nu mai există. Pe cea veche au

demontat-o, dar două maşini noi, deşi încă mari, au înlocuit-o şi susţin acoperişul sălii operaţionale. Dar nu mai seamănă atît de mult cu un dinozaur şi nici nu se mai văd de aici. Nu se văd de aici nici zilele cînd Lida comunicase că biologii reuşiseră să sintetizeze protobionii. Acest moment mi se desprinde clar din memorie. Şase ani nu e o perioadă atît de mare încît să uit. Îmi amintesc că atunci l-am lăsat pe Igorek la părinţii Lidei, în Crimeea, în vacanţa de vară. Era în perioada cînd prelucram rezultatele ultimei mele călătorii la sciţi şi am fost entuziasmat de această ocupaţie. Poate de aceea am şi uitat restul. Nu îmi mai amintesc nimic. Nimic.

Protobionii. Microorganisme care s-au aflat la începuturile vieţii. Şi oare puţine microorganisme au sintetizat biologii în zece ani? Aşa mi s-a părut la început. Importanţa sintezei protobionilor am înţeles-o abia după trei ani, cînd Manuhin a realizat cea mai profundă scufundare din istoria cronografiei. Am fost de faţă la start, eram de serviciu la tablourile de comandă. L-am întîlnit pe Manuhin după o săptămînă – totul era clar ca bună ziua, fiecare pas. Manuhin plecase în trecut cale de patru miliarde şi jumătate de ani – în acele vremuri cînd se năştea viaţa pe Pămînt. Călătoria lui înghiţise rezervele energetice ale Institutului pe doi ani înainte. Totuşi în locul mult aşteptatei benzi cu înregistrarea naşterii organismelor proteice, Manuhin a adus ceva ce i-a îngrozit pe toţi, pe oricine ar fi priceput ceva din genetica moleculară şi biologia celor mai primitive forme de viaţă. La început n-am înţeles nimic. Am judecat totul doar după reacţia pe care a avut-o conducătorul experimentului. În paginile presei se transmiteau publicului relatări îmbucurătoare şi emoţionante despre faptul că Manuhin a fost aproape sufocat de îmbrăţişările entuziaste ale prietenilor, dar la noi se ştia deja că Manuhin adusese date ce confirmau că pe Pămînt nu fusese şi nici nu se putea naşte viaţa.

În natură sînt o mulţime de legi, printre care şi constanta vitezei luminii – şi din această cauză nu zburăm spre stele. Conservarea energiei – şi de aceea sîntem obligaţi să căutăm alte surse ale ei, în loc să construim perpetuum mobile. Există şi în biologie o lege fundamentală – legea concentraţiei. Numai într-un mediu cu concentraţie puternică se putea naşte viaţa, prin intermediul fluctuaţiei spontane.

Pe Pămîntul văzut de Manuhin vulcanii erau unul peste altul,

totul bolborosea, iar oceanele, într-o veşnică furtună, se spărgeau de ţărmurile abrupte. Pe acest Pămînt legea concentraţiei nu se realiza, şi asta însemna că nici un fel de poli electrici sau magnetici nu puteau da naştere la ceea ce nu se putea naşte. Viaţa. Microorganisme, organisme unicelulare, protozoare. Nici măcar atît. Nimic.

Îmi amintesc că atunci am adoptat o atitudine ironică, încă nu-mi dădeam seama cît de serioase erau lucrurile, încă nu bănuiam ce mi se va întîmpla. Acum patru miliarde şi jumătate de ani nu era viaţă, dar în urmă cu un miliard de ani ea exista. În oceane şi chiar în bălţi. Bletner a fost în Arhaic acum o jumătate de an, aducînd un material excelent. Biologii s-au înşelat undeva. Ei şi, foarte bine. Muncă de gîndire – lasă-i să se descurce.

Şi s-au descurcat. Călătoria lui Manuhin a fost analizată şi întoarsă pe toate feţele, şi întreaga lume biologică s-a pronunţat într-un glas: experimentul era corect. Viaţa nu se putuse naşte pe Pămînt.

Se părea că cea mai simplă ieşire din această situaţie, iar pentru noi, cronografiştii, cea mai logică, era o parcurgere a intervalului de un miliard de ani pentru a vedea ce s-a întîmplat. Aşa, de fapt, s-a şi propus, înţelegîndu-se prost şi incompetent în ce constă problema de către reporteri, comentatori, chiar şi de către unii politicieni – în general de către toţi cei care formau opinia publică.

Un miliard de ani! Călătoria lui Manuhin era echivalentă din punct de vedere energetic cu opt sute de starturi în mezozoic. Această călătorie ne-a răpit posibilitatea vizitării Rusiei Vechi de douăzeci şi şapte de mii de ori. În general, dacă începeai să cercetezi o regiune enigmatică, trebuia să abandonezi totul, să treci de la cronografia universală la această problemă, să mai construieşti sute de maşini şi să lipseşti de fonduri restul ramurilor economice. Asta era imposibil, şi un asemenea nonsens nici nu merita să fie discutat. Şi nici nu a fost discutat – în orice caz nu în cercul specialiştilor.

Într-o duminică am plecat cu Lida şi Igorek la lac. Era foarte îngrijit, deşi nu era artificial. Peştii, desigur, puteau fi pescuiţi cu mîna. Igorek prindea fluturii fără plasă, cred că îi convingea să-şi strîngă aripile şi să stea pe umărul lui. De ce îmi amintesc asta? Fusese o zi obişnuită pe planeta Pămînt: lacul, copacii, iarba,

fluturii şi noi trei. Fusese. Dar ar fi putut să nu fie. Dacă-i crezi pe biologi –  pur şi simplu n-ar fi trebuit să fie. N-ar fi putut, n-ar fi trebuit să existe nici poiana de lîngă lac, nici eu şi Lida, nici Igor. Nimic.

La Centrul de presă – văd asta foarte bine de pe balcon – au început să aterizeze elicopterele cu dungi albastre. Sînt aparatele O.N.U., întotdeauna apar ultimele. Asta înseamnă că peste zece minute vor începe să sune aici, să-l caute pe eroul tuturor timpurilor, Valentin Melentiev.

Cînd au început să se agite spiritele, a trebuit să recitesc lucrările lui Ragozin. Traiectoriile universale virtuale le-am lăsat pentru sfîrşit – pentru noi, cronografiştii-operatori, era cea mai abstractă şi mai evident inutilă parte a cursului special. Toată lumea vorbea în oraş numai de traiectoriile universale. S-a descoperit, se pare, unica explicaţie a paradoxului lui Manuhin – că toată istoria planetei Pămînt, începută în vremurile arhaice, a fost şi rămîne pînă în prezent exclusiv o traiectorie universală virtuală care se poate întrerupe în orice moment. Şi, ce-i mai important, nimic nu depinde de noi. Nimic.

Traiectoriile virtuale. Evenimente care nu au nici o cauză şi de aceea nu au ca efect, în general, evoluţia Universului. Fără a complica lucrurile, se poate spune aşa: dacă în istorie are loc un eveniment lipsit cu desăvîrşire de cauze, atunci istoria poate decurge în întregime şi fără el, evenimentul neavînd nici o consecinţă, iar traiectoria lui universală se va întrerupe, fie imediat după eveniment, fie la multă vreme după petrecerea lui, dar se va întrerupe obligatoriu, iar lumea va continua să evolueze ca şi cînd straniul eveniment nici n-ar fi fost.

Omenirea a luat naştere şi a evoluat pe o traiectorie universală virtuală – pentru mine asta era un delir. Iar delirul cel mai vizibil părea să fie teza teoreticienilor noştri că traiectoria universală pe care există omenirea se va întrerupe inevitabil, iar atunci Pămîntul va rămîne instantaneu aşa cum a fost în urmă cu patru miliarde şi jumătate de ani şi va evolua în conformitate cu logica naturii, fără a mai exista astfel nici o omenire care să încalce această logică.

Aveam altă idee, şi o împărtăşeam oricui avea chef s-o asculte. De ce să nu recurgem la explicarea paradoxului prin intermediul extratereştrilor? În urmă cu patru miliarde de ani au

venit în zbor, pe Pămînt, reprezentanţii altei civilizaţii, au văzut că Pămîntul e pustiu şi i-au populat cu protobioni oceanele lipsite de concentraţie. Apoi totul şi-a urmat drumul, fără paradoxuri. Mai bine să strîngem cureaua, să construim încă vreo cîteva sute de maşini şi să-i găsim în trecut pe extratereştri, decît să trăim într-o teamă permanentă cauzată de o posibilă dispariţie deplină şi instantanee, dar care s-ar putea să nu aibă loc niciodată.

Am propus această idee chiar şi în consiliul ştiinţific. Pentru prima dată în viaţă. Inutil. Mai exact, au fost discuţii, dar nu chiar cum m-am aşteptat. Dorisem să atrag atenţia asupra ideii, dar am atras atenţia asupra mea. Iar cînd s-a hotărît alegerea candidatului pentru călătorie, toţi şi-au adus aminte de încăpăţînatul operator.

Apoi am uitat de toate astea. Multe săptămîni a existat numai Igor. Buzele lui muşcate, privirea rugătoare. Groaznic. Fiul meu avea o afecţiune congenitală la inimă. Nu chiar atît de înspăimîntător. Dacă era să-i crezi pe doctori, nu existau deloc boli înspăimîntătoare. Igor nu se deosebea de ceilalţi copii. În timpul operaţiei, mi-am numărat paşii pe coridorul spitalului şi mi-am amintit unul şi acelaşi film. Malul lacului şi cum fugeam jucînd leapşa. Igor aproape nici nu gîfîia. Şi dintr-o dată buzele vinete, ochii speriaţi, şoaptele: „Mămico, n-am să mor?”. Asta a fost după aceea, dar totul s-a învălmăşit şi mi s-a părut că această şoaptă era cumva legată de plimbarea noastră.

L-am dus pe Igor la Leningrad, era nevoie de o operaţie urgentă. Am uitat de Rusia Kieveană, de care mă ocupam atunci. Mi-aş fi amintit de ea, dacă în Rusia Kieveană ar fi trăit vrăjitori care ar fi putut să descînte afecţiunile de inimă. Aş fi stat atunci nevăzut, alături, aş fi ascultat, aş fi văzut şi învăţat şi aş fi devenit eu însumi vrăjitor ca să nu mai văd aceşti pereţi ai spitalului, coridorul şi pe bătrînul chirurg care a ieşit de după o uşă albă şi ne-a făcut doar un semn, dînd obosit din cap şi îndepărtîndu-se. Apoi a ieşit infirmiera şi ne-a spus că totul era în regulă, valva fusese cusută ireproşabil, iar Igor putea trăi şi două sute de ani. Tensiunea a dispărut brusc, şi m-am gîndit că o să trăiască şi două sute şi o mie de ani şi va trăi veşnic, deoarece copiii sînt nemuritori. Doar dacă... dacă nu se va întrerupe această traiectorie universală oarbă a omenirii, care, potrivit ecuaţiei lui Ragozin, nu a început nicăieri şi nu va duce

nicăieri.

Igor se însănătoşi, iar eu am reluat lucrul, ştiind deja de hotărîrea ce fusese luată. Apoi m-am informat, voiam să aflu cui îi venise primului ideea. Nu ştiau. Probabil că ea plutea în aer şi izbucnise ca un rug aprins instantaneu, din mai multe părţi.

Omenirea trebuia să trăiască. Să trăiască în linişte, să nu se mai teamă că mîine totul se poate termina. Şi însemna că pentru binele oamenilor trebuia ridicată interdicţia, o singură dată. Protobionii trebuiau duşi în Arhaicul Inferior şi aruncate capsulele în apă, de pe malul oceanului. Doar atît. Va dispărea paradoxul, iar viaţa se va naşte, nu va mai exista nici o traiectorie virtuală şi nici extratereştrii. Uite-aşa.

Convenţia mondială interzicea amestecul în trecut, schimbarea deciziei putînd-o face doar o altă convenţie, deoarece controlul fusese riguros pus la punct şi nu se putea întreprinde nimic fără asentimentul guvernelor celor nouăzeci şi trei de state. La consfătuirea din Genua a participat din partea noastră academicianul Merejniţki – directorul nostru permanent. Apoi, cu puţină vreme înaintea startului l-am întrebat ce a simţit cînd a votat pentru ridicarea provizorie a interdicţiei. „Nu provizorie, ci unică”, a precizat. Se părea că se gîndeşte la ce cantitate de protobioni trebuia încărcată în buncăre. Un om practic. De parcă ar fi trebuit să ia asupra lui experimentul făuririi omenirii.

Aud cum Lida se apropie de uşa balconului, aşteptînd să mă întorc – vrea să mă încurajeze înaintea întîlnirii cu ziariştii. Nu m-am întors, mă aştepta alt fel de întîlnire, şi nu puteam să văd pe nimeni. Lida s-a îndepărtat în linişte. S-a simţit jignită. Las-o. Trebuie să stau singur, cu mine însumi, ca atunci. Da, m-au ales pe mine. În unanimitate. Merejniţki a propus şi a demonstrat. Pînă la start mai rămînea un an, iar munca era dură – şaisprezece ore din douăzeci şi patru. Un an. S-ar fi putut fixa startul şi peste cinci ani, ca să se evite pripelile. Dar oamenii se enervaseră aşteptînd sfîrşitul lumii, şi nu se mai putea aştepta.

În ziua startului oraşul a devenit pustiu. Riscul era de neînchipuit, doar nimeni nu mai ieşise vreodată în trecutul fizic. Populaţia a fost evacuată, rămînînd doar grupele de control la Centrul de lansare şi la staţiile energetice. Pe Lida şi pe Igor i-am trimis încă de ieri-seară într-o cabană, în mijlocul pădurii,

linişte, aer curat.

Eram calm. Nici o presimţire. Ştiam ce voi face pe malul oceanului din Arhaic, de sute de ori mi-am repetat mişcările la antrenamente, am devenit aproape un automat, unicul specialist în aruncarea celor şaisprezece tone de protobioni în apa moartă. Era o încărcătură dublă – după calcule ajungeau şi opt tone pentru ca procesul reproducerii şi evoluţiei să decurgă spontan. Reasigurarea. Dacă făureai viaţa pe planeta proprie, reasigurarea era obligatorie.

Nu, totuşi eram nervos. Am înţeles asta după ce ecranele mi-au arătat tridimensional stînca, imensă, atîrnînd deasupra golfuleţului îngust, toată neagră, colţuroasă, sumbră, deşi soarele era aproape de zenit şi chiar mi s-a părut că sudoarea îmi curge şiroaie pe spate din cauza arşiţei, iar oceanul era la fel ca acum, albastru, la orizont bleumarin. Probabil că a trecut un minut de cînd mi-am luat privirea de pe ecrane şi mă uitam la aparate – ar fi trebuit să procedez exact invers. Aparatura era în perfectă stare. Cu psihicul stăteam la fel de bine.

Oceanul mugea. Şi, deodată, explozia. În depărtare: şiruri de vulcani, unul mai înalt decît celălalt, ca nişte uriaşi într-o ordine de marş. Toţi fumegau, orizontul era învăluit în văluri cenuşii, iar această cortină semitransparentă se lăsa pe ţărm. Unul dintre vulcani – cel mai apropiat – scoase un muget sugrumat şi aruncă un stîlp de foc; se părea că unul dintre capetele Zmeului-zmeilor se trezise şi se înfuriase pe întreaga lume, întrerupîndu-i somnul.

Mi-am scos traductorii, mi-am desfăcut centurile, m-am ridicat şi am stat în cabină în picioare.

Am ieşit în trecutul fizic.

Era arşiţă. Şi, într-adevăr, sudoarea îmi curgea pe spate. Am suspinat. Deşi aveam pe faţă masca de oxigen, mi se părea că şi aerul pe care îl respiram era din această atmosferă moartă, încă fumegîndă. Nu exista oxigen în ea. Dar el va apărea, pentru că mă aflam aici. Şi va apărea viaţa, vor fi copaci, lanuri de grîu, delfini se vor zbengui în apa albastră, copiii se vor juca în părculeţe cu nisip fin de plajă şi o să fie ce va fi – viaţa pe planeta Pămînt.

Am fugit de pe platforma înclinată a ieşirii pe mal, văzînd mai întîi maşina timpului dintr-o parte – fără acoperămîntul serviciilor auxiliare, fără complexul Centrului de lansare, doar un

con uriaş, asemănător unui vulcan ce strălucea în soare. Maşina era minunată! Lumea era minunată! M-am lăsat în genunchi şi am luat un pumn de nisip – zgrunţuros şi cu aşchii de piatră. L-am cernut printre degete, am mai luat încă un pumn şi mi-am umplut unul din buzunarele de la centură.

Apoi am umplut toate buzunarele şi toate containerele – aproape o sută, la fiecare dintre ele punînd o inscripţie corespunzătoare. Nisip de la un metru de ţărm. Nisip de la cinci metri. Nisip de la adîncimea de trei centimetri. Cinci centimetri. Nisip grosier. Pietriş. Bazalt. Şi aşa mai departe. Munceam. Îmi erau acordate trei ore pentru programul de recoltare a materialelor. Eram concentrat, dar deja la sfîrşitul primei ore începuse să mă doară capul. Îmi pocneau tîmplele. Cu timpul, durerea s-a înteţit, ca şi cum capul ar fi fost strîns într-un cerc de fier. Nervii, m-am gîndit. Am transportat containerele în cabină şi m-am întors pe ţărmul oceanului, pentru ultima oară.

Deasupra mea pocni ceva, iar de la înălţimea de şase metri se ivi din corpul maşinii un braţ telescopic lung, care începu să se întindă spre ţărm. Numărătoarea inversă, era deja începută – mai rămăseseră douăzeci şi şapte de minute.

Se însera. Dinspre munţi venea un nor negru ca străfundurile cosmosului. Înaintea lui se rostogoleau nori cenuşii, se contopeau şi se spulberau în bucăţele. Acolo, la înălţime, băteau rafale de vînt, gonind spre ocean mirosul de ars, cenuşa şi scrumul – am văzut cum între ţărm şi lanţul munţilor, la vreo trei kilometri de mine, parcă ar fi căzut o cortină, unind norii cu pămîntul şi ceva răsună surd. Ploaie torenţială.

Instalaţia de aruncare era pregătită, atîrna deasupra fluxului astfel încît stropii ajungeau pînă la cupa de la capătul braţului. Bătea vîntul, ca dintr-un cuptor. Rafalele se stîrneau brusc, şi dispăreau la fel de repede. Era un avertisment. Acum, probabil, va izbucni uraganul. Era timpul să mă întorc în cabină.

Şi atunci am auzit glasul.

— Cine eşti?

Tăceam. Doar n-o să-mi răspund mie însumi. Cine sînt? Un om. Un om obişnuit, făcînd treaba cea mai neobişnuită din istorie. Începeam istoria. Dumnezeu. După miliarde de ani oamenii îşi vor crea un dumnezeu după chipul şi asemănarea lor.

— Un om? Ai venit din stele?

N-am întrebat eu asta! În mintea mea nu exista o asemenea întrebare. Şi nici nu putea exista.

M-am întors brusc. Pietre. Cenuşă. Norii tot mai aproape.

— Ai venit din stele?

Nu m-am gîndit dacă asta poate fi real. M-au întrebat şi am răspuns.

— Nu. Sînt din viitor.

— Din viitorul acestei planete? preciză glasul.

— Da, al ei, am spus. Tulburarea zăcea undeva în interiorul meu, dar nu i-am dat drumul. Eram totuşi un profesionist. Fusesem antrenat pentru diferite feluri de surprize.

— Viaţă bazată pe proteine?

— Da, am spus, uitîndu-mă la pietre, la stîncile de pe ţărm şi munţii de la orizont. Pustiu. Cine vorbeşte?

— Raţiunea planetei.

— Care planetă? Întrebarea îmi scăpă involuntar.

— Asta. În mintea ta o denumeşti Pămînt. Încearcă să gîndeşti mai clar, te înţeleg cu mare greutate.

M-am împiedicat de o piatră şi mai-mai să cad.

— Atenţie! spuse glasul. Şi, surprinzător, m-am liniştit. Nu ştiu de ce, această grijă pentru persoana mea mi-a adus aminte că trebuie să mai şi întreb, nu numai să răspund.

— Cu cine vorbesc? Unde sînteţi? Cine? Care raţiune a planetei? Pe Pămînt nu există viaţă…

— Pe Pămînt există viaţă. Uite, deja de aproape un miliard de ani. Sînt greu de citit gîndurile tale. Fii liniştit, altfel dialogul devine imposibil.

— Sînt liniştit, am spus.

— Înseamnă, conchise glasul, că în viitor aici va apărea viaţa proteinică.

— Da, am spus. Mai degrabă m-am gîndit, dar chiar şi în gînd am auzit cît de mîndru sună asta.

— Ştiu ce este viaţa proteinică – glasul îşi continuă concluziile. Într-un miliard de ani a apărut nu o dată şi a dispărut imediat. Dezvoltarea unui astfel de tip de viaţă e imposibilă.

— Imposibilă, am fost de acord. Tocmai de aceea sînt aici.

— Taci! spuse glasul. Gîndeşte-te. La tine, la vremurile tale, la raţiune.

N-am reuşit să mă gîndesc. Dorinţa de a înţelege ce se petrecea de fapt devenise mai puternică decît orice gînd

coerent.

— Bine, spuse glasul, voi începe să-ţi spun eu. Sînt împrejurul tău. Eu – raţiunea Pămîntului. Învelişul gazos plus toate amestecurile pe care le-ai denumit în gînd „văl cenuşiu”. Toate astea sînt eu, corpul meu, creierul meu, raţiunea mea. Dacă atmosfera Pămîntului ar fi avut altă compoziţie, eu n-aş fi apărut. Nu conţin structuri organice, Şi totuşi sînt raţional. Îţi simt uimirea. Multe nu cunoşti. Ştiu mai multe decît tine. Despre lume. Despre mine. Despre planetă. Şi ştiu să fac multe. Aceşti vulcani eu i-am activat, astfel încît corpul meu să primească substanţele indispensabile vieţii. Oceanelor eu le-am dirijat contururile pentru a regla climatul. Bineînţeles, e un proces de durată, dar nu mă grăbesc. Vînturile, ploile, zăpada apar doar atunci cînd doresc eu. Totul e raţional pe această planetă, totul e bine chibzuit. Şi lanţurile muntoase, atît de uimitoare pentru tine, eu le-am ridicat aici. Ţie îţi este cunoscută noţiunea de frumuseţe. Uite, această lume este frumoasă… Dar mie îmi e cunoscut şi cosmosul. Ceea ce tu numeşti alte lumi. Am crezut că ai venit de acolo. Apariţia vieţii proteinice pe Pămînt m-ar omorî.

— De ce?

— Ştii foarte bine de ce, spuse tărăgănat glasul.

Oare această… fiinţă… cunoaşte frica?… Încerca oare un sentiment de autoconservare?… Existînd de un miliard de ani, putea să nu se gîndească la moarte.

M-am uitat în sus. Cupa de descărcare se afla pregătită. Peste cincisprezece minute containerele vor ajunge în adîncul mării pentru a declanşa procesele care vor duce la apariţia microorganismelor, apoi a unicelularelor, a peştilor, animalelor şi a noastră – a oamenilor. Asta va fi pentru ea sfîrşitul, pentru că văzduhul – corpul ei – se va îmbogăţi cu oxigen, iar acesta o va ucide.

Va pieri, ca să trăim noi.

Nu, eu o voi ucide, ca să trăim.

Dar cum altfel?

— Da, aşa e, spuse ea.

— Fă ceva! am rugat-o. Nu voiam s-o văd – cum să vezi văzduhul? – dar măcar urmele acţiunii ei. Voiam să mă conving că n-am înnebunit.

M-a înţeles.

— Priveşte! Norul care se îndreaptă spre ocean se va întoarce spre ţărm.

Totul s-a petrecut repede. Norul se cabră, se umflă, capătul lui se ridică spre înălţimi şi fulgere se abătură în zigzag asupra pietrelor. Am văzut cum au apărut în nisip cratere negre – atît de puternice fuseseră trăznete. Norul se întoarse. O porni în direcţia ţărmului. În ceaţă apărură dîre de lumină, iar soarele strălucea de parcă s-ar fi limpezit, spălîndu-se cu apă necăzută pe pămînt.

Pînă la lansare rămăseseră opt minute.

Încă puteam opri lansarea, era complicat, dar aş fi reuşit. Las-o să trăiască – vocea, atmosfera raţională a Pămîntului. O raţiune ciudată şi străveche. Doar era planeta ei, casa ei. De ce, pentru a începe să trăiască, oamenii să facă o crimă? Poate de aceea au existat în lumea noastră războaie groaznice, copii morţi de foame, ciumă care secera popoare întregi? Poate că şi Ginghis-Han şi Hitler au fost ca un blestem pentru faptul că stau aici nemişcat şi astfel o omor? De ce trebuie să hotărăsc pentru întreaga lume? Pentru două lumi raţionale?… De ce trebuie să aleg eu?

Aveam impresia că înnebunesc. Că devin un ucigaş. Că săvîrşesc un păcat. Primul din istoria speciei umane. Totul începe cu mine – suferinţele şi chinurile omenirii.

— Şi fericirea la fel, spuse glasul. Nu există nici o forţă superioară care să lege destinele noastre şi care să se răzbune pe voi pentru pieirea mea. Ia-ţi inima-n dinţi! Sînt două raţiuni – eu şi voi. Şi un singur habitat – Pămîntul. Trebuie să alegi!

De ce am ezitat, alegerea era aşa de clară! Oamenii, cu toate defectele lor, erau oameni, era Igorek, era Lida, era Ragozin cu ideile lui şi eram eu însumi.

Două minute pînă la lansare. Acum eu eram toţi oamenii. Puteam să repet cît voiam că nu eram pregătit să iau asemenea hotărîri, că asta e o cruzime. Dar trebuia să aleg.

Şi nu am spus nimic, ştiam că hotărîsem. Voiam să-i spun că ea a creat o lume frumoasă şi că în această lume minunată este… va fi băiatul, care nu se poate să nu trăiască… Şi femeia fără de care acest băiat nu ar fi… Pentru ei… Şi pentru alţii? Şi pentru alţii la fel.

Cupa s-a deschis şi containerele au căzut în adîncul oceanului. Se scufundă, iar învelişul lor a şi început să se

dizolve. Trilioane de microorganisme active se năpustesc în întunericul apelor… şi această clipă din istoria Pămîntului a separat vidul de viaţă. O viaţă, de alta.

Dar eu, oricum, tot auzeam vocea. O aud tot timpul. Şi acuma. Am ascultat-o mai atent cînd Merejniţki şi Manuhin mă întrebau miraţi despre cauza întoarcerii mele precipitate. O auzeam cînd raportam cu indiferenţă îndeplinirea misiunii. O auzeam cînd tăinuiam că ea – vocea – a existat. Aparatura nu indicase nimic, aşa cum nu semnalase nimic cînd a fost trimis Manuhin.

Vocea îmi cerea să tac. Amîndoi doream ca oamenii să nu afle cum a început viaţa. Oamenii nu sînt vinovaţi.

Stînd pe balcon aud vocea. Îmi vorbeşte despre Universul infinit, despre ierarhia raţiunilor. Vorbeşte tot timpul, o aud şi în somn. Nu mai pot să tac. Vocea izbucneşte din mine şi înţeleg că în curînd n-o să mai rezist, voi vorbi. Nu trebuie să vorbesc.

Niciodată.

din limba rusă de *Valeriu Stoicescu*

**GHEORGHE PĂUN**

# ÎNTOARCEREA ACASĂ

Red îşi desfăcu în grabă costumul, scuturîndu-se, lepădîndu-şi parcă o piele învechită care-i făcea silă. Erau gesturile fiecărei reintrări în cupolă, de ani de zile aceleaşi. Şi, dacă n-ar fi fost regulamentul, probabil că nici nu şi-ar mai fi ridicat costumul de pe podea, i-ar fi întors spatele şi ar fi părăsit ecluza mişcîndu-şi a lehamite mîinile lungi.

Îşi alesese singur locul acela de muncă, îl luaseră în echipă fără nici o întrebare în plus, ştiau cît de mult îi place să stea afară şi să privească cerul, bănuiau că nu va face altceva nici în timpul lucrului, dar îl luaseră, privilegiu acordat poziţiei speciale pe care o avea în colonie. „Pămînteanul, el e Pămînteanul...”, şoptiseră multă vreme oamenii în jurul lui, şi şoaptele îi ameţeau precum legănatul unei ape verzi şi adînci şi limpezi. Revedea în acelaşi timp şi filmele copilăriei, şi imaginile întrevăzute prin hublourile navei imobilizate în nisip, copacii care foşneau întruna – pe ecrane – şi pustiul galben pe care nu-l întrerupea nici o tufă, nici un fir de iarbă, cascadele zgomotoase şi nemişcarea grinzilor strîmbe, ieşind pe alocuri dintre dune, corbii viguroşi zburînd razant peste troiene şi soarele galben, anemic, decorativ, abia conturîndu-se prin praful care înconjura Pămîntul. „Pămînteanul, el e Pămînteanul...” Destui oameni din colonie erau născuţi pe Pămînt, copilăriseră acolo, *dar num*ai pe el îl arătau cu degetul, numai în urma lui şuşoteau, numai el era Pămînteanul...

*

* *

Se născuse într-o navă de antrenament[5] protejată termic şi împotriva radiaţiilor, care traversase astfel cu bine Marea Încleştare Atomică. Echipajul supravieţuise, părinţii lui şi încă un pilot, aşa se născuse el. Văzuse Pămîntul, ce mai rămăsese din acesta, prin hublourile navei, dar şi aşa cum fusese *înainte,* în

---

5 Vezi povestirea „Planeta natală”, din volumul *Sfera paralelă,* editura Albatros,1984.

filmele pe care mamă-sa i le arăta zilnic, însoţindu-le cu amintirile ei despre cascade, păduri, corbi şi troiene şi astfel imaginile se suprapuneau, interferau ameţitor, nici nu mai ştia care erau mai reale decît celelalte, ce lăsase în urmă cu adevărat şi ce era doar o amintire. Plecase la douăzeci de ani, îl trimiseseră „spre oameni” cu un modul de salvare special construit pentru el, plecase şi-i lăsase pe ai lui acolo, în mijlocul pustiului galben, nu le promisese că va reveni şi nici ei nu sperau asta, nici n-o doreau măcar, erau iradiaţi, în ultimul lor mesaj spuneau că vor deschide nava, după plecarea lui o vor deschide spre pîrjolul radioactiv de afară, curmîndu-şi agonia lipsită din acel moment de noimă. Pentru că el fusese singurul rost al agoniei lor, el, salvarea lui. „... Mergi cu bine şi iartă-ne! Uită-ne! Uită Pămîntul... uită-l... uită-l...”, spuneau ultimele cuvinte ala ultimului mesaj.

*
* *

Nu putuse uita nimic. Chiar dacă ar fi încercat, tot n-ar fi reuşit. Era de ajuns ca o mamă să-l arate copilului ei şi să şoptească „Pămînteanul, el e cel care a venit acum şase ani de pe Pămînt...”, era de ajuns să ia în mînă un aparat oarecare pe care să fie scris locul de fabricaţie, era de ajuns să zărească pe cerul brun mica stea despre care ştia că e planeta natală şi apele tremurătoare ale amintirilor îl cuprindeau dintr-o dată, purtîndu-l înapoi, mai departe chiar decît vîrsta lui, în amintirile mamei, în vîrsta filmelor care-i acoperiseră copilăria în cascade zdrumicate, păduri veşnic foşnitoare, corbi viguroşi şi troiene însoţite totdeauna – abia mai tîrziu şi-a dat seama de asta – de sprinţare şi nemotivate clinchete despre care i s-a spus că sînt clopoţei, „nişte conuri mici de bronz în care se mişca un fel de pendul...”. Gîndindu-se la clopoţei şi troiene şi corbi, i se făcea frig, întreaga fiinţă retrăia imaginile neträite vreodată cu adevărat, i se făcea frig şi îşi freca reflex braţele, ca un schior după coborîre. „Marţienii” – se obişnuise să-i numească astfel, la fel cum ei îl numeau „Pămînteanul” – nu-l prea tulburau, cel mult clătinau din cap văzîndu-l zgribulit, sub cupolă erau totdeauna aceeaşi temperatură, acelaşi aer, aceeaşi umiditate, li se părea ciudat că ei se adaptaseră atît de bine vieţii în

colonie iar el nu, dar nu spuneau nimic, îi respectau amintirile, nostalgia, suferinţa poate. „Încărcătura afectivă a vorbelor mamei a dat imaginilor povestite o forţă de impact mai mare decît a celor văzute efectiv de copilul închis în navă şi astfel…”, încercau uneori să explice psihologii coloniei starea lui. Aşa o fi, dar nu-l interesau deloc explicaţiile, le răspundea fără tragere de inimă la toate întrebările, convins de bunele lor intenţii, dar şi pătruns de inutilitatea eforturilor lor. Şi psihologii bănuiau, poate erau deja convinşi, că încearcă degeaba. Unul dintre ei inventase chiar un nume „bolii” lui, *dor-de-Terra* îi spusese, şi termenul prinsese imediat. Era probabil cea mai bună denumire, „depresiuni nervoase cu accese trecătoare” aveau mulţi, dar nu de acest gen, acei mulţi nu se zgribuleau la pronunţarea cuvîntului „clopoţel” şi nici nu cădeau pe gînduri privind steaua despre care ştiau că este Pămîntul şi mai ştiau că Pămîntul nu mai există, cel puţin nu are rost să se gîndească la întoarcerea pe el, sau la vreo posibilă utilizare a pustiului pîrjolit şi îngheţat şi apoi din nou pîrjolit…

*

*   *

— Sînteţi Red Connors… Pămînteanul?…

Întrebarea sunase oarecum oficial, deşi adăugirea „Pămînteanul” părea stînjenită, stînjenitoare. Un ziarist probabil…

— Sînteţi chemat la Consiliul Coloniei. Astăzi, dacă se poate. Cererea dumneavoastră…

Se făcu dintr-o dată o linişte nesfîrşită, cuvintele celui care-i vorbea pieriră, apele verzui ale amintirilor încercară să-l împresoare, dar le respinse hotărît, concentrîndu-se asupra unui singur gînd. Asupra unui singur cuvînt, „cererea”… Apoi se făcu o breşă în liniştea care căzuse peste colonie, peste planetă, peste univers, şi ciocanul fără ritm al inimii i se auzi în tîmple şi i se simţi în coaste, lovitură cu lovitură, acompaniindu-i gîndul, singurul gînd: „cererea, cererea…”

— …veţi putea pleca peste vreo două săptămîni… e prima expediţie… vor să vă comunice oficial… mi-a făcut plăcere să…

Cetăţeanul se înclinase şi voise să plece, dar Red îl prinse de braţ şi-l reţinu.

— Pot să vin acum?

Bineînţeles că putea. Au plecat împreună, Red stăpînit de senzaţia copleşitoare că se află în apropierea unei bucurii fără margini, călcînd apăsat şi legănîndu-şi braţele lungi, iar însoţitorul zîmbind, privindu-l cu coada ochiului şi zîmbind continuu.

*

* *

Înaintase Consiliului Coloniei cererea de a se duce pe Pămînt de îndată ce aflase că au fost recepţionate semnale radio venind din acea direcţie. „Oameni, mai există oameni pe Pămînt!” se grăbiseră să exclame toate ziarele, toate posturile de televiziune din coloniile marţiene. Ştirea era aşteptată de toţi coloniştii, în ciuda formulărilor pesimiste din comunicatele care urmaseră Marii Încleştări Atomice. „Probabilitatea supravieţuirii în condiţiile războiului atomic generalizat este teoretic nulă, chiar regiunile care nu au fost lovite direct devenind improprii pentru viaţă din cauza radiaţiilor extrem de puternice, a scăderii bruşte a temperaturii în perioada imediat următoare şi a încălzirii excesive care se va produce apoi ca urmare a efectului de seră…” În orice caz, altceva decît ascultarea radio şi observarea continuă prin telescoapele obişnuite nu se mai putea face, tot Pămîntul trebuia să dea primul semne de viaţă, rezervele energetice ale coloniilor marţiene, chiar dacă erau suficiente pentru a susţine un zbor pe Pămînt, nu erau atît de bogate încît să se rişte o expediţie care să nu aducă alt rezultat decît confirmarea faptului că bătrîna Terră, planeta pe care mulţi dintre ei se născuseră, era acum un pustiu, nelocuit şi multă vreme nelocuibil. Iar sosirea lui Red pe Marte întărise pesimismul privind soarta Pămîntului.

Chiar dacă el dovedea că, iată, se putea scăpa dintre ruinele radioactive ale superbei civilizaţii sinucigaşe, dovada era o excepţie care confirma regula, probabil singura navă de antrenament protejată, complet autonomă şi locuită în acel moment.

Dar cu vreun an în urmă fuseseră interceptate nişte semnale radio, incoerente, puternice dar incoerente, nu păreau a însemna nimic, deşi se repetau, aproape zilnic s-au repetat o

vreme, apoi s-au întrerupt. Veneau însă de pe Pămînt…

*
* *

Au înconjurat planeta de zeci de ori, scrutînd-o şi ascultînd-o prin toate mijloacele…

Nimic…

*
* *

— Trebuie să coborîm totuşi, *trebuie…*

Red stătea în faţa comandantului şi-l privea fix. Mîinile lungi nu-şi găseau locul. Era palid şi încercănat.

— Măcar să vedem ce e *acolo,* dincolo de nori…

Bineînţeles că aveau să aterizeze pînă la urmă, dar comandantul amîna luarea acestei decizii, aşteptînd ceva, un semn, o minune, nici el nu ştia ce.

— Unde să coborîm, Red, unde? Norii sînt la fel peste tot, liniştea aceeaşi… Unde să coborîm?…

— Pe Pămînt, oriunde…

— Da, desigur, desigur…

Cunoştea dorinţa Pămînteanului de a ajunge cît mai repede jos, pe solul de atîţia ani aşteptat, i-ar fi îndeplinit-o imediat dacă ar fi ştiut că vor întîlni acolo ceva viu, măcar o insectă, un fluture, o şopîrlă, ceva care să le dea speranţa că şi ei pot, vor putea vreodată trăi acolo, că vor putea reveni şi vor putea rămîne… dar nimic nu-i îndreptăţea o asemenea speranţă, coborîrea se putea încheia cu o deziluzie mai amară decît incertitudinea lipsită de speranţe de acum, semnalele radio se întrerupseseră de mult, fusese probabil o baliză, activată din cine ştie ce cauze, poate o baliză cu baterii solare, o luaseră drept un semnal de viaţă şi se grăbiseră, nu, nu se grăbiseră, trecuse aproape un an şi jumătate de atunci, veniseră totuşi pînă aici, în iluzia regăsirii unor semeni, propria lor iluzie îi adusese pînă aici, deşi n-o arătau ca Pămînteanul, tînjeau şi ei la fel cu acesta după planeta de origine, după legendarul Pămînt, avea dreptate Red, trebuie să coboare, mai devreme sau mai tîrziu tot trebuie să coboare şi tot vor afla pînă la urmă ce e

dincolo de noxă, pustiul fără viaţă sau poate… poate…

— Da, desigur, vom coborî. Peste cîteva rotaţii. Pregăteşte-te, vei fi primul care va ieşi din navă, dacă condiţiile vor permite ieşirea cuiva…

*

*   *

Marea sală circulară a Consiliului Reunit al Coloniilor era aproape goală. Cîţiva oficiali, cîţiva gazetari, abia vreo treizeci-patruzeci de persoane. Planificaseră şedinţa de presă aici, erau convinşi că publicul va dori să ia parte la prima conferinţă de presă a misiunii abia revenite de pe Pămînt, dar nu venise nimeni. Toţi ştiau deja esenţialul, veştile se răspîndiseră din colonie în colonie, din om în om pe toată suprafaţa locuită a planetei. Restul erau amănunte. Neimportante. Le vor afla mai tîrziu sau poate niciodată, era totuna, pentru ei era totuna. Cei care mai aşteptau ceva, care crezuseră într-o întoarcere, nu mai aşteptau acum nimic. Şi erau tot mai puţini cei născuţi pe Pămînt, într-o bună zi, peste un an sau peste zece, n-avea importanţă cînd, pentru *omenire* nu avea importanţă, nu va mai rămîne nici unul. Pentru cei care încă din leagăn nu văzuseră deasupra altceva decît tavanul de plastic al cabinelor individuale şi cupola translucidă care acoperea colonia, misiunea era de neînţeles, un fel de călătorie în ţara basmelor, adică o întreprindere sortită de la început eşecului, că basmele de-aia sînt basme, să rămînă intangibile, să nu existe, să fie doar în vorbe şi atît. După ce vestea că Pămîntul e încă mort, pustiuri de ţărînă din care şi ciulinii au dispărut, înconjurate de oceane în care alge monstruoase se înmulţesc haotic, putrezind pe maluri, valuri negru-verzi, încremenite, înverzindu-se la fiecare val şi căpătînd culoarea prafului pustiei la fiecare pală de vînt, după ce aflaseră că Pămînteanul a fugit din navă, singur, fără costum de protecţie, doar cu un aparat de transmisie prin care le-a spus să plece, să-l lase acolo, *acasă*, pe planeta lui, după ce au aflat deci aceste două lucruri esenţiale, locuitorii mai vîrstnici ai coloniilor, ai tuturor coloniilor, parcă vorbiţi unii cu alţii, au lăsat capul în jos, au oftat, şi-au privit copiii şi au revenit la lucru, parcă nu se întîmplase nimic, parcă uitaseră sau încercau doar să uite de expediţia revenită de pe

Pămînt. O parte din femei lăcrimaseră, dar cine să le bage în seamă, s-au grăbit şi ele să-şi şteargă ochii şi să-şi reia preocupările curente. Tinerii nici nu-şi întrerupseseră efectiv lucrul, ascultaseră în căşti sau la difuzoarele din blocurile de locuit veştile, ridicaseră din umeri şi atît. „Pămîntul?!… păi dacă acolo nu se mai poate trăi, de ce să dorim să mergem acolo, avem aici de toate, de la hrană la parcuri, fiecare colonie are o grădină, pînă la urmă se vor amenaja şi păduri, ca acelea din filme, dacă vrem, aşa vom face, e doar o chestiune de efort, de timp, dacă «bătrînii» noştri doresc păduri, le vom amenaja păduri şi, gata, ce atîta nostalgie, ce atîta dor-de-Terra?… Pămînteanul?… eii, Pămînteanul…”.

# Cuprins